

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Γ. ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ

ΤΟΜΟΣ Γ' - ΜΕΡΟΣ Β'

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΩΝ Γ' ΚΑΙ Δ'

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ
ΕΝΥΠΝΙΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ Ε'

Τιμάται μετά του βιβλιοσήμου και φόρου δρ. 13.85
(*Αξία βιβλιοσήμου 5.35 Φόρος Αναγκ. Δαν. 10ο/ο δρ. 0.50)
Αριθμός άδειας κυκλοφορίας 695, 22-9-24

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Χ. ΚΟΡΝΑΡΟΥ
ΑΘΗΝΗΣ ΕΝ ΟΔΩ ΣΤΑΔΙΟΥ ΑΡΙΘ. 28

1924

	Β	Α
17	20	25
15	25	30
20	20	7
15	10	17
15	20	12
20		20
85	85	111

Αμοιβή L. Bayson M.
 Αποδοχές Γραμματέως 20
 Παιδών M. F. 15 M. Παράστα
 Εξομολογήσεια 10
 Ερχομαι - τω - τρι (αίω) - τω - τρι - τω - τρι - τω - τρι

	10
	15
	10
	10
	8
X	11
	10
	5
5. Αγ	18
8 Γρα.	11
0	7
6	10
4	15
	10
	6
	18
	5

1924 ΠΑΝ

ΕΜΜ. Γ. ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

19,505

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ

ΤΟΜΟΣ Γ' - ΜΕΡΟΣ Β'

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ Γ' ΚΑΙ Δ'

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΕΝΥΠΝΙΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

Τυφάλας με ελαιοχρυσό 13,85

ΕΚΔΟΣΙΣ Ε'

*2 1/2 4,55
20,50 18,505*

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Χ. ΚΟΡΝΑΡΟΥ
ΑΘΗΝΗΣΙ ΕΝ ΟΔΩ ΣΤΑΔΙΟΥ ΑΡΙΘ. 28

1924

Α'. ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ.

Ὁ Ξενοφῶν ἦτο Ἀθηναῖος, ἔζησε δὲ πρὸ Χριστοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 430—355. Ἐγεννήθη ἐκ γονέων εὐγενῶν καὶ πλουσίων, ἔξ ὧν ὁ μὲν πατὴρ του ὀνομαζέτο Γρύλλος, ἡ δὲ μήτηρ του Διοδώρα. Ἐξεπαιδεύθη δὲ καλῶς καὶ ἠτύχησε νὰ ἀκούσῃ τὴν διδασκαλίαν καὶ τοῦ μεγίστου φιλοσόφου Σωκράτους.

Ὅτε ὁ Ξενοφῶν ἦτο 30 ἔτων, (401 π. χ.), μετέβη κατὰ προτροπὴν τοῦ φίλου του Προξένου τοῦ Βοιωτίου εἰς τὰς Σάρδεις τῆς Λυδίας πρὸς τὸν Κύρον, τὸν υἱὸν τοῦ Δαρείου καὶ ἀδελφὸν τοῦ τότε βασιλέως τοῦ Περσικοῦ κράτους Ἀρταξέρξου. Συσταθεὶς εἰς τὸν Κύρον ὑπὸ τοῦ Προξένου ἠκολούθησεν αὐτὸν εἰς τὴν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ἐκστρατείαν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρους δολοφονίαν τῶν στρατηγῶν τῶν Ἑλλήνων, αὐτὸς ἐνεθάρρυνε τοὺς εἰς ἀμνησίαν καὶ ἀπελπισίαν περιελθόντας Ἕλληνας. Ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τούτων εἰς τῶν στρατηγῶν, τῶν ἐκλεγέντων εἰς ἀντικατάστασιν τῶν δολοφονηθέντων, ὠδήγησεν αὐτοὺς διὰ μέσου συνεχῶν μαχῶν καὶ πολλῶν κινδύνων καὶ κακουχιῶν εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὴν Θράκην καὶ εἰς Μ. Ἀσίαν, ἔνθα οἱ λεγόμενοι **Μύριοι** ἠνώθησαν μετὰ τῶν κατὰ τῶν Περσῶν πολεμούντων τότε Λακεδαιμονίων. Εἰς τὴν ἰδιαίτερον του πατρίδα, τὰς Ἀθήνας, δὲν ἐπανῆλθε πλέον ὁ Ξενοφῶν καταδικασθεὶς εἰς ἔξορίαν, διότι συνεπολέμησε μετὰ τοῦ Κύρου, ὅστις κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἐβοήθησε τοὺς Λακεδαιμονίους κατὰ τῶν Ἀθηναίων.

Ὅτε ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Ἀγησίλαος, φίλος τοῦ Ξενοφῶντος, ἀνεκλήθη ἐκ τῆς Ἀσίας, (394 π. Χ.), ἵνα πολεμήσῃ κατὰ Ἀθηναίων, Θηβαίων, Ἀργείων καὶ Κορινθίων, οἵτινες καθ' ὑποκίνησιν τῶν Περσῶν συμμαχήσαντες ἐκάρηξαν τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Σπάρτης, ὁ Ξενοφῶν ἠκολούθησεν αὐτὸν καὶ κατὰ τὴν ἐν Κορωνεῖα μάχην ἠγωνίσθη μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων κατὰ τῶν συμπολιτῶν του Ἀθηναίων.

Ὅτε ἦλθεν ὁ Ξενοφῶν εἰς Λακεδαίμονα μετὰ τὴν μάχην ταύτην, τὸν ἀντίμειψαν οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὰς πρὸς τὴν Σπάρτην ὑπηρεσίας του, δωρήσαντες εἰς αὐτὸν ἓν κτήμα παρὰ τὸν Σαλλοῦντα τῆς Ἥλιδος. Ἐκεῖ δ' ὁ Ξενοφῶν ἔζησεν ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη (390 — 370 π. Χ.) βίον εὐτυχῆ, ἀσχολούμενος εἰς τὴν θήραν, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν συγγραφὴν διαφόρων συγγραμμάτων. Λα-

βῶν δὲ σῆζυγον τὴν Φιλισηίαν ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς τὸν Γρούλλον καὶ τὸν Διόδωρον.

Τὸν ἐν Σκιλλοῦντι ἥρομον βίον τοῦ Ξενοφῶντος διέκοψεν ὁ μεταξὺ Λακεδαιμονίων καὶ Θηβαίων ἐξαγωγὴς πόλεμος (371 π. Χ.). Οἱ Ἥλειοι, σύμμαχοι τῶν Θηβαίων κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον, ἠνάγκασαν τὸν Ξενοφῶντα νὰ φύγῃ ἐκ Σκιλλοῦντος καὶ ἐγκατασταθῆ ἔν Κορίνθῳ, ὅπου ἔζησε τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ βίου του. Ὅτε δ' ὁ Ξενοφῶν διέτριβεν ἐν Κορίνθῳ, οἱ Ἀθηναῖοι ἀνεκάλεσαν τὸ κατ' αὐτοῦ ψήφισμα ἐξουσίας, ἀλλ' ὁ Ξενοφῶν δὲν ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας· ἐπεμψεν ὅμως τοὺς δύο υἱοὺς του, ἵνα ἀγωνισθῶσι κατὰ τῶν Θηβαίων μετὰ τῶν συμπολιτῶν τοῦ Ἀθηναίων, συμμάχων τότε τῶν Λακεδαιμονίων, ὁ δὲ Γρούλλος ἔπεσε μαχόμενος ἐν τῇ παρὰ τὴν Μαντινείαν μάχῃ.

Ὁ Ξενοφῶν ὑπῆρξε θαυροαλῆος, καρτερικός, ἐκάνος στρατηγός, φίλος τῶν ταξειδίων, τῶν γοαμιμάτων καὶ τοῦ ἀγροτικοῦ βίου.

Β. ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

Ὁ Ξενοφῶν συνέγραψε 15 συγγράμματα, 4 μὲν *μεγάλια*, 11 δὲ *μικρά*.

Τὰ *μεγάλια* συγγράμματα αὐτοῦ εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

Ἡ Κύρου Ἀνάβασις εἰς 7 βιβλία. Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ περιγράφεται ἡ ἀπὸ τῶν Σάρδεων τῆς Λυδίας ἀνάβασις τοῦ Κύρου εἰς Βαβυλωνίαν καὶ ἡ μετὰ τὴν παρὰ τὰ Κούνησα μάχην κἀθοδος τῶν Μυθίων εἰς τὰ παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντου καὶ ἐκεῖθεν μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου.

Ἡ Κύρου Παιδεία εἰς 8 βιβλία. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι ἱστορικὸν μυθιστόρημα, ἐν ᾧ ὁ Ξενοφῶν περιγράφων τὴν ἀγωγὴν Κύρου τοῦ προεσβυτέρου, τοῦ ἰδρυτοῦ τοῦ Περσικοῦ κράτους, ὑποδεικνύει ὅτι τὰ *μεγάλια* ἔργα καὶ ἡ εὐδαιμονία τοῦ βασιλέως ἐκείνου ἐπήγασαν ἐκ τῶν ζηρηστῶν ἀσχῶν, ἃς ἐπόρισεν εἰς αὐτὸν ἡ ὀρθὴ παιδεία.

Τὰ Ἑλληνικά (πράγματα, συμβάντα) εἰς 7 βιβλία. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο περιλαμβάνει τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν ἀπὸ τοῦ 411—362 π. Χ., ἤτοι ἀπὸ τοῦ χρόνου, εἰς ὃν καταλήγει τὸ σύγγραμμα τοῦ Θουκυδίδου, μέχρι τῆς ἐν Μαντινείᾳ μάχης.

Τὰ Ἀπομνημονεύματα εἰς 4 βιβλία. Διὰ τοῦ συγγράμματος τούτου ὁ Ξενοφῶν ἀπολογεῖται μὲν πρὸς τὰς κατηγορίας, ἃς ἀπέδωκαν πρὸς τὸν διδασκάλον αὐτοῦ Σωζράτην, ὅτι δὲν ἐπίστευεν εἰς τοὺς θεοὺς τῆς πόλεως καὶ ὅτι διὰ τῆς διδασκαλίας του ἔβλαπτε τοὺς νέους, παρέχει δὲ ἐν γενικαῖς γοαμίαις εἰκόνα τοῦ βίου τοῦ σοφοῦ διδασκάλου του.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ ΕΝ ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΡΣΩΝ (400-395 π. Χ.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

§ 3—4. Αίτια τοῦ πολέμου. Ἀποστολὴ Θίβρωνος.

Ἐπεὶ μέντοι Τισσαφέρνης, πολλοῦ ἄξιος βασιλεὶ δόξας γεγενῆσθαι ἐν τῷ πρὸς τὸν ἀδελφὸν πολέμῳ, σατραπῆς κατεπέμφθη ὧν τε αὐτὸς πρόσθεν ἦρχε καὶ ὧν Κῦρος, εὐθύς ἠξίου τὰς Ἴωνικὰς πόλεις ἀπάσας ὑπηκόους εἶναι αἱ δὲ ἅμα μὲν ἐλεύθεραι βουλόμεναι εἶναι, ἅμα δὲ φοβούμεναι τὸν Τισσαφέρην, ὅτι Κῦρον, ὅτ' ἔζη, ἀντ' ἐκείνου ἠρημέναι ἦσαν, εἰς μὲν τὰς πόλεις οὐκ ἐδέχοντο αὐτόν, εἰς Λακεδαίμονα δὲ ἔπεμπον πρέσβεις καὶ ἠξίου. ἐπεὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος προστάται εἰσίν, ἐπιμεληθῆναι καὶ σαφῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων, ὅπως ἢ τε χώρα μὴ δημοῖτο αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἐλεύθεροι εἶεν.

Οἱ οὖν Λακεδαιμόνιοι πέμπουσιν αὐτοῖς Θίβρωνα ἄρμοστήν, δόντες στρατιώτας τῶν μὲν νεοδαμῶδων εἰς χιλίους, τῶν δὲ ἄλλων Πελοποννησίων εἰς τετρακισχιλίους. ἠτήσατο δ' ὁ Θίβρων καὶ παρ' Ἀθηναίων τριακοσίους ἰπλέας, εἰπὼν ὅτι αὐτὸς μισθὸν παρέξει. οἱ δ' ἔπεμ-

λάκοντα ἵππευσάντων, νομίζοντες κέρδος τῷ ἄλλῳ, ἀποδοημοῖεν καὶ ἐναπόλοιντο.

§ 5—7. Πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις τοῦ Θίβρωνος ἐν Μ. Ἀσίᾳ.

Ἐπεὶ δ' εἰς τὴν Ἀσίαν ἀφίκοντο, συνήγαγε στρατιώτας καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ Ἑλληνίδων πόλεων. πᾶσαι γὰρ τότε αἱ πόλεις ἐπέιδοντο ὅτι Λακεδαιμόνιος ἀνὴρ ἐπιτάττει. καὶ σὺν μὲν ταύτῃ τῇ στρατιᾷ ὄρων Θίβρων πρὸς τὸ ἵπικόν εἰς τὸ πεδίον οὐ κατέβαινεν, ἠγάπα δέ, εἰ, ὅπου τυγχάνοι ὄν, δύνατο ταύτην τὴν χώραν ἀδήωτον διαφυλάττειν. ἐπεὶ δὲ σωθέντες οἱ ἀναβάντες μετὰ Κύρου συνέμειξαν αὐτῷ, ἐκ τούτου ἤδη καὶ ἐν τοῖς πεδίοις ἀντετάττετο τῷ Τισσαφέρνει καὶ πόλεις Πέργαμον μὲν ἐκοῦσαν προσέλαβε καὶ Τευθρανίαν καὶ Ἀλίσαρναν, ὧν Εὐρυσθένης τε καὶ Προκλῆς ἤρχον οἱ ἀπὸ Δημαράτου τοῦ Λακεδαιμονίου· ἐκεῖνῳ δ' αὕτη ἡ χώρα δῶρον ἐκ βασιλέως ἐδόθη ἀντὶ τῆς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατείας. προσεχώρησαν δὲ αὐτῷ καὶ Γοργίων καὶ Γογγύλος, ἀδελφοὶ ὄντες, ἔχοντες ὁ μὲν Γάμβριον καὶ Παλαιγάμβριον, ὁ δὲ Μύριναν καὶ Γρύνειον· δῶρον δὲ καὶ αὗται αἱ πόλεις ἦσαν παρὰ βασιλέως Γογγύλῳ, ὅτι μόνος Ἐρετριέων μηδίσας ἔφυγεν.

Ἦν δ' ἄς ἀσθενεῖς οὖσας καὶ κατὰ κράτος ὁ Θίβρων ἐλάμβανε· Λάρισάν γε μὴν τὴν Αἰγυπτίαν καλουμένην, ἐπεὶ οὐκ ἐπέιθετο, περιστρατοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει· ἐπεὶ δὲ ἄλλως οὐκ ἐδύνατο ἐλεῖν, φρεατίαν τεμόμενος ὑπόνομον ὄρουσεν, ὡς ἀφαιρησόμενος τὸ ὕδωρ αὐτῶν. ὡς δ' ἐκ τοῦ τείχους ἐκθέοντες πολλάκις ἐνέβαλον εἰς τὸ ὄρυγμα καὶ ξύλα καὶ λίθους, ποιησάμενος

οὐ γελώνην ξυλίην ἐπέστησεν ἐπὶ τῇ φρεατίᾳ. καὶ ταύτην μέντοι ἐκδρομόντες οἱ Λαρισαῖοι νύκτωρ κατέκαυσαν. δοκοῦντος δ' αὐτοῦ οὐδὲν ποιεῖν, πέμπουσιν οἱ ἔφοροι ἀπολιπόντα Λάρισαν στρατεύεσθαι ἐπὶ Καρίαν.

§ 8 — 10. Ἄφιξις Δερκυλίδου εἰς Μ. Ἀσίαν.
Συνέχεια τοῦ πολέμου.

Ἐν Ἐφέσῳ δὲ ἤδη ὄντος αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ Καρίαν πορευομένου, Δερκυλίδας ἄρξων ἀφίκετο ἐπὶ τὸ στράτευμα, ἀνὴρ δοκῶν εἶναι μάλα μηχανητικός· καὶ ἐπεκαλεῖτο δὲ Σίσυφος. ὁ μὲν οὖν Θίβρων ἀπῆλθεν οἴκαδε καὶ ζημιωθεὶς ἔφυγε· κατηγοροῦν δὲ αὐτοῦ οἱ σύμμαχοι, ὡς ἐφείη ἀρπάζειν τῷ στρατεύματι τοὺς φίλους.

Ὁ δὲ Δερκυλίδας, ἐπεὶ παρέλαβε τὸ στράτευμα, γιούς ὑπόπτους ὄντας ἀλλήλοις τὸν Τισσαφέρην καὶ τὸν Φαρνάβαζον, κοινολογησάμενος τῷ Τισσαφέρνει ἀπήγαγεν εἰς τὴν Φαρναβάζου χώραν τὸ στράτευμα, ἐλόμενος θάτερον μᾶλλον ἢ ἅμα ἀμφοτέροις πολεμεῖν. ἦν δὲ καὶ πρόσθεν ὁ Δερκυλίδας πολέμιος τῷ Φαρναβάζῳ· ἀρμοστής γὰρ γενόμενος ἐν Ἀβύδῳ ἐπὶ Λυσάνδρου ναυαρχοῦντος, διαβληθεὶς ὑπὸ Φαρναβάζου ἐστάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων, ὃ δοκεῖ κηλὶς εἶναι τοῖς σπουδαίοις Λακεδαιμονίων ἀταξίας γὰρ ζημίωμά ἐστι. καὶ διὰ ταῦτα δὴ πολὺ ἦδιον ἐπὶ τὸν Φαρνάβαζον ἦει. καὶ εὐθὺς μὲν τοσούτῳ διέφερον εἰς τὸ ἄρχειν τοῦ Θίβρωνος, ὥστε παρήγαγε τὸ στράτευμα διὰ τῆς φιλίας χώρας μέχρι τῆς Φαρναβάζου Αἰολίδος οὐδὲν βλάβας τοὺς συμμαχοὺς.

§ 10 — 11. Τὰ ἐν Αἰολίδι πρὸ τῆς ἀφίξεως
τοῦ Δερκυλίδου.

Ἡ δὲ Αἰολίς αὕτη ἦν μὲν Φαρναβάζου, ἐσατράπευε δ' αὐτῷ ταύτης τῆς χώρας, ἕως μὲν ἔζη, Ζήνιος Δαρδανεύς· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος νόσῳ ἀπέθανε, παρασκευαζομένου τοῦ Φαρναβάζου ἄλλῳ δοῦναι τὴν σατραπείαν, Μανία ἢ τοῦ Ζήνιος γυνή, Δαρδανίς καὶ αὐτή, ἀναξεύεσσα στόλον καὶ δῶρα λαβούσα, ὥστε καὶ αὐτῷ Φαρναβάζῳ δοῦναι καὶ τοῖς δυναμένοις μάλιστα παρ' αὐτῷ, ἐπορεύετο. ἔλθουσα δ' εἰς λόγους εἶπεν· «³Ω Φαρνάβαζε, ὁ ἀνὴρ σοὶ ὁ ἐμὸς καὶ τᾶλλα φίλος ἦν καὶ τοὺς φόρους ἀπεδίδου, ὥστε σὺ ἐπαινῶν αὐτὸν ἐτίμας. ἂν οὖν ἐγὼ σοὶ μηδὲν χειρὸν ἐκεῖνου ὑπηρετῶ, τί σε δεῖ ἄλλον σατράπην καθιστάναι; ἂν δὲ τί σοὶ μὴ ἀρέσκω, ἐπὶ σοὶ δήπου ἔσται ἀφελομένῳ ἐμὲ ἄλλῳ δοῦναι τὴν ἀρχήν».

§ 12 — 13. Διοικήσεις τῆς Αἰολίδος ὑπὸ τῆς Μανίας.

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Φαρναβάζος ἔγνω δεῖν τὴν γυναῖκα σατραπεύειν. ἢ δ' ἐπεὶ κυρία τῆς χώρας ἐγένετο, τοὺς τε φόρους οὐδὲν ἦττον τάνδρὸς ἀπεδίδου καὶ πρὸς τούτοις, ὁπότε ἀφικνεῖτο πρὸς Φαρνάβαζον, αἰεὶ ἦγε δῶρα αὐτῷ, καὶ ὁπότε ἐκεῖνος εἰς τὴν χώραν καταβαίνοι, πολὺ πάντων τῶν ὑπάρχων κάλλιστα καὶ ἥδιστα ἐδέχετο αὐτὸν καί, ὡς παρέλαβε πόλεις, διεφύλαττεν αὐτῷ καὶ τῶν οὐχ ὑπηκόων προσέλαβεν ἐπιθαλαττιδίας Λάρισάν τε καὶ Ἀμαξιτὸν καὶ Κολωνάς, ξενικῶ μὲν Ἑλληνικῶ προσβαλοῦσα τοῖς τείχεσιν, αὐτὴ δὲ ἐφ' ἀρμαμάξης θεομένη ὄν δ' ἐπαινέσειε, τούτῳ δῶρα ἀμέμπτως ἐδίδου, ὥστε λαμπρότατα τὸ ξενικὸν κατεσκευάσατο. συνεστρατεύετο δὲ τῷ Φαρναβάζῳ καὶ ὁπότε εἰς Μυσσοὺς ἢ Πισί-

δας ἐμβάλλοι, ὅτι τὴν βασιλέως χώραν κακουροῦσιν. ὥστε καὶ ἀντετίμα αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς ὁ Φαρνάβαζος καὶ σύμβουλον ἔστιν ὅτε παρεκάλει.

§ 14—15. Θάνατος τῆς Μανίας.

Ἦδη δ' οὔσης αὐτῆς ἐτῶν πλέον ἢ τετταράκοντα Μειδίας, θυγατρὸς ἀνὴρ αὐτῆς ὢν, ἀναπτερωθεὶς ὑπὸ τινων, ὡς αἰσχροὺς εἶη γυναῖκα μὲν ἄρχειν, αὐτὸν δ' ἰδιώτην εἶναι, τοὺς μὲν ἄλλους μάλα φυλαττομένης αὐτῆς, ὥσπερ ἐν τυραννίδι προσῆκεν, ἐκείνῳ δὲ πιστευούσης καὶ ἀσπαζομένης, ὥσπερ ἂν γυνὴ γαμβρὸν ἀσπάζοιτο, εἰσελθὼν ἀποπνίξαι αὐτὴν λέγεται. ἀπέκτεινε δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, τό τε εἶδος ὄντα πάγκαλον καὶ ἐτῶν ὄντα ὡς ἑπτακαίδεκα ταῦτα δὲ ποιήσας Σκῆψιν καὶ Γέργιθα ἐχυρὰς πόλεις κατέσχεν, ἐνθα καὶ τὰ χρήματα μάλιστα ἦν τῇ Μανία. αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις οὐκ ἐδέχοντο αὐτόν, ἀλλὰ Φαρναβάζῳ ἔσφζον αὐτὰς οἱ ἐνόντες φρουροί. ἐκ δὲ τούτου ὁ Μειδίας πέμψας δῶρα τῷ Φαρναβάζῳ ἡξίου ἔχειν τὴν χώραν ὥσπερ ἡ Μανία. ὁ δ' ἀπεκρίνετο φυλάττειν αὐτά, ἔστ' ἂν αὐτὸς ἐλθὼν σὺν αὐτῷ ἐκείνῳ λάβῃ τὰ δῶρα· οὐ γὰρ ἂν ἔφη ζῆν βούλεσθαι μὴ τιμωρήσας Μανία. ✕

§ 16—19. Πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις τοῦ Δερκυλίδου ἐν Αἰολίδι.

Ὁ δὲ Δερκυλίδας ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἀφικνεῖται καὶ εὐθύς μὲν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ Λάρισαν καὶ Ἀμαξιτὸν καὶ Κολωνὰς τὰς ἐπιθαλαττίους πόλεις ἐκούσας παρέλαβε· πέμπων δὲ καὶ πρὸς τὰς Αἰολίδας πόλεις ἡξίου ἐλευθεροῦσθαι τε αὐτὰς καὶ εἰς τὰ τεῖχη δέχεσθαι καὶ συμμαχοὺς γίνεσθαι. οἱ μὲν οὖν Νεανδροεῖς καὶ Ἰλιεῖς καὶ Κοκυλίται

ἐπείθοντο· καὶ γὰρ οἱ φρουροῦντες Ἕλληνες ἐν αὐταῖς, ἐπεὶ ἡ Μανία ἀπέθανεν, οὐ πάνυ τι καλῶς περιείποντο· ὁ δ' ἐν Κεβροῖνι, μάλᾳ ἰσχυρῶ χωρίῳ τὴν φυλακὴν ἔχων, νομίσας, εἰ διαφυλάξειε Φαρναβάζω τὴν πόλιν, τιμηθῆναι ἂν ὑπ' ἐκείνου, οὐκ ἐδέχετο τὸν Δερκυλίδαν. ὁ δὲ ὀργιζόμενος παρεσκευάζετο προσβάλλειν. ἐπεὶ δὲ θυόμενῳ αὐτῷ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερὰ τῇ πρώτῃ, τῇ ὑστεραίᾳ πάλιν ἐθύετο. ὥς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἐκαλλιερεῖτο, πάλιν τῇ τρίτῃ καὶ μέχρι τεττάρων ἡμερῶν ἐκαρτέρει θυόμενος, μάλᾳ χαλεπῶς φέρων· ἔσπευδε γάρ, πρὶν Φαρνάβαζον βοηθῆσαι, ἐγκρατὴς γενέσθαι πάσης τῆς Αἰολίδος.

Ἀθηνάδας δὲ τις, Σικυώνιος λοχαγός, νομίσας τὸν μὲν Δερκυλίδαν φλυαρεῖν διατριβόντα, αὐτὸς δ' ἰκανὸς εἶναι τὸ ὕδωρ ἀφελέσθαι τοὺς Κεβροηνίους, προσδραμὼν σὺν τῇ ἑαυτοῦ τάξει ἐπειράτο τὴν κρήνην συγχοῦν. οἱ δὲ ἐνδοθεν ἐπεξεληθόντες αὐτὸν τε συνέτριψαν καὶ δύο ἀπέκτειναν καὶ τοὺς ἄλλους παίοντες καὶ βάλλοντες ἀπήλασαν. ἀχθομένου δὲ τοῦ Δερκυλίδου καὶ νομίζοντος ἀθυμοτέρους κατὰ τὴν προσβολὴν ἔσεσθαι, ἔρχονται ἐκ τοῦ τείχους παρὰ τῶν Ἑλλήνων κήρυκες καὶ εἶπον ὅτι, ἃ μὲν ὁ ἄρχων ποιοίῃ, οὐκ ἀρέσκοι σφίσι, αὐτοὶ δὲ βούλοιντο σὺν τοῖς Ἕλλησι μᾶλλον ἢ σὺν τῷ βαρβάρῳ εἶναι. ἔτι δὲ διαλεγόμενων αὐτῶν ταῦτα, παρὰ τοῦ ἀρχοντος αὐτῶν ἦκε λέγων ὅτι, ὅσα λέγοιεν οἱ πρόσθεν, καὶ αὐτῷ δοκοῦντα λέγοιεν. ὁ οὖν Δερκυλίδας εὐθύς, ὥσπερ ἔτυχε κεκαλλιερηκῶς ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἀναλαβὼν τὰ ὄπλα ἠγεῖτο πρὸς τὰς πύλας· οἱ δ' ἀναπειτάσαντες ἐδέξαντο. καταστήσας δὲ καὶ ἐνταῦθα φρουροὺς εὐθύς ἦει ἐπὶ τὴν Σκῆψιν καὶ τὴν Γέρογθα.

§ 20—24 (Συνέχεια). Δερκυλίδας και Μειδίας.

Ὁ δὲ Μειδίας προσδοκῶν μὲν τὸν Φαρνάβαζον, ὄκνῶν δ' ἤδη τοὺς πολίτας, πέμψας πρὸς τὸν Δερκυλίδαν εἶπεν, ὅτι ἔλθω· ἂν εἰς λόγους, εἰ ὁμήρους λάβωι. ὁ δὲ πέμψας αὐτῷ ἀπὸ πόλεως ἐκάστης τῶν συμμάχων ἓνα ἐκέλευσε λαβεῖν τούτων ὅπόσους τε καὶ ὁποίους βούλοιο, ὁ δὲ λαβῶν δέκα ἐξήλθε καὶ συμμείξας τῷ Δερκυλίδῃ ἠρώτα ἐπὶ τίσιν ἂν σύμμαχος γένοιτο. ὁ δ' ἀπεκρίνατο, ἐφ' ᾧτε τοὺς πολίτας ἐλευθέρους τε καὶ αὐτονόμους ἔαν. καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ἦει πρὸς τὴν Σκῆψιν. γνοὺς δὲ ὁ Μειδίας, ὅτι οὐκ ἂν δύναιτο κωλύειν βία τῶν πολιτῶν, εἶασεν αὐτὸν εἰσιέναι. ὁ δὲ Δερκυλίδας θύσας τῇ Ἀθηνᾶ ἐν τῇ τῶν Σκηψίων ἀκροπόλει τοὺς μὲν τοῦ Μειδίου φρουροὺς ἐξήγαγε, παραδοὺς δὲ τοῖς πολίταις τὴν πόλιν καὶ παρακελευσάμενος, ὥσπερ Ἑλληνας καὶ ἐλευθέρους χροί, οὕτω πολιτεύειν, ἐξεληθὼν ἠγεῖτο ἐπὶ τὴν Γεργίθια. συμπρούπεμπον δὲ πολλοὶ αὐτὸν καὶ τῶν Σκηψίων, τιμῶντες τε καὶ ἠδόμενοι τοῖς πεπραγμένοις.

Ὁ δὲ Μειδίας παρεπόμενος αὐτῷ ἤξιον τὴν τῶν Γεργιθίων πόλιν παραδοῦναι αὐτῷ. καὶ ὁ Δερκυλίδας μέντοι ἔλεγεν, ὡς τῶν δικαίων οὐδενὸς ἀτυχῆσοι ἅμα δὲ ταῦτα λέγων ἦει πρὸς τὰς πύλας σὺν τῷ Μειδίᾳ καὶ τὸ στράτευμα ἠκολούθει αὐτῷ εἰρηρικῶς εἰς δύο. οἱ δ' ἀπὸ τῶν πύργων καὶ μάλα ὑψηλῶν ὄντων ὄρῶντες τὸν Μειδίαν σὺν αὐτῷ οὐκ ἔβαλλον· εἰπόντος δὲ τοῦ Δερκυλίδου “Κέλευσον, ὦ Μειδία, ἀνοῖξαι τὰς πύλας, ἵνα ἠγῆ μὲν σύ, ἐγὼ δὲ σὺν σοὶ εἰς τὸ ἱερόν· ἔλθω κἀνταῦθα θύσω τῇ Ἀθηνᾶ, ὁ Μειδίας ὄκνει μὲν ἀνοίγειν τὰς πύλας,

φοβούμενος δὲ μὴ παραχοῆμα συλληφθῆ, ἐκέλευσεν ἀνοῖξαι.

Ὁ δ' ἐπεὶ εἰσῆλθεν, ἔχων αὖ τὸν Μειδίαν ἐπορεύετο πρὸς τὴν ἀκρόπολιν. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους στρατιώτας ἐκέλευε θέσθαι περὶ τὰ τεῖχη τὰ ὄπλα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἔθυσε τῇ Ἀθηνᾶ. ἐπεὶ δ' ἐτέθυτο, ἀνεῖπε καὶ τοὺς Μειδίου δορυφόρους θέσθαι τὰ ὄπλα ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ἑαυτοῦ στρατεύματος ὡς μισθοφορήσοντας· Μειδία γὰρ οὐδὲν ἔτι δεινὸν εἶναι. ὁ μέντοι Μειδίας ἀπορῶν ὅτι ποιοίη, εἶπεν „Ἐγὼ μὲν τοίνυν ἄπειμι“, ἔφη, “ξενία σοι παρασκευάσων..” ὁ δὲ „Ὁὔ, μὰ Δί“, ἔφη, “ἐπεὶ αἰσχρὸν ἐμὲ τεθνηκότα ξενίζεσθαι ὑπὸ σοῦ, ἀλλὰ μὴ ξενίζειν σέ. μένε οὖν παρ’ ἡμῖν ἐν ᾧ δ’ ἂν τὸ δεῖπνον, παρασκευάζεται, ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δίκαια πρὸς ἀλλήλους καὶ διασκευόμεθα καὶ ποιήσομεν..”

§ 25—28. Οἱ θησαυροὶ τῆς Μανίας. Τύχη τοῦ Μειδίου.

Ἐπεὶ δ' ἐκαθέζοντο, ἠρώτα ὁ Δερκυλίδας· “Εἰπέ μοι, ᾧ Μειδία, ὁ πατήρ σε ἄρχοντα τοῦ οἴκου κατέλιπε;”, „Μάλιστα“, ἔφη. “Καὶ πόσαι σοι οἰκίαι ἦσαν; πόσοι δὲ χῶροι; πόσαι δὲ νομοί;” ἀπογράφοντος δ' αὐτοῦ οἱ παρόντες τῶν Σκηψίων εἶπον· “Ψεύδεταί σε οὗτος, ᾧ Δερκυλίδα..” “Ὑμεῖς δέ γ’”, ἔφη, “μὴ λίαν μικρολογεῖσθε..” ἐπειδὴ δὲ ἀπεγέγραπτο τὰ πατρῶα, “Εἰπέ μοι”, ἔφη, „Μανία δὲ τίνος ἦν;” οἱ δὲ πάντες εἶπον ὅτι Φαρναβάζου. „Ὀυκοῦν καὶ τὰ ἐκείνης“, ἔφη, “Φαρναβάζου;” „Μάλιστα“, ἔφασαν. “Ἡμέτερόν ἂν εἴη“, ἔφη, “ἐπεὶ κρατοῦμεν πολέμιος γὰρ ἡμῖν Φαρνάβαζος. ἀλλ’ ἡγεῖσθω τις”, ἔφη, “ὅπου κεῖται τὰ Μανίας καὶ τὰ Φαρναβάζου..”

Ἦγουμένων δὲ τῶν ἄλλων ἐπὶ τῆς Μανίας οἴκησιν, ἦν παρειλήφει ὁ Μειδίας, ἠκολούθει κάκεινος, ἐπεὶ δ' εἰσηλθεν, ἐκάλει ὁ Δερκυλίδας τοὺς ταμίας, φράσας δὲ τοῖς ὑπηρέταις λαβεῖν αὐτοὺς προεῖπεν αὐτοῖς, ὥς, εἴ τι κλέπτοντες ἀλώσοιντο τῶν Μανίας, παραχοῖμα ἀποσφαγήσοιντο. οἱ δ' ἐδείκνυσαν. ὁ δ' ἐπεὶ εἶδε πάντα κατέκλεισεν αὐτὰ καὶ κατεσημήνατο καὶ φύλακας κατέστησεν. ἔξιόν δέ, οὗς ἠῦρεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῶν ταξίαρχων καὶ λοχαγῶν, εἶπεν αὐτοῖς· «Μισθὸς μὲν ἡμῖν, ὃ ἄνδρες εἴργασται τῇ στρατιᾷ ἐγγὺς ἐνιαυτοῦ ὀκτακισχιλίοις ἀνδράσιν· ἂν δέ τι προσεργασώμεθα, καὶ ταῦτα προσέσται... ταῦτα δ' εἶπεν γινώσκων, ὅτι ἀκούσαντες πολὺ εὐτακτότεροι καὶ θεραπευτικώτεροι ἔσονται, ἐρομένου δὲ τοῦ Μειδίου· “Ἐμὲ δὲ ποῦ χορὴ οἴκειν, ὃ Δερκυλίδα... ἀπεκρίνετο· “Ἐνθάπερ καὶ δικαιοτάτον, ὃ Μειδία, ἐν τῇ πατρίδι τῇ σουτοῦ Σκήψει καὶ ἐν τῇ πατρῴᾳ οἰκίᾳ...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

§ 1—5. Ὁ Δερκυλίδας ἐν τῇ Βιθυνίδι Θοράκῃ.

Ὁ μὲν Δερκυλίδας ταῦτα διαπραξάμενος καὶ λαβῶν ἐν ὀκτῶ ἡμέραις ἐννέα πόλεις, ἐβουλεύετο, ὅπως ἂν μὴ ἐν τῇ φιλίᾳ χειμάζων βαρὺς εἴη τοῖς συμμάχοις, ὥσπερ Θίβρων, μηδ' αὖ Φαρνάβαζος καταφρογῶν τῇ ἱππῷ κακουργῇ τὰς Ἑλληνίδας πόλεις. πέμπει οὖν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐρωτᾷ πότερον βούλεται εἰρήνην ἢ πόλεμον ἔχειν. ὁ μέντοι Φαρνάβαζος νομίσας τὴν Αἰολίδα ἐπιτετειχίσθαι τῇ ἑαυτοῦ οἰκίῃσι Φρυγίᾳ σπονδὰς εἶλετο.

Ὡς δὲ ταῦτα ἐγένετο, ἐλθὼν ὁ Δερκυλίδας εἰς τὴν

Βιθυνίδα Θρακίην ἐκεῖ διεχειμάζεν, οὐδὲ τοῦ Φαοναβά-
 ζου πάνυ τι ἀχθομένου· πολλάκις γάρ οἱ Βιθυνοὶ αὐτῷ
 ἐπολέμουν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὁ Δεοκυλίδας ἀσφαλῶς φέ-
 ρων καὶ ἄγων τὴν Βιθυνίδα καὶ ἄφθονα ἔχων τὰ ἐπι-
 τήδεια διετέλει· ἐπειδὴ δὲ ἦλθον αὐτῷ παρὰ τοῦ Σεύ-
 θου πέραθεν σύμμαχοι τῶν Ὀδρουσῶν ἱππεῖς τε ὡς δια-
 κόσιοι καὶ πελτασταὶ ὡς τριακόσιοι, οὗτοι στρατοπεδευ-
 σάμενοι καὶ περισταυρωσάμενοι ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὡς
 εἴκοσι στάδια, αἰτοῦντες φύλακας τοῦ στρατοπέδου τὸν
 Δεοκυλίδαν τῶν ὀπλιτῶν, ἐξῆσαν ἐπὶ λείαν καὶ πολλὰ
 ἐλάμβανον ἀνδράποδά τε καὶ χρήματα.

Ἦδη δ' ὄντος μεστοῦ τοῦ στρατοπέδου αὐτοῖς πολ-
 λῶν αἰχμαλώτων, καταμαθόντες οἱ Βιθυνοὶ ὅσοι τ' ἐξῆ-
 σαν καὶ ὅσους κατέλιπον Ἑλληνας φύλακας, συλλεγέν-
 τες παμπληθεῖς πελτασταὶ καὶ ἱππεῖς ἅμ' ἡμέρα προσπί-
 πτουσι τοῖς ὀπλίταις ὡς διακοσίοις οὖσιν· ἐπειδὴ δ' ἐγ-
 γὺς ἐγένοντο, οἱ μὲν ἐβαλλον, οἱ δ' ἠκόντιζον εἰς αὐτούς.
 οἱ δ' ἐπεὶ ἐπιπρώσκοντο μὲν καὶ ἀπέθνησκον, ἐποιοῦν δ'
 οὐδὲν κατειργμένοι ἐν τῷ σταυρώματι ὡς ἀνδρομήκει
 ὄντι, διασπάσαντες τὸ αὐτῶν ὀχύρωμα ἐφέροντο εἰς αὐ-
 τούς· οἱ δέ, ἢ μὲν ἐκθέοιεν, ὑπεχώρουν καὶ ῥαδίως ἀπέ-
 φευγον πελτασταὶ ὀπλίταις, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν ἠκόντιζον
 καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἐφ' ἐκάστη ἐκδρομῇ κατέβαλλον· τέ-
 λος δὲ ὥσπερ ἐν αὐλίῳ σηκασθέντες κατηκοντίσθησαν.
 ἐσώθησαν μέντοι αὐτῶν ἀμφὶ τοὺς πεντεκαίδεκα εἰς τὸ
 Ἑλληνικόν, καὶ οὗτοι, ἐπεὶ εὐθέως ἦσθοντο τὸ πρᾶγμα,
 [ἀποχωρήσαντες] ἐν τῇ μάχῃ διαπεσόντες ἀμελησάντων
 τῶν Βιθυνῶν, ταχὺ δὲ ταῦτα διαπραξάμενοι οἱ Βιθυνοὶ
 καὶ τοὺς σηνοφύλακας τῶν Ὀδρουσῶν Θρακῶν ἀποκτεί-
 ναντες, ἀπολαβόντες πάντα τὰ αἰχμάλωτα ἀπῆλθον ὥστε

οἱ Ἕλληνας, ἐπεὶ ἤσθοντο, βοηθοῦντες οὐδὲν ἄλλο ἤ-
ρον ἢ νεκροὺς γυμνοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἐπεὶ μέντοι
ἐπανήλθον οἱ Ὀδρῦσαι, θάψαντες τοὺς ἑαυτῶν καὶ πο-
λὺν οἶνον ἐκπιόντες ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἵπποδρομίαν ποιή-
σαντες, ὁμοῦ δὴ τὸ λοιπὸν τοῖς Ἑλλησι στρατοπεδευσά-
μενοι ἦγον καὶ ἔκαον τὴν Βιθυνίδα.

§ 6—10. Ὁ Δερκυλίδας ἐν Λαμφάκῳ καὶ
Θρακικῇ Χερσονήσῳ.

Ἄμα δὲ τῷ ἦρι ἀποπορευόμενος ὁ Δερκυλίδας ἐκ τῶν
Βιθυνῶν ἀφικνεῖται εἰς Λάμφακον. ἐνταῦθα δ' ὄντος
αὐτοῦ, ἔρχονται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν Ἄρακος τε καὶ
Ναυβάτης καὶ Ἀντισθένης. οὗτοι δ' ἦλθον ἐπισκεψό-
μενοι τά τε ἄλλα ὅπως ἔχοι τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ Δερκυ-
λίδα ἐροῦντες μένοντι ἄρχειν καὶ τὸν ἐπιόντα ἐνιαυτὸν.
καὶ ἐπιστεῖλαι δὲ σφίσιν αὐτοῖς τοὺς ἐφόρους συγκαλέ-
σαντας τοὺς στρατιώτας εἰπεῖν, ὡς ὧν μὲν πρόσθεν
ἐποίουν μέμφοιντο αὐτοῖς, ὅτι δὲ νῦν οὐδὲν ἠδίκουν,
ἐπαινοῖεν· καὶ περὶ τοῦ λοιποῦ χρόνου εἰπεῖν ὅτι, ἂν μὲν
ἀδικῶσιν, οὐκ ἐπιτρέψουσιν, ἂν δὲ δίκαια πρὸς τοὺς
συμμάχους ποιῶσιν, ἐπαινέσονται αὐτούς. ἐπεὶ μέντοι
συγκαλέσαντες τοὺς στρατιώτας ταῦτ' ἔλεγον, ὁ τῶν Κυ-
ρῶν προεστῆκὸς ἀπεκρίνατο· «Ἄλλ', ὧ ἄνδρες Λακε-
δαιμόνιοι, ἡμεῖς μὲν ἐσμεν οἱ αὐτοὶ νῦν τε καὶ πέρυσιν
ἄρχων δὲ ἄλλος μὲν νῦν, ἄλλος δὲ τὸ παρελθόν· τὸ οὖν
αἴτιον τοῦ νῦν μὲν μὴ ἕξαμαρτάνειν, τότε δέ, αὐτοὶ ἦδη
ἱκανοὶ ἐστε γιγνώσκειν»·

Συσκηνοῦντων δὲ τῶν τε οἴκοθεν πρέσβειων καὶ τοῦ
Δερκυλίδου, ἐπεμνήσθη τις τῶν περὶ τὸν Ἄρακον, ὅτι
καταλελοίπειν πρέσβεις τῶν Χερσονησιτῶν ἐν Λακεδαί-

μονι. τούτους δὲ λέγειν ἔφασαν, ὡς νῦν μὲν οὐ δύναιντο τὴν Χερρόνησον ἐργάζεσθαι· φέρεσθαι γὰρ καὶ ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν Θορακῶν. εἰ δ' ἀποτερισθεῖη ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν, καὶ σφίσις ἂν γῆν πολλὴν καὶ ἀγαθὴν εἶναι ἐργάζεσθαι καὶ ἄλλοις, ὅποσοι βούλοιντο Λακεδαιμονίων· ὥστ' ἔφασαν οὐκ ἂν θαυμάζειν, εἰ καὶ πεμφθεῖη τις Λακεδαιμονίων ἀπὸ τῆς πόλεως σὺν δυνάμει ταῦτα πράξων· ὁ οὖν Λεοκυλίδας πρὸς μὲν ἐκείνους οὐκ εἶπεν ἢ ἔχοι γνώμην ταῦτ' ἀκούσας, ἀλλ' ἔπειμψεν αὐτοὺς ἐπ' Ἐφέσου διὰ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, ἠδόμενος ὅτι ἔμελλον ὄψεσθαι τὰς πόλεις ἐν εἰρήνῃ εὐδαιμονικῶς διαγοῦσας, οἱ μὲν δὴ ἐπορεύοντο. ὁ δὲ Λεοκυλίδας, ἐπειδὴ ἔγνω μενετέον ὄν, πάλιν πέμψας πρὸς τὸν Φαρνάβαζον ἐπήρετο πότερα βούλοιο σπονδὰς ἔχειν καθάπερ διὰ τοῦ χειμῶνος ἢ πόλεμον. ἐλομένου δὲ τοῦ Φαρναβάζου καὶ τότε σπονδὰς, οὕτω καταλιπὼν καὶ τὰς περὶ ἐκεῖνα πόλεις [φιλίας] ἐν εἰρήνῃ διαβαίνει τὸν Ἑλλήσποντον σὺν τῷ στρατεύματι εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ διὰ φιλίας τῆς Θοράκης πορευθεὶς καὶ ξενισθεὶς ὑπὸ Σεύθου ἀφικνεῖται εἰς Χερρόνησον. ἦν καταμαθὼν πόλεις μὲν ἔνδεκα ἢ δώδεκα ἔχουσαν, χώραν δὲ παμφοροτάτην καὶ ἀρίστην οὔσαν, κεκαωμένην δέ, ὥσπερ ἐλέγετο, ὑπὸ τῶν Θορακῶν, ἐπεὶ μέτρον ἦρε τοῦ ἰσθμοῦ ἑπτὰ καὶ τριάκοντα στάδια, οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ θυσάμενος ἐτείχιζε, κατὰ μέρη διελὼν τοῖς στρατιώταις τὸ χωρίον· καὶ ἄθλα αὐτοῖς ὑποσχόμενος δώσειν τοῖς πρώτοις ἐκταχίσασι καὶ τοῖς ἄλλοις, ὡς ἕκαστοι ἄξιοι εἶεν, ἀπετέλεσε τὸ τεῖχος ἀροξάμενος ἀπὸ ἡρινοῦ χρόνου πρὸ ὀπώρας, καὶ ἐποίησεν ἐντὸς τοῦ τεύχους ἔνδεκα μὲν πόλεις, πολλοὺς δὲ λιμένας, πολλὴν δὲ κάγαθὴν σπόρμιον, πολλὴν δὲ πεφυτευμένην, παμπληθεῖς

δὲ καὶ παγκάλως νομᾶς παντοδαποῖς κτήνεσι. ταῦτα δὲ προᾶξας διέβαινε ἄλλιν εἰς τὴν Ἰωνίαν.

§ 12—17. Ὁ Δερκυλίδας ἐν Ἰωνίᾳ καὶ Καρίᾳ.

Καὶ μέγχι τούτου τοῦ χρόνου ἐν εἰρήνῃ διῆγον Τισσαφέρνης τε καὶ Δερκυλίδας καὶ οἱ ταύτῃ Ἕλληνες καὶ οἱ βάρβαροι. ἐπεὶ δὲ ἀφικνούμενοι πρὸς βεις εἰς Λακεδαίμονα ἀπὸ τῶν Ἰωνίδων πόλεων ἐδίδασκον, ὅτι εἶη ἐπὶ Τισσαφέρνει, εἰ βούλοιο, ἀφιέναι αὐτονόμους τὰς Ἑλληνίδας πόλεις· εἰ οὖν κακῶς πάσχοι Καρία, ἔνθαπερ ὁ Τισσαφέρνου οἶκος, οὕτως ἂν ἔφασαν τάχιστα νομίζειν αὐτὸν [συγχωρήσειν] αὐτονόμους σφᾶς ἀφεῖναι· ἀκούσαντες ταῦτα οἱ ἔφοροι ἔπεμψαν πρὸς Δερκυλίδαν καὶ ἐκέλευον αὐτὸν διαβαίνειν σὺν τῷ στρατεύματι ἐπὶ Καρίαν καὶ Φάρακα, τὸν ναύαρχον σὺν ταῖς ναυσὶ παραπλεῖν. οἱ μὲν δὴ ταῦτ' ἐποίουν. ἐτύγγανε δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ Φαρνάβαζος πρὸς Τισσαφέρνην ἀφικνόμενος, ἅμα μὲν ὅτι στρατηγὸς τῶν πάντων ἀπεδέδεικτο Τισσαφέρνης, ἅμα δὲ διαμαρτυρούμενος, ὅτι ἔτοιμος εἶη κοινῇ πολεμεῖν καὶ συμμάχεσθαι καὶ συνεχβάλλειν τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς βασιλέως· ἄλλως τε γὰρ ὑπεφθόνει τῆς στρατηγίας τῷ Τισσαφέρνει καὶ τῆς Αἰολίδος χαλεπῶς ἔφερον ἀπεστερημένους. ὁ δ' ἀκούων «Πρῶτον μὲν τοῖνον», ἔφη, «διάβηθι σὺν ἐμοὶ ἐπὶ Καρίαν, ἔπειτα δὲ καὶ περὶ τούτων βουλευσόμεθα». ἐπεὶ δ' ἐκεῖ ἦσαν, ἔδοξεν αὐτοῖς ἰκανὰς φυλακὰς εἰς τὰ ἐρύματα καταστήσαντας διαβαίνειν ἄλλιν ἐπὶ τὴν Ἰωνίαν.

Ὡς δ' ἤκουσεν ὁ Δερκυλίδας, ὅτι ἄλλιν πεπερακότες εἰσὶ τὸν Μαϊάνδρον, εἰπὼν τῷ Φάρακι, ὡς ὄκνοίη μὴ ὁ Τισσαφέρνης καὶ ὁ Φαρνάβαζος ἐρήμην οὖσαν κατα-

θέοντες φέρωσι καὶ ἄγωσι τὴν χώραν, διέβαινε καὶ αὐτός. πορευόμενοι δὲ οὗτοι οὐδέν τι συντεταγμένῳ τῷ στρατεύματι, ὡς προεληλυθότων τῶν πολεμίων εἰς τὴν Ἐφεσίαν, ἐξαίφνης ὀρῶσιν ἐκ τοῦ ἀντιπέρας σιοποῦς ἐπὶ τῶν μνημάτων καὶ ἀνταναβιβάσαντες εἰς τὰ παρ' ἑαυτοῖς μνημεῖα καὶ τύρσεις τινὰς καθορῶσι παρατεταγμένους ἢ αὐτοῖς ἦν ὁδὸς Κᾶρας τε λευκάσπιδας καὶ τὸ Περσικὸν ὅσον ἐτύγγανε παρὸν στράτευμα καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ὅσον εἶχεν ἑκάτερος αὐτῶν καὶ τὸ ἵππικὸν μάλα πολὺ, τὸ μὲν Τισσαφέρους ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρατι, τὸ δὲ Φαρναβάζου ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ. ὡς δὲ ταῦτα ἦσθετο ὁ Δερκυλίδας, τοῖς μὲν ταξίαρχοις καὶ τοῖς λοχαγοῖς εἶπε παρατάττεσθαι τὴν ταχίστην εἰς ὀκτώ, τοὺς δὲ πελταστὰς ἐπὶ τὰ κράσπεδα ἑκατέρωθεν καθίστασθαι καὶ τοὺς ἵππείας, ὅσους γε δὴ καὶ οἴους ἐτύγγανεν ἔχων· αὐτὸς δὲ ἐθύετο. ὅσον μὲν δὴ ἦν ἐκ Πελοποννήσου στράτευμα, ἡσυχίαν εἶχε καὶ παρεσκευάζετο ὡς μαχόμενον· ὅσοι δὲ ἦσαν ἀπὸ Πριήνης τε καὶ Ἀχιλλείου καὶ ἀπὸ νήσων καὶ τῶν Ἰωνικῶν πόλεων, οἱ μὲν τινες καταλιπόντες ἐν τῷ σίτῳ τὰ ὄπλα ἀπεδίδρασκον· καὶ γὰρ ἦν βαθὺς ὁ σίτος ἐν τῷ Μαιάνδρου πεδίῳ· ὅσοι δὲ καὶ ἔμμενον, δῆλοι ἦσαν οὐ μένουσιντες. τὸν μὲν οὖν Φαρνάβαζον ἐξηγγέλλετο μάχεσθαι κελεύειν.

§ 18—20. Ἀνακωχὴ πρὸς Τισσαφέρην ἅμα καὶ Φαρνάβαζον.

Ὁ μέντοι Τισσαφέρης τό τε Κύρειον στράτευμα καταλογιζόμενος ὡς ἐπολέμησεν αὐτοῖς καὶ τούτῳ πάντας νομίζων ὁμοίους εἶναι τοὺς Ἕλληνας, οὐκ ἐβούλετο μάχεσθαι, ἀλλὰ πέμψας πρὸς Δερκυλίδαν εἶπεν, ὅτι εἰς λό-

γους βούλοιο αὐτῷ ἀφικέσθαι. καὶ ὁ Δερκυλίδας λαβὼν τοὺς κρατίστους τὰ εἶδη τῶν περὶ αὐτὸν καὶ ἰπέων καὶ πεζῶν προῆλθε πρὸς τοὺς ἀγγέλους καὶ εἶπεν « Ἀλλὰ παρεσκευασάμην μὲν ἔγωγε μάχεσθαι, ὡς ὄρατε· ἐπεὶ μέντοι ἐκεῖνος βούλεται εἰς λόγους ἀφικέσθαι, οὐδ' ἐγὼ ἀντιλέγω. ἂν μέντοι ταῦτα δέη ποιεῖν, πιστὰ καὶ ὁμήρους δοτέον καὶ ληπτέον». δόξαντα δὲ ταῦτα καὶ παρανθέντα, τὰ μὲν στρατεύματα ἀπῆλθε, τὸ μὲν βαρβαρικὸν εἰς Τράλλεις τῆς Καρίας, τὸ δ' Ἑλληνικὸν εἰς Λεύκοφρον, ἔνθα ἦν Ἀρτέμιδός τε ἱερὸν μάλα ἅγιον καὶ λίμνη πλέον ἢ σταδίου ὑπόψαμμος ἀένας ποτίμου καὶ θερμοῦ ὕδατος. καὶ τότε μὲν ταῦτα ἐπράχθη· τῇ δ' ὑστεραία εἰς τὸ συγκείμενον χωρίον ἦλθον καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς πυθέσθαι ἀλλήλων ἐπὶ τίσιν ἄν τὴν εἰρήνην ποιήσαιντο. ὁ μὲν δὲ Δερκυλίδας εἶπεν, εἰ αὐτονόμους ἐφῆ βασιλεὺς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ὁ δὲ Τισσαφέρνης καὶ Φαρνάβαζος εἶπαν ὅτι, εἰ ἐξέλθοι τὸ Ἑλληνικὸν στρατεῦμα ἐκ τῆς χώρας καὶ οἱ Λακεδαιμονίων ἀρμοσταὶ ἐκ τῶν πόλεων. ταῦτα δὲ εἰπόντες ἀλλήλοις σπονδὰς ἐποιήσαντο, ἕως ἀπαγγελθεῖν τὰ λεχθέντα Δερκυλίδα μὲν εἰς Λακεδαίμονα, Τισσαφέρνει δ' ἐπὶ βασιλέα.

~~~~~

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ. Ο ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ ΕΝ Μ. ΑΣΙΑ.

§ 1-3. Ἀποστολὴ τοῦ Ἀγησιλάου ὑπὸ τῆς Σπάρτης εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν (396 π. Χ.).

Μετὰ δὲ ταῦτα Ἡρώδας τις Συρακόσιος, ἐν Φοινίκῃ ὄν μετὰ ναυκλήρου τινὸς καὶ ἰδὼν τριῆρεις Φοινίσσας,

τάς μὲν καταπλεούσας ἄλλοθεν, τὰς δὲ καὶ αὐτοῦ πεπληρωμένας, τὰς δὲ καὶ ἔτι κατασκευαζομένας, προσαζούσας δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι τριακοσίας αὐτὰς δέοι γενέσθαι, ἐπιβὰς ἐπὶ τὸ πρῶτον ἀναγόμενον πλοῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξήγγειλε τοῖς Λακεδαιμονίοις ὡς βασιλέως καὶ Τισσαφρόνους τὸν στόλον τοῦτον παρασκευαζομένων ὅποι δέ, οὐδὲν ἔφη εἰδέναι.

Ἄνεπτερομένων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὺς συμμάχους συναγόντων καὶ βουλευομένων τί χρὴ ποιεῖν, Λύσανδρος νομίζων καὶ τῷ ναυτικῷ πολὺ περιέσεσθαι τοὺς Ἕλληνας καὶ τὸ πεζὸν λογιζόμενος ὡς ἐσώθη τὸ μετὰ Κύρου ἀναβάν, πείθει τὸν Ἀγησίλαον ὑποστῆναι, ἂν αὐτῷ δῶσι τριάκοντα μὲν Σπαρτιατῶν, εἰς δισχιλίους δὲ τῶν νεοδαμῶδων, εἰς ἑξακισχιλίους δὲ τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων, στρατεύεσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν. πρὸς δὲ τούτῳ τῷ λογισμῷ καὶ αὐτὸς συνέξελθεῖν αὐτῷ ἐβούλετο, ὅπως τὰς δεκαρχίας τὰς κατασταθείσας ὑπ' ἐκείνου ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐκλεπτοκνίας δὲ διὰ τοὺς ἐφόρους, οἱ τὰς πατρίους πολιτείας παρήγγειλαν, πάλιν καταστήσειε μετ' Ἀγησιλάου.

Ἐπαγγελαμένον δὲ τοῦ Ἀγησιλάου τὴν στρατείαν, διδῶσί τε οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅσαπερ ἤτησε καὶ ἑξαμήνου σῆτον. ἐπεὶ δὲ θυσάμενος ὅσα ἔδει καὶ τᾶλλα καὶ τὰ διαβατήρια ἐξῆλθε, ταῖς μὲν πόλεσι διαπέμψας ἀγγέλους προεῖπεν ὅσους τε δέοι ἐκασταχόθεν πέμπεσθαι καὶ ὅπου παρῆναι, αὐτὸς δ' ἐβουλήθη ἐλθὼν θῦσαι ἐν Αὐλίδι, ἐνθαπερ ὁ Ἀγαμέμνων, ὅτ' εἰς Τροίαν ἔπλει, ἐθύετο.

Ὡς δ' ἐκεῖ ἐγένετο, πυθόμενοι οἱ βριώταρχοι ὅτι θῦοι, πέμψαντες ἰππέας τοῦ τε λοιποῦ εἶπαν μὴ θύειν καὶ οἷς ἐνέτυχον ἱεροῖς τεθυμένοις διέρρουσαν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ.

ὁ δ' ἐπιμαρτυρόμενος τοὺς θεοὺς καὶ ὀργιζόμενος, ἀναβὰς ἐπὶ τὴν τριήρη ἀπέπλει. ἀφικόμενος δὲ ἐπὶ Γεραστὸν καὶ συλλέξας ἐκεῖ ὅσον ἐδύνατο τοῦ στρατεύματος πλείστον εἰς Ἔφεσον τὸν στόλον ἐποιεῖτο.

§ 5-6. Διαπραγματεύσεις πρὸς τὸν Τισσαφέρην.
Ἀνακωχή.

Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖσε ἀφίκετο, πρῶτον μὲν Τισσαφέρηνς πέμψας ἤρετο αὐτὸν τίνος δεόμενος ἦκοι. ὁ δ' εἶπεν αὐτόνομους καὶ τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις εἶναι, ὥσπερ καὶ τὰς ἐν τῇ παρ' ἡμῶν Ἑλλάδι. πρὸς ταῦτ' εἶπεν ὁ Τισσαφέρηνς· «Εἰ τοίνυν θέλεις σπείσασθαι, ἕως ἂν ἐγὼ πρὸς βασιλέα πέμψω, οἶμαι ἂν σε ταῦτα διαπραξάμενον ἀποπλεῖν, εἰ βούλοιο». «Ἄλλὰ βουλοίμην ἂν, ἔφη, εἰ μὴ οἰοίμην γε ὑπὸ σοῦ ἐξαπατᾶσθαι». «Ἄλλ' ἔξεστιν, ἔφη, σοὶ τούτων πίστιν λαβεῖν ἢ μὴν ἀδόλως ἐμὲ ταῦτα πράξειν». «Καὶ σοὶ δέ, ἔφη, ἔξεστι παρ' ἐμοῦ πίστιν λαβεῖν ἢ μὴν ἀδόλως σοῦ πράττοντος ταῦτα ἡμᾶς μηδὲν τῆς σῆς ἀρχῆς ἀδικήσιν ἐν ταῖς σπονδαῖς,».

Ἐπὶ τούτοις ῥηθεῖσι Τισσαφέρηνς μὲν ὄμοσε τοῖς πεμφθεῖσι πρὸς αὐτὸν Ἡριπίδα καὶ Δερκυλίδα καὶ Μεγίλλω ἢ μὴν πράξειν ἀδόλως τὴν εἰρήνην, ἐκεῖνοι δὲ ἀντόμοσαν ὑπὲρ Ἀγησιλάου Τισσαφέρηνι ἢ μὴν ταῦτα πράττοντος αὐτοῦ ἐμπεδώσειν τὰς σπονδάς.

Ὁ μὲν δὴ Τισσαφέρηνς ἃ ὄμοσεν εὐθύς ἐψεύσατο· ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰρήνην ἔχειν στρατεύμα πολὺ παρὰ βασιλέως πρὸς ᾧ εἶχε πρόσθεν μετεπέμπετο. Ἀγησίλαος δέ, καὶ περ αἰσθανόμενος ταῦτα, ὅμως ἐνέμενε ταῖς σπονδαῖς.

[Ὁ Ἀγησίλαος ἐπιτηδείως ἀναγκάζει τὸν Λύσανδρον, ἓνα τῶν συμβούλων του, νὰ ζητήσῃ ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ πλησίον του, διότι ἔνεκα τῶν πολλῶν γνωριμιῶν του πρὸς τοὺς ἐν Μ. Ἀσίᾳ Ἑλληνας ἐπεσιάζειν αὐτὸν καὶ ἐφαίνετο ὡς ἂν ἦτο αὐτὸς βασιλεύς].

§ 11—15. Διάρρηξις τῆς ἀνακωχῆς. Αἱ πρῶται ἐχθροπραξίαι.

Ἐπεὶ δὲ μέγα φρονήσας ὁ Τισσαφέρνης ἐπὶ τῷ καταβάντι στρατεύματι παρὰ βασιλέως προεῖπεν Ἀγησιλάῳ πόλεμον, εἰ μὴ ἀπίοι ἐκ τῆς Ἀσίας, οἱ μὲν ἄλλοι σύμμαχοι καὶ Λακεδαιμονίων οἱ παρόντες μάλα ἀχθεσθέντες φανεροὶ ἐγένοντο, νομίζοντες ἐλάττω τὴν παροῦσαν εἶναι δύναμιν Ἀγησιλάῳ τῆς βασιλέως παρασκευῆς, Ἀγησίλαος δὲ μάλα φαιδρῶ τῷ προσώπῳ ἀπαγγεῖλαι Τισσαφέρνει τοὺς πρέσβεις ἐκέλευσεν, ὡς πολλὴν χάριν αὐτῷ ἔχοι, ὅτι ἐπισηκῆσας αὐτὸς μὲν πολεμίους τοὺς θεοὺς ἐκτίσατο, τοῖς δ' Ἑλλήσι συμμάχους ἐποίησεν. ἐκ δὲ τούτου εὐθύς τοῖς μὲν στρατιώταις παρηγγεῖλε συσκευάζεσθαι ὡς εἰς στρατείαν, ταῖς δὲ πόλεσιν, εἰς ἃς ἀνάγκη ἦν ἀφικνεῖσθαι στρατευομένῳ ἐπὶ Καρίαν, προεῖπεν ἀγορὰν παρασκευάζειν. ἐπέστειλε δὲ καὶ Ἴωσι καὶ Αἰολεῦσι καὶ Ἑλλησποντίοις πέμπειν πρὸς ἑαυτὸν εἰς Ἐφεσον τοὺς συστρατευομένους.

Ὁ δὲ Τισσαφέρνης, καὶ ὅτι ἵπικὸν οὐκ εἶχεν ὁ Ἀγησίλαος, ἡ δὲ Καρία ἄφιππος ἦν, καὶ ὅτι ἠγεῖτο αὐτὸν ὀργίζεσθαι αὐτῷ διὰ τὴν ἀπάτην, τῷ ὄντι νομίσας ἐπὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον εἰς Καρίαν αὐτὸν ὀρμήσειν, τὸ μὲν πεζὸν ἅπαν διεβίβασεν ἐκεῖσε, τὸ δ' ἵπικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδῖον περῶγγε, νομίζων ἱκανὸς εἶναι καταπατῆσαι τῷ ἵπῳ τοὺς Ἑλληνας, πρὶν εἰς τὰ δύσιπλα

ἀφικέσθαι. ὁ δὲ Ἀγησίλαος ἀντὶ τοῦ ἐπὶ Καρίαν ἰέναι εὐθύς τάναντία ἀποστρέψας ἐπὶ Φρυγίας ἐπορεύετο καὶ τὰς τ' ἐν τῇ πορείᾳ ἀπαντώσας δυνάμεις ἀναλαμβάνων ἤγε καὶ τὰς πόλεις κατεστρέφετο καὶ ἐμβάλων ἀπροσδοκῆτοις παμπληθῆ χεῖματα ἐλάμβανε. καὶ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀσφαλῶς διεπορεύετο.

Οὐ πόρρω δ' ὄντος Λασκυλείου, προΐοντος αὐτοῦ οἱ ἱππεῖς ἤλαυνον ἐπὶ λόφον τινά, ὡς προϊδοῖεν τί τᾶμπροσθεν εἴη. κατὰ τύχην δέ τινα καὶ οἱ τοῦ Φαρναβάζου ἱππεῖς οἱ περὶ Ῥαθίνην καὶ Βαγαῖον τὸν νόθον ἀδελφόν, ὄντες παρόμοιοι τοῖς Ἑλλήσι τὸν ἀριθμὸν, πεμφθέντες ὑπὸ Φαρναβάζου ἤλαυνον καὶ οὗτοι ἐπὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον λόφον. ἰδόντες δὲ ἀλλήλους οὐδὲ τέτταρα πλῆθρα ἀπέχοντας, τὸ μὲν πρῶτον ἔστησαν ἀμφοτέρω, οἱ μὲν Ἑλληνες ἱππεῖς ὥσπερ φάλαγξ ἐπὶ τεττάρων παρατεταγμένοι, οἱ δὲ βάρβαροι τοὺς πρώτους οὐ πλέον ἢ εἰς δώδεκα ποιήσαντες, τὸ βάθος δ' ἐπὶ πολλῶν. ἔπειτα μὲν τοι πρόσθεν ὤρμησαν οἱ βάρβαροι.

Ὡς δ' εἰς χεῖρας ἤλθον, ὅσοι μὲν τῶν Ἑλλήνων ἔπαισάν τινας, πάντες συνέτριψαν τὰ δόρατα, οἱ δὲ Πέρσαι κρανεῖνα παλτὰ ἔχοντες ταχὺ δώδεκα μὲν ἰπέας, δύο δ' ἵππους ἀπέκτειναν. ἐκ δὲ τούτου ἐτρέφθησαν οἱ Ἑλληνες ἱππεῖς. βοηθήσαντος δὲ Ἀγησίλαου σὺν τοῖς ὀπλίταις, πάλιν ἀπεχώρουν οἱ βάρβαροι καὶ εἰς αὐτῶν ἀποθνήσκει.

Γενομένης δὲ ταύτης τῆς ἵππομαχίας, θυομένῳ τῷ Ἀγησίλαῳ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ προόδῳ ἄλοβα γίγνεται τὰ ἱερά. τούτου μὲντοι φανέντος στρέψας ἐπορεύετο ἐπὶ θάλατταν. γινώσκων δὲ ὅτι, εἰ μὴ ἵππικὸν ἱκανὸν κτήσαιτο, οὐ δυνήσοιτο κατὰ τὰ πεδία στρατεύεσθαι, ἔγνω τοῦτο

κατασκευαστέον εἶναι, ὡς μὴ δραπετεύοντα πολεμῆν δέοι. καὶ τοὺς μὲν πλουσιωτάτους ἐκ πασῶν τῶν ἐκεῖ πόλεων ἵπποτροφεῖν κατέλεξε· προειπὼν δέ, ὅστις παρέχοιτο ἵππον καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρα δόκιμον, ὅτι ἐξέσται αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι, ἐποίησεν οὕτω ταῦτα συντόμως πράττεσθαι, ὥσπερ ἂν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανούμενον προθύμως ζητοῖη.

§ 16—19. Παρασκευαὶ τοῦ Ἀγησιλάου
ἐν Ἐφέσῳ.

Ἐκ δὲ τούτου, ἐπειδὴ ἔαυ ὑπέβαινε, συνήγαγε μὲν ἅπαν τὸ στράτευμα εἰς Ἐφεσον· ἀσκήσαι δ' αὐτὸ βουλόμενος ἄθλα προύθηγε ταῖς τε ὀπλιτικαῖς τάξεσιν, ἧτις ἄριστα σώμάτων ἔχοι, καὶ ταῖς ἵππικαῖς, ἧτις κράτιστα ἵππευοί· καὶ πελτασταῖς δὲ καὶ τοξόταις ἄθλα προύθηκεν, ὅσοι κράτιστοι πρὸς τὰ προσήκοντα ἔργα φανεῖεν. ἐκ τούτου παρῆν ὄραν τὰ μὲν γυμνάσια πάντα μεστὰ ἀνδρῶν τῶν γυμναζομένων, τὸν δ' ἵππόδρομον τῶν ἵππαζομένων, τοὺς δὲ ἀκοντιστὰς καὶ τοὺς τοξότας μελετῶντας. ἀξίαν δὲ καὶ ὅλην τὴν πόλιν, ἐν ἧ ἦν, θεὰς ἐποίησεν· ἧ τε γὰρ ἀγορὰ ἦν μεστή παντοδαπῶν καὶ ἵππων καὶ ὀπλῶν ὀνίων, οἷ τε χαλκοτύποι καὶ οἱ τέκτονες καὶ οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ σκυτοτόμοι καὶ οἱ ζωγράφοι πάντες πολεμικὰ ὄπλα κατασκεύαζον, ὥστε τὴν πόλιν ὄντως οἶεσθαι πολέμου ἐργαστήριον εἶναι.

Ἐπερὸσθη δ' ἂν τις καὶ ἐκεῖνο ἰδὼν, Ἀγησίλαον μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἄλλους στρατιῶτας ἐστεφανωμένους ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἀπιόντας καὶ ἀνατιθέντας τοὺς στεφάνους τῇ Ἀρτέμιδι. ὅπου γὰρ ἄνδρες θεοὺς μὲν σέβουσιν, τὰ δὲ πολεμικὰ ἀσκοῖεν, πειθαρχεῖν δὲ

μελετῶεν, πῶς οὐκ εἰκὸς ἐνταῦθα πάντα μεστὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν εἶναι; ἠγούμενος δὲ καὶ τὸ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων ῥόμην τινὰ ἐμβάλλειν πρὸς τὸ μάχεσθαι, προεῖπε τοῖς κήρυξι τοὺς ὑπὸ τῶν ληστῶν ἀλισκομένους βαρβάρους γυμνοὺς πωλεῖν. ὀρῶντες οὖν οἱ στρατιῶται λευκοὺς μὲν διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι, μαλακοὺς δὲ καὶ ἀπόνους διὰ τὸ ἀεὶ ἐπ' ὄχημάτων εἶναι, ἐνόμισαν οὐδὲν διοίσειν τὸν πόλεμον ἢ εἰ γυναιξὶ δέοι μάχεσθαι.

§ 20-24. Ἐπανάληψις τῶν ἐχθροπραξιῶν.

Ἡ παρὰ τὸν Πακτωλὸν μάχη.

Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ἤδη ἀφ' οὗ ἐξέπλευσεν ὁ Ἀγησίλαος διεληλύθει, ὥστε οἱ μὲν περὶ Λύσανδρον τριάκοντα οἴκαδε ἀπέπλεον, διάδοχοι δ' αὐτοῖς οἱ περὶ Ἡριπλίδαν παρήσαν. τούτων Ξενοκλέα μὲν καὶ ἄλλην ἑτάξεν ἐπὶ τοὺς ἰπέας, Σκύθην δὲ ἐπὶ τοὺς νεοδαμῶδεις ὀπλίτας, Ἡριπλίδαν δ' ἐπὶ τοὺς Κυρείους, Μίγδωνα δὲ ἐπὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων στρατιώτας καὶ προεῖπεν αὐτοῖς, ὡς εὐθὺς ἠγήσοιτο τὴν συντομοτάτην ἐπὶ τὰ κράτιστα τῆς χώρας, ὅπως αὐτόθεν οὕτω τὰ σώματα καὶ τὴν γνώμην παρασκευάζοιντο ὡς ἀγωνιούμενοι.

Ὁ μέντοι Τισσαφέρνης ταῦτα μὲν ἐνόμισε λέγειν αὐτὸν πάλιν βουλόμενον ἐξαπατῆσαι, εἰς Καρίαν δὲ νῦν τῷ ὄντι ἐμβαλεῖν, καὶ τότε πεζὸν καθάπερ τὸ πρόσθεν εἰς Καρίαν διεβίβασε καὶ τὸ ἰπικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδῖον κατέστησεν. ὁ δ' Ἀγησίλαος οὐκ ἐψεύσατο, ἀλλ' ὥσπερ προεῖπεν εὐθὺς εἰς τὸν Σαρδιανὸν τόπον ἐνέβαλε. καὶ τρεῖς μὲν ἡμέρας δι' ἐρημίας πολεμίων πορευόμενος πολλὰ τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ εἶχε, τῇ δὲ τετάρτῃ ἤκον οἱ τῶν πολεμίων ἰππεῖς. καὶ τῷ μὲν ἄρχοντι τῶν σκευο-

φόρων εἶπε διαβάντι τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν στρατοπεδεύεσθαι, αὐτοὶ δὲ κατιδόντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀκολούθους ἐσπαρμένους εἰς ἀρπαγὴν πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτειναν. αἰσθόμενος δὲ Ἀγησίλαος, βοηθεῖν ἐκέλευσε τοὺς ἰππέας. οἱ δὲ αὖ Πέρσαι, ὡς εἶδον τὴν βοήθειαν, ἠθροίσθησαν καὶ ἀντιπαρετάξαντο παμπληθέσι τῶν ἰπέων τάξεσιν.

Ἐνθα δὴ ὁ Ἀγησίλαος γινώσκων, ὅτι τοῖς μὲν πολεμίοις οὐπω παρείη τὸ πεζόν, αὐτῷ δὲ οὐδὲν ἀπειή τῶν παρασκευασμένων, καιρὸν ἠγήσατο μάχην συνάψαι, εἰ δύναιτο. σφαγιασάμενος οὖν τὴν μὲν φάλαγγα εὐθὺς ἤγεν ἐπὶ τοὺς παρατεταγμένους ἰππέας, ἐκ δὲ τῶν ὀπιτῶν ἐκέλευσε τὰ δέκα ἀφ' ἧβης θεῖν ὁμόσε αὐτοῖς, τοῖς δὲ πελτασταῖς εἶπε δρόμῳ ὑφηρεῖσθαι. παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἰππεῦσιν ἐμβάλλειν, ὡς αὐτοῦ τε καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἐπομένου.

Τοὺς μὲν δὴ ἰππέας ἐδέξαντο οἱ Πέρσαι· ἐπεὶ δ' ἅμα πάντα τὰ δεινὰ παρῆν, ἐνέκλιναν καὶ οἱ μὲν αὐτῶν εὐθὺς ἐν τῷ ποταμῷ ἔπεσον, οἱ δ' ἄλλοι ἔφευγον. οἱ δ' Ἑλληγες ἐπακολουθοῦντες αἰροῦσι καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. καὶ οἱ μὲν πελτασταί, ὥσπερ εἰκός, εἰς ἀρπαγὴν ἐτρέποντο· ὁ δ' Ἀγησίλαος κύκλῳ πάντα καὶ φίλια καὶ πολέμια περιστρατοπεδεύσατο. καὶ ἄλλα τε πολλὰ χρήματα ἐλήφθη, ἃ ἠῦρε πλέον ἢ ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ αἱ κάμηλοι δὲ τότε ἐλήφθησαν, ἅς Ἀγησίλαος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπήγαγεν.

§ 25-26. Ἀγησίλαος καὶ Τιθραύστης.

Ὅτε δ' αὕτη ἡ μάχη ἐγένετο, ὁ Τισσαφέρνης ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὧν ὥστε ἠμιῶντο οἱ Πέρσαι προδεδό-

σθαι ὑπ' αὐτοῦ. γνοὺς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Περσῶν βασιλεὺς Τισσαφέρην αἴτιον εἶναι τοῦ κακῶς φέρεσθαι τὰ ἑαυτοῦ, Τιθραύστην καταπέμψας ἀποτέμνει αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν. τοῦτο δὲ ποιήσας ὁ Τιθραύστης πέμπει πρὸς τὸν Ἀγησίλαον πρέσβεις λέγοντας. “ὦ Ἀγησίλαε, ὁ μὲν αἴτιος τῶν πραγμάτων καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν ἔχει τὴν δίκην· βασιλεὺς δὲ ἀξιοῖ σὲ μὲν ἀποπλεῖν οἴκαδε, τὰς δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις αὐτονόμους οὖσας τὸν ἀρχαῖον δασμὸν αὐτῷ ἀποφέρειν, ἀποκρινομένου δὲ τοῦ Ἀγησιλάου, ὅτι οὐκ ἂν ποιήσειε ταῦτα ἄνευ τῶν οἴκοι τελῶν, “Σὺ δ' ἀλλὰ, ἕως ἂν πύθῃ τὰ παρὰ τῆς πόλεως, μεταχώρησον, ἔφη, εἰς τὴν Φαρναβάζου, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ τὸν σὸν ἐχθρὸν τετιμώρημαι, . “Ἔως ἂν τοίνυν, ἔφη ὁ Ἀγησίλαος, ἐκεῖσε πορεύωμαι, δίδου δὲ τῇ στρατιᾷ τὰ ἐπιτήδεια, . ἐκεῖνῳ μὲν δὲ ὁ Τιθραύστης δίδωσι τριάκοντα τάλαντα· ὁ δὲ λαβὼν ἦει ἐπὶ τὴν Φαρναβάζου Φρυγίαν.

§ 27-29. Ὁ Ἀγησίλαος ἀρχηγὸς καὶ τοῦ ναυτικοῦ τῶν Λακεδαιμονίων.

Ὅντι δ' αὐτῷ ἐν τῷ πεδίῳ τῷ ὑπὲρ Κύμης ἔρχεται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν ἄρχειν καὶ τοῦ ναυτικοῦ ὅπως γινώσκουσι καὶ καταστήσασθαι ναύαρχον ὅτινα αὐτὸς βούλοιο, τοῦτο δ' ἐποίησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοιῶδε λογισμῷ, ὡς εἰ ὁ αὐτὸς ἀμφοτέρων ἄρχοι, τό τε πεζὸν πολὺ ἂν ἰσχυρότερον εἶναι, καθ' ἓν οὖσης τῆς ἰσχύος ἀμφοτέροις, τό τε ναυτικόν, ἐπιφαινομένου τοῦ πεζοῦ ἔνθα δέοι.

Ἀκούσας δὲ ταῦτα Ἀγησίλαος, πρῶτον μὲν ταῖς πόλεσι παρήγγειλε ταῖς ἐν ταῖς νήσοις καὶ ταῖς ἐπιθαλαττιδίαις τριήρεις ποιεῖσθαι ὁπόσας ἐκάστη βούλοιο

τῶν πόλεων. καὶ ἐγένοντο καιναί, ἐξ ὧν αἶ τε πόλεις ἐπηγγείλαντο καὶ οἱ ἰδιῶται ἐποίουντο χαρίζεσθαι βουλόμενοι εἰς εἴκοσι καὶ ἑκατόν.

Πείσανδρον δὲ τὸν τῆς γυναικὸς ἀδελφὸν ναύαρχον κατέστησε, φιλότιμον μὲν καὶ ἐρρωμένον τὴν ψυχὴν, ἀπειρότερον δὲ τοῦ παρασκευάζεσθαι ὡς δεῖ. καὶ Πείσανδρος μὲν ἀπελθὼν τὰ ναυτικά ἔπραττεν· ὁ δ' Ἀγησίλαος, ὥσπερ ὄριμησεν, ἐπὶ τὴν Φρουγίαν ἐπορεύετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

§ 1. Ἐνέργειαι Τιθραύστου ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων.

Ὁ μέντοι Τιθραύστης, καταμαθεὶν δοκῶν τὸν Ἀγησίλαον καταφρονοῦντα τῶν βασιλέως πραγμάτων καὶ οὐδαμῇ διανοούμενον ἀπιέναι ἐκ τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ μᾶλλον ἐλπίδας ἔχοντα μεγάλας αἰρήσειν βασιλέα, ἀπορῶν τί χρῶντο τοῖς πράγμασι, πέμπει Τιμοκράτην τὸν Ῥόδιον εἰς Ἑλλάδα δούς χρυσίον εἰς πενήκοντα τάλαντα ἀργυρίου καὶ κελεύει πειροῦσθαι πιστὰ τὰ μέγιστα λαμβάνοντα δίδοναι τοῖς προεστηκόσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐφ' ᾗτε πόλεμον ἐξοίσειν πρὸς Λακεδαιμονίους, ἐκεῖνος δ' ἐλθὼν δίδωσιν ἐν Θήβαις μὲν Ἀνδροκλείδα τε καὶ Ἰσηνίαν καὶ Γαλαξιδόρω, ἐν Κορίνθῳ δὲ Τιμόλαφ τε καὶ Πολυάνθει, ἐν Ἄργει δὲ Κύλωνί τε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ.

[Οἱ Θηβαῖοι προκαλοῦσιν ἔριδα μετὰ τὸν Λοκρῶν καὶ Φωκέων καὶ ἀναγκάζουσι τοὺς Λακεδαιμονίους, παρακληθέντας ὑπὸ τῶν

Λοκροῶν, νὰ κηρύξωσι τὸν πόλεμον ἐναντίον αὐτῶν. Πρὸς δὲ τούτοις κατορθοῦσι πέμψαντες πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας νὰ συνάψωσι συμμαχίαν μὲ τοὺς Ἀθηναίους. Στρατὸς τῶν Λακεδαιμονίων ὑπὸ τὸν Λύσανδρον, εἰσβαλὼν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἠττᾶται παρὰ τὴν Ἀλίαστον καὶ φονεύεται καὶ ὁ Λύσανδρος. Ἄλλος στρατὸς τῶν Λακεδαιμονίων ὑπὸ τὸν βασιλέα Πανσανίαν ἀναγκάζεται νὰ ἀποσυρθῇ ἐκ τῆς Βοιωτίας, ἔνθα ἦλθεν εἰς βοήθειαν τῶν Θεβαίων καὶ στρατεύμα τῶν Ἀθηναίων].

Αὐτοβιογρ. ε. Βαρδοβάνης

Εἰς Κορυθαῖα τῆς 15/2/26
 μαθητὴς τῆς Σχολῆς
 τοῦ Ἐπιμελητοῦ Ἐργοῦ
 Κορυθαῖας

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΜΕΤΑΒΑΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ ΕΙΣ ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑΝ.

ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΥΤΗΣ

§ 1 - 3. Εισβολή τοῦ Ἀγησιλάου εἰς τὴν Φρυγίαν.

Ὁ δὲ Ἀγησίλαος, ἐπεὶ ἀφίκετο ἅμα μετοπώρῳ εἰς τὴν τοῦ Φαρναβάζου Φρυγίαν, τὴν μὲν χώραν ἔκαε καὶ ἐπόρθει, πόλεις δὲ τὰς μὲν βία, τὰς δ' ἐκούσας προσελάμβανε. λέγοντος δὲ τοῦ Σπιθριδάτου ὡς, εἰ ἔλθοι πρὸς τὴν Παφλαγονίαν σὺν αὐτῷ, τὸν τῶν Παφλαγόνων βασιλέα καὶ εἰς λόγους ἄξει καὶ σύμμαχον ποιήσοι, προθύμως ἐπορεύετο, πάλαι τούτου ἐπιθυμῶν, τοῦ ἀφιστάναι τι ἔθνος ἀπὸ βασιλέως.

Ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο εἰς τὴν Παφλαγονίαν, ἦλθεν Ὅτυς καὶ συμμαχίαν ἐποιήσατο· καὶ γὰρ καλούμενος ὑπὸ βασιλέως οὐκ ἀνεβεβήκει· πείσαντος δὲ τοῦ Σπιθριδάτου κατέλιπε τῷ Ἀγησιλάῳ Ὅτυς χιλίους μὲν ἰππέας, δισχιλίους δὲ πελταστάς.

§ 4 - 15. Γάμος Ὅτυος μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Σπιθριδάτου τῇ μεσολαβήσει τοῦ Ἀγησιλάου.

Χάριν δὲ τούτων εἰδὼς Ἀγησίλαος τῷ Σπιθριδάτῃ “Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Σπιθριδάτα, οὐκ ἂν δοίης Ὅτυϊ τὴν θυγατέρα,;” “Πολύ γε, ἔφη, μᾶλλον ἢ ἐκεῖνος ἂν λάβοι φυγάδος ἀνδρὸς βασιλεύων πολλῆς καὶ χώρας καὶ δυνάμεως,· τότε μὲν οὖν ταῦτα μόνον ἐρρήθη περὶ τοῦ γάμου.

Ἐπεὶ δὲ Ὀτυς ἔμελλεν ἀπιέναι, ἦλθε πρὸς τὸν Ἀγησίλαον ἀσπασόμενος. ἤρξατο δὲ λόγου ὁ Ἀγησίλαος παρόντων τῶν τριάκοντα, μεταστησάμενος τὸν Σπιθριδάτην· Λέξον μοι, ἔφη, ὦ Ὀτυ, ποίου τινὸς γένους ἐστὶν ὁ Σπιθριδάτης; ὁ δ' εἶπεν, ὅτι Περσῶν οὐδενὸς ἐνδεέστερος. Τὸν δὲ υἷόν, ἔφη, ἐόρακας αὐτοῦ ὡς καλὸς ἐστι; Τί δ' οὐ μέλλω; καὶ γὰρ ἐσπέρας συνεδείπνουσιν αὐτῷ. Τούτου μὲν φασὶ τὴν θυγατέρα αὐτῷ καλλίονα εἶναι. Νῆ Δί, ἔφη ὁ Ὀτυς, καλὴ γάρ ἐστι. Καὶ ἐγὼ μὲν, ἔφη, ἐπεὶ φίλος ἡμῖν γεγένησαι, συμβουλεύοιμ' ἄν σοι τὴν παῖδα ἄγεσθαι γυναῖκα καλλίστην μὲν οὖσαν, οὗ τί ἀνδρὶ ἠδιδιον; πατρὸς δ' εὐγενεστάτου, δύναμιν δ' ἔχοντος τοσαύτην, ὅς ὑπὸ Φαρναβάζου ἀδικηθεῖς οὕτω τιμωρεῖται αὐτόν, ὥστε φυγάδα πάσης τῆς χώρας, ὡς ὄρας, πεποίηκεν. εὖ ἴσθι μέντοι, ἔφη, ὅτι ὥσπερ ἐκεῖνον ἐχθρὸν ὄντα δύταται τιμωρεῖσθαι, οὕτω καὶ φίλον ἄνδρα εὐεργετεῖν ἄν δύναίτο. νόμιζε δὲ τούτων πραχθέντων μῆκείνον ἄν σοι μόνον κηδεστὴν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς ἄλλους Λακεδαιμονίους, ἡμῶν δ' ἡγουμένων τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα. καὶ μὴν μεγαλειότερος γε σοῦ, εἰ ταῦτα πράττοις, τίς ἄν ποτε γήμειε; ποίαν γὰρ νύμφην πρόποτε τοσοῦτοι ἵππεις καὶ πελτασταὶ καὶ ὀπλίται προύπεμψαν, ὅσοι τὴν σὴν γυναῖκα εἰς τὸν σὸν οἶκον προπέμψειαν ἄν; καὶ ὁ Ὀτυς ἐπήρετο· Δοκοῦντα δ', ἔφη, ὦ Ἀγησίλαε, ταῦτα καὶ Σπιθριδάτη λέγεις; Μὰ τοὺς θεοὺς, ἔφη ὁ Ἀγησίλαος, ἐκεῖνος μὲν ἐμέ γε οὐκ ἐκέλευσε ταῦτα λέγειν· ἐγὼ μέντοι, καίπερ ὑπερχαίρων, ὅταν ἐχθρὸν τιμωρῶμαι, πολὺ μᾶλλον μοι δοκῶ ἠδεσθαι, ὅταν τι τοῖς φίλοις ἀγαθὸν ἐξευρίσκω. Τί οὖν, ἔφη, οὐ πυνθάνη, εἰ καὶ ἐκεῖνο βουλομένῳ ταῦτ' ἐστι; καὶ ὁ Ἀγησίλαος, Ἦτ'.

ἔφη ὑμεῖς, ὦ Ἡριπίδα, καὶ διδάσκετε αὐτὸν βουλευθῆ-
 ναι ἄπερ ἡμεῖς· οἱ μὲν δὴ ἀναστάντες ἐδίδασκον. ἐπεὶ δὲ
 διέτριβον, Βούλει, ἔφη, ὦ Ὅτυ, καὶ ἡμεῖς δεῦρο καλέ-
 σωμεν αὐτόν; Πολύ γ' ἂν οἶμαι μᾶλλον ὑπὸ σοῦ πεισθῆ-
 ναι αὐτὸν ἢ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων. ἐκ τούτου δὴ ἐκά-
 λει ὁ Ἀγησίλαος τὸν Σπιθριδάτην τε καὶ τοὺς ἄλλους
 προσιόντων δ' εὐθύς εἶπεν ὁ Ἡριπίδας· Τὰ μὲν ἄλλα,
 ὦ Ἀγησίλαε, τὰ ῥηθέντα τί ἂν τις μακρολογοίη; τέλος
 δὲ λέγει Σπιθριδάτης πᾶν ποιεῖν ἂν ἡδέως ὅ τι σοὶ δο-
 κοίη. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν, ἔφη, δοκεῖ, ὁ Ἀγησίλαος σὲ μὲν,
 ὦ Σπιθριδάτα, τύχῃ ἀγαθῇ διδόναι Ὅτυϊ τὴν θυγα-
 τέρα, σὲ δὲ λαμβάνειν τὴν μέντοι παῖδα πρὸ ἦρος οὐκ
 ἂν δυναίμεθα περὶ ἀγαγεῖν. Ἀλλὰ ναὶ μὰ Δῦ, ἔφη ὁ
 Ὅτυς, κατὰ θάλατταν ἤδη ἂν πέμπτοιο, εἰ σὺ βούλοιο.
 ἐκ τούτου δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες ἐπὶ τούτοις ἀπέ-
 πεμπον τὸν Ὅτυν.

§ 15-28. Επιχειρήσεις παρὰ τὸ Δασκυλείον.

Καὶ εὐθύς ὁ Ἀγησίλαος, ἐπεὶ ἔγνω αὐτὸν σπεύδοντα,
 τριήρη πληρώσας καὶ Καλλίαν Λακεδαιμόνιον κελεύσας
 ἀπαγαγεῖν τὴν παῖδα, αὐτὸς ἐπὶ Δασκυλείου ἀπεπορεύετο,
 ἔνθα καὶ τὰ βασίλεια ἦν Φαρναβάζω καὶ κῶμαι περὶ
 αὐτὰ πολλαὶ καὶ μεγάλαι καὶ ἄφθονα ἔχουσαι τὰ ἐπι-
 τήδεια καὶ θῆραι αἱ μὲν καὶ ἐν περαιογυμένοις παραδεί-
 σοις, αἱ δὲ καὶ ἀναπεπταμένοις τόποις πάγκαλαι. πα-
 ρέρρει δὲ καὶ ποταμὸς παντοδαπῶν ἰχθύων πλήρης. ἦν
 δὲ καὶ τὰ πτηνὰ ἄφθονα τοῖς ὀρνιθεῦσαι δυναμένοις.
 ἔνταῦθα μὲν δὴ διεχείμαζε καὶ αὐτόθεν καὶ σὺν προνο-
 μαῖς τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ λαμβάνων.

Καταφρονητικῶς δὲ ποτε καὶ ἀφυλάκτως διὰ τὸ μη-

δὲν πρότερον ἐσφάλθαι λαμβανόντων τῶν στρατιωτῶν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπέτυχεν αὐτοῖς ὁ Φαρνάβαζος κατὰ τὸ πεδίον ἐσπαρμένοις, ἄρματα μὲν ἔχων δύο δρεπανηφόρα, ἰππέας δὲ ὡς τετρακοσίους· διὰ γὰρ τὸ φοβεῖσθαι μὴ, εἴ που κατασταίῃ, κυκλωθῆις πολιορκοῖτο, ἄλλοτε ἄλλη τῆς χώρας ἐπῆει, ὥσπερ οἱ νομάδες, καὶ μάλα ἀφανίζον τὰς στρατοπεδεύσεις.

Οἱ δ' Ἕλληνες, ὡς εἶδον αὐτὸν προσελαύνοντα, συνέδραμον ὡς εἰς ἑπτακοσίους· ὁ δ' οὐκ ἐκέλλησεν, ἀλλὰ προστησάμενος τὰ ἄρματα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἰππεῦσιν ὀπισθεν γενόμενος, ἐλαύνειν εἰς αὐτοὺς ἐλέλευσεν. ὡς δὲ τὰ ἄρματα ἐμβalόντα διεσκέδασε τὸ ἀθρόον, ταχὺ οἱ ἰππεῖς κατέβαλον ὡς εἰς ἑκατὸν ἀνθρώπους, οἱ δ' ἄλλοι κατέφυγον πρὸς Ἀγησίλαον· ἐγγὺς γὰρ ἔτυχε σὺν τοῖς ὀπλίταις ὄν.

Ἐκ δὲ τούτου τρίτῃ ἢ τετάρτῃ ἡμέρᾳ αἰσθάνεται ὁ Σπιθριδάτης τὸν Φαρνάβαζον ἐν Καυῆ, κόμῃ μεγάλῃ, στρατοπεδευόμενον, ἀπέχοντα στάδια ὡς ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ εὐθύς λέγει πρὸς τὸν Ἡριπίδαν, καὶ ὁ Ἡριπίδας ἐπιθυμῶν λαμπρόν τι ἐργάσασθαι, αἰτεῖ τὸν Ἀγησίλαον ὀπλίτας τε εἰς δισχιλίους καὶ πελταστὰς ἄλλους τοσοῦτους καὶ ἰππέας τοὺς τε Σπιθριδάτου καὶ τοὺς Παφλαγῶνας καὶ τῶν Ἑλλήνων ὀπόσους πείσειεν. ἐπεὶ δὲ ὑπέσχετο αὐτῷ, ἐθύετο· καὶ ἅμα δεῖλη καλλιερωσάμενος κατέλυσε τὴν θυσίαν.

Ἐκ δὲ τούτου δειπνήσαντας παρήγγειλε παρεῖναι πρόσθεν τοῦ στρατοπέδου. σκότους δὲ γενομένου οὐδ' οἱ ἡμίσεις ἐκάστων ἐξῆλθον. ὅπως δὲ μὴ, εἰ ἀποτρέποιτο, καταγελῶεν αὐτοῦ οἱ ἄλλοι τριάκοντα, ἐπορευέτο σὺν ἧ εἶχε δυνάμει.

Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐπιπεσὼν τῇ Φαρναβάζου στρατοπεδείᾳ, τῆς μὲν προφυλακῆς αὐτοῦ Μυσῶν ὄντων πολλοὶ ἔπεσον, αὐτοὶ δὲ διαφεύγουσι, τὸ δὲ στρατόπεδον ἀλίσκεται καὶ πολλὰ μὲν ἐκπτώματα καὶ ἄλλα δὴ οἷα Φαρναβάζου κτήματα, πρὸς δὲ τούτοις σκευὴ πολλὰ καὶ ὑποζύγια σκευοφόρα.

Ἐπεὶ δὲ τὰ ληφθέντα χρήματα ἀπήγαγον οἱ τε Παφλαγόνες καὶ ὁ Σπιθριδάτης, ὑποστήσας Ἡριππίδας ταξίαρχους καὶ λοχαγούς ἀφείλετο ἅπαντα τὸν τε Σπιθριδάτην καὶ τοὺς Παφλαγόνας, ἵνα δὴ πολλὰ ἀπαγάγοι τὰ αἰχμάλωτα τοῖς λαφυροπώλαις. ἐκεῖνοι μέντοι ταῦτα παθόντες οὐκ ἤνεγκαν, ἀλλ' ὡς ἀδιζηθέντες καὶ ἀτιμασθέντες, νυκτὸς συσκευασάμενοι ᾗχοντο ἀπιόντες εἰς Σάοδεις πρὸς Ἄρριαϊον, πιστεύσαντες, ὅτι καὶ ὁ Ἄρριαϊος ἀποστὰς βασιλέως ἐπολέμησεν αὐτῷ. Ἀγησιλάφ μὲν δὴ τῆς ἀπολείψεως τοῦ Σπιθριδάτου καὶ τοῦ Μεγαβάτου καὶ τῶν Παφλαγόνων οὐδὲν ἐγένοντο βαρύτερον ἐν τῇ στρατείᾳ.

§ 29 - 40. Συνδιαλλαγὴ Ἀγησιλάου καὶ Φαρναβάζου.

Ἦν δέ τις Ἀπολλοφάνης Κυζικηνός, ὃς καὶ Φαρναβάζῳ ἐτύγχανεν ἐκ παλαιοῦ ξένος ὢν καὶ Ἀγησιλάφ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐξενώθη. οὗτος οὖν εἶπε πρὸς τὸν Ἀγησίλαον, ὡς οἷοιτο συναγαγεῖν αὐτῷ ἂν εἰς λόγους περὶ φιλίας Φαρνάβαζον. ὡς δ' ἤκουσεν αὐτοῦ, σπονδὰς λαβὼν καὶ δεξιὰν παρῆν ἄγων τὸν Φαρνάβαζον εἰς συγκείμενον χωρίον, ἔνθα δὴ Ἀγησίλαος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν τριάκοντα χαμαὶ ἐν πόᾳ τινὶ κατακείμενοι ἀνέμενον. ὁ δὲ Φαρνάβαζος ἦκεν ἔχων στολὴν πολλοῦ χρυσοῦ

ἀξίαν. ὑποτιθέντων δὲ αὐτῶ τῶν θεραπεόντων ῥαπία, ἐφ' ὧν καθίζουσιν οἱ Πέρσαι μαλακῶς, ἤσχύνθη ἐντροφήσαι ὀρῶν τοῦ Ἀγησίλαου τὴν φαυλότητα· κατεκλίθη οὖν καὶ αὐτὸς ὥσπερ εἶχε χαμαί. καὶ πρῶτα μὲν ἀλλήλους χαίρειν προσεΐπαν, ἔπειτα τὴν δεξιὰν προτείναντος τοῦ Φαρναβάζου ἀντιπροούτεινε καὶ ὁ Ἀγησίλαος.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἤρξατο λόγου ὁ Φαρνάβαζος· καὶ γὰρ ἦν πρεσβύτερος· «ὦ Ἀγησίλαε καὶ πάντες οἱ παρόντες Λακεδαιμόνιοι, ἐγὼ ὑμῖν, ὅτε τοῖς Ἀθηναίοις ἐπολεμεῖτε, φίλος καὶ σύμμαχος ἐγενόμην καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν τὸ ὑμέτερον χρήματα παρέχων ἰσχυρὸν ἐποίουν, ἐν δὲ τῇ γῆ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἵππου μαχόμενος μεθ' ὑμῶν εἰς τὴν θάλατταν κατεδίωκον τοὺς πολεμίους, καὶ διπλοῦν ὥσπερ Τισσαφέρνους οὐδὲν πώποτε μου οὔτε ποιήσαντος οὔτ' εἰπόντος πρὸς ὑμᾶς ἔχοιτ' ἂν κατηγορῆσαι; τοιοῦτος δὲ γενόμενος νῦν οὕτω διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν, ὡς οὐδὲ δεῖπνον ἔχω ἐν τῇ ἐμαυτοῦ χώρᾳ, εἰ μὴ τι ὧν ἂν ὑμεῖς λίπητε συλλέξομαι, ὥσπερ τὰ θηρία. ἅ δέ μοι ὁ πατήρ καὶ οἰκήματα καλὰ καὶ παραδείσους καὶ δένδρων καὶ θηριῶν μεστοὺς κατέλιπεν, ἐφ' οἷς ἠὺφραινόμην, ταῦτα πάντα ὀρῶ τὰ μὲν κατακεκομμένα τὰ δὲ κατακεκαυμένα. εἰ οὖν ἐγὼ μὴ γινώσκω μήτε τὰ ὅσια μήτε τὰ δίκαια, ὑμεῖς δὴ διδάξατέ με, ὅπως ταῦτ' ἐστὶν ἀνδρῶν ἐπισταμένων χάριτας ἀποδιδόναι».

Ὁ μὲν ταῦτ' εἶπεν. οἱ δὲ τριάκοντα πάντες μὲν ἐπὶσχύνθησαν αὐτὸν καὶ ἐσιώπησαν· ὁ δὲ Ἀγησίλαος χρόνον ποτὲ εἶπεν· «Ἄλλ' οἶμαι μὲν σε, ὦ Φαρνάβαζε, εἰδέναι ὅτι καὶ ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσι ξένοι ἀλλήλοις γίνονται ἄνθρωποι. οὗτοι δέ, ὅταν αἱ πόλεις πολέμιοι γένωνται σὺν ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἐξενωμένοις πολεμοῦσι καί,

ἂν οὕτω τύχωσιν, ἔστιν ὅτε καὶ ἀπέκτειναν ἀλλήλους. καὶ ἡμεῖς οὖν νῦν βασιλεῖ τῷ ὑμετέρῳ πολεμοῦντες πάντα ἠναγκάσμεθα τὰ ἐκείνου πολέμια νομίζεῖν σοί γε μέντοι φίλοι γενέσθαι περὶ παντὸς ἂν ποιησαίμεθα. καὶ εἰ μὲν ἀλλάξασθαί σε ἔδει ἀντὶ δεσπότητος βασιλέως ἡμᾶς δεσπότης, οὐκ ἂν ἔγωγέ σοι συνεβούλευον· νῦν δὲ ἔξεστί σοι μεθ' ἡμῶν γενομένῳ μηδένα προσκυνοῦντα μηδὲ δεσπότην ἔχοντα ζῆν καρπούμενον τὰ σαυτοῦ. καίτοι ἐλεύθερον εἶναι ἐγὼ μὲν οἶμαι ἀντάξιον εἶναι τῶν πάντων χρημάτων. οὐδὲ μέντοι τοῦτό σε κελύομεν, πένητα μὲν, ἐλεύθερον δ' εἶναι, ἀλλ' ἡμῖν συμμάχοις χρώμενον αὔξειν μὴ τὴν βασιλέως, ἀλλὰ τὴν σαυτοῦ ἀρχήν, τοὺς νῦν ὁμοδούλους σοι καταστρεφόμενον, ὥστε σοὺς ὑπηκόους εἶναι. καίτοι εἰ ἅμα ἐλεύθερός τ' εἴης καὶ πλούσιος γένοιο, τίνας ἂν δέοις μὴ οὐχὶ πάμπαν εὐδαίμων εἶναι»;

Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Φαρνάβαζος, ἀπλῶς ὑμῖν ἀποκρίνομαι ἅπερ ποιήσω; Πρέπει γοῦν σοι. Ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, ἐὰν βασιλεὺς ἄλλον μὲν στρατηγὸν πέμπῃ, ἐμὲ δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκείνου τάττῃ, βουλήσομαι ὑμῖν καὶ φίλος καὶ σύμμαχος εἶναι· ἐὰν μέντοι μοι τὴν ἀρχὴν προστάτῃ — τοιοῦτόν τοι, ὡς ἔοικε, φιλοτιμία ἐστίν — εὖ χρὴ εἰδέναί, ὅτι πολεμήσω ὑμῖν ὡς ἂν δύνωμαι ἄριστα.

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος ἐλάβετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ εἶπεν· «Εἶθ', ὦ λῶσπε σύ, τοιοῦτος ὢν φίλος ἡμῖν γένοιο. ἔν δ' οὖν, ἔφη, ἐπίστω, ὅτι νῦν τε ἄπειμι ὡς ἂν δύνωμαι τάχιστα ἐκ τῆς σῆς χώρας, τοῦ τε λοιποῦ, κἂν πόλεμος ἦ, ἕως ἂν ἐπ' ἄλλον ἔχωμεν στρατεύεσθαι, σοῦ τε καὶ τῶν σῶν ἀφεξόμεθα.,»

Τούτων δὲ λεχθέντων διέλυσε τὴν σύνοδον. καὶ ὁ μὲν Φαρνάβαζος ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀπήει, ὁ δὲ ἐκ τῆς Πα-

ραπίτας υἱὸς αὐτοῦ, καλὸς ἔτι ὢν, ὑπολειφθεὶς καὶ προσδραμών, Ξένον σε, ἔφη, ὦ Ἀγησίλαε, ποιῶμαι. Ἐγὼ δὲ γε δέχομαι. Μέμνησό νυν, ἔφη, καὶ εὐθύς τὸ παλτόν— εἶχε δὲ καλόν— ἔδωκε τῷ Ἀγησιλάῳ. ὁ δὲ δεξάμενος, φάλαρα ἔχοντος περὶ τῷ ἵπῳ Ἰδαίου τοῦ γραφέως πάγκαλα, περιελὼν ἀντέδωκεν αὐτῷ. τότε μὲν οὖν ὁ παῖς ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον μετεδίωκε τὸν πατέρα. ὡς δ' ἐν τῇ τοῦ Φαρναβάζου ἀποδημία ἀποστερῶν ἀδελφὸς τὴν ἀρχὴν φυγάδα ἐποίησε τὸν τῆς Παραπίτας υἱόν, ἰσχυρῶς ὁ Ἀγησίλαος ἐπεμελεῖτο αὐτοῦ εἰς Πελοπόννησον φυγόντος.

§ 41. Ἀποχώρησις τοῦ Ἀγησιλάου ἐκ τῆς χώρας τοῦ Φαρναβάζου. Παρασκευαὶ ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Θήβης.

Καὶ τότε δὴ, ὥσπερ εἶπε πρὸς τὸν Φαρνάβαζον, εὐθύς ἀπεπορεύετο ἐκ τῆς χώρας· σχεδὸν δὲ καὶ ἕα ἤδη ὑπέβαινε. ἀφικόμενος δ' εἰς Θήβης πεδίον κατεστρατοπεδεύσατο περὶ τὸ τῆς Ἀστυρηνῆς Ἀρτέμιδος ἱερόν καὶ ἐκεῖ πρὸς ᾧ εἶχε συνέλεγε πανταχόθεν παμπληθὲς στρατεύμα· παρεσκευάζετο γὰρ πορευσόμενος ὡς δύνατο ἀνωτάτω, νομίζων ὅποσα ὕπισθεν ποιήσαιτο ἔθνη, πάντα ἀποστήσειν βασιλέως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

ΑΝΑΚΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ ΥΠΟ ΤΩΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ

Ἀγησίλαος μὲ δὴ ἐν τούτοις ἦν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἐπεὶ σαφῶς ἤσθηοντο τὰ τε χρήματα ἐληλυθότα εἰς

τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς μεγίστας πόλεις συνεστηκυίας ἐπὶ πολέμῳ πρὸς ἑαυτούς, ἐν κινδύνῳ τε τὴν πόλιν ἐνόμισαν καὶ στρατεύειν ἀναγκαῖον ἠγήσαντο εἶναι. καὶ αὐτοὶ μὲν ταῦτα παρεσκευάζοντο, εὐθύς δὲ καὶ ἐπὶ τὸν Ἀγησίλαον πέμπουσιν Ἐπιζυδίδαν.

Ὁ δ' ἐπεὶ ἀφίκετο, τὰ τε ἄλλα διηγεῖτο ὡς ἔχοι καὶ ὅτι ἡ πόλις ἐπιστέλλοι αὐτῷ βοηθεῖν ὡς τάχιστα τῇ πατρίδι. ὁ δὲ Ἀγησίλαος, ἐπεὶ ἤκουσε, χαλεπῶς μὲν ἤνεγκεν, ἐνθυμούμενος καὶ οἴων τιμῶν καὶ οἴων ἐλπίδων ἀποστεροῖτο, ὅμως δὲ συγκαλέσας τοὺς συμμάχους ἐδήλωσε τὰ ὑπὸ τῆς πόλεως παραγγελόμενα καὶ εἶπεν, ὅτι ἀναγκαῖον εἶη βοηθεῖν τῇ πατρίδι· ἐὰν μέντοι ἐκεῖνα καλῶς γένηται, εὖ ἐπίστασθε, ἔφη, ὦ ἄνδρες σύμμαχοι, ὅτι οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν, ἀλλὰ πάλιν παρέσομαι πράξων ὧν ὑμεῖς δεῖσθε. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα πολλοὶ μὲν ἐδάκρυσαν, πάντες δ' ἐψηφίσαντο βοηθεῖν μετ' Ἀγησιλίου τῇ Λακεδαίμονι· εἰ δὲ καλῶς τάκεϊ γένοιτο, λαβόντες αὐτὸν πάλιν ἦκειν εἰς τὴν Ἀσίαν. καὶ οἱ μὲν δὴ συνεσκευάζοντο ὡς ἀκολουθήσοντες.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΕΝΥΠΝΙΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

Βίος Λουκιανού.

Ὁ Λουκιανὸς ἐγεννήθη πιθανῶς κατὰ τὸ ἔτος 120 μ. Χ. καὶ ἀπέθανε πιθανῶς τὸ 180. Πατὴρ αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ πόλις τὰ Σαμόσατα, πρωτεύουσα τῆς Συριακῆς Κοιμαγηνῆς.

Οἱ γονεῖς του, ἐπειδὴ δὲν ἦσαν πολὺ εὔποροι, ἀφ' οὗ ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα, προώρισαν αὐτὸν νὰ μάθῃ τὴν τέχνην τοῦ ἐρμογλύφου. Ἄλλ' ὁ Λουκιανός, αἰσθανόμενος μεγάλην κλίσιν πρὸς τὴν ἐπιστήμην, παρήτησεν ἐνωρὶς τὴν ἐρμογλυφικὴν τέχνην καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ὀητορικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας, τὰς ὁποίας ἐσπούδασεν ἐν Σμύρῃ τῆς Μ. Ἀσίας.

Μετὰ τὸ πέρασ τῶν σπουδῶν του ἔκαμε μακρὰς περιηγήσεις καὶ περιῆλθε πολλὰς πόλεις τῆς Μικροῦς Ἀσίας, τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γαλατίας (νῦν Γαλλίας) ἐπιδεικνύων τὴν ὀητορικὴν του τέχνην εἰς πανηγύρεις (π. χ. εἰς τὰ Ὀλύμπια) καὶ εἰς ἄλλας εὐκαιρίας ἐνώπιον ἐκλεκτῶν ἀκροατηρίων.

Ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔζησεν ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἀθήναις, ἐνθα ἐγκατεστάθη μετὰ τὰς εἰς διαφόρους χώρας περιηγήσεις του.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του, ἐπὶ αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης τοῦ φιλοσόφου Μάρκου Αὐρηλίου (βασιλεύσαντος ἀπὸ τοῦ 161 μέχρι τοῦ 180 μ. Χ.), ὑπῆρξε διοικητὴς ἐν Αἰγύπτῳ, ὅπου καὶ ἀπέθανε.

Συγγράμματα φέρονται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Λουκιανοῦ 82 «βιβλία», κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν διαλόγῳ γεγραμμένα. Ἐκ τῶν «βιβλίων» τούτων ἐν εἶναι τὸ «Ἐνύπνιον», ἕτερον δὲ «Ἀνάχαρσις» καὶ ἄλλο οἱ «Νεκρικοὶ διάλογοι», οἵτινες πάντες εἶναι τριάζοντα τὸν ἀριθμὸν κλπ.

Ἐν τοῖς συγγράμμασι τούτοις ὁ Λουκιανὸς δορυμύτατα ἀλλ' εὐφρέστατα σατυροῖσι πᾶν ὅ,τι γελοῖον παρετήρει εἰς τὴν τότε θρησκείαν, τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ πολλὰ ἐποφελῆ διδάγματα εἰς τὸν ἀναγνώστην, τέρατων ἅμα αὐτόν, παρέχει.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝΥΠΝΙΟΥ

ΗΤΟΙ

ΒΙΟΣ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

Α' — Τὰ πρὸ τοῦ ἐνυπνίου.

α') Σύσκειψις τοῦ πατρὸς τοῦ Λουκιανοῦ μετὰ συγγενῶν καὶ φίλων περὶ τῆς τέχνης, ἣν ὄφειλε νὰ ἐκμάθῃ οὗτος.

1. Ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν, ἤδη τὴν ἡλικίαν πρόσηβος ὢν, ὁ δὲ πατὴρ ἐσκοπεῖτο μετὰ τῶν φίλων, ὅτι καὶ διδάξαιτό με. τοῖς πλείστοις οὖν ἔδοξε παιδεία μὲν καὶ πόνου πολλοῦ καὶ χρόνου μακροῦ καὶ δαπάνης οὐ μικρᾶς καὶ τύχης δεῖσθαι λαμπρᾶς, τὰ δ' ἡμέτερα μικρά τε εἶναι καὶ ταχεῖάν τινα τὴν ἐπικουρίαν ἀπαιτεῖν· εἰ δέ τινα τέχνην τῶν βαναύσων ἐκμάθοιμι τούτων, τὸ μὲν πρῶτον εὐθύς ἂν αὐτὸς ἔχειν τὰ ἀρχοῦντα παρὰ τῆς τέχνης καὶ μηκέτ' οἰκόσιτος εἶναι τηλικούτος ὢν, οὐκ εἰς μακρὰν δὲ καὶ τὸν πατέρα εὐφρανεῖν ἀποφέρων ἀεὶ τὸ γιγνόμενον.

2. Δευτέρως οὖν σκέψεως ἀρχὴ προὔτεθῃ, τίς ἀρίστη τῶν τεχνῶν καὶ ὀφίστη ἐκμαθεῖν καὶ ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ

πρέπουσα και πρόχειρον ἔχουσα τὴν χορηγίαν καὶ διαρκῆ τὸν πόρον. ἄλλου τοίνυν ἄλλην ἐπαινοῦντος, ὡς ἕκαστος γνώμης ἢ ἐμπειρίας εἶχεν, ὁ πατὴρ εἰς τὸν θεῖον ἀπιδῶν—παρῆν γὰρ ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος, ἄριστος ἐρμογλύφος εἶναι δοκῶν—οὐ θέμις, εἶπεν, ἄλλην τέχνην ἐπικρατεῖν σοῦ παρόντος, ἀλλὰ τοῦτον ἄγε—δειξας ἐμέ—καὶ δίδασκε παραλαβῶν λίθων ἐργάτην ἀγαθὸν εἶναι καὶ συναρμοστήν καὶ ἐρμογλυφέα· δύναται γὰρ καὶ τοῦτο φύσεώς γε, ὡς οἶσθα, τυχὼν δεξιᾶς. ἐτεκμαίρετο δὲ ταῖς ἐκ τοῦ κηροῦ παιδιαῖς· ὁπότε γὰρ ἀφεθείην ὑπὸ τῶν διδασκάλων, ἀποξέων ἂν τὸν κηρὸν ἢ βόας ἢ ἵππους ἢ καὶ νῆ Δί' ἀνθρώπους ἀνέπλαττον, εἰκότως, ὡς ἐδόκουν τῷ πατρί' ἐφ' οἷς παρὰ μὲν τῶν διδασκάλων πληγὰς ἐλάβανον, τότε δὲ ἔπαινος εἰς τὴν εὐφυΐαν καὶ ταῦτα ἦν καὶ χρηστὰς εἶχον ἐπ' ἐμοὶ τὰς ἐλπίδας, ὡς ἐν βραχεῖ μαθήσομαι τὴν τέχνην, ἀπ' ἐκείνης γε τῆς πλαστικῆς.

β') Ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἐκμαθήσεως τῆς τέχνης.

2. Ἄμα τε οὖν ἐπιτηδεῖα ἐδόκει ἡμέρα τέχνης ἐνάροχυσθαι, καὶ γὰρ παρεδεδόμην τῷ θεῷ μὰ τὸν Δι' οὐ σφόδρα τῷ πράγματι ἀχθόμενος, ἀλλὰ μοι καὶ παιδιάν τινα οὐκ ἀτερπῆ ἐδόκει ἔχειν καὶ πρὸς τοὺς ἡλικιώτας ἐπίδειξιν, εἰ φαινοίμην θεοῦς τε γλύφων καὶ ἀγαλμάτια τινα μικρὰ κατασκευάζων ἐμαυτῷ τε κάκεινοις, οἷς προηρούμην· καὶ τό γε προῶτον ἐξεῖνο καὶ σύνηθες τοῖς ἀρχομένοις ἐγίγνετο· ἐγχοπέα γὰρ τινὰ μοι δούς ὁ θεῖος ἐκέλευσέ μοι ἡρέμα καθιζέσθαι πλακὸς ἐν μέσῳ κειμένης, ἐπειπὼν τὸ κοινὸν “ἀρχὴ δέ τοι ἡμισυ παντός”, σκληρότερον δὲ κατενεγκόντος ὑπ' ἀπειρίας κατεάγη μὲν

ἢ πλάξ, ὁ δὲ ἀγανακτήσας σκυτάλην τινὰ πλησίον κειμένην λαβὼν οὐ πρόως οὐδὲ προτρεπτικῶς μου κατήρξατο, ὥστε δάκρυά μοι τὰ προοίμια τῆς τέχνης.

4. Ἀποδράς οὖν ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἀφικνοῦμαι, συνεχῆς ἀνολολύζων καὶ δακρύων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπόπλεως καὶ διηγοῦμαι τὴν σκυτάλην καὶ τοὺς μώλωπας ἐδείκνυον· καὶ κατηγοροῦν πολλήν τινα ὁμότητα, προσθεῖς ὅτι ὑπὸ φθόνου ταῦτα ἔδρασε, μὴ αὐτὸν ὑπερβάλωμαι κατὰ τὴν τέχνην. ἀγανακτησαμένης δὲ τῆς μητρὸς καὶ πολλὰ τῷ ἀδελφῷ λουδορησαμένης, ἐπεὶ νύξ ἐπῆλθε, κατέδαρθον ἔτι ἔνδακρυς καὶ τὴν νύκτα ὄλην ἐννοῶν.

Β' — Τὸ ἐνύπνιον.

α) Τὰ καθ' ὕπνον φανέντα εἰς τὸν Λουκιανὸν πρόσωπα. Ἔρις τούτων.

5. Μέχρι μὲν δὴ τούτων γελάσιμα καὶ μειρακιώδη τὰ εἰρημένα· τὰ μετὰ ταῦτα δὲ οὐκέτι εὐκαταφρόνητα ὧ ἄνδρες, ἀκούσεσθε, ἀλλὰ καὶ πάνυ φιληκόων ἀκροατῶν δεόμενα· ἵνα γὰρ καθ' Ὅμηρον εἶπω,

θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος

ἀμβροσίην διὰ νύκτα

ἐναργῆς οὕτως, ὥστε μηδὲν ἀπολείπεσθαι τῆς ἀληθείας. ἔτι γοῦν καὶ μετὰ τοσοῦτον χρόνον τά τε σχήματά μοι τῶν φανέντων ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς παραμένει καὶ ἡ φωνὴ τῶν ἀκουσθέντων ἔναυλος· οὕτω σαφῆ πάντα ἦν.

6. Δύο γυναῖκες λαβόμεναι ταῖν χερσῶν εἰλκόν με πρὸς ἑαυτὴν ἑκατέρω μάλα βιαίως καὶ κρατεροῶς· μικροῦ γοῦν με διεσπάσαντο πρὸς ἀλλήλας φιλοτιμούμε-

ναί· καὶ γὰρ ἄρτι μὲν ἂν ἡ ἑτέρα ἐπεκράτει καὶ παρὰ μικρὸν ὄλον εἶχέ με, ἄρτι δ' ἂν αὐθις ὑπὸ τῆς ἑτέρας εἰχόμεν. ἐβόων δὲ πρὸς ἀλλήλας ἑκατέρα, ἡ μὲν, ὡς αὐτῆς ὄντα με κεκτῆσθαι βούλοιτο, ἡ δέ, ὡς μάτην τῶν ἀλλοτρίων ἀντιποιοῖτο· ἦν δὲ ἡ μὲν ἐργατικὴ καὶ ἀνδρική καὶ αὐχμηρὰ τὴν κόμην, τὼ χεῖρε τύλων ἀνάπλεως, διεζωσμένη τὴν ἐσθῆτα, τιτάνου καταγέμουσα, οἶος ἦν ὁ θεῖος, ὁπότε ξέοι τοὺς λίθους· ἡ ἑτέρα δὲ μάλα εὐπρόσωπος καὶ τὸ σχῆμα εὐπρεπῆς καὶ κόσμιος τὴν ἀναβολήν. τέλος δ' οὖν ἐφιασί μοι δικάζειν, ὁποτέρᾳ βουλοίμην συνεῖναι αὐτῶν. προτέρα δὲ ἡ σκληρὰ ἐκείνη καὶ ἀνδρώδης ἔλεξεν.

β) Τέχνη καὶ Λουκιανός. Λόγοι, δι' ὧν προσπαθεῖ ἡ Ἑρμογλυφικὴ νὰ πείσῃ τὸν Λουκιανὸν ν' ἀκολουθήσῃ ταύτην.

7. Ἐγώ, φίλε παῖ, Ἑρμογλυφικὴ τέχνη εἰμί, ἦν χθὲς ἤρξω μανθάνειν, οἰκεία τέ σοι καὶ συγγενῆς οἴκοθεν· ὅ τε γὰρ πάππος σου – εἰποῦσα τοῦνομα τοῦ μητροπάτορος – λιθοξόος ἦν καὶ τὸ θεῖον ἀμφοτέρω καὶ μάλα εὐδοκιμεῖτον δι' ἡμᾶς· εἰ δ' ἐθέλεις λήρων μὲν καὶ φληνάφων τῶν παρὰ ταύτης ἀπέχεσθαι – δεῖξασα τὴν ἑτέραν – ἔπεσθαι δὲ καὶ συνοικεῖν ἐμοί, πρῶτα μὲν θρέψῃ γεννικῶς καὶ τοὺς ὄμους ἔξεις κρατεροῦς, φθόνου δὲ παντὸς ἀλλότριος ἔση καὶ οὔποτε ἄπει ἐπὶ τὴν ἀλλοδαπήν, τὴν πατρίδα καὶ τοὺς οἰκείους καταλιπὼν· οὐδὲ ἐπὶ λόγοις ἐπαινέσονται σε πάντες.

8. Μὴ μυσσασθῆς δὲ τοῦ σώματος τὸ εὐτελὲς μηδὲ τῆς ἐσθῆτος τὸ πιναρόν· ἀπὸ γὰρ τοιούτων ὀρμώμενος καὶ Φειδίας ἐκεῖνος ἔδειξε τὸν Δία καὶ Πολύκλειτος

τὴν Ἥραν εἰργάσατο καὶ Μύρων ἐπηνέθη καὶ Πραξιτέλης ἐθαυμάσθη· προσκυνοῦνται γοῦν οὗτοι μετὰ τῶν θεῶν. εἰ δὴ τούτων εἰς γένοιο, πῶς μὲν οὐ κλεινὸς αὐτὸς παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἂν γένοιο; ζηλωτὸν δὲ καὶ τὸν πατέρα ἀποδείξεις, περίβλεπτον δὲ ἀποφανεῖς καὶ τὴν πατρίδα. ταῦτα καὶ ἔτι τούτων πλείονα διαπταίουσα καὶ βαρβαρίζουσα πάντοθεν εἶπεν ἡ Τέχνη, μάλα δὴ σπουδῇ συνείρουσα καὶ πείθειν με πειρωμένη· ἀλλ' οὐκέτι μέμνημαί τὰ πλείστα γὰρ μου τὴν μνήμην ἤδη διέφυγεν. ἐπεὶ δ' οὖν ἐπαύσατο, ἄρχεται ἡ ἑτέρα ὧδέ πως.

γ) Παιδεία καὶ Λουκιανός. Λόγοι, δι' ὧν προ-
σπαθεῖ ἡ Παιδεία νὰ ἐλκύσῃ πρὸς ἑαυτὴν
τὸν Λουκιανόν.

9. Ἐγὼ δέ, ὦ τέκνον, Παιδεία εἰμὶ ἤδη συνήθης σοι καὶ γνωρῆμη, εἰ καὶ μηδέπω εἰς τέλος μου πεπεύρασαι. ἡλίκα μὲν οὖν τάγαθὰ ποριῇ λιθοξόος γενόμενος, αὕτη προείρηκεν· οὐδὲν γὰρ ὅτι μὴ ἐργάτης ἔση τῷ σώματι πονῶν κἂν τούτῳ τὴν ἄπασαν ἐλπίδα τοῦ βίου τεθειμένος, ἀφανῆς μὲν αὐτὸς ὢν, ὀλίγα καὶ ἀγεννῆ λαμβάνων, ταπεινὸς τὴν γνώμην, εὐτελής δὲ τὴν πρόοδον, οὔτε φίλοις ἐπιδικάσιμος οὔτε ἐχθροῖς φοβερὸς οὔτε τοῖς πολίταις ζηλωτός, ἀλλ' αὐτὸ μόνον ἐργάτης καὶ τῶν ἐκ τοῦ πολλοῦ δήμου εἰς, αἰεὶ τὸν προὔχοντα ὑποπήσσω καὶ τὸν λέγειν δυνάμενον θεραπεύων, λαγὼ βίον ζῶν καὶ τοῦ χρεῖττονος ἔρμαιον ὢν· εἰ δὲ καὶ Φειδίας ἢ Πολύκλειτος γένοιο καὶ πολλὰ θαυμαστὰ ἔξεργάσαιο, τὴν μὲν τέχνην ἅπαντες ἐπαινέσονται, οὐκ ἔστι δὲ ὅστις τῶν ιδόντων, εἰ νοῦν ἔχοι, εὔξαιτ' ἂν ὁμοίος

σοι γένεσθαι· οἷος γὰρ ἂν ἦς, βάναυσος καὶ χειρῶναξ καὶ ἀποχειροβίτος νομισθήσῃ.

10. Ἦν δ' ἔμοι πείθῃ, πρῶτον μὲν σοι πολλὰ ἐπιδείξω παλαιῶν ἀνδρῶν ἔργα καὶ πράξεις θαυμαστάς καὶ λόγους αὐτῶν ἀπαγγέλλουσα καὶ πάντων ὡς εἰπεῖν ἔμπειρον ἀποφαίνουσα καὶ τὴν ψυχὴν, ὅπερ σου κυριώτατόν ἐστι, κατακοσμήσω πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κοσμήμασι, σοφροσύνη, δικαιοσύνη, εὐσεβεία, πραότητι, ἐπεικεία, συνέσει, καρτερίᾳ, τῷ τῶν καλῶν ἔρωτι, τῇ πρὸς τὰ σεμνότατα ὀρμῇ· ταῦτα γὰρ ἐστὶν ὁ τῆς ψυχῆς ἀκίρατος ὡς ἀληθῶς κόσμος. λήσει δέ σε οὔτε παλαιὸν οὐδὲν οὔτε νῦν γενέσθαι δέον, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα προόψει μετ' ἑμοῦ καὶ ὅλως ἅπαντα, ὅποσα ἐστί, τά τε θεῖα τά τ' ἀνθρώπινα, οὐκ εἰς μακρὰν σε διδάξομαι.

11. Καὶ ὁ νῦν πένης ὁ τοῦ δεινός, ὁ βουλευσάμενός τι περὶ ἀγεννοῦς οὔτω τέχνης, μετ' ὀλίγον ἅπασι ζηλωτὸς καὶ ἐπίφθονος ἔσῃ, τιμώμενος καὶ ἐπαινούμενος καὶ ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις εὐδοκιμῶν καὶ ὑπὸ τῶν γένει καὶ πλούτῳ προϋχόντων ἀποβλεπόμενος, ἐσθῆτα μὲν τοιαύτην ἀμπεχόμενος – δείξασα τὴν ἑαυτῆς· πάνυ δὲ λαμπρὰν ἐφόρει – ἀρχῆς δὲ καὶ προεδρίας ἀξιούμενος· κἄν που ἀποδημῆς, οὐδ' ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀγνώς καὶ ἀφανῆς ἔσῃ· τοιαῦτά σοι περιθήσω τὰ γνωρίσματα, ὥστε τῶν ὀρώντων ἕκαστος τὸν πλησίον κινήσας δείξει σε τῷ δακτύλῳ “οὗτος ἐκεῖνος,” λέγων.

12. Ἄν δέ τι σπουδῆς ἄξιον ἦ καὶ τοὺς φίλους ἢ καὶ τὴν πόλιν ὅλην καταλαμβάνῃ, εἰς σὲ πάντες ἀποβλέψονται· κἄν πού τι λέγων τύχης, κεχηνότες οἱ πολλοὶ ἀκούσονται, θαυμάζοντες καὶ εὐδαιμονίζοντές σε τῆς δυνάμεως τῶν λόγων καὶ τὸν πατέρα τῆς εὐποτιμίας· ὁ δὲ

λέγουσιν, ὡς ἄρα καὶ ἀθάνατοὶ τινες γίνονται ἐξ ἀνθρώπων, τοῦτό σοι περιποιήσω· καὶ γὰρ ἦν αὐτὸς ἐκ τοῦ βίου ἀπέλθης, οὐποτε παύσῃ συνὼν τοῖς πεπαιδευμένοις καὶ προσομιλῶν τοῖς ἀρίστοις· ὁρᾷς τὸν Δημοσθένην ἐκεῖνον, τίνος υἱὸν ὄντα ἐγὼ ἠλίκον ἐποίησα; ὁρᾷς τὸν Αἰσχίνην, ὡς τυμπανιστρίας υἱὸς ἦν; ἀλλ' ὅμως αὐτὸν δι' ἐμὲ Φίλιππος ἐθεράπευσεν. ὁ δὲ Σωκράτης καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆ ἐρμογλυφικῆ ταύτῃ τραφεῖς, ἐπειδὴ τάχιστα συνῆκε τοῦ κρείττονος καὶ δραπετεύσας παρ' αὐτῆς ἠτύτομόλησεν ὡς ἐμέ, ἀκούεις ὡς παρὰ πάντων ἄδεται.

13. Ἄφεις δὲ αὐτοὺς τηλικούτους καὶ τοιούτους ἀνδρας καὶ πράξεις λαμπρὰς καὶ λόγους σεμνοὺς καὶ σχῆμα εὐπρεπὲς καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ ἔπαινον καὶ προεδρίας, καὶ δυνάμεις καὶ ἀρχὰς καὶ τὸ ἐπὶ λόγοις εὐδοκιμεῖν καὶ τὸ ἐπὶ συνέσει εὐδαιμονίζεσθαι χιτώνιον τι πιναρὸν ἐνδύσῃ καὶ σχῆμα δουλοπρεπὲς ἀναλήψῃ καὶ μογλία καὶ γλυφεῖα καὶ κοπέας καὶ κολαπτῆρας ἐν ταῖν χεροῖν ἕξεις κάτω νενευκῶς εἰς τὸ ἔργον, χαμαιπετῆς καὶ χαμαίζηλος καὶ πάντα τρόπον ταπεινός, ἀνακύπτων δὲ οὐδέποτε οὐδὲ ἀνδρῶδες οὐδὲ ἐλεύθερον οὐδὲν ἐπινοῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα ὅπως εὐρυθμια καὶ εὐσχήμονα ἔσται σοι προνοῶν, ὅπως δὲ αὐτὸς εὐρυθμὸς καὶ κόσμιος ἔσῃ, ἦκιστα πεφροντικῶς, ἀλλ' ἀτιμότερον ποιῶν σεαυτὸν λίθων.

δ') Ἀπόφασις τοῦ Λουκιανοῦ. Πάθημα τῆς Ἐρμογλυφικῆς.

14. Ταῦτα ἔτι λεγούσης αὐτῆς, οὐ περιμείνας ἐγὼ τὸ τέλος τῶν λόγων, ἀναστὰς ἀπεφηνάμην καὶ τὴν ἄμορφον ἐκεῖνην καὶ ἐργατικὴν ἀπολιπὼν μετέβαινον πρὸς τὴν Παιδείαν μάλα γεγηθῶς, καὶ μάλιστα ἐπεὶ μοι εἰς

νοῦν ἦλθεν ἢ σκυτάλη καὶ ὅτι πληγὰς οὐκ ὀλίγας εὐθύς ἀρχομένῳ μοι χθὲς ἐνετρίψατο. ἡ δὲ ἀπολειφθεῖσα τὸ μὲν πρῶτον ἡγανάζκει καὶ τὸ χεῖρε συνεκρότει καὶ τοὺς ὀδόντας συνέπριε· τέλος δέ, ὥσπερ τὴν Νιόβην ἀκούομεν, ἐπεπήγει καὶ εἰς λίθον μετεβέβλητο. εἰ δὲ παράδοξα ἔπαθε, μὴ ἀπιστήσητε· θαυματοποιοὶ γὰρ οἱ ὄνειροι.

ε') Ἀποθέωσις τοῦ Λουκιανοῦ καθ' ὕπνον.

15. Ἡ ἑτέρα δὲ πρὸς με ἀπιδούσα, Τοιγαροῦν ἀμειψομαί σε, ἔφη, τῆσδε τῆς δικαιοσύνης, ὅτι καλῶς τὴν δίκην ἐδίκασας, καὶ ἔλθῃ ἤδη, ἐπίβηθι τούτου τοῦ ὄχηματος — δεῖξασά τι ὄχημα ὑποπτόρων ἵππων τινῶν τῷ Πηγάσῳ ἐοικότων — ὅπως εἰδῆς, οἷα καὶ ἡλίκᾳ μὴ ἀκολουθήσας ἐμοὶ ἀγνοήσῃν ἔμελλες, ἐπεὶ δὲ ἀνῆλθον, ἡ μὲν ἤλαυνε καὶ ὑψηνιόχει, ἀρθεῖς δὲ εἰς ὕψος ἐγὼ ἐπεσκόπουν ἀπὸ τῆς ἕω ἀρξάμενος ἄχρῃ πρὸς τὰ ἐσπέρια πόλεις καὶ ἔθνη καὶ δήμους, καθάπερ ὁ Τριπτόλεμος ἀποσπείρων τι ἐς τὴν γῆν. οὐκέτι μέντοι μέμνημαι, ὅτι τὸ σπειρόμενον ἦν, πλὴν τοῦτο μόνον, ὅτι κάτωθεν ἀφορῶντες ἄνθρωποι ἐπήγουν καὶ μετ' εὐφημίας καθ' οὓς γενοίμην τῇ πτήσει παρέπεμπον.

16. Δεῖξασα δέ μοι τὰ τοσαῦτα κάμῃ τοῖς ἐπαινοῦσιν ἐκείνοις ἐπανήγαγεν αὐθις οὐκέτι τὴν ἐσθῆτα ἐκείνην ἐνδεδυκότα, ἣν εἶχον ἀφιπτάμενος, ἀλλ' ἐμοὶ ἐδόκουν εὐπάρουφός τις ἐπανήκειν. καταλαβοῦσα οὖν καὶ τὸν πατέρα ἐστώτα καὶ περιμένοντα ἐδείκνυεν αὐτῷ ἐκείνην τὴν ἐσθῆτα κάμῃ, οἷος ἦκοιμι καὶ τι ὑπέμνησεν, οἷα μικροῦ δεῖν περὶ ἐμοῦ ἐβουλεύσαντο. ταῦτα μέμνημαι ἰδὼν ἀντίπαις ἔτι ὢν, ἐμοὶ δοκεῖ, ἐκταραχθεῖς πρὸς τὸν τῶν πληγῶν φόβον.

ς) Συμπέρασμα εξαγόμενον ἐκ τῆς ὅλης διηγήσεως τοῦ ἐνυπνίου κατὰ τὸν Λουκιανόν.

17. Μεταξὺ δὲ λέγοντος, Ἡράκλειος, ἔφη τις, ὡς μαζρόν τὸ ἐνύπνιον καὶ δικανικόν. εἶτ' ἄλλος ὑπέκρουσε. Χειμερινὸς ὄνειρος, ὅτε μήμιστά ἐῖσιν αἱ νύκτες. τί δ' οὖν ἐπῆλθεν αὐτῷ ληρῆσαι ταῦτα πρὸς ἡμᾶς καὶ μνησθῆναι παιδικῆς νυκτὸς καὶ ὀνείρων παλαιῶν καὶ γεγηραζότων; ἔωλος γὰρ ἢ ψυχρολογία; μὴ ὀνείρων ὑποκριτὰς τινὰς ἡμᾶς ὑπείληφεν; Οὐκ, ὦγαθέ' οὐδὲ γὰρ ὁ Ξενοφῶν ποτε διηγούμενος τὸ ἐνύπνιον, ὡς ἐδόκει αὐτῷ καίεσθαι ἢ πατρώα αἰζία καὶ τὰ ἄλλα — ἴστε γὰρ — οὐχ ὑπόκρισιν τὴν ὄψιν οὐδ' ὡς φλυαρεῖν ἐγνωκῶς αὐτὰ διεξῆει καὶ ταῦτα ἐν πολέμῳ καὶ ἀπογνώσει πραγμάτων, περιεστώτων πολεμίων, ἀλλὰ τι καὶ χρήσιμον εἶχεν ἢ διήγησις.

18. Καὶ τοίνυν γὰγὸ τοῦτον τὸν ὄνειρον ὑμῖν διηγησάμην ἐκείνου ἕνεκα, ὅπως οἱ νέοι πρὸς τὰ βελτίω τρέπωνται καὶ παιδείας ἔχωνται, καὶ μάλιστα, εἴ τις αὐτῶν ὑπὸ πενίας ἐθελόκακεῖ καὶ πρὸς τὴν ἥτιω ἀποκλίνει φύσιν οὐκ ἀγεννῆ διαφθείρων· ἐπιρροσθήσεται εὖ οἶδ' ὅτι κάκεῖνος ἀκούσας τοῦ μύθου, ἱκανὸν ἑαυτῷ παράδειγμα ἐμὲ προστησάμενος, ἐννοῶν οἷος μὲν ὢν πρὸς τὰ κάλλιστα ὄρωμιστα καὶ παιδείας ἐπεθύμησα μηδὲν ἀποδειλιάσας πρὸς τὴν πενίαν τὴν τότε, οἷος δὲ πρὸς ὑμᾶς ἐπανελλήλυθα, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, οὐδενὸς γοῦν τῶν λιθογλύφων ἀδοξότερος.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

Ἡ

ΠΕΡΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Α'. Ἐπίσκεψις γυμνασίου τινὸς τῶν Ἀθηνῶν
ὑπὸ τοῦ Σκύθου Ἀναχάρσιδος καὶ τοῦ Σόλωνος.

1. ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ. Ταῦτα δὲ ὑμῖν, ὦ Σόλων, τίνας ἔνεκα οἱ νέοι ποιοῦσιν; οἱ μὲν αὐτῶν περιπλεκόμενοι ἀλλήλους ὑποσκελίζουσιν, οἱ δὲ ἄγχουσι καὶ λυγίζουσι καὶ ἐν τῷ πηλῷ συναναφύρονται κυλινδούμενοι ὥσπερ σύες, καίτοι κατ' ἀρχὰς εὐθύς ἀποδυσάμενοι — ἐώρων γάρ — λίπα τε ἠλείψαντο καὶ κατέψησε μάλα εἰρηνικῶς ἄτερος τὸν ἕτερον ἐν τῷ μέρει, μετὰ δὲ οὐκ οἶδ' ὅ τι παθόντες ὠθοῦσί τε ἀλλήλους συννευνοτότες καὶ τὰ μέτωπα συναράπτουσιν ὥσπερ οἱ κριοὶ καὶ ἦν ἰδοῦν ἀράμενος ἐκείνοσιν τὸν ἕτερον ἐκ τοῖν σκελοῖν ἀφῆκεν εἰς τὸ ἔδαφος, εἴτ' ἐπικαταπεσὼν ἀνακύπτειν οὐκ ἔα συνωθῶν κάτω ἐς τὸν πηλόν, τέλος δὲ ἤδη περιπλέξας αὐτῷ τὰ σκέλη κατὰ τὴν γαστέρα τὸν πῆχυν ὑποβαλὼν τῷ λαιμῷ ἄγχει τὸν ἄθλιον, ὃ δὲ παρακροτεῖ ἐς τὸν ὦμον, ἰκετεύων, οἴμαι, ὥς μὴ τέλεον ἀποπνιγείη, καὶ οὐδὲ τοῦ ἐλαίου ἔνεκα φείδονται μὴ μολύνεσθαι, ἀλλ' ἀφανίσαντες τὸ χρῆσμα καὶ τοῦ βορβόρου ἀναπλησθέντες ἐν

ἰδοῶτι ἅμα πολλῶ γέλωτα ἐμοὶ γοῦν παρέχουσιν ὥσπερ αἱ ἐγγέλους ἐκ τῶν χειρῶν διολισθαίνοντες.

2. Ἔτεροι δὲ ἐν τῷ αἰθρίῳ τῆς αὐλῆς τὸ αὐτὸ τοῦτο δρῶσιν οὐκ ἐν πηλῶ οὔτοί γε, ἀλλὰ ψάμμον ταύτην βαθεῖαν ὑποβαλλόμενοι ἐν τῷ ὀρύγματι πάπτουσί τε ἀλλήλους καὶ αὐτοὶ ἐκόντες ἐπαμῶνται τὴν κόνιν ἀλεκτρούων δίκην, ὡς ἀφυκτότεροι εἶεν ἐν ταῖς συμπλοκαῖς, οἶμαι, τῆς ψάμμου τὸν ὄλισθον ἀφαιρούσης καὶ βεβαιότεραν ἐν ξηρῶ παρεχούσης τὴν ἀντίληψιν.

3. Οἱ δὲ ὀρθοστάδην κεκονιμένοι καὶ αὐτοὶ παίουσιν ἀλλήλους προσπεσόντες καὶ λακτίζουσιν· οὔτοσί γοῦν καὶ τοὺς ὀδόντας ἔοικεν ἀποπτύσειν ὁ κακοδαίμων· οὕτως αἵματος αὐτῷ καὶ ψάμμου ἀναπέπλησται τὸ στόμα, πύξι, ὡς ὄρας, παταχθέντος ἐς τὴν γνάθον. ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἄρχων οὔτοσί δίστησιν αὐτοὺς καὶ λύει τὴν μάχην—τεκμαίρομαι γὰρ τῇ πορφυρίδι τῶν ἀρχόντων τινὰ τοῦτον εἶναι.

4. Ὁ δὲ καὶ ἐποτρύνει καὶ τὸν πατάξαντα ἐπαινεῖ· ἄλλοι δὲ ἀλλαχόθι πάντες ἐγκονοῦσι καὶ ἀναπηδῶσιν ὥσπερ θεόντες ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μένοντες καὶ ἐς τὸ ἄνω συναλλόμενοι λακτίζουσι τὸν ἀέρα.

5. Ταῦτα οὖν ἐθέλω εἰδέναί τίνος ἀγαθοῦ ἂν εἴη ποιεῖν· ὡς ἔμοιγε μανία μᾶλλον εἰκέναι δοκεῖ τὸ πρᾶγμα καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἂν ῥαδίως μεταπείσειέ με ὡς οὐ παραπαίουσιν οἱ ταῦτα πρᾶπτοντες.

Β'. Ὁ ἄμεσος σκοπὸς τῶν γυμνασμάτων.

6. ΣΟΛΩΝ. Καὶ εἰκότως, ὦ Ἀνάχαρσι, τοιαῦτά σοι τὰ γιννόμενα φαίνεται, ξένα γε καὶ πάμπολυ τῶν Σκυθικῶν ἐθῶν ἀπάδοντα, καθάπερ καὶ ὑμῖν πολλὰ εἰκὸς εἶναι μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα τοῖς Ἑλλησιν ἡμῖν ἀλλό-

ζοτα εἶναι δόξαντα ἄν, εἴ τις ἡμῶν, ὥσπερ σὺ νῦν, ἐπισταίῃ αὐτοῖς· πλὴν ἀλλὰ θάρσει, ὦγαθέ· οὐ γὰρ μανία τὰ γινόμενά ἐστιν οὐδ' ἐφ' ὕβρει οὔτοι παίουσιν ἀλλήλους καὶ κυλίουσιν ἐν τῷ πληθῶ ἢ ἐπιπάττουσι τὴν ζώνην, ἀλλ' ἔχει τινὰ χρεῖαν οὐκ ἀτεροτῆ τὸ προᾶγμα καὶ ἀκριβὴν οὐ μικρὰν ἐπάγει τοῖς σώμασιν· ἦν γοῦν ἐνδιατριψῆς, ὥσπερ οἶμαί σε ποιήσῃν, τῇ Ἑλλάδι, οὐκ εἰς μακρὰν εἰς καὶ αὐτὸς ἔση τῶν πετηλωμένων ἢ κεκοιμημένων· οὕτω σοι τὸ προᾶγμα ἡδύ τε ἅμα καὶ λυσιτελές εἶναι δόξει.

ΑΝΑΧ. Ἐπαγε, ὦ Σόλων, ἡμῖν ταῦτα γένοιτο τὰ ὠφέλιμα καὶ τερπνά, ἐμὲ δὲ εἴ τις ὑμῶν τοιοῦτό τι διαθείη, εἴσεται ὡς οὐ μάτην παρεξώσμεθα τὸν ἀκινάκην. ἀτὰρ εἰπέ μοι, τί ὄνομα ἔθεσθε τοῖς γιγνομένοις ἢ τί φῶμεν ποιεῖν αὐτούς :

Γ'. Τὰ ὀνόματα τοῦ γυμνασίου καὶ τῶν γυμναστῶν.

7. ΣΟΛ. Ὁ μὲν χῶρος αὐτός, ὃ Ἀνάχαρσι, γυμνάσιον ὑφ' ἡμῶν ὀνομάζεται καὶ ἔστιν ἱερὸν Ἀπόλλωνος τοῦ Λυκείου· καὶ τὸ ἄγαλμα δὲ αὐτοῦ ὄραξ, τὸν ἐπὶ τῇ στήλῃ κεκλιμένον, τῇ ἀριστεροῦ μὲν τὸ τόξον ἔχοντα, ἢ δεξιὰ δὲ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἀνακεκλασμένη ὥσπερ ἐκ καμάτου μακροῦ ἀναπαυόμενον δείχνουσι τὸν θεόν.

8. Τῶν γυμνασμάτων δὲ τούτων τὸ μὲν ἐν τῷ πληθῶ ἐκεῖνο πάλη καλεῖται, οἱ δ' ἐν τῇ ζώνῃ παλαίουσι καὶ αὐτοῖ, τὸ δὲ παίειν ἀλλήλους ὀρθοστάδην παρροατιάειν λέγομεν, καὶ ἄλλα δὲ ἡμῖν ἐστὶ γυμνάσια τοιαῦτα πυγμῆς καὶ δίσκου καὶ τοῦ ὑπεράλλεσθαι, ὧν ἀπάντων

ἀγῶνας προτίθεμεν καὶ ὁ κρατήσας ἄριστος εἶναι δοκεῖ τῶν καθ' αὐτὸν καὶ ἀναιρεῖται τὰ ἄθλα.

Δ'. Τὰ ἄθλα τῶν νικητῶν. Πῶς κρίνει ταῦτα ὁ Ἀνάχαρσις καὶ πῶς ὁ Σόλων.

9. ΑΝΑΧ. Τὰ δὲ ἄθλα τίνα ὑμῖν ταῦτά ἐστιν;

ΣΟΛ. Ὀλυμπίασι μὲν στέφανος ἐκ ζοτίνου, Ἴσθμοῖ δὲ ἐκ πίτυος, ἐν Νεμέᾳ δὲ σελίνων πεπλεγμένος, Πυθοῖ δὲ μῆλα τῶν ἱερῶν τοῦ θεοῦ, παρ' ἡμῖν δὲ τοῖς Παναθηναίοις τὸ ἔλαιον τὸ ἐκ τῆς μορίας, τὶ ἐγέλασας, ὃ Ἀνάχαρσις; ἢ διότι μικρὰ σοι εἶναι ταῦτα δοκεῖ;

ΑΝΑΧ. Οὐκ, ἀλλὰ πόνσεμνα, ὃ Σόλων, κατέλεξας τὰ ἄθλα καὶ ἄξια τοῖς τε διαθεῖσιν αὐτὰ φιλοτιμεισθαι ἐπὶ τῇ μεγαλοδορεῖᾳ καὶ τοῖς ἀγωνισταῖς αὐτοῖς ὑπερσπουδακέναι περὶ τὴν ἀναίρεσιν τῶν τηλικούτων, ὥστε μῆλων ἕνεκα καὶ σελίνων τόσαῦτα προλονεῖν καὶ κινδυνεύειν ἀγχομένους πρὸς ἀλλήλων καὶ κατακλωμένους, ὡς οὐκ ἐνὸν ἀπραγμιόνως εὐπορησαι μῆλων ὅτφ ἐπιθυμία ἢ σελίμφ ἐστεφανῶσθαι ἢ πίτυϊ, μήτε πηλῶ καταχριόμενον τὸ πρόσωπον μήτε λακτιζόμενον ἐς τὴν γαστέρα ὑπὸ τῶν ἀνταγωνιστῶν.

10. ΣΟΛ. Ἄλλ', ὃ ἄριστε, οὐκ ἐς φιλὰ τὰ διδόμενα ἡμεῖς ἀποβλέπομεν, ταῦτα μὲν γὰρ ἐστὶ σημεῖα τῆς νίκης καὶ γνωρίσματα οἵτινες οἱ κρατήσαντες, ἢ δὲ παρακολουθοῦσα τούτοις δόξα τοῦ παντός ἀξία τοῖς νενικηκόσιν, ὑπὲρ ἧς καὶ λακτιζεσθαι καλῶς ἔχει τοῖς θηρωμένοις τὴν εὐκλειαν ἐκ τῶν πόνων· οὐ γὰρ ἀπονητὶ προσγένοιτο ἂν αὕτη, ἀλλὰ χροὴ τὸν ὀρεγόμενον αὐτῆς πολλὰ τὰ δυσχερῆ ἀνασχόμενον ἐν τῇ ἀρχῇ τότε

ἤδη τὸ λυσιτελές καὶ ἡδὺ τέλος ἐκ τῶν καμάτων περιμένειν.

ΑΝΑΧ. Τοῦτο φῆς, ὦ Σόλων, τὸ τέλος ἡδὺ καὶ λυσιτελές, ὅτι πάντες αὐτοὺς ὄψονται ἐστεφανωμένους καὶ ἐπὶ τῇ νίκῃ ἐπαινέσονται, πολὺ πρότερον οἰκτίραντες ἐπὶ ταῖς πληγαῖς, οἱ δὲ εὐδαιμονήσουσιν ἀντὶ τῶν πόνων μῆλα καὶ σέλινα ἔχοντες.

ΣΟΛ. Ἄπειρος εἶ, φημί, τῶν ἡμετέρων ἔτι μετὰ μικρὸν δὲ ἄλλα σοι δόξει περὶ αὐτῶν, ἐπειδὴν ἐς τὰς πανηγύρεις ἀπὼν ὄρας τοσοῦτον πλῆθος ἀνθρώπων συλλεγόμενον ἐπὶ τὴν θεῶν τοιούτων καὶ θεάτρα μυριάνδρα συμπληρούμενα καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς ἐπαινουμένους, τὸν δὲ καὶ νικήσαντα αὐτῶν ἰσόθεον νομιζόμενον.

11. ΑΝΑΧ. Αὐτὸ τοῦτο, ὦ Σόλων, καὶ τὸ οἰκτιστόν ἐστιν, εἰ μὴ ἐπ' ὀλίγων ταῦτα πάσχουσιν, ἀλλὰ ἐν τοσοῦτοις θεαταῖς καὶ μάρτυσι τῆς ὕβρεως, οἱ δηλαδὴ εὐδαιμονίζουσιν αὐτοὺς αἵματι ῥαινομένους ὀρώντες ἢ ἀγχομένους ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων· ταῦτα γὰρ τὰ εὐδαιμονέστατα πρόσεσι τῇ νίκῃ αὐτῶν. παρ' ἡμῖν δὲ τοῖς Σκυθαῖς ἦν τις, ὦ Σόλων, ἢ πατάξῃ τινὰ τῶν πολιτῶν ἢ ἀνατρέψῃ προσπεσὼν ἢ θαυμάσια περιορήξῃ, μεγάλας οἱ πρεσβῦται τὰς ζημίας ἐπάγουσι, κἄν ἐπ' ὀλίγων τῶν μαρτύρων τοῦτο πάθῃ τις, οὗτι γε ἐν τηλικούτοις θεάτροις, οἷα σὺ διηγῇ τὸ Ἴσθμοι καὶ τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ. οὐ μὴν ἀλλὰ τοὺς μὲν ἀγωνιστὰς οἰκτίρειν μοι ἔπεισιν ὧν πάσχουσι, τῶν δὲ θεατῶν, οὓς φῆς ἀπανταχόθεν τοὺς ἀρίστους παραγίγνεσθαι ἐς τὰς πανηγύρεις, καὶ πάνυ θαυμάζω, εἰ τὰναγκαῖα παρόντες σχολάζουσιν ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις· οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνό ποῦ δύναμαι κατανοῆσαι, ὅτι

τοῦτο τεργνὸν αὐτοῖς, ὄρᾶν παιομένους τε καὶ διαπληκτιζομένους ἀνθρώπους καὶ πρὸς τὴν γῆν ἀραπτομένους καὶ συντριβομένους ὑπ' ἀλλήλων.

12. ΣΟΛ. Εἰ καιρὸς ἦν, ὦ Ἀνάχαρσι, Ὀλυμπίων ἢ Ἰσθμίων ἢ Παναθηναίων, αὐτὸ ἂν σε τὸ γιγνόμενον ἐδίδαξεν, ὡς οὐ μάτην ἐσπουδάκαμεν ἐπὶ τούτοις· οὐ γὰρ οὕτω λέγων ἂν τις προσβιβάσειέ σε τῇ ἡδονῇ τῶν ἐκεῖ δρωμένων, ὡς εἰ καθεζόμενος αὐτὸς ἐν μέσοις τοῖς θεαταῖς βλέποις ἀρετὰς ἀνδρῶν καὶ κάλλη σωμαίων καὶ εὐξίας θαυμαστὰς καὶ ἐμπειρίας δεινὰς καὶ ἰσχὺν ἄμαχον καὶ τόλμαν καὶ φιλοτιμίαν καὶ γνώμας ἀηττήτους καὶ σπουδὴν ἄληκτον ὑπὲρ τῆς νίκης· εὖ γὰρ δὴ οἶδα, ὡς οὐκ ἂν ἐπαύσω ἐπαιῶν καὶ ἐπιβοῶν καὶ ἐπικροτῶν.

13. ΑΝΑΧ. Νῆ Δί', ὦ Σόλων, καὶ ἐπιγέλων γε προσέοι καὶ ἐπιγλευάζων· ἅπαντα γὰρ ὁπόσα κατηριθμῆσω ἐκεῖνα, τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς εὐξίας καὶ τὰ κάλλη καὶ τόλμαν, ὄρῳ οὐδενὸς μεγάλου ἕνεκα παραπολλυμένας ὑμῖν οὔτε πατρίδος κινδυνευούσης οὔτε χώρας πορθομένης οὔτε φίλων ἢ οἰκείων πρὸς ὕβριν ἀπαγομένων, ὥστε τοσοῦτω γελοιώτεροι ἂν εἶεν, ἄριστοι μὲν, ὡς φῆς, ὄντες, μάτην δὲ τοσαῦτα πάσχοντες καὶ ταλαιπωρούμενοι καὶ αἰσχύνοντες τὰ κάλλη καὶ τὰ μεγέθη τῇ ψάμφο καὶ τοῖς ὑποπίοις, ὡς μήλου καὶ κοτίνου ἐγκρατεῖς γένοιτο νικήσαντες· ἡδὺ γὰρ μοι αἰεὶ μεμνησθαι τῶν ἄθλων τοιούτων ὄντων. ἀτὰρ εἰπέ μοι, πάντες αὐτὰ λαμβάνουσιν οἱ ἀγωνισταί;

ΣΟΛ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ εἷς ἐξ ἀπάντων ὁ κρατήσας αὐτῶν.

ΑΝΑΧ. Εἰτ', ὦ Σόλων, ἐπὶ τῷ ἀδήλω καὶ ἀμφιβόλῳ τῆς νίκης τοσοῦτοι πονοῦσι, καὶ ταῦτ' εἰδότες ὅτι

ὁ μὲν νικῶν εἰς ἔσται πάντως, οἱ δὲ ἠττώμενοι πάμπολλοι, μάτην ἄθλιοι πληγᾶς, οἱ δὲ καὶ τραύματα λαβρόντες;

Ε'. Ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τῶν γυμνασμάτων.

14. ΣΟΛ. Ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, μηδέπω ἐννενοηθέναι πολιτείας ὀρθῆς πέρι μηδέν· οὐ γὰρ ἂν τὰ κάλλιστα τῶν ἐθῶν ἐν φόβῳ ἐτίθεσο. ἦν δέ σοι μελήσῃ ποτὲ εἰδέναί, ὅπως ἂν τὰ κάλλιστα οἰκηθεῖν πόλις καὶ ὅπως ἂν ἄριστοι γένοιντο οἱ πολῖται αὐτῆς, ἐπαινέσῃ τότε καὶ τὰς ἀσκήσεις ταύτας καὶ τὴν φιλοτιμίαν, ἣν φιλοτιμούμεθα περὶ αὐτάς, καὶ εἶσῃ ὅτι πολὺ τὸ χροῖσιμον ἔχουσιν ἐγκαταμεμειγμένον τοῖς πόνοις, εἰ καὶ νῦν μάτην σπουδάζεσθαι δοζοῦσι.

ANAX. Καὶ μὴν, ὦ Σόλων, κατ' οὐδὲν ἄλλο ἀπὸ τῆς Σκυθίας ἦνω παρ' ὑμᾶς, τοσαύτην μὲν γῆν διοδοῦσας, μέγαν δὲ τὸν Εὐξεινον καὶ δυσχεῖμερον περαιοθεῖς, ἢ ὅπως νόμους τε τοὺς Ἑλλήνων ἐκμάθοιμι καὶ ἔθῃ τὰ παρ' ὑμῖν κατενοήσαιμι καὶ πολιτείαν τὴν ἀρίστην ἐκμελετήσαιμι, διὸ καὶ σὲ μάλιστα φίλον ἐξ ἀπάντων Ἀθηναίων καὶ ξένον προειλόμην κατὰ κλέος, ἐπεὶ περ ἦζουον νόμων τέ τινων ξυγγραφέα εἶναί σε καὶ ἐθῶν τῶν ἀρίστων εὐρετὴν καὶ ἐπιτηδευμάτων ὠφελίμων εἰσηγητὴν καὶ ὅλως πολιτείας τινὸς συναρομοστήν. ὥστε οὐκ' ἂν φθάνοις διδάσκων με καὶ μαθητὴν ποιούμενος· ὡς ἔγωγε ἠδέως ἂν ἄσιτός σοι καὶ ἄποτος παρακαθεζόμενος, ἐς ὅσον ἂν αὐτὸς διαρροῆς λέγων, κεληνῶς ἐπακούοιμι περὶ πολιτείας τε καὶ νόμων διεξιόντος.

15. ΣΟΛ. Τὰ μὲν πάντα οὐ ῥάδιον, ὦ ἑταῖρε, διελθεῖν ἐν βραχεῖ, ἀλλὰ κατὰ μέρη ἐπιὼν εἶσῃ ἕκαστα, οἷα

μὲν περὶ θεῶν, οἷά δὲ περὶ γονέων ἢ περὶ γάμων ἢ τῶν ἄλλων δοκεῖ ἡμῖν. ἃ δὲ περὶ τῶν νέων γινώσκουμεν καὶ ὅπως αὐτοῖς χρομέθα, ἐπειδὴν πρῶτον ἄρξωνται συνιέ-
ται τε τοῦ βελτίονος καὶ τῷ σώματι ἀνδρῶζεσθαι καὶ
ὀφίστασθαι τοὺς πόρους, ταῦτα ἤδη σοι διέξεμι, ὡς
μάθοις οὔτινος χάριν τὰς ἀσκήσεις ταύτας προτεθεῖκα-
μεν αὐτοῖς καὶ διαπονεῖν τὸ σῶμα καταναγκάζομεν, οὐ
μόνον ἔνεκα τῶν ἀγῶνων, ὅπως τὰ ἄθλα δύναιντο ἀναι-
ρεῖσθαι—ἐπ' ἐκεῖνα μὲν γὰρ ὀλίγοι πάνυ ἐξ ἀπάντων
χωροῦσιν—ἀλλὰ μείζον τι ἀπάσῃ τῇ πόλει ἀγαθὸν ἐκ
τούτου καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις προσκτιόμενοι· κοινὸς γάρ τις
ἀγὼν ἄλλος ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις πρόκειται καὶ
στεφάνος οὐ πίτυος οὐδὲ κοτίνου ἢ σελίνων, ἀλλ' ὅς ἐν
αὐτῷ συλλαβὸν ἔχει τὴν ἀνθρώπων εὐδαιμονίαν, οἷον
ἐλευθερίαν λέγω αὐτοῦ τε ἐκάστου ἰδίᾳ καὶ κοινῇ τῆς
πατρίδος καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν καὶ ἐορτῶν πατριῶν
ἀπόλαυσιν καὶ οἰκείων σωτηρίαν καὶ συνόλως τὰ κάλλι-
στα, ὧν ἂν τις εὔξαιτο γενέσθαι οἱ παρὰ τῶν θεῶν
ταῦτα πάντα τῷ στεφάνῳ, ὃν φημι, συνανατέπλεκται
καὶ ἐκ τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου περιγίγνεται, ἐφ' ὃν αἱ ἀσκή-
σεις αὐταὶ καὶ οἱ πόνοι ἄγουσιν.

ΣΤ'. Ὁ Ἀνάχαρσις ζητεῖ πλείονας ἐξηγήσεις
περὶ τῶν γυμνασμάτων καὶ ὀρίζει
τὸν τόπον τῆς συζητήσεως.

16. ANAX. Εἶτα, ὦ θαυμάσιε Σόλων, τοιαυτὰ μοι
καὶ τηλικαῦτα ἔχων ἄθλα διεξιέναι μῆλα καὶ σέλινα
δηγοῦ καὶ θαλλὸν ἐλαίας ἀγρίας καὶ πίτυν;

ΣΟΛ. Καὶ μὲν, ὦ Ἀνάχαρσι, οὐδ' ἐκεῖνά σοι ἔτι

δόξει μικρὰ εἶναι, ὁπότεν ἂ λέγω καταμάθης· ἀπὸ γάρ τοι τῆς αὐτῆς γνώμης γίνεται καὶ μέρη πάντα ταῦτά ἐστι μικρὰ τοῦ μεζονος ἐκείνου ἀγῶνος καὶ τοῦ στεφανου ὃν κατέλεξα τοῦ πανευδαίμονος, ὁ δὲ λόγος οὐκ οἶδ' ὅπως ὑπερβὰς τὴν τάξιν ἐκείνων πρότερον ἐπεμνήσθη, τῶν Ἰσθμοῖ γιγνομένων καὶ Ὀλυμπίασι καὶ ἐν Νεμέῃ· πλὴν ἀλλὰ νῶ — σχολὴν γὰρ ἄγομεν καὶ σύ, ὡς φῆς, προθυμῇ ἀκούειν — ἀναδραμούμεθα ῥαδίως πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν κοινὸν ἀγῶνα, δι' ὃν φημι πάντα ταῦτα ἐπιτηδεύεσθαι.

ANAX. Ἄμεινον, ὃ Σόλων, οὕτως καθ' ὁδὸν γὰρ ἂν ἡμῖν ὁ λόγος μαῖλλον προχωροίη καὶ τάχ' ἂν ἴσως ἀπὸ τούτων πεισθεῖην μηδ' ἐκείνων ἔτι καταγελᾶν, εἴ τινα ἴδοιμι σεμνυόμενον κοτίνφ ἢ σελίνφ ἐστεφανωμένον. ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ἐς τὸ σύσκιον ἐκεῖσε ἀπελθόντες καθίσωμεν ἐπὶ τῶν θάκων, ὡς μὴ ἐνοχλοῖεν ἡμῖν οἱ ἐπικεκραγότες τοῖς παλαιούσιν· ἄλλως τε — εἰρήσεται γὰρ — οὐδὲ τὸν ἥλιον ἔτι ῥαδίως ἀνέχομαι ὄξυν καὶ φλογώδη ἐπίπτοντα γυμνῇ τῇ κεφαλῇ· τὸν γὰρ πῖλόν μοι ἀφελεῖν οἴχοθεν ἔδοξεν, ὡς μὴ μόνος ἐν ὑμῖν ξενίζοιμι τῷ σχήματι. ἡ δὲ ὄρα τοῦ ἔτους ὅ τι περὶ τὸ πυροδέστατόν ἐστι, τοῦ ἀστέρος, ὃν ὑμεῖς κύνα φατέ, πάντα καταφλέγοντος καὶ τὸν ἀέρα ξηρὸν καὶ διακαῆ τιθέντος, ὃ τε ἥλιος κατὰ μεσημβρίαν ἤδη ὑπὲρ κεφαλῆς ἐπικείμενος φλογμὸν τοῦτον οὐ φορητὸν ἐπάγει τοῖς σώμασιν. ὥστε καὶ σοῦ θαυμάζω, ὅπως γηραιὸς ἤδη ἄνθρωπος οὔτε ἰδίεις πρὸς τὸ θάλλος, ὥσπερ ἐγώ, οὔτε ὄλως ἐνοχλούμενφ ἔοικας οὐδὲ περιβλέπεις σύσκιόν τι ἔνθα ὑποδύση, ἀλλὰ δέχη τὸν ἥλιον εὐμαρῶς.

Ζ'. Πῶς θέλει ὁ Σόλων νὰ διεξαχθῇ ἡ περὶ τῶν γυμνασμάτων συζήτησις.

ΣΟΛ. Οἱ μάταιοι γὰρ οὗτοι πόνοι, ὦ Ἀνάχαρσι, καὶ αἱ συνεχεῖς ἐν τῷ πηλῷ κυβιστήσεις καὶ αἱ ὑπαίθριοι ἐν τῇ ψάμμῳ ταλαιπωρίαί τοῦτο ἡμῖν τὸ ἀμυντήριον παρέχουσι πρὸς τὰς τοῦ ἡλίου βολὰς καὶ οὐκέτι πύλου δεόμεθα, ὅς τὴν ἀκτῖνα κωλύσει καθιζνεῖσθαι τῆς κεφαλῆς. ἀπίωμεν δ' οὖν. 17 καὶ ὅπως μὴ καθάπερ νόμοις προσέξεις οἷς ἂν λέγω πρὸς σέ, ὡς ἐξάπαντος πιστεύειν αὐτοῖς ἀλλ' ἐνθα ἂν σοι μὴ ὀρθῶς τι λέγεσθαι δοκῇ ἀντιλέγειν εὐθύς καὶ διευθύνειν τὸν λόγον· δυοῖν γὰρ θάτερου πάντως οὐκ ἂν ἀμάρτομεν, ἢ σέ βεβαίως πεισθῆναι ἐκχέαντα ὅποσα οἶει ἀντιλεκτέα εἶναι, ἢ ἐμὲ ἀναδιδραχθῆναι ὡς οὐκ ὀρθῶς γιγνώσκω περὶ αὐτῶν. καὶ ἐν τούτῳ πᾶσα ἂν σοι ἢ πόλις Ἀθηναίων οὐκ ἂν φθάνοι χάριν ὁμολογοῦσα· ὅσα γὰρ ἂν ἐμὲ παιδείης καὶ μεταλείψης πρὸς τὸ βέλτιον, ἐκείνην τὰ μέγιστα ἔση ὠφελιγόν· οὐδὲν γὰρ ἂν ἀποκρουσαίμην αὐτήν, ἀλλ' εὐθύς εἰς τὸ μέσον καταθήσω φέρον καὶ καταστάς ἐν τῇ Πινυκί ἐρῶ πρὸς ἅπαντας, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ μὲν ὑμῖν ἔγραψα τοὺς νόμους, οἷους ἂν ᾤμην ὠφελιμιωτάτους ἔσεσθαι τῇ πόλει, ὁ δὲ ξένος οὐτοσί — δείξας σέ, ὦ Ἀνάχαρσι— Σκύθης μὲν ἐστὶ σοφὸς δὲ ὢν μετεπαίδευσέ με καὶ ἄλλα βελτίω μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα ἐδίδαξάτο· ὥστε εὐεργέτης ὑμῶν ὁ ἀνὴρ ἀναγεγράφθω καὶ χαλκοῦν αὐτὸν ἀναστήσατε παρὰ τοὺς ἐπωνύμους ἢ ἐν πόλει παρὰ τὴν Ἀθηναῖν. καὶ εὖ ἴσθι ὡς οὐκ αἰσχυνεῖται ἢ Ἀθηναίων πόλις παρὰ βαρβάρου καὶ ξένου τὰ συμφέροντα ἐκμανθάνοντες.

Η'. Τὶ ὁ Ἀνάχαρσις μάλιστα ζητεῖ νὰ μάθῃ παρὰ τοῦ Σόλωνος περὶ τῶν γυμνασμάτων.

18. ANAX. Τοῦτο ἐξεῖνο ἦν ἄρα, ὃ ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἤζουον τῶν Ἀθηναίων, ὡς εἴητε εἴρωνες ἐν τοῖς λόγοις. ἐπεὶ πόθεν ἂν ἐγὼ νομᾶς καὶ πλάνης ἀνθρώπος, ἐφ' ἀμάξης βεβιωκώς, ἄλλοτε ἄλλην γῆν ἀμείβων, πόλιν δὲ οὔτε οἰκήσας πόποτε οὔτε ἄλλοτε ἢ νῦν ἐσορακώς, περὶ πολιτείας διεξιόμι καὶ διδάσκομι αὐτόχθονας ἀνδρας, πόλιν ταύτην ἀρχαιοτάτην τοσοῦτοις ἤδη χρόνοις ἐν εὐνομίᾳ κατοικηκότας, καὶ μάλιστα σέ, ὦ Σόλων, ᾧ τοῦτο, ὡς φασιν, ἐξ ἀρχῆς καὶ μάθημα ἐγένετο, ἐπίστασθαι ὅπως ἂν ἄριστα πόλις οἰκοῖτο καὶ οἴσισι νόμοις χρομένη εὐδαιμονήσειε; πλὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὡς νομοθέτῃ πειστέον σοι καὶ ἀντιφῶ, ἦν τί μοι δοκῆ μὴ ὀρθῶς λέγεσθαι, ὡς βεβαιότερον μάθομι, καὶ ἰδοὺ γὰρ ἤδη ἐκφυγόντες τὸν ἥλιον ἐν τῷ συνηρεφεῖ ἐσμεν καὶ καθέδρα μάλα ἠδεῖα καὶ εὐκαιρὸς ἐπὶ ψυχροῦ τοῦ λίθου, λέγε οὖν τὸν λόγον ἐξ ἀρχῆς καθ' ὅ τι τοὺς νέους παραλαβόντες ἐκ παίδων εὐθύς διαπονεῖτε καὶ ὅπως ὑμῖν ἄριστοι ἄνδρες ἀποβαίνουσιν ἐκ τοῦ πηλοῦ καὶ τῶν ἀσκημάτων τούτων καὶ τί ἢ κόνις καὶ τὰ κυβιστήματα συντελεῖ πρὸς ἀρετὴν αὐτοῖς. τοῦτο γὰρ δὴ μάλιστα ἐξ ἀρχῆς εὐθύς ἐπόθουν ἀκοῦσαι· τὰ δ' ἄλλα εἰς ὕστερον διδάξῃ με κατὰ καιρὸν ἕκαστον ἐν τῷ μέρει. ἐξεῖνου μέντοι, ὦ Σόλων, μέμνησό μοι παρὰ τὴν ῥῆσιν, ὅτι πρὸς ἄνδρα βάροβαρον ἔρεῖς, λέγω δέ, ὡς μὴ περιπλέκῃς μηδὲ ἀπομηκύνῃς τοὺς λόγους· δέδια γὰρ μὴ ἐπιλανθάνωμαι τῶν πρώτων, εἰ τὰ μετὰ ταῦτα πολλὰ ἐπιρροέοι.

Θ'. Πῶς ὁ Ἀνάχαρσις καθίσταται Ἀρεοπαγίτης
ὑπὸ τοῦ Σόλωνος.

19. ΣΟΛ. Σὺ τοῦτο, ὦ Ἀνάχαρσι, ταμιεύσῃ ἄμεινον, ἔνθα ἂν σοι δοκῇ μὴ πάνυ σαφῆς ὁ λόγος εἶναι ἢ πόρρω ποι ἀποπλανᾶσθαι εἰκῇ ῥέων ἐρήσῃ γὰρ μετὰξὺ ὅ τι ἂν ἐθέλῃς καὶ διαζόψῃς αὐτοῦ τὸ μῆκος. ἦν μέντοι μὴ ἐξαγώνια μηδὲ πόρρω τοῦ σκοποῦ τὰ λεγόμενα ἢ, κωλύσει οὐδέν, οἶμαι, εἰ καὶ μακρὰ λέγοιτο ἔπει καὶ τῇ βουλῇ τῇ ἐξ Ἀρείου πάγου, ἥπερ τὰς φονικὰς ἡμῖν δίκας δικάζει, πάτριον οἶπῳ ποιεῖν ὁπόταν γὰρ ἀνελθοῦσα εἰς τὸν πάγον συγκαθέξῃται φόνου ἢ τραύματος ἐκ προνοίας ἢ πυρκαϊῆς δικάσοντες, ἀποδίδοται λόγος ἑκατέρῳ τῶν κοινομένων καὶ λέγουσιν ἐν τῷ μέρει, ὁ μὲν διώκων, ὁ δὲ φεύγων ἢ αὐτοὶ ἢ ῥήτορας ἀναβιβάζονται τοὺς ἐροῦντας ὑπὲρ αὐτῶν. οἳ δὲ ἔστ' ἂν μὲν περὶ τοῦ πράγματος λέγωσιν, ἀνέχεται ἢ βουλὴ καθ' ἡσυχίαν ἀκούουσα ἦν δέ τις ἢ φοοίμιον εἶπη πρὸ τοῦ λόγου, ὡς εὐνουστέρους ἀπεργάσαιτο αὐτούς, ἢ οἴκτον ἢ δεινῶσιν ἔξωθεν ἐπάγῃ τῷ πράγματι — οἷα πολλὰ ῥητόρων παῖδες ἐπὶ τοὺς δικαστὰς μηχανῶνται — παρελθὼν ὁ κῆρυξ κατεσιώπησεν εὐθύς, οὐκ ἔδῳν ληρεῖν πρὸς τὴν βουλήν καὶ περιπέτειν τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λόγοις, ὡς γυμνὰ τὰ γεγενημένα οἱ Ἀρεοπαγῖται βλέπειεν. ὥστε καὶ σέ, ὦ Ἀνάχαρσι, Ἀρεοπαγίτην ἐν τῷ παρόντι ποιοῦμαι ἔγωγε καὶ κατὰ τὸν τῆς βουλῆς μου νόμον ἄκουε καὶ σιωπᾶν κέλευε, ἦν αἰσθη καταροητορευόμενος ἄχρι δ' ἂν οἰκεία τῷ πράγματι λέγηται, ἔξέστω ἀπομηκύνειν οὐδὲ γὰρ ὑφ' ἡλίφ' ἔτι ποιησόμεθα τὴν συνουσίαν, ὡς ἄχθεσθαι, εἰ ἀποτείνοιτο ἢ ῥῆσις, ἀλλὰ ἦ τε σκιὰ πυκνὴ καὶ ἡμεῖς σχολὴν ἄγομεν.

ΑΝΑΧ. Εὐγνώμονά σου ταῦτα, ὦ Σόλων, καὶ ἔγωγε ἤδη χάριν οὐ μικρὰν οἶδά σοι καὶ ἐπὶ τούτοις, ὅτι πάρεργον τοῦ λόγλου καὶ τὰ ἐν Ἀρείῳ πάφω γιγνόμενα ἐδιδάξω με, θαυμάσια ὡς ἀληθῶς καὶ ἀγαθῶν βουλευτῶν ἔργα πρὸς ἀλήθειαν οἰσόντων τὴν ψῆφον. ἐπὶ τούτοις οὖν ἤδη λέγε καὶ ὁ Ἀρεοπαγίτης ἐγὼ — τοῦτο γὰρ ἔθου με — κατὰ σχῆμα τῆς βουλῆς ἀκούσομαί σου.

Γ'. Ἐναρξίς τῆς συζητήσεως. — Ἡ πόλις
καὶ οἱ πολῖται.

ΣΟΛ. 20. Οὐκοῦν διὰ βραχέων προακοῦσαι χρή σε ἅπερὶ πόλεως καὶ πολιτῶν ἡμῖν δοκεῖ. πόλιν γὰρ ἡμεῖς οὐ τὰ οἰκοδομήματα ἡγούμεθα εἶναι, οἷον τείχη καὶ ἱερά καὶ νεωσοίκους, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὥσπερ σῶμά τι ἐδραῖον καὶ ἀκίνητον ὑπάρχειν ἐς ὑποδοχὴν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πολιτευομένων, τὸ δὲ πᾶν κῦρος ἐν τοῖς πολίταις τιθέμεθα· τούτους γὰρ εἶναι τοὺς ἀναπληροῦντας καὶ διατάπτοντας καὶ ἐπιτελοῦντας ἕκαστα καὶ φυλάττοντας, οἷον τι ἐν ἡμῖν ἐκάστω ἐστὶν ἢ ψυχὴ τοῦτο δὴ τοίνυν κατανοήσαντες ἐπιμελούμεθα μὲν, ὡς ὄρας, καὶ τοῦ σώματος τῆς πόλεως κατακοσμοῦντες αὐτό, ὡς κάλλιστον ἡμῖν εἶη, ἔσωθῆν τε οἰκοδομήμασι κατεσκευασμένον καὶ ταῖς ἔκτοσθεν ταύταις περιβολαῖς ἐς τὸ ἀσφαλέστατον πεφραγμένον· μάλιστα δὲ καὶ ἐξ ἅπαντος τοῦτο προνοοῦμεν, ὅπως οἱ πολῖται ἀγαθοὶ μὲν τὰς ψυχάς, ἰσχυροὶ δὲ τὰ σώματα γίγνοιτο· τοὺς γὰρ τοιούτους σφίσι τε αὐτοῖς καλῶς χρήσεσθαι ἐν εἰρήνῃ συμπολιτευομένους καὶ ἐκ πολέμου σώσειν τὴν πόλιν καὶ ἐλευθέραν καὶ εὐδαίμονα διαφυλάξειν.

ΙΑ'. Ἡ πρώτη ἀνατροφή. Ἡ ἀνάγκη τῆς ψυχικῆς
καὶ τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς.

Τὴν μὲν δὴ πρώτην ἀνατροφήν αὐτῶν μητρόσι καὶ
τίτθαις καὶ παιδαγωγοῖς ἐπιτρέπομεν ὑπὸ παιδείαις ἐλευ-
θεροῖσι ἄγειν τε καὶ τρέφειν αὐτούς· ἐπειδὴν δὲ συνετοὶ
ἤδη γίνωνται τῶν καλῶς ἐχόντων καὶ αἰδῶς καὶ ἐρύ-
θημα καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία τῶν ἀρίστων ἀναφύηται
αὐτοῖς καὶ αὐτὰ ἤδη τὰ σώματα ἀξιόχρεα δοκῆ πρὸς
τοὺς πόνους, παγιώτερα γινόμενα καὶ πρὸς τὸ ἰσχυρό-
τερον συνιστάμενα, τηνικαῦτα ἤδη παραλαβόντες αὐτοὺς
διδάσκομεν ἄλλα μὲν τῆς ψυχῆς μαθήματα καὶ γυμνά-
σια προτιθέντες, ἄλλως δὲ πρὸς τοὺς πόνους καὶ τὰ σώ-
ματα ἐθίζοντες· οὐ γὰρ ἰκανὸν ἡμῖν ἔδοξεν αὐτὸ μόνον
φῦναι, ὡς ἔφυ ἕκαστος, ἦτοι κατὰ τὸ σῶμα ἢ κατὰ τὴν
ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ παιδεύσεως καὶ μαθημάτων ἐπ' αὐτοὺς
δεόμεθα, ὑφ' ὧν τὰ τε εὐφυῶς διακείμενα βελτίω παρὰ
πολὺ γίγνοιτο ἂν καὶ τὰ φαύλως ἔχοντα μετακοσμοῖτο
πρὸς τὸ βέλτιον· καὶ τὸ παράδειγμα ἡμῖν παρὰ τῶν γε-
ωργῶν οἱ τὰ φυτὰ, μέχρι μὲν πρόσγεια καὶ νήπιά ἐστι,
σκέπουσι καὶ περιφράπτουσιν, ὡς μὴ βλάπτοιτο ὑπὸ τῶν
πνευμάτων, ἐπειδὴν δὲ ἤδη παχύνηται τὸ ἔρνος, τηνι-
καῦτα περιτέμνουσί τε τὰ περιττὰ καὶ παραδιδόντες
αὐτὰ τοῖς ἀνέμοις δονεῖν καὶ διασαλεύειν καρπιμώτερα
ἐξεργάζονται.

ΙΒ'. Ἡ ψυχικὴ ἀγωγή—γράμματα, νόμοι, θέατρον.

21. Τὴν μὲν τοίνυν ψυχὴν μουσικῇ τὸ πρῶτον καὶ
ἀριθμητικῇ ἀναρριπίζομεν καὶ γράμματα γράψασθαι

καὶ τορῶς αὐτὰ ἐπιλέξασθαι διδάσκομεν· προοιοῦσι δὲ ἤδη σοφῶν ἀνδρῶν γνώμας καὶ ἔργα παλαιὰ καὶ λόγους ὄφελίμους ἐν μέτροις κατακοσμήσαντες, ὡς μᾶλλον μνημονεύοιεν, ὁραφδοῦμεν αὐτοῖς. οἱ δὲ καὶ ἀκούοντες ἀριστείας τινὰς καὶ πράξεις ἀοιδίμους ὀρέγονται κατὰ μικρὸν καὶ πρὸς μίμησιν ἐπεγείρονται, ὡς καὶ αὐτοὶ ἄδουιντο καὶ θαυμάζουιντο ὑπὸ τῶν ὕστερον, οἷα πολλὰ Ἡσιόδός τε ἡμῖν καὶ Ὅμηρος ἐποίησαν. ἐπειδὴν δὲ πλησιάζουσι πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ δέη αὐτοὺς ἤδη μεταχειρίζεσθαι τὰ κοινὰ—καίτοι ἔξω τοῦ ἀγῶνος ἴσως ταῦτα οὐ γὰρ ὅπως τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἀσκοῦμεν, ἔξ ἀρχῆς προῦκειται εἰπεῖν, ἀλλὰ δι' ὅ τι τοῖς τοιούτοις πόνοις καταγυμνάζειν αὐτοὺς ἀξιοῦμεν. ὥστε αὐτὸς ἐμαυτῷ σιωπᾶν προστάτω οὐ περιμείνας τὸν κήρυκα οὐδὲ τὸν Ἀρεοπαγίτην σέ, ὅς ὑπ' αἰδοῦς, οἶμαι, ἀνέχη ληροῦντα ἤδη τοσαῦτα ἔξω τοῦ πράγματος.

ΑΝΑΧ. Εἰπέ μοι, ὦ Σόλων, πρὸς δὲ δὴ τοὺς τὰ ἀναγκαῖότατα μὴ λέγοντας ἐν Ἀρείῳ πάγω, ἀλλὰ ἀποσιωπῶντας, οὐδὲν τῇ βουλῇ πρόστιμον ἐπινενόηται :

ΣΟΛ. Τί τοῦτο ἤρου με ; οὐδέλω γὰρ δῆλον.

ΑΝΑΧ. Ὅτι τὰ κάλλιστα καὶ ἐμοὶ ἀκοῦσαι ἥδιστα παρῆς τὰ περὶ τῆς ψυχῆς, τὰ ἥτιον ἀναγκαῖα λέγειν διανοῆ, γυμνάσια καὶ διαπονήσεις τῶν σωμάτων.

ΣΟΛ. Μέμνημαι γὰρ, ὦ γενναῖε, τῶν ἀπ' ἀρχῆς προορήσεων καὶ ἀποπλανᾶν οὐ βούλομαι τὸν λόγον, μή σου ἐπιταράξῃ τὴν μνήμην ἐπιρροέων. πλὴν ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐρῶ διὰ βραχέων, ὡς οἶόν τε· τὸ γὰρ ἀκριβὲς τῆς περὶ αὐτῶν διασκέψεως ἑτέρου ἂν εἴη λόγου.

22. Πυθμιζόμεν οὖν τὰς γνώμας αὐτῶν νόμους τε τοὺς κοινούς ἐκδιδάσκοντες, οἱ δημοσίᾳ πᾶσι πρόκεινται

ἀναγινώσκειν μεγάλοις γράμμασιν ἀναγεγραμμένοι, κελεύοντες ἅ τε χρῆ ποιεῖν καὶ ὧν ἀπέχεσθαι, καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνουσίαις, παρ' ὧν λέγειν τὰ δέοντα ἐκμανθάνουσι καὶ πράττειν τὰ δίκαια καὶ ἐκ τοῦ ἴσου ἀλλήλοις συμπολιτεύεσθαι καὶ μὴ ἐφίεσθαι τῶν αἰσχυρῶν καὶ ὀρέγεσθαι τῶν καλῶν, βίαιον δὲ μηδὲν ποιεῖν. οἱ δὲ ἄνδρες οὗτοι σοφισταὶ καὶ φιλόσοφοι πρὸς ἡμῶν ὀνομάζονται.

Καὶ μέντοι καὶ ἐς τὸ θέατρον συνάγοντες αὐτοὺς δημοσίᾳ παιδεύομεν ὑπὸ κωμωδίας καὶ τραγωδίας ἀρετὰς τε ἀνδρῶν παλαιῶν καὶ κακίας θεωμένους, ὡς τῶν μὲν ἀποτρέποντο, ἐπ' ἐκεῖνα δὲ σπεύδοιεν· τοῖς δὲ γε κωμωδοῖς καὶ ἀποσκώπτειν καὶ λοιδορεῖσθαι ἐφίμεν ἐς τοὺς πολίτας, οὓς ἂν αἰσχυρὰ καὶ ἀνάξια τῆς πόλεως ἐπιτηδεύοντας αἰσθῶνται, αὐτῶν τε ἐκείνων χάριν. ἀμείνους γὰρ οὕτω γίνονται ὀνειδιζόμενοι, καὶ τῶν πολλῶν, ὡς φεύγοιεν τὸν ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις ἔλεγχον.

23. ANAX. Εἶδον, ὦ Σόλων, οὓς φῆς τοὺς τραγωδοὺς καὶ κωμωδοὺς, εἴ γε ἐκεῖνοί εἰσιν, ὑποδήματα μὲν βαρέα καὶ ὑψηλὰ ὑποδεδεμένοι, χουσαῖς δὲ ταινίας τὴν ἐσθῆτα πεποικιλμένοι, κρόνη δὲ ἐπικείμενοι παγγέλοια, κερηνότα παμμέγεθες, αὐτοὶ δὲ ἔνδοθεν μεγάλα τε ἐκεκράγεσαν καὶ διέβαινον οὐκ οἶδ' ὅπως ἀσφαλῶς ἐν τοῖς ὑποδήμασι. Διούσφ δέ, οἶμαι, τότε ἡ πόλις ἐώρταξεν. οἱ δὲ κωμωδοὶ βραχύτεροι μὲν ἐκείνων καὶ πεζοὶ καὶ ἀνθρωπινώτεροι καὶ ἦττον ἐβόων, κρόνη δὲ πολὺ γελοιότερα, καὶ τὸ θέατρον γοῦν ἅπαν ἐγέλα ἐπ' αὐτοῖς· ἐκείνων δὲ τῶν ὑψηλῶν σκυθρωποὶ ἅπαντες ἤκουον, οἰκτίροντες, οἶμαι, αὐτοὺς πέδας τηλικαύτας ἐπισυρομένους.

ΣΟΛ. Οὐκ ἐκείνους, ὦγαθέ, ῥικτιρον, ἀλλὰ ποιητῆς ἴσως ἀρχαίαν τινὰ συμφορὰν ἐπεδείκνυτο τοῖς θεαταῖς καὶ ῥήσεις οἰκτρὰς ἐτραγῶδει πρὸς τὸ θέατρον, ὕφ' ὧν ἐς δάκρυα κατεσπῶντο οἱ ἀκούοντες. Ἐεὶδὸς δέ σε καὶ αὐλοῦντας ἐσορακένας τινὰς τότε καὶ ἄλλους συνάδοντας ἐν κύκλῳ συνεσπῶτας, οὐδ' αὐτά, ὦ Ἀνάχαρσι, ἀχρεῖα ἄσματα καὶ αὐλήματα. τούτοις δ' οὖν ἅπασι καὶ τοῖς τοιούτοις παραθηγόμενοι τὰς ψυχὰς ἀμείνους ἡμῖν γίνονται.

ΙΓ'. Ἡ σωματικὴ ἀγωγή.

Δίαιτα, γυμνάσια — ἡ πυγμὴ, ἡ πάλη, τὸ παγκράτιον, ἀποτελέσματα τούτων, ὁ δρόμος, ὁ δίσκος, ὁ πηλὸς καὶ ἡ κόνις.

24. Τὰ δὲ διη σώματα, ὅπερ μάλιστα ἐπόθεις ἀκούσαι, ὧδε καταγυμνάζομεν ἀποδύσαντες αὐτά, ὡς ἔφην, οὐκέτι ἀπαλὰ καὶ τέλειον ἀσυμπαγῆ ὄντα, πρῶτον μὲν ἐθίζειν ἀξιούμεν πρὸς τὸν ἀέρα συνοικειοῦντες αὐτὰ ταῖς ὥραις ἐκάσταις, ὡς μήτε θάλλπος δυσχεραίνειν μήτε πρὸς κρύος ἀπαγορεύειν, ἔπειτα δὲ χροῖομεν ἐλαίῳ καὶ καταμαλάττομεν, ὡς εὐτονώτερα γίγνοιτο ἄτοπον γάρ, εἰ τὰ μὲν σκύτη νομίζομεν ὑπὸ τῷ ἐλαίῳ μαλαττόμενα δυσραγέστερα καὶ πολλῷ διαρκέστερα γίνεσθαι, νεκρά γε ἤδη ὄντα, τὸ δ' ἔτι ζωῆς μετέχον σῶμα μὴ ἂν ἀμεινον ἠγοίμεθα ὑπὸ τοῦ ἐλαίου διατεθῆναι. τούντεῦθεν ποικίλα τὰ γυμνάσια ἐπινοήσαντες καὶ διδασκάλους ἐκάστων ἐπιστήσαντες τὸν μὲν τινα πυκτεύειν, τὸν δὲ παγκρατιάζειν διδάσκομεν, ὡς τοὺς τε πόνους καρτερεῖν ἐθίζοιντο καὶ ὁμόσε χωρεῖν ταῖς πληγαῖς μηδὲ ἀποτρέποιντο δέει τῶν τραυμάτων. τοῦτο δὲ ἡμῖν δύο

τὰ ὠφελιμώτατα ἐξεργάζεται ἐν αὐτοῖς, θυμοειδεῖς τε παρασκευάζον ἐς τοὺς κινδύνους καὶ τῶν σωμάτων, ἀφειδεῖν καὶ προσέτι ἐρῶσθαι καὶ καρτεροὺς εἶναι.

Ὅσοι δὲ αὐτῶν κάτω συννενευκότες παλαίουσι, καταπίπτειν τε ἀσφαλῶς μανθάνουσι καὶ ἀνίστασθαι εὐμαρῶς καὶ ὠθισμούς καὶ περιπλοκάς καὶ λυγισμούς καὶ ἄγχεσθαι δύνασθαι καὶ ἐς ὕψος ἀναβαστάσαι τὸν ἀντίπαλον, οὐκ ἀχρεῖα οὐδὲ οὔτοι ἐκμελετῶντες, ἀλλὰ ἐν μὲν τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον ἀναμφιβόλως κτώμενοι· δυσπαθέστερα γὰρ καὶ καρτερότερα τὰ σώματα γίγνεται αὐτοῖς διαπονούμενα. ἕτερον δὲ οὐδὲ αὐτὸ μικρόν· ἔμπειροι γὰρ δὴ ἐκ τούτου καθίστανται, εἴ ποτε ἀφίκοντο εἰς χρεῖαν τῶν μαθημάτων τούτων ἐν ὅπλοις· δῆλον γὰρ ὅτι καὶ πολεμῖφ ἀνδρὶ ὁ τοιοῦτος συμπλακεῖς καταρρίψει τε θᾶπτον ὑποσκελίσας καὶ καταπεσὼν εἴσεται ὡς ῥᾶστα ἐξανίστασθαι. πάντα γὰρ ταῦτα, ᾧ Ἀνάχαρσι, ἐπ' ἐκεῖνον τὸν ἀγῶνα ποριζόμεθα τὸν ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ ἠγούμεθα πολὺ ἀμείνοσι χρήσασθαι ἂν τοῖς οὕτως ἀσκηθεῖσιν, ἐπειδὴν πρότερον αὐτῶν γυμνὰ τὰ σώματα καταμαλάξαντες καὶ διαπονήσαντες ἐρρωμενέστερα καὶ ἀλκιμώτερα ἐξεργασώμεθα καὶ κοῦφα καὶ εὔτονα καὶ τὰ αὐτὰ βαρέα τοῖς ἀνταγωνισταῖς.

25. Ἐννοεῖς γάρ, οἶμαι, τὸ μετὰ τοῦτο, οἷους εἰκὸς σὺν ὅπλοις ἔσεσθαι τοὺς καὶ γυμνοὺς ἂν φόβον τοῖς δυσμενέσιν ἐμπούσαντας, οὐ πολυσαρκίαν ἀργὸν καὶ λευκὴν ἢ ἀσαρκίαν μετὰ ὠχρότητος ἐπιδεικνυμένους, οἷα γυναικῶν σώματα ὑπὸ σκιᾷ μεμαρασμένα, τρέμοντα ἰδρωτὶ τε πολλῷ εὐθύς ῥεόμενα καὶ ἀσθμαίνοντα ὑπὸ τῷ κράνει, καὶ μάλιστα ἦν καὶ ὁ ἥλιος, ὥσπερ νῦν, τὸ μεσημβρινὸν ἐπιφλέγη. οἷς τί ἂν τις χρήσαιτο διψῶσι

καὶ τὸν κονιορτὸν οὐκ ἀνεχομένοις καί, εἰ αἷμα ἴδοιεν, εὐθύς ταραπτομένοις καὶ προαποθνήσκουσι, πρὶν ἐντὸς βέλους γενέσθαι καὶ εἰς χεῖρας ἔλθειν τοῖς πολεμίοις ; οὗτοι δὲ ἡμῖν ὑπέρυθροι ἐς τὸ μελάντερον ὑπὸ τοῦ ἡλίου κεχρωσμένοι καὶ ἀρρενωποί, πολὺ τὸ ἔμφυζον καὶ θερμὸν καὶ ἀνδρῶδες ἐπιφαίνοντες, τοσαύτης εὐεξίας ἀπολαύοντες, οὔτε ῥιζκοὶ καὶ κατεσκληρότεες οὔτε περιπληθεῖς ἐς βάρους, ἀλλὰ ἐς τὸ σύμμετρον περιγεγραμμένοι, τὸ μὲν ἀχρεῖον τῶν σαρκῶν καὶ περιττὸν τοῖς ἰδρωσιν ἐξαναλωκότες, ὃ δὲ ἰσχὺν καὶ τόνον παρῆιεν, ἀμιγῆς τοῦ φαύλου περιλειμμένον ἐρρομένως φυλάττοντες· ὅπερ γὰρ δὴ οἱ λιζμῶντες τὸν πυρὸν, τοῦτο ἡμῖν καὶ τὰ γυμνάσια ἐργάζεται ἐν τοῖς σώμασι, τὴν μὲν ἄχνην καὶ τοὺς ἀθήρας ἀποφυσῶντα, καθαρὸν δὲ τὸν καρπὸν διευκρινουῖντα καὶ προσσωρεύοντα.

26. Καὶ διὰ τοῦτο ὑγιαίνειν τε ἀνάγκη καὶ ἐπὶ μῆ-
 ριστον διαρθεῖν ἐν τοῖς καμάτοις· ὁπῆ τε ἂν ἰδίειν ὁ
 τοιοῦτος ἄρξαιτο καὶ ὀλιγάκις ἂν ἀσθενῶν φανεῖν ὥ-
 σπερ ἂν εἰ πῦρ τις φέρων ἄμα ἐμβάλῃ ἐς πυρὸν αὐτὸν
 καὶ ἐς τὴν καλάμην αὐτοῦ καὶ ἐς τὴν ἄχνην—αὐθις γὰρ
 ἐπὶ τὸν λιζμῶντα ἐπάνειμι—θαῖπτον ἂν, οἶμαι, παρὰ
 πολὺ ἢ καλάμη ἀναφλεγείη, ὃ δὲ πυρὸς κατ' ὀλίγον, οὔτε
 φλόγος μεγάλῃς ἀνισταμένης οὔτε ὑπὸ μῆ τῇ ὀρμῇ,
 ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ὑποτυφόμενος χρόνῳ ὕστερον καὶ αὐ-
 τὸν ἂν κατακαυθεῖη, οὐ τοίτην οὐδὲ νόσος οὐδὲ κάμα-
 τος ἐς τοιοῦτο σῶμα ἐμπεσόντα ῥαδίως ἐλέγξειεν ἂν οὐδ'
 ἐπικρατήσειεν εὐμαρῶς· τὰ ἐνδοθεν γὰρ εὖ παρασκευάσται
 αὐτῷ καὶ τὰ ἔξω μάλα καρτερῶς πέφρακται πρὸς αὐτά,
 ὥς μὴ παριέναι ἐς τὸ εἶσω μηδὲ παραδέχεσθαι μήτε
 ἥλιον αὐτὸν μήτε ζεῦος ἐπὶ λύμῃ τοῦ σώματος, πρὸς τε

τὸ ἐνδιδὸν ἐν τοῖς πόνοις πολὺ τὸ θερμὸν τὸ ἐνδοθεν ἐπιρρέον, ἅτε ἐκ πολλοῦ προπαρασκευασμένον καὶ ἐς τὴν ἀναγκαίαν χρεῖαν ἀποκείμενον, ἀναπληροῖ εὐθύς ἐπάροδον τῇ ἀκμῇ καὶ ἀκαμάτους ἐπὶ πλείστον παρέχεται τὸ γὰρ προπονήσαι πολλὰ καὶ προκαμεῖν οὐκ ἀνάλωσιν τῆς ἰσχύος, ἀλλ' ἐπίδοσιν ἐργάζεται, καὶ ἀναρριπιζομένη πλείων γίγνεται.

27. Καὶ μὴν καὶ δρομικοὺς εἶναι ἀσκοῦμεν αὐτοὺς ἐς μῆκος τε διαρκεῖν ἐθίζοντες καὶ ἐς τὸ ἐν βραχεῖ ὠκύτατον ἐπικουφίζοντες· καὶ ὁ δρόμος οὐ πρὸς τὸ στερρόν καὶ ἀντίτυπον, ἀλλὰ ἐν ψάμμῳ βαθείᾳ ἔνθα οὔτε βεβαίως ἀπερεῖσαι τὴν βᾶσιν οὔτε ἐπιστηρίζαι ὄραδιον ὑποσυρομένου πρὸς τὸ ὑπεῖζον τοῦ ποδός. ἀλλὰ καὶ ὑπεράλλεσθαι τάφρον, εἰ δέοι, ἢ εἴ τι ἄλλο ἐμπόδιον, καὶ πρὸς τοῦτο ἀσκοῦνται ἡμῖν, ἔτι καὶ μολυβδίδας χειροπληθεῖς ἐν ταῖν χεροῖν ἔχοντες. εἶτα περὶ ἀκοντίου βολῆς ἐς μῆκος ἀμιλλῶνται.

Εἶδες δὲ καὶ ἄλλο τι ἐν τῷ γυμνασίῳ χαλκοῦν περιφερές, ἀσπίδι μικρᾷ ἑοικός, ὄχανον οὐκ ἐχούση οὐδὲ τελαμῶνας καὶ ἐπειράθης γε αὐτοῦ κειμένου ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἐδόκει σοι βαρὺ καὶ δύσληπτον ὑπὸ λειότητος ἐκεῖνο τοίνυν ἄνω τε ἀναρριπτοῦσιν εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐς τὸ πόρρω φιλοτιμούμενοι ὅστις ἐπὶ μῆξιτον ἐξέλθοι καὶ τοὺς ἄλλους ὑπερβάλοιτο, καὶ ὁ πόνος οὗτος ὄμους τε αὐτῶν κρατύνει καὶ τόνον τοῖς ἄκροις ἀντίθησιν.

28. Ὁ πηλὸς δὲ καὶ ἡ κόνις, ἅπερ σοι γελοιότερα ἐξ ἀρχῆς ἔδοξεν, ἄκουσον, ὧ θαυμάσιε, ὅτου ἔνεκα ὑποβέβληται. πρῶτον μὲν, ὡς μὴ ἐπὶ τὸ κραταῖον ἢ πῶσις αὐτοῖς γίγνοιτο, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μαλακὸν ἀσφαλῶς πίπτοιεν· ἔπειτα καὶ τὸν ὄλισθον ἀνάγκη πλείω γίνεσθαι ἰδρῶν-

των ἐν τῷ πηλῷ, ὃ σὺ ταῖς ἐγγέλεσιν εἵκαζες, οὐκ ἀχρεῖον οὐδὲ γελοῖον ὄν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐς ἰσχὺν καὶ τόνον οὐκ ὀλίγα συντελεῖ, ὁπότεν οὕτως ἐχόντων ἀλλήλων ἀναγκάζονται ἐγκρατῶς ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ συνέχειν διολισθάνοντας· αἴρεσθαί τε ἐν πηλῷ ἰδρωκότα μετ' ἐλαίου, ἐκπεσεῖν καὶ διαρρουῆναι τῶν χειρῶν σπουδάζοντα, μὴ μικρὸν εἶναι νόμιζε. καὶ ταῦτα πάντα, ὥσπερ ἔφην ἔμπροσθεν, ἐς τοὺς πολέμους καὶ χρήσιμα, εἰ δέοι φίλον τρωθέντα ῥαδίως ἀράμενον ὑπεξενεγκεῖν ἢ καὶ πολέμιον συναρπάσαντα ἦκειν μετέωρον κομίζοντα. καὶ διὰ τοῦτο ἐς ὑπερβολὴν ἀσκοῦμεν τὰ χαλεπώτερα προτιθέντες, ὡς τὰ μικρότερα μακροῦ εὐκολώτερον φέροισιν.

29. Τὴν μέντοι κόνιν ἐπὶ τὸ ἐναντίον χρησίμην οἴομεθα εἶναι, ὡς μὴ διολισθάνοιεν συμπλεκόμενοι· ἐπειδὴν γὰρ ἐν τῷ πηλῷ ἀσκηθῶσι συνέχειν τὸ διαδιδρᾶσκον ὑπὸ γλισχρότητος, ἐθίζονται καὶ ἐκφεύγειν αὐτοὶ ληφθέντες ἐκ τῶν χειρῶν, καὶ ταῦτα ἐν ἀφύκτῳ ἐχόμενοι. καὶ μὴν καὶ τὸν ἰδρωτὰ συνέχειν δοκεῖ ἢ κόνις ἀθρόον ἐκχεόμενον ἐπιπαττομένη καὶ ἐπὶ πολὺ διαρκεῖν ποιεῖ τὴν δύναμιν καὶ κώλυμα γίγνεται μὴ βλάπτεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἀραιοῖς τότε καὶ ἀνεφγόσι τοῖς σώμασιν ἐμπιπτόντων. ἄλλως τε καὶ τὸν ῥύπον ἀποσμηῶ καὶ στυλπνότερον ποιεῖ τὸν ἄνδρα. καὶ ἔγωγε ἠδέως ἂν παραστησάμενος πλησίον τῶν τε λευκῶν τινα ἐκείνων καὶ ὑπὸ σμηῶ δεδιητημένων καὶ ὄν ἂν ἔλη τῶν ἐν τῷ Λυκείῳ γυμναζομένων, ἀποπλύνας τὴν κόνιν καὶ τὸν πηλόν, ἐροίμην ἂν σε ποτέρῳ ἂν ὁμοίος εὐξαιο γενέσθαι· οἶδα γὰρ ὡς αὐτίκα ἔλοιο ἂν ἐκ πρώτης προσόψεως, εἰ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἔργων πειραθείης ἑκατέρου, συνεστηκῶς καὶ συγκεκροτημένος εἶναι μᾶλλον ἢ θρύπτεσθαι καὶ διαρρεῖν καὶ

λευκός εἶναι ἀπορία καὶ φυγῇ εἰς τὰ εἴσω τοῦ αἵματος.

ΙΔ'. Ἀποτελέσματα τῶν γυμνασίων.

30. Ταῦτ' ἐστίν, ὦ Ἀνάχαρσι, ἃ τοὺς νέους ἡμεῖς ἀσκοῦμεν οἰόμενοι φύλακας ἡμῖν τῆς πόλεως ἀγαθοὺς ἂν γενέσθαι καὶ ἐν ἐλευθερίᾳ βιώσεσθαι δι' αὐτούς, κρατοῦντες μὲν τῶν δυσμενῶν εἰ ἐπίοιεν, φοβεροὶ δὲ τοῖς περιοίκις ὄντες, ὡς ὑποπτήσῃεν τε καὶ ὑποτελεῖν ἡμῖν τοὺς πλείστους αὐτῶν. ἐν εἰρήνῃ τε αὖ πολὺ ἀμείνουσιν αὐτοῖς χρώμεθα περὶ μηδὲν τῶν αἰσχρῶν φιλοτιμουμένοις μηδ' ὑπ' ἀοργίας ἐς ὕβριν τρεπομένοις, ἀλλὰ περὶ τὰ τοιαῦτα διατρίβουσι καὶ ἀσχόλοις οὖσιν ἐν αὐτοῖς. καὶ ὅπερ ἔφην, τὸ κοινὸν ἀγαθὸν καὶ τὴν ἄκραν πόλεως εὐδαιμονίαν, τοῦτ' ἐστίν, ὁπότε ἔς τε εἰρήνην καὶ ἐς πόλεμον τὰ ἄριστα παρεσκευασμένη φαίνοιτο ἡ νεότης περὶ τὰ κάλλιστα ἡμῖν σπουδάζοντες.

ΙΕ'. Ἀντιρρήσεις τοῦ Ἀναχάρσιδος.

31. ΑΝΑΧ. Οὐκοῦν, ὦ Σόλων, ἦν ποτε ὑμῖν ἐπίοισιν οἱ πολέμοι, χρισάμενοι τῷ ἐλαίῳ καὶ κονισάμενοι προῖτε καὶ αὐτοὶ πῦξ τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς προβεβλημένοι, κάκεῖνοι δηλαδὴ ὑποπτήσσουσιν ὑμᾶς καὶ φεύγουσι δεδιότες μὴ σφίσι κεκηνόσι πάττητε τὴν ψάμμον ἐς τὸ στόμα ἢ περιτηδήσαντες. ὡς κατὰ νότου γένησθε, περιπλέξῃτε αὐτοῖς τὰ σκέλη περὶ τὴν γαστέρα καὶ διάγχιτε ὑπὸ τὸ κράνος ὑποβαλόντες τὸν πῆχυν καὶ νῆ Δι' οἱ μὲν τοξεύσουσι δῆλον ὅτι καὶ ἀκοντιοῦσιν, ὑμῶν δὲ ὥσπερ ἀνδριάντων οὐ καθίξεται τὰ βέλη κεχροσμένων πρὸς τὸν ἥλιον καὶ πολὺ τὸ αἷμα πεπορισμένων· οὐ γὰρ

καλάμη καὶ ἀθέρες ὑμεῖς ἐστε, ὡς τάχιστα ἐνδιδόναι πρὸς τὰς πληγὰς, ἀλλὰ ὁψέ ποτε ἂν καὶ μόλις κατατεμνόμενοι βαθέσι τοῖς τραύμασιν αἷμα ὀλίγον ὑποδείξατε. τοιαῦτα γὰρ φῆς, εἰ μὴ πάνυ παρήκουσα τοῦ παραδείγματος.

32. Ἡ τὰς πανοπλίας ἐκεῖνας τότε ἀναλήψασθε τὰς τῶν κωμῶδων τε καὶ τραγῶδων, καὶ ἦν προτεθῆ ὑμῖν ἔξοδος, ἐκεῖνα τὰ κράνη περιθῆσασθε τὰ κεκηνότα, ὡς φοβρωτέροι εἶητε τοῖς ἐναντίοις μορμολυττόμενοι αὐτούς, καὶ ὑποδήσασθε τὰ ὑψηλὰ ἐκεῖνα δηλαδή φεύγουσί τε γὰρ, ἦν δέη, κοῦφα καί, ἦν διώκητε, ἄφικτα τοῖς πολεμίοις ἔσται, ὑμῶν οὕτω μεγάλα διαβαινόντων ἐπ' αὐτούς. ἀλλ' ὄρα μὴ ταῦτα μὲν ὑμῖν τὰ κοιμῶν λῆρος ἦ καὶ παιδιὰ ἄλλως καὶ διατριβαὶ ἀργουῶσι καὶ ῥαθυμεῖν ἐθέλουσι τοῖς νεανίσκοις. εἰ δὲ βούλεσθε πάντως ἐλεύθεροι καὶ εὐδαίμονες εἶναι, ἄλλων ὑμῖν γυμνασίων δεήσει καὶ ἀσκήσεως ἀληθινῆς τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἡ ἀμίλλα οὐ πρὸς ἀλλήλους μετὰ παιδιᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς δυσμενεῖς ἔσται μετὰ κινδύνων μελετῶσι τὴν ἀρετὴν. ὥστε ἀφέντες τὴν κόλιν καὶ τὸ ἔλαιον διδάσκετε αὐτοὺς τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν μὴ κοῦφα διδόντες τὰ ἀκόντια καὶ οἷα διαφέρεσθαι πρὸς τὸν ἄνεμον, ἀλλ' ἔστω λόγχη βαρεῖα μετὰ συρισμοῦ ἐλιπτομένη καὶ λίθος χειροπληθῆς καὶ σάγαρις καὶ γέρονον ἐν τῇ ἀριστερᾷ καὶ θώραξ καὶ κράνος.

33. Ὡς δὲ νῦν ἔχετε, θεῶν τινος εὐμενεῖα σώζεσθαι μοι δοχεῖτε, οἱ μηδέπω ἀπολώλατε ὑπὸ τινῶν ὀλίγων ψιλῶν ἐπιπεσόντων. ἰδοὺ γέ τοι, ἦν σπασάμενος τὸ μικρὸν τοῦτο ξιφίδιον τὸ παρὰ τὴν ζώνην μόνος ἐπεισπέσω τοῖς νέοις ὑμῶν ἅπασιν, αὐτοβοεῖ ἂν ἔλοιμι τὸ γυμνάσιον, φυ-

γόντων ἐκείνων καὶ οὐδενὸς ἀντιβλέπειν τῷ σιδήρῳ τολμῶντος, ἀλλὰ περὶ τοὺς ἀνδριάντας ἂν περιεστώμενοι καὶ περὶ τοὺς κίονας κατακρουπιτόμενοι γέλωτα ἂν μοι παρᾶσχοιεν δακρῦόντες οἱ πολλοὶ καὶ τρέμοντες. καὶ τότε ἂν ἴδοις οὐκέτι ἐρυθριῶντας αὐτοὺς τὰ σώματα, οἷοι νῦν εἰσιν, ἀλλὰ ὠχροὶ ἅπαντες αὐτίκα γένοιντ' ἂν ὑπὸ τοῦ δέους μεταβαφέντες. οὕτως ὑμᾶς ἢ εἰρήνη διατέθεικε βαθεῖα οὔσα, ὥς μὴ ἂν ῥαδίως ἀνασχέσθαι λόφον ἕνα χρόνους πολεμίου ἰδόντας.

ΙΣΤ'. Ἀνασκευὴ τῶν ἀντιρρήσεων τοῦ Ἀναχάρσιδος ὑπὸ τοῦ Σόλωνος. Τὰ ἐν ὅπλοις γυμνάσια καὶ ἡ ὀπλοφορία.

34. ΣΟΛ. Οὐ τοῦτα ἔφασαν, ὦ Ἀνάχαρσι, Θρακῶν τε ὅσοι μετ' Εὐμόλπου ἐφ' ἡμᾶς ἐστράτευσαν καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν αἱ μετὰ Ἰππολύτης ἐλάσασαι ἐπὶ τὴν πόλιν οὐδὲ ἄλλοι ὅσοι ἡμῶν ἐν ὅπλοις ἐπειράθησαν. ἡμεῖς γάρ, ὦ μακάριε, οὐκ ἐπίπερ οὕτω γυμνὰ τὰ σώματα ἐκπονοῦμεν τῶν νέων, διὰ τοῦτο καὶ ἄνοπλα ἐξάγομεν ἐπὶ τοὺς κινδύνους, ἀλλ' ἐπειδὴν καθ' αὐτοὺς ἄριστοι γέγονται, ἀσκοῦνται τὸ μετὰ τοῦτο ξὺν τοῖς ὅπλοις καὶ πολὺ ἄμεινον χρῆσαιντ' ἂν αὐτοῖς οὕτω διακείμενοι.

ΑΝΑΧ. Καὶ ποῦ τοῦτο ὑμῖν ἐστὶ τὸ γυμνάσιον τὸ ἐν τοῖς ὅπλοις; οὐ γὰρ εἶδον ἔγωγε ἐν τῇ πόλει τοιοῦτον οὐδὲν ἄπασαν αὐτὴν ἐν κύκλῳ περιελθὼν.

ΣΟΛ. Ἀλλὰ ἴδοις ἂν, ὦ Ἀνάχαρσι, ἐπὶ πλεον ἡμῖν συνδιατρίψας καὶ ὅπλα ἐκάστω μάλα πολλὰ, οἷς χρόματα, ὀπότεν ἀναγκαῖον ἦ, καὶ λόφους καὶ φάλαρα καὶ ἵππους καὶ ἱππέας σχεδὸν τὸ τέταρτον τῶν πολιτῶν. τὸ μέντοι ὀπλοφορεῖν ἀεὶ καὶ ἀκινάκην παρεξῶσθαι περι-

τὸν ἐν εἰρήνῃ οἰόμεθα εἶναι καὶ πρόστιμόν γ' ἔστιν, ὅστις ἐν ἄστει σιδηροφοροίη μηδὲν δέον ἢ ὄπλα ἐξενέγκοι εἰς τὸ δημόσιον. ὑμεῖς δὲ συγγνωστοὶ ἐν ὄπλοις αἰεὶ βιοῦντες· τό τε γὰρ ἐν ἀφράκτῳ οἰκεῖν ῥάδιον ἐς ἐπιβουλήν καὶ οἱ πολέμοι μάλα πολλοὶ καὶ ἄδηλον ὁπότε τις ἐπιστὰς κοιμώμενον κατασπάσας ἀπὸ τῆς ἀμάξης φονεύσειεν· ἢ τε πρὸς ἀλλήλους ἀπιστία, αὐθαιρέτως καὶ μὴ ἐν νόμῳ ξυμπολιτευομένων, ἀναγκαῖον αἰεὶ τὸν σίδηρον ποιεῖ, ὡς πλησίον εἶναι ἀμυνοῦντα, εἰς τις βιάζοιτο.

35. ANAX. Εἶτα, ὦ Σόλων, σιδηροφορεῖν μὲν οὐδενὸς ἀναγκαῖου ἔνεκα περιττὸν ὑμῖν δοκεῖ καὶ τῶν ὀπλῶν φεῖδεσθε, ὡς μὴ διὰ χειρὸς ὄντα φθείροιτο, ἀλλὰ φυλάττετε ἀποκείμενα ὡς χρῆσόμενοι τότε τῆς χρείας ἐπιστάσης· τὰ δὲ σώματα τῶν νέων οὐδενὸς δεινοῦ ἐπείγοντος καταπονεῖτε παίοντες καὶ ὑπὸ τῶν ἰδρώτων καταναλίσκοντες, οὐ ταμειούμενοι πρὸς τὸ ἀναγκαῖον τὰς ἀλκὰς αὐτῶν, ἀλλ' εἰκῆ ἐν τῷ πηλῷ καὶ τῇ κόνει ἐκχέοντες;

ΣΟΛ. Ἐοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, τοιόνδε τι δυνάμεως πέρι ἐννοεῖν, ὡς οἴνω ἢ ὕδατι ἢ ἄλλῳ τῶν ὑγρῶν ὁμοίαν αὐτὴν οὔσαν· δέδιας γοῦν μὴ ὡσπερ ἐξ ἀγγείου κεραμεοῦ λάθῃ διαρρουεῖσα ἐν τοῖς πόνοις κᾶτα ἡμῖν κενὸν καὶ ξηρὸν οἷχεται τὸ σῶμα καταλιποῦσα ὑπὸ μηδενὸς ἔνδοθεν ἀναπληρούμενον. τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει σοι, ἀλλ' ὅσῳ τις ἂν αὐτὴν ἐξαντλή τοῖς πόνοις, τοσῶδε μᾶλλον ἐπιρρεῖ κατὰ τὸν τῆς Ὑδρας μῦθον, εἴ τινα ἤκουσας, ὡς ἀντὶ μᾶς κεφαλῆς τμηθείσης δὴ αἰεὶ ἄλλαι ἀνεφύοντο. ἦν δὲ ἀγύμναστος ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄτονος ἢ μηδὲ διαρκῆ τὴν ὕλην ἔχῃ ὑποβεβλημένην, τότε ὑπὸ τῶν καμάτων βλάπτοιο ἂν καὶ καταμαραίνοιτο, οἷόν τι ἐπὶ

πυρὸς καὶ λύχνου γίνεται· ὑπὸ γὰρ τῷ αὐτῷ φυσήματι τὸ μὲν πῦρ ἀνακαύσειας ἂν καὶ μείζον ἐν βραχεῖ ποιήσειας παραθήγων τῷ πνεύματι, καὶ τὸ τοῦ λύχνου φῶς ἀποσβέσειας οὐκ ἔχον ἀποχρῶσαν τῆς ὕλης τὴν χορηγίαν, ὡς διαρκῆ εἶναι πρὸς τὸ ἀντιπνέον· οὐ γὰρ ἀπ' ἰσχυρᾶς, οἶμαι, τῆς ῥίψης ἀναφύετο·

36. ANAX. Ταυτὶ μὲν, ὦ Σόλων, οὐ πάνυ συνήμι· λεπτότερα γὰρ ἢ κατ' ἐμὲ εἴρηκας, ἀκριβοῦς τινος φροντίδος καὶ διανοίας ὄξυ δεδορκυίας δεόμενα· ἐκεῖνο δέ μοι πάντως εἰπέ, τίνος ἕνεκα οὐχὶ καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς Ὀλυμπιάσι καὶ Ἰσθμοῖ καὶ Πυθοῖ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, ὁπότε πολλοί, ὡς φῆς, συνίασιν ὀψόμενοι τοὺς νέους ἀγωνιζομένους, οὐδέποτε ἐν ὄπλοις ποιεῖσθε τὴν ἄμιλλαν, ἀλλὰ γυμνοὺς ἐς τὸ μέσον παραγαγόντες λακτιζομένους καὶ παιομένους ἐπιδείκνυτε καὶ νικήσασι μῆλα καὶ κότινον δίδοτε; ἄξιον γὰρ εἰδέναι τοῦτό γε, οὔτινος ἕνεκα οὕτω ποιεῖτε.

ΣΟΛ. Ἠγούμεθα γάρ, ὦ Ἀνάχαρσι, τὴν εἰς τὰ γυμνάσια προθυμίαν οὕτως ἂν πλείω ἐγγενέσθαι αὐτοῖς, εἰ τοὺς ἀριστεύοντας ἐν τούτοις ἴδοιεν τιμωμένους καὶ ἀνακηρυττομένους ἐν μέσοις τοῖς Ἑλλήσι καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἐς τοσοῦτοις ἀποδυσόμενοι εὐεξίας τε ἐπιμελοῦνται, ὡς μὴ αἰσχύνοντο γυμνωθέντες, καὶ ἀξιονικότατον ἕκαστος αὐτὸν ἀπεργάζεται, καὶ τὰ ἄθλα, ὥσπερ ἔμπροσθεν εἶπον, οὐ μικρά, ὁ ἔπαινος ὁ παρὰ τῶν θεατῶν καὶ τὸ ἐπισημότερον γενέσθαι καὶ δείκνυσθαι τῷ δακτύλῳ ἄριστον εἶναι τῶν καθ' αὐτὸν δοκοῦντα. τοιγάρτοι πολλοὶ τῶν θεατῶν, οἷς καθ' ἡλικίαν ἔτι ἢ ἄσκησις, ἀπίασιν οὐ μετρίως ἐκ τῶν τοιούτων ἀρετῆς καὶ πόνων ἐρασθέντες· ὡς εἴ γέ τις, ὦ Ἀνάχαρσι, τὸν τῆς εὐκλείας

ἔρωτα ἐξβάλῃ ἐκ τοῦ βίου, τί ἂν ἔτι ἀγαθὸν ἡμῖν γένοιτο; ἢ τίς ἂν τι λαμπρὸν ἐργάσασθαι ἐπιθυμήσει; νῦν δὲ καὶ ἀπὸ τούτων εἰζάζειν παρέχοιεν ἂν σοι, ὅποιοι ἐν πολέμοις ὑπὲρ πατρίδος καὶ παίδων καὶ γυναικῶν καὶ ἱερῶν γένοιντ' ἂν ὄπλα ἔχοντες οἱ κοτίνου πέρι καὶ μῆλων γυμνοὶ τοσαύτην προθυμίαν ἐς τὸ νικᾶν εἰσφερόμενοι.

37. Καίτοι τί ἂν πάθοις, εἰ θεάσαιο καὶ ὀρτύγων καὶ ἀλεκτρούων ἀγῶνας παρ' ἡμῖν καὶ σπουδὴν ἐπὶ τούτοις οὐ μικράν; ἢ γέλῳσῃ δῆλον ὅτι καὶ μάλιστα ἦν μάθης ὡς ὑπὸ νόμῳ αὐτὸ δοῶμεν καὶ προστέτακται πᾶσι τοῖς ἐν ἡλικίᾳ παρεῖναι καὶ ὄρᾶν τὰ ὄρνεα διαπυκτεύοντα μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀπαγορεύσεως; ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο γελοῖον ὑποδύεται γὰρ τις ἡρέμα ταῖς ψυχαῖς ὀρμὴ ἐς τοὺς κινδύνους, ὡς μὴ ἀγεννέστεροι καὶ ἀτολμότεροι φαίνοντο τῶν ἀλεκτρούων μηδὲ προαπαγορεύοιεν ὑπὸ τραυμάτων ἢ καμάτων ἢ του ἄλλου δυσχεροῦς· τὸ δὲ δὴ ἐν ὄπλοις πειρᾶσθαι αὐτῶν καὶ ὄρᾶν τιτρωσκομένους ἀπαγε' θηριῶδες γὰρ καὶ δεινῶς σκαιὸν καὶ προσέτι γε ἀλυσιτελὲς ἀποσφάττειν τοὺς ἀρίστους καὶ οἷς ἂν τις ἄμεινον χρήσαιτο κατὰ τῶν δυσμενῶν.

ΙΖ'. Τὰ γυμνάσια τῶν Σπαρτιατῶν.

38. ΣΟΛ. Ἐπεὶ δὲ φῆς, ὦ Ἀνάχαρσι, καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ἐπελεύσεσθαι, μέμνησο, ἦν ποτε καὶ ἐς Λακεδαίμονα ἔλθῃς, μὴ καταγελάσαι μηδὲ ἐκείνων μηδὲ οἶεσθαι μάτην πονεῖν αὐτούς, ὁπότεν ἢ σφαίρας πέρι ἐν τῷ θεάτρῳ συμπεσόντες παίωσιν ἀλλήλους ἢ ἐς χωρίον εἰσελθόντες ὕδατι περιγεγραμμένον ἐς φάλαγγα διαστάν-

τες τὰ πολεμίων ἀλλήλους ἐργάζονται ἤγυμνοὶ καὶ αὐτοί, ἄχρι ἂν ἐκβάλωσι τοῦ περιγράμματος τὸ ἕτερον σύνταγμα οἱ ἕτεροι, τοὺς κατὰ Λυκοῦργον οἱ καθ' Ἡρακλέα ἢ ἔμπαλιν, συνωθοῦντες ἐς τὸ ὕδωρ· τὸ γὰρ ἀπὸ τούτου εἰρήνη λοιπὸν καὶ οὐδεὶς ἂν ἔτι παίσειε μάλιστα δὲ ἦν ὄρας μαστιγομένους αὐτοὺς ἐπὶ τῷ βωμῷ καὶ αἵματι ὀρομένους, πατέρας δὲ καὶ μητέρας παρεστώσας οὐχ ὅπως ἀνωμένας ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις, ἀλλὰ καὶ ἀπειλούσας, εἰ μὴ ἀντέχοιεν πρὸς τὰς πληγὰς, καὶ ἰκετευούσας ἐπὶ μήριστον διαρκέσαι πρὸς τὸν πόνον καὶ ἐγκατερεῖσαι τοῖς δεινοῖς, πολλοὶ γοῦν καὶ ἐναπέθανον τῷ ἀγῶνι μὴ ἀξιόσαντες ἀπαγορευθεῖσαι ζῶντες ἔτι ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν οἰκείων μηδὲ εἶξαι τοῖς σώμασιν, ὧν καὶ τοὺς ἀνδριάντας ὄψει τιμωμένους δημοσίᾳ ὑπὸ τῆς Σπάρτης ἀνασταθέντας, ὅταν τοίνυν ὄρας κάκεῖνα, μήτε μαίνεσθαι ὑπολάβῃς αὐτοὺς μήτε εἶπης, ὡς οὐδεμιᾶς ἔνεκα αἰτίας ἀναγκαίας ταλαιπωροῦσι μήτε τυράννου βιαζομένου μήτε πολεμίων διατιθέντων· εἶποι γὰρ ἂν σοι καὶ ὑπὲρ ἐκείνων Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης αὐτῶν πολλὰ τὰ εὐλόγα καὶ ἅ συνιδῶν κολάζει αὐτούς, οὐκ ἐχθρὸς ὢν οὐδὲ ὑπὸ μίσους αὐτὸ δρῶν οὐδὲ τὴν νεολαίαν τῆς πόλεως εἰκῆ παραναλίσκων ἀλλὰ καρτερικωτάτους καὶ παντὸς δεινοῦ κρείττονας ἀξίων εἶναι, σφάζειν μέλλοντας τὴν πατρίδα, καίτοι κἂν μὴ ὁ Λυκοῦργος εἶπῃ, ἐννοεῖς, οἴμαι, καὶ αὐτὸς ὡς οὐκ ἂν ποτε ληφθεῖς ὁ τοιοῦτος ἐν πολέμῳ ἀπόρρητόν τι ἐξείποι τῆς Σπάρτης αἰκίζομένων τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καταγέλων αὐτῶν μαστιγοῖτο ἂν ἀμιλλώμενος πρὸς τὸν παίοντα, ὡς πρότερος ἀπαγορευθεῖσεν.

ΙΗ'. Πότε ἔγραψε τοὺς νόμους ὁ Λυκοῦργος.
Διατὶ δὲν ἐμιμήθη τοῦτον ὁ Σόλων.

39. ANAX. Ὁ Λυκοῦργος δὲ καὶ αὐτός, ὦ Σόλων, ἐμαστιγοῦτο ἐφ' ἡλικίας ἢ ἐκπρόθεσμος ὢν ἤδη τοῦ ἀγῶνος ἀσφαλῶς τὰ τοιαῦτα ἐνεανιεύσατο;

ΣΟΛ. Πρεσβύτης ἤδη ὢν ἔγραψε τοὺς νόμους αὐτοῖς Κρήτηθεν ἀφικόμενος· ἀπεδεδημήκει δὲ παρὰ τοὺς Κρήτας, ὅτι ἤκουεν εὐνομοτάτους εἶναι, Μίνωος τοῦ Διὸς νομοθετήσαντος ἐν αὐτοῖς.

ANAX. Τί οὖν, ὦ Σόλων, οὐχὶ καὶ σὺ ἐμιμήσω Λυκοῦργον καὶ μαστιγοῖς τοὺς νέους; καλὰ γὰρ καὶ ταῦτα καὶ ἄξια ὑμῶν ἐστίν.

ΣΟΛ. Ὅτι ἡμῖν ἱκανά, ὦ Ἀνάχαρσι, ταῦτα τὰ γυμνάσια οἰκεῖα ὄντα· ζηλοῦν δὲ τὰ ξενικὰ οὐ πάνυ ἀξιοῦμεν.

ANAX. Οὐκ, ἀλλὰ συνίης, οἶμαι, οἶόν τί ἐστι μαστιγοῦσθαι γυμνὸν ἄνω τὰς χεῖρας ἐπαίροντα μηδενὸς ἕνεκα ὠφελίμου ἢ αὐτῷ ἐκάστῳ ἢ κοινῇ τῇ πόλει. ὡς ἔγωγε ἦν ποτε ἐπιδημήσω τῇ Σπάρτῃ καθ' ὃν καιρὸν ταῦτα δρῶσι, δοκῶ μοι τάχιστα καταλευσθήσεσθαι δημοσίᾳ πρὸς αὐτῶν, ἐπιγελῶν ἐκάστοις, ὅποταν ὀρῶ τυπτομένους καθάπερ κλέπτας ἢ λωποδύτας ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον ἐργασαμένους· ἀτεχνῶς γὰρ ἔλλεβόρου δεῖσθαι μοι δοκεῖ ἢ πόλις αὐτῶν οὕτω καταγέλαστα ὑφ' αὐτῆς πάσχουσα.

ΙΘ'. Τί ἀπαιτεῖ νῦν ὁ Σόλων παρὰ τοῦ Ἀναχάρσιδος καὶ τί ἀποκρίνεται αὐτός.

40. ΣΟΛ. Μὴ ἐρήμην, ὃ γενναῖε, μηδὲ τῶν ἀνδρῶν ἀπόντων μόνος αὐτὸς λέγων οἴου κρατεῖν ἔσται γάρ τις ὁ καὶ ὑπὲρ ἐκείνων σοὶ τὰ εἰκότα ἐν Σπάρτῃ ἀντερῶν. πλὴν ἀλλ' ἐπέιπερ ἐγὼ τὰ ἡμέτερά σοι διεξελήλυθα, σὺ δὲ οὐ πάνυ ἀρεσκομένῳ αὐτοῖς ἔοικας, οὐκ ἄδικα αἰτήσῃς ἔοικα παρὰ σοῦ, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μέρει διεξέλθῃς πρὸς με ὄν τρόπον ὑμεῖς οἱ Σκύθαι διασκεῖτε τοὺς νέους τοὺς παρ' ὑμῖν καὶ οἴστισι γυμνασίῳις ἀνατρέφετε καὶ ὅπως ὑμῖν ἄνδρες ἀγαθοὶ γίνονται.

ΑΝΑΧ. Δικαιοῦτατά μὲν οὖν, ὃ Σόλων, καὶ ἐγὼ γε διηγῆσομαι τὰ Σκυθῶν νόμιμα, οὐ σεμνὰ ἴσως οὐδὲ καθ' ὑμᾶς, οἳ γε οὐδὲ κατὰ κόρησ παταχθῆναι τολμήσαιμεν ἂν μίαν πληγὴν δειλοὶ γάρ ἐσμεν· ἀλλὰ εἰρήσεταιί γε ὅποια ἂν ᾗ. ἐς αὔριον μέντοι, εἰ δοκεῖ, ὑπερβλώμεθα τὴν συνουσίαν ὡς ἅ τε αὐτὸς ἔφησ ἔτι μᾶλλον ἐννοήσαιμι καθ' ἡσυχίαν ἅ τε χορὴ εἰπεῖν συναγάγοιμι τῇ μνήμῃ ἐπελθόν. τὸ δὲ νῦν ἔχον ἀπίωμεν ἐπὶ τούτοις, ἐσπέρα γὰρ ἦδη.

Κυρίες. Ε. Βαγδουμά

Εν Περλαία τη 28.

Φεβρουάριου 1926

Μαδρίτης της Σπυριδίου

Ελληνικού Εργαίου Περλαίας

ΤΥΠΟΙΣ ΑΠ. Ι. ΜΟΥΣΤΟΠΟΥΛΟΥ. ΑΘΗΝΗΣΙ 1924

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

BIBLION ΤΡΙΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

§ 3—4

Ἐπὶ μέντοι—ἐπεὶ δέ—*πολλοῦ ἄξιος γίγνομαι τινι*· προσφέρω εἰς τινα μεγάλας ὑπηρεσίας—*ἀξιῶ (-όω)*· κρίνω ἄξιον, κρίνω δίκαιον, ἀπαιτῶ, παρακαλῶ—*ἅμα μὲν... ἅμα δέ*· ἀφ' ἐνὸς μὲν... ἀφ' ἑτέρου δέ, καί... καί—*Κῦρον ἤρημένα ἦσαν*. τὸν Κ. εἶχον προτιμήσει, εἶχον ταχθῆ μετὰ τὸ μέρος τοῦ Κύρου—*προσάται*· ἡγεμόνες—*σφῶν*· τίνος ἀντωνυμίας εἶναι ; —*δηῶ (-όω)*· ληλατῶ, ἐρημῶνω—*ὅπως δηοῖτο... εἶεν*· ἐν τῇ ἐξηγήσει ἢ εὐκτική θὰ μετατραπῆ εἰς ὑποτακτικήν—*τῶν ἱππευσάντων*· ἐκ τῶν γενομένων ἱππέων, ἐξ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ὑπῆρξαν ἱππεῖς—*ἐπὶ τῶν τριάκοντα*· ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν 30 τυράνων—*εἰ ἐναπόλουντο*—εἰ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ ἀπόλουντο, ἐὰν κατὰ τὴν ἀποδημίαν ἤθελον καταστραφῆ.

Ἔδν (ἦρχε)· δηλαδὴ τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Λυδίας—*προσάται εἰσὶν*· τίνες ; —*νεοδαμῶδεις* (= νέοι πολῖται, ἐκ τῶν λέξεων νέος καὶ δήμος) ἦσαν εἰλωτες ἀπελευθερωθέντες.

§ 5—7

Ἐπείθοντο ὅτι ἐπιτάττοι· εὐπειθῶς ἔπραττον ὅτι ἐπέταττε—*ἀγαλῶ εἰ*· εἶμαι εὐχαριστημένος ἐάν, ἀρκοῦμαι ἐάν—

Ε. Γ. Παντελάκη—Χρησιμομάθεια Γ'—β'. Ἔκδοσις Ε' 1924

6

ὄπου· ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐπόμενον ταύτην τὴν χώραν—οἱ ἀναβάντες μετὰ Κύρου· πῶς θὰ ἐξηγηθῇ τὸ ἀναβάντες; προβλ. Κύρου Ἀνάβασις—ἐκ τούτου· ἔλτοτε—προσλαμβάνω· λαμβάνω μὲ τὸ μέρος μου, καταλαμβάνω—καὶ πόλεις κλπ. ἐν τῇ ἐξηγήσει νὰ τεθῇ τελεία στιγμή μετὰ τὴν λέξιν πόλεις καὶ νὰ χωρήσῃ ἢ μετάφρασις ὡς ἐξῆς: καὶ πόλεις κατέλαβεν· οὕτω τὴν μὲν Πέργαμον μὲ τὴν συγκατάθεσίν της κατέλαβε κλπ.—οἱ ἀπὸ Δημαράτου· οἱ ἀπόγονοι τοῦ Δ.—δῶρον· ὡς δῶρον—ἐκ βασιλέως· ὑπὸ τοῦ βασιλέως (τῆς Περσίας)—ἀντὶ τῆς· εἰς ἀνταμοιβὴν διὰ τὴν...—προσχωρῶ τινί· πηγαίνω μὲ τὸ μέρος τινός, παραδίδομαι εἰς τινα—ὅτι μόνος· διότι μόνος αὐτός—μηδίξω· φρονῶ τὰ τῶν Μήδων, συντάσσομαι μὲ τοὺς Μήδους—φεύγω· ἐξορίζομαι—ἦν δὲ ἄς=ἐνίας δέ, μερικὸς δέ—κατὰ κράτος· διὰ τῆς βίας—ἐλάμβανε· κατελάμβανε=γέ μὴν· δέ—οὐκ ἐπέιθετο=οὐκ ἐβούλετο προσχωρῆσαι αὐτῷ, πβ. § 6—ἐλεῖν· ἐνεστ. αἰρῶ· κυριεύω—φρεατία· μέγας λάκκος (πβ. κατωτέρω ὄρυγμα)—ὡς ἀφαιρησόμενος=ἵνα ἀφέληται, ἵνα ἀφαιρέσῃ—ὡς δέ· ἐπειδὴ δέ—ἐκθέω· τρέχω ἔξω, κάμνω ἔξοδον—ἐμβάλλω· ῥίπτω μέσα—ἐπὶ τῇ φρεατίᾳ· πλησίον τῆς φρεατίας πρὸς φύλαξιν αὐτῆς—δοκῶ· φαίνομαι—δοκοῦντος δ' αὐτοῦ=ἐπεὶ δὲ ἐδόκει αὐτός (δηλ. ὁ Θίβρων)—πέμπουσιν· πέμπαντες (ἀπεσταλμένους) παραγγέλλουσιν.

Ἀφίκοντο ὁ Θίβρων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ—ἐν τῇ ἠπειρῷ· ἐν τῇ Μικρῇ Ἀσίᾳ—πρὸς τὸ ἱπικὸν ἐνν. τοῦ Τισσαφέρους—εἰς τὸ πεδίον· εἰς τὰ πεδία (πβ. κατωτέρω ἐν τοῖς πεδίοις)—οἱ ἀναβάντες μετὰ Κ. ἐκ τῶν Μυρίων ὑπελείποντο τότε περὶ τὰς 5000—Πέργαμος, Τενθρανία, Ἀλίσαρνα πόλεις ἐν τῇ Μυσίᾳ—Δημαράτου· οὗτος βασιλεὺς ὧν ποτε τῆς Σπαρτης· ἐξεδιώχθη ἔξ' αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Κλεομένου καὶ κατέφυγε πρὸς τὸν Ξέρξην, τὸν ὁποῖον ἠκολούθησεν εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν του—ἐκείνῳ· τίνι;—(προσεχώρησαν) αὐτῷ· δηλ. τῷ Θίβρωνι—Γοργίων καὶ Γογγύλος· ἀπόγονοι τοῦ Γογγύλου, περὶ τοῦ ὁποῖου κατωτέρω ὁ λόγος—Γάμβριον καὶ Παλαιγάμβριον πόλεις ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Καΐκου—Μύρινα καὶ Γρύνειον πρὸς νότον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Καΐκου—Λάρισα οὐχὶ μακρὸν τοῦ Ἑρ-

μον· λέγεται ὅτι ὁ Κῦρος ὁ πρεσβύτερος εἶχε δώσει αὐτὴν εἰς τοὺς πρὸς αὐτὸν μεταβάοντας Αἰγυπτίους—*ὑπόνομον ὄρρυτεν*· ἐννοεῖται ἀπὸ τῆς φρεατίας μέχρι τοῦ ἰδραγωγείου τῆς πόλεως—*τοῦ τείχους* ἐνν. τῆς Λαρίσης—*τὸ ὄρυγμα* δηλ. τὴν φρεατίαν—*χελώνη ξυλίνη*· πολιορκητικὴ μηχανὴ ἔχουσα σχῆμα δωματίου. Ἐκινεῖτο ἐπὶ τροχῶν καὶ ἡ στέγη αὐτῆς κατασκευάζετο ἀπὸ ὕλης οὐχὶ εὐφλέκτους. Ὑποκάτω αὐτῆς προφυλασσόμενοι οἱ στρατιῶται ἠδύναντο νὰ ὀρῦτουν ἢ ἄλλην τινὰ πολιορκητικὴν ἐργασίαν νὰ ἐκτελοῦν.

§ 8 — 10

Ὅντος· ὅτε ἦτο, ἐν ᾧ ἦτο—*ὡς πορευομένου*· σκοπεύων νὰ πορευθῆ—*ἄρξων*· ἵνα ἄρξῃ, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν ἀρχηγίαν—*μάλα*· πολὺ—*μηχανητικός* (μηχανῶμαι)· ἐπινοητικός, ἐφευρετικός, πανοῦργος—*καὶ (ἐπεκαλεῖτο) δέ*· διὰ τοῦτο δὲ καὶ...—*ζημιοῦμαι*· τιμωροῦμαι, καταδικάζομαι (πβ. § 6 «μηδίσας ἔφυγε»).—*ὡς ἐφείη* (ἐφίημι=ἐπιτρέπω)=ὅτι ἐφῆγε—*γνούς*=ἐπεὶ ἔγνω, ἐπειδὴ ἐνόησεν—*κοινολογοῦμαι τινι*· συνεννοοῦμαι μέ τινα, ἔρχομαι εἰς διαπραγματεύσεις μέ τινα—*ἐλόμενος*· ἐνεστ. *αἰροῦμαι*· προτιμῶ, πβ. § 3—*θάτέρω*=τῷ ἐτέρῳ, πρὸς τὸν ἕνα ἐκ τῶν δύο—*γενόμενος*=ὅτε ἐγένετο, ὅτε ἐχρημάτισεν—*ἐπὶ Δυσάνδρου ναυαρχοῦντος*· ἐπὶ τῆς ναυαρχίας τοῦ Δ.—*διαβληθεῖς*· ἐπειδὴ διεβλήθη—*ἐστάθη* (παθητικόν)· ἐτοποθετήθη εἰς τὴν γραμμὴν, διετάχθη νὰ σταθῆ—*κηλῖς*· προσβολή—*ἀταξία*· ἀπειθεία—*ζημίωμα*· τιμωρία (πβ. κατωτέρω *ζημιωθείς*)—*παρῆγαγε*=ἦγαγε παρὰ τὴν θάλατταν—*φιλίας*· τοῦ ἐπιθέτου *φίλιος*=φιλικός.

Σίσυφος· μυθικὸς κτίστης τῆς Κορίνθου καὶ βασιλεὺς αὐτῆς· ἐν τῷ Ἄδῃ ἦτο καταδικασμένος νὰ κηλίῃ συνεχῶς λίθον—*οἱ σύμμαχοι*· τίνες νοοῦνται ἐνταῦθα; (πβ. καὶ κατωτέρω *τοὺς φίλους*)—*Φαρνάβαζος*· σατράπης τῶν βορείων ἐπαρχιῶν παρὰ τὴν Προποντίδα, δηλ. τῆς Μικρᾶς Φρυγίας, τῆς Μυσίας καὶ τῆς Βιθυνίας—*Ἄβυδος* πόλις ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς παραλίας τοῦ Ἑλλησπόντου—*ἐστάθη*· ὅτε δὲν ἐγένετο μάχη, τὰς ἀσπίδας τῶν Λακεδαιμονίων ἀξιωματικῶν ἐκράτουν οἱ λεγόμενοι ἀσπι-

δοφόροι· ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐνταῦθα τιμωρία τοῦ Δερκυλίδου ἦτο λοιπὸν τρόπον τινὰ προσωρινή καθαίρεσις, ὑποβιβασμὸς εἰς ἀπλοῦν ὀπλίτην—*καὶ διὰ ταῦτα*· ἐκτὸς δηλ. τοῦ ἀνωτέρω ἐκτεθέντος λόγου (ἐλόμενος θάτερον μᾶλλον...) — *οὐδὲν βλάψας*· πβ. ἀνωτέρω *ἐφείη ἀρπάζειν*.

§ 10—11

Ἐσατράπευε (ἐνταῦθα)=ὑπαρχος ἦν, ἦτο ὑποδιοικητῆς—*ἐπειδὴ*· χρονικῶς—*τὴν σατραπείαν*· τὴν ὑποδιοίκησιν (πβ. ἀνωτέρω *ἔσατράπευε*) *παρασκευαζομένον*· ἐν ᾧ παρεσκευάζετο—*ἀναξεύγνυμι*· ζευγνύω πάλιν τὰ ὑποζύγια, ξεκινῶ (ἐπὶ στρατοῦ)· ἐνταῦθα=παρασκευάζω, καταρτίζω—*στόλος*· ταξείδιον μὲ μεγάλην συνοδείαν—*μάλιστα*· παρὰ πολὺ, τὰ μέγιστα — *ἔρχομαι εἰς λόγους*· ἔρχομαι εἰς συνομιλίαν, λαμβάνω συνέντευξιν, τυγχάνω ἀκροάσεως — *σοί*· συνδετέον μὲ τὸ *φίλος* — *τᾶλλα*· κατὰ τὰ ἄλλα—*ἀποδίδωμι*· δίδω ὀπίσω, δίδω τὸ ὀφειλόμενον, πληρώνω—*ἐπαινῶν ἐτίμας αὐτῶν*—ἐπῆνεις αὐτὸν καὶ ἐτίμας—*μηδέν*· (ἐπιρρ.)· μηδόλως—*τί σε δεῖ*· τίς ἀνάγκη εἶναι σύ — *καθίστημι*· διορίζω — *ἐπὶ σοί*· εἰς τὴν ἐξουσίαν σου — *δήπου*· πιστεύω.

Δαρδανεύς· ἢ Δάρδανος ἔκειτο ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου (Δαρδανέλλια!)—*ἐκεῖνος*· τίς;

§ 12—13

Ἐγνώ· ἔκρινε — *οὐδὲν ἦτιον τάνδρός*· τακτικῶς ὅπως ὁ σύζυγός της — *ὁπότε ἀφικνοῖτο, ὁπότε καταβαίνοι*· ὁσάκις ἀφικνεῖτο, ὁσάκις κατέβαινε (πβ. § 8 «ὡς ἐφείη») — *κάλλιστα καὶ ἡδιστα*· μετὰ μεγίστης λαμπρότητος καὶ εὐαρεστοτάτα — *προσέλαβεν*=προσέτι κατέλαβεν—*ξενικὸν Ἑλληνικὸν*· μισθοφορικὸν στράτευμα ἐξ Ἑλλήνων συγκείμενον — *ἀμέπτως*· ἀφθόνως, πλουσιοπαρόχως — *κατεσκευάσατο*· κατήρτισε — (*ὁπότε*) *ἐμβάλλοι*=εἰσβάλλοι (πβ. ἀνωτέρω *ὁπότε ἀφικνοῖτο*) — *εἰς Μυσοῦς ἢ Πισίδας*· εἰς τὴν χώραν τῶν Μ. ἢ τῶν Π.—*ὅτι*· διότι—*ἀντιτιμῶ μεγαλοπρεπῶς*· ἀνταποδίδω μεγαλοπρεπεῖς τιμὰς—*ἔστιν ὅτε*· ἐνίοτε (πβ. § 7 ἦν ἄς)—*παρακαλῶ*· προσκαλῶ.

Σατραπεύειν ἔνν. τῆς Αἰολίδος (πβ. ἀνωτέρω *ἑσατράπευε ταύτης τῆς χώρας*)—*εἰς τὴν χώραν*· τίνα χώραν;—*τῶν οὐχ ὑπηκόων* ἔνν. πόλεων—*Δάρισα, Ἀμαξιτός, Κολωναί* πόλεις ἐν τῇ Τροάδι· ἢ ἐνταῦθα μνημονευομένη Δάρισα δὲν εἶναι ἢ ἐν § 9—*ἀρμάμαξα*· ἦτο ἄμαξα ἐσκεπασμένη καὶ ἀναπαντική, κατάλληλος ἰδίᾳ διὰ γυναῖκας—*θεωμένη* ἔνν. τὰς ἐφόδους κατὰ τῶν τειχῶν.

§ 14—15

Ἦδη δ' οὐσης αὐτῆς—ὅτε δὲ ἦδη ἦν αὐτῇ—*ἀναπτεροῦμαι* (όομαι)· πρβλ. «παίρνω φτερά, παίρνει ὁ νοῦς μου ἄερα»· *ἀναπτερωθεὶς ὑπὸ τινῶν*· ἐρεθισθεὶς, παρασυρθεὶς ἀπὸ τοὺς λόγους τινῶν—*ὡς εἶη*—ὡς ἦν—*αἰσχρόν*· ἐντροπή—*φυλαττομένης... πιστευούσης... καὶ ἀσπαζομένης*· ἐπειδὴ... ἐπειδὴ...—*φυλάττομαί τινα*· προφυλάσσομαι ἀπὸ τινα—*πιστεύω*· ἔχω ἐμπιστοσύνην—*ἀσπάζομαι*· ἀγαπῶ, προσφέρομαι μὲ οἰκειότητα—*ὡσπερ ἂν... ἀσπάζοιτο*· ὅπως ἡμπορεῖ νὰ ἀγαπᾷ, ὅπως ἀγαπᾷ μία γυναῖκα τὸν γαμβρόν της—*τὸ εἶδος* (αἰτιατ.) κατὰ τὸ εἶδος, κατὰ τὴν μορφήν—*ἔχυσός*· ὀχυρός—*τὰ χρήματα ἦν τῇ Μανίᾳ*· πβ. τὴν φράσιν *ἔστι μοι ἀγρός—μάλιστα*· πρὸ πάντων—*οἱ ἐνόντες*· οἱ ἐντὸς (αὐτῶν) ὄντες—*ἐκ τούτου*· μετὰ ταῦτα, πβ. § 6—*ἡξίου*· ἰδὲ § 3—*ἔστε ἂν λάβη*· ἕως ὅτου νὰ λάβη—*οὐ γὰρ ἂν ἔφη*... (τὸ *ἂν* ἀνήκει εἰς τὸ ἀπρφ. *βούλεσθαι*)—*ἔφη* γὰρ ὅτι οὐκ ἂν βούλοιο, ... ὅτι δὲν θὰ ἤθελε νὰ ζῆ—*μὴ τιμωρήσας*—ἐὰν μὴ τιμωρήσῃ· *τιμωρῶ τινι*· ἐκδικοῦμαι τὸν θάνατόν τινος.

Εἰσελθὼν ἔνν. εἰς τὰ δωμάτια τῆς Μανίας—*φυλάττειν αὐτά*... Εἰρωνεία.

§ 16—19

Ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ· κατὰ ταύτην (τὴν εὐνοϊκὴν δι' αὐτὸν) περίστασιν—*ἐλευθεροῦσθαι*—πειρᾶσθαι ἐλευθεροῦσθαι—*καὶ γάρ*· διότι μάλιστα—*οὐ πάνυ τι καλῶς*· οὐδόλως καλῶς—*περιέπω τινά*· περιποιοῦμαί τινα· *οὐ... περιεείποντο*· διόλου δὲν ἐτύγγανον καλῆς περιποιήσεως—*ὁ ἐν Κεβρῆνι τὴν φυλακὴν*

ἔχων· ὄφρουραρχος τοῦ Κεβρήνος—*χωρίον*· μέρος, τόπος, φρούριον, πόλις κττ.—*νομίσας τιμηθῆναι ἄν* = νομίσας ὅτι τιμηθεῖται ἄν (πβ. § 15 «ἔφη οὐκ ἄν βούλεσθαι») — *θυομένω*· κατὰ τὴν θυσίαν (τὴν ὁποίαν ἔκαμνε, προτοῦ ἐπιχειρήσῃ τὴν προσβολήν) — *γίγνεται τὰ ἱερά* (ἔνν. καλά)· ἀποβαίνει αἰσία ἢ θυσία — *τῇ πρώτῃ* ἔνν. ἡμέρᾳ — *ὡς δέ· ἐπειδὴ δέ· οὐδὲ ταῦτα* (τὰ ἱερά)· οὐδὲ αὐτὴ ἢ θυσία — *ἐκαλλιερεῖτο* = ἐγίνετο καλά — *καρτερῶ*· ἐπιμένω — *ἐκαρτέρει θυόμενος*· ἐπέμενεν εἰς τὸ νὰ θυσιάσῃ — *χαλεπῶς φέρω*· ἀγανακτῶ, στενοχωροῦμαι (πβ. ἄνωτέρω *ὀργιζόμενος*) — *πρὶν βοηθῆσαι* (ἔνν. τῇ Αἰολίδι)· προτοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τῆς . . . — *ἐγκρατής*· κύριος — *φλυαρεῖν* (ἔνταῦθα) = ἀνοηταίνειν — *διατρίβω* (ἔνν. τὸν χρόνον)· χάνω τὸν καιρὸν — *τὸ ὕδωρ ἀφελέσθαι*· πρ' § 7 ὡς ἀφαιρεσόμενος τὸ ὕδωρ — *τάξις*· στρατιωτικὸν σῶμα· ἔνταῦθα = λόχος — *συγχῶ* (-όω)· γεμίζω μὲ χόματα — *οἱ δ' ἐνδοθεν* = οἱ δὲ ἐνδον ὄντες (δηλ. οἱ ἐν Κεβρήνι) — *ἐπεξελθόντες* = ἐξελθόντες καὶ ἐπιτεθέντες — *συντιτρώσκω*· κατατραυματίζω, καταπληγώνω — *παίω*· κτυπῶ ἐκ τοῦ πλησίον — *βάλλω*· κτυπῶ ἀπὸ μακρὰν (πβ. βέλος) — *ἀπελαύνω τινά*· ἀποδιώκω, ἀναγκάζω τινὰ νὰ ἀπομακρυνθῇ — *ἀχθομένου καὶ νομίζοντος* = ἐν ᾧ ἤχθετο καὶ ἐνόμιζε· *ἀχθομαι*· λυποῦμαι — *ἄθυμος*· ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἔχει καρδιά, ὁ ἄνευ θάρρους· *ἀθυμότερος* . . . ἔσσεσθαι (ἔνν. τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας)· ὅτι ὀλιγώτερον θάρρος θὰ ἔχουν κατὰ τὴν . . . — *κατὰ τὴν προσβολήν*· κατὰ τὴν ἀποφασιστικὴν ἐπίθεσιν (τὴν ὁποίαν ἐσχεδίαζεν· πβ. ἄνωτέρω *παρεσκευάζετο προσβάλλειν*) — *ὅτι ἂ ποιίῃ, οὐκ ἀρέσκοι, αὐτοὶ δὲ βούλοιντο*· πβ. § 8 ὡς ἐφείη — *ἔτι διαλεγόμενων αὐτῶν ταῦτα*· ἐν ᾧ διελέγοντο ἔτι αὐτοὶ καὶ ἔλεγον ταῦτα — *παρὰ τοῦ ἄρχοντος*· παρὰ τοῦ φρουράρχου, πβ. § 17 — *ὅτι ὅσα λέγοιεν, λέγοιεν*· ὅτι ὅσα ἔλεγον, ἔλεγον (πβ. ἄνωτέρω *ὅτι ἂ ποιίῃ* κλπ.) — *οἱ πρόσθεν*· οἱ πρότερον (ἔνν. ἐλθόντες) — *καὶ αὐτῶ δοκοῦντα λέγοιεν*· καὶ εἰς αὐτὸν ἦσαν ἀρεστά, καὶ αὐτὸς τὰ ἐπεδοξίμαζεν — *καλλιερῶ*· κάμνω ἢ ἔχω καλὴν θυσίαν — *εὐθύς ὡσπερ . . . τῇ ἡμέρᾳ*· εὐθύς μετὰ τὴν θυσίαν, ἥτις ἔτυχε νὰ εἶναι εὐνοϊκὴ κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν — *ἀναλαβὼν τὰ ὄπλα*.

τεθείς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὀπλιτῶν—*ἡγοῦμαι* ὀδηγῶ—*ἀναπετάννυμι* ἀνοίγω.

Πέμπων ἔνν. πρέσβεις, ἀπεσταλμένους, πβ. § 7—*δέχεσθαι* ἔνν. αὐτόν—*Νεανδρεῖς καὶ Ἰλιεῖς*... οἱ κάτοικοι τῆς Νεανδρείας, τοῦ Ἰλίου καὶ τοῦ Κοκυλίου (πόλεων τῆς Τρωάδος)—*Σικυώνιος*· ἡ Σικυὼν ἦτο πόλις εἰς τὰ μεθόρια Ἀχαΐας καὶ Κορίνθου—*ἐκ τοῦ τείχους*· δηλ. ἐκ τοῦ φρουρίου τοῦ Κεβρῆνος—*σὺν τῷ βαρβάρῳ*=σὺν τοῖς βαρβάροις—(*διαλεγομένων*) *αὐτῶν*· τίνων;—*ἦκε* ἔνν. κῆρυξ (πβ. ἀνωτέρω *ἔρχονται κήρυκες*)—*τὰς πύλας*· τίνος;—*οἱ δέ*· τίνες;—*καὶ ἐνταῦθα*· ὅπως ποῦ ἄλλοῦ; πβ. § 16.

§ 20—24

Προσδοκῶν μὲν ... ὀκνῶν δέ ... πέμπας εἶπε = ἐπειδὴ προσεδόκα μὲν... ὤκνει δέ... ἔπεμψε (πρέσβεις) καὶ εἶπε—*προσδοκῶ τινα*· περιμένω νὰ ἔλθῃ τις, ἔχω τὸν φόβον ὅτι θὰ ἔλθῃ τις (ἔχθρός)—*ὀκνῶ τινα*· δυσπιστῶ πρὸς τινα, ὑποπτεύω τινα—*πολίτης*· συμπολίτης—*ὅτι ἔλθοι ἂν εἰς λόγους*· ὅτι ἤθελεν ἔλθει εἰς διαπραγματεύσεις, ἂν ἤθελε λάβει... (πβ. § 11 ἐν ἀρχῇ)—*συμμειγνυμί τινι*· συναντῶμαι μὲ τινα, «σμίγω μὲ τινα»—*ἐπὶ τίσιν*· μὲ ποίους ὄρους—*γένοιτο ἂν*· δύναται νὰ γίνῃ—*ἐφ' ᾧ τε εἶαν*· ἐπὶ τῷ ὄρω, μὲ τὴν συμφωνίαν νὰ...—*εἰώ* (-άω)· ἀφήνω—*ἅμα*· συγχρόνως—*γνοῦς*· ἰδὲ § 9—*οὐκ ἂν δύναιτο*· δὲν θὰ ἠδύνατο—*βία τινός*· ἐναντίον τῆς θελήσεώς τινος—*παρακελεύομαι*· προτρέπω, παρακινῶ—*καὶ (ἐλευθέρους)*· καὶ μάλιστα...—*χρῆ* ἔνν. πολιτεύειν—*πολιτεύω*· εἶμαι πολίτης (προβλ. βασιλεύω), ζῶ ὡς πολίτης—*ἡγοῦμαι ἐπὶ*· ὀδηγῶ (τὸ στρατεύμα) ἐναντίον—*συμπροπέμπω τινα*· συνοδεύω τινα—*τοῖς πεπραγμένοις*· διὰ τὰ πεπραγμένα (ὑπ' αὐτοῦ).

Παρέπομαί τινι· παρακολουθῶ τινα—*ὡς ἀτυχήσοι* = ὡς ἀτυχήσει (προβλ. § 8 *ὡς ἐφείη*)· *ἀτυχῶ τινος*=οὐ τυγχάνω τινός, δὲν εὐρίσκω τι, δὲν λαμβίνω τι—*ὡς τῶν δικαίων*... = ὡς οὐδενὸς τῶν δικαίων ἀτυχήσει, ὅτι τίποτε ἀπὸ ὅσα δικαιοῦται δὲν θὰ χάσῃ—*ἅμα δέ*· πβ. § 21—*εἰς δύο*· ἀνὰ δύο, κατὰ δυνάδας—*οἱ ἀπὸ τῶν πύργων*=οἱ (ὄντες) ἐπὶ τῶν πύργων (τοῦ

τείχους τῆς Γέφυρας) — καὶ μάλα ὑψηλῶν ὄντων· οἵτινες μάλιστα ἦσαν πολὺ ὑψηλοὶ — ὄρωντες — ἐπειδὴ ἐώρων — εἰπόντος δὲ τοῦ Δ. — ὅτε δὲ εἶπεν ὁ Δερκιδίδας — ἡγή· τίνος ἐγγλίσεως, χρόνου, ἀριθμοῦ καὶ προσώπου εἶναι; — εἰς τὸ ἱερόν· εἰς τὸν ναόν — ὀκνῶ· διστάζω, πβ. § 20 — ἀνοίγειν = κλεῦσαι ἀνοίγειν — παραχρῆμα· πάραυτα, ἀμέσως.

Ἔχων τὸν Μειδίαν· ἔχων μαζί του τὸν... παρακολουθούμενος ἀπὸ τὸν Μ. — αὐ· πάλιν (πβ. ἦει σὺν τῷ Μειδίᾳ) — θέσθαι τὰ ὄπλα = ταχθῆναι, στρατοπεδεῦσαι — ἐτέθνυτο· εἶχε προσφέρει τὴν θυσίαν — ἀνεῖπε (ἐνεστ. ἀναγορεύω) καὶ τοὺς... παρήγγειλε διὰ κήρυκος καὶ οἱ... — ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ... πρὸ τοῦ μετώπου τοῦ... ἔμπροσθεν τοῦ... — ὡς μισθοφορήσοντας· διότι, ὡς ἐδήλωσεν, ἔμελλον νὰ ὑπηρετήσουν ὡς μισθοφόροι του — Μειδίᾳ γάρ... διότι, ὡς εἶπεν, εἰς τὸν Μειδίαν οὐδεμία πλεόν αιτία φόβου ὑπῆρχε — μέντοι... = ὁ δέ... — ὅ,τι ποιοίη = ὅ,τι ποιῆ, τί νὰ κάμῃ — ἄπειμι· μέλλοντος χρόνου — ξένιος· ὅστις ἀνήκει εἰς ξένον, εἰς φίλον· τὰ ξένια· τὰ πρὸς φιλοξενίαν — παρασκευάσων = ἵνα παρασκευάσω — ἐμὲ τεθνύκοντα· ἐγὼ ἐνῶ ἔχω... — ἀλλὰ μὴ· καὶ νὰ μὴ — ἐν ᾧ δ' ἂν ἐνν. χρόνον — διασκοποῦμαι· ἀκριβῶς ἔξετάζω.

Ὁ δὲ (λαβὼν)· τίς; — κωλύειν ἐνν. Δερκιδίδαν εἰσιέναι εἰς τὴν πόλιν — (βία) τῶν πολιτῶν· δηλ. τῶν Σκηψίων — τοῖς πεπραγμένοις· δηλαδῆ; — πρὸς τὰς πύλας· τίνος; — σὺν αὐτῷ· σὺν τίνι; — ὁ δὲ (ἐπεὶ)· τίς; — Μειδίᾳ γὰρ οὐδέν.. πῶς λέγονται ταῦτα; σοβαρῶς ἢ εἰρωνικῶς;

§ 25 — 28

Ἡρώτα· ἤρchiσε νὰ τὸν ἐρωτᾷ — πόσαι σοι οἰκίαι ἦσαν· πβ. § 15 τὰ ρήματα ἦν τῇ Μανίᾳ· — χῶρος· κτήμα, χωράφι — νομή· βοσκοτόπι — ἀπογράφοντος αὐτοῦ· ἐν ᾧ αὐτὸς ἀπέγραφε· ἀπογράφω· καταγράφω, σημειώνω — ψεύδομαι τινα· προσπαθῶ νὰ ἀπατήσω τινὰ (λέγων ψεῦδη) — ὑμεῖς δέ· ἀλλὰ σεῖς — μικρολογοῦμαι· εἶμαι μικρολόγος, τὰ ψιλολογῶ — ἐπειδὴ· ἀφοῦ — ἀπεγέγραπτο· εἶχε καταγράψει — τίνος ἦν· εἰς τίνα ἀνήκεν, τίνος ὑπαρχος ἦτο; — οὐκοῦν· λοιπόν — Φαρναβάζου ἐνν. ἦν —

ἂν εἶη· τότε εἶνε—κρατῶ· εἶμαι νικητῆς—καὶ (τὰ Φαρναβάζου)· καὶ ἐπομένως, καὶ κατ' ἀκολουθίαν...

Ἑγουμένων τῶν... ἐν ᾧ προεπορεύοντο ὀδηγοῦντες οἱ... —ἐπὶ τὴν... πρὸς τὴν... —φράζω· λέγω—τοῖς ὑπηρέταις· τοῖς ἑαυτοῦ ὑπηρέταις—λαβεῖν=συλλαβεῖν (πβ. καὶ § 7 ἐλάμβανε)—προεῖπεν (ἐνεστ. προαγορεύω· πρβ. § 23 ἀνεῖπε)· ἐδήλωσε—ὡς ἀποσφαγήσονται, εἰ ἀλώσονται=ὡς ἀποσφαγήσονται, εἰ ἀλλώσονται (πρβλ. § 22 ὡς ἀτυχήσοι)—κλέπτω· ἀποκρύπτω—ἀλίσκομαι· συλλαμβάνομαι, πιάνομαι (τὸ ἐνεργητικόν);—παραχρῆμα· ἰδὲ § 22—κατακλείω· κλειδώνω—κατασημαίνομαι· σφραγίζω—καθίστημι· τοποθετῶ, θέτω (πβ. καὶ § 11).

Ἡμῖν τῇ στρατιᾷ· τῇ στρατιᾷ ἡμῶν, διὰ τὴν...—εἵργασται (παθητικόν)· ἔχει ἐξευρεθῆ, ἔχει ἐξοικονομηθῆ—ἐγγύς ἐνιαυτοῦ· περίπου δι' ἓν ἔτος—ὀκτακισχιλίους... διὰ ὀκτακισχιλίους...—προσεργάζομαι· ἀποκτῶ προσέτι, ἐξοικονομῶ προσέτι—πρόσεστι· ὑπάρχει προσέτι—εὐτακτος· εὐπειθής—θεραπευτικός· πρόθυμος εἰς τὸ ὑπηρετεῖν—ἐρομένου (ἐνεστ. ἐρωτῶ) δὲ τοῦ Μειδίου· ἐπειδὴ δὲ τὸν ἠρώτησεν ὁ Μ.

Οἱ δὲ (πάντες)· δηλ. οἱ παρόντες ἐκ τῶν Σκηψίων—εἰσῆλθεν· τίς;—τοὺς ταμίας ἐνν. τῶν χρημάτων τῆς Μανίας—οἱ δὲ (ἐδεικνυσον)· τίνες;—ἐξίων· πόθεν;—καὶ ταῦτα (προσέσται)· δηλ. καὶ τὰ ἐλλείποντα, ἵνα ἐπαρκέσῃ τὸ ποσὸν δι' ὀλόκληρον τὸ ἔτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

§ 1—5

Διαπράττομαι τι· φέρω τι εἰς πέρας, κατορθώνω τι—ὄπως ἂν μὴ· πῶς δὲν θά...—χειμάζων=εἰ χειμάζοι, ἂν ἤθελε διαχειμάζει—βαρύς· ἐπαχθής, ἐνοκλητικός—ἡ ἵππος· τὸ ἵππικόν—καταφρονῶν τῇ ἵππῳ· καταφρονῶν (τῶν Ἑλλήνων) διὰ τὴν ἵππον, ἀψηφῶν τοὺς Ἑλληνας ἕνεκα τοῦ ἵππικοῦ των (πβ.

κεφ. Α'. § 5) — *πότερος*· ποῖος ἐκ τῶν δύο — *ἐπιτειχίζω*· ἐγείρω φρούριον ἢ ὀχύρωμα ἐπὶ τῶν ὀρίων ξένης χώρας, ἵνα ἐκεῖθεν ἐπιτίθεμαι κατ' αὐτῆς· *τὴν Αἰολίδα ἐπιτειχίσθαι τῇ*... = ὅτι ἡ Αἰολίς ἐπιτειχίστο τῇ... ὅτι ἡ Αἰολίς μὲ τὰς ὀχυράς τῆς πόλεις εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ τοῦ Δερκυλίδου, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς ὀρμητήριον ἐπιθέσεων κατὰ τῆς Φρυγίας, ἐν τῇ ὁποία αὐτὸς εἶχε τὴν κατοικίαν του (καὶ τὰ κτήματά του) — *σπονδαί*· συνθήκη, ἀνακωχή.

Ἔς· ἀφοῦ — *οὐδὲ τοῦ*...· χωρὶς διὰ τοῦτο νά... — *πάνυ τι*· τόσον πολὺ — *ἄχθομαι*· ἰδὲ κεφ. Α'. § 18 — *τὰ ἄλλα* (αἰτιατ.)· κατὰ τὰ ἄλλα, κατὰ τὸν ἄλλον χρόνον — *φέρω καὶ ἄγω*· λεηλατῶ, διαρπάζω ἄψυχα καὶ ἔμψυχα — *τὰ ἐπιτήδεια*· τὰ χρειώδη, δηλ. τροφίμα καὶ λοιπὰ πράγματα — *διατελῶ*· ἐξακολουθητικῶς πράττω τι· *φέρων καὶ ἄγων διατέλει*· συνεχῶς ἐλεηλάτει — *ἐπειδὴ*· ἀφοῦ — *πέραθεν*· ἀπὸ τὸ ἀπέναντι μέρος — *σύμμαχοι*· ὡς σύμμαχοι — *τῶν Ὀδρουσῶν*· ἐκ τῶν Ὀδ. — *περισταυρωσάμενοι*· περιφράξαντες τὸ στρατόπεδόν των διὰ σταυρώματος (πβ. κατωτέρω § 3 *τῷ σταυρώματι τὸ ὀχύρωμα*) — *ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ*· μακρὰν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου — (*αἰτοῦντες*) *τὸν Δερκυλίδαν*· ζητοῦντες παρὰ τοῦ Δερκυλίδου — *τῶν ὀπλιτῶν* (ἀνήκει εἰς τὸ *φύλακας*)· τινὲς ἐκ τῶν ὀπλιτῶν, ἀριθμὸν τινα ὀπλιτῶν — *ἐξῆσαν*· τίνας ὀρήματος εἶναι; — *ἀνδράποδα*· αἰχμαλώτους (ἐκ τῶν ἐλευθέρων Βιθυνῶν ἢ καὶ ἐκ τῶν δούλων αὐτῶν· πβ. κατωτέρω *πολλῶν αἰχμαλώτων*) — *χρήματα*· πράγματα (κινητά), λάφυρα.

Ἦδη δὲ ὄντος· ἐν ᾧ δὲ ἤδη ἦν, ὅτε δέ... (πβ. κεφ. Α' § 14 *ἤδη δὲ οὔσης*) — *μεστὸς*· πλήρης, γεμᾶτος — *αὐτοῖς*· αὐτῶν (πβ. κεφ. Α', § 28 *ἡμῖν τῇ στρατιᾷ*) — *καταμανθάνω*· μανθάνω καλῶς, λαμβάνω ἀκριβεῖς πληροφορίες — *ἴσοι*· πόσοι — *ἅμα ἡμέρᾳ*· εὐθύς ὡς ἐξημέρωσεν — *προσπίπτω τινί*· ἐπιπίπτω κατὰ τινος — *οὔσιν* = οἷ ἦσαν — *ἐγγὺς γίγνομαι* = ἐγγίζω, ἔρχομαι πλησίον, πλησιάζω — *τιτρώσκω*· τραυματίζω, πληγώνω (πβ. κεφ. Α', § 18 *συνέτρωσαν*) — *καθειργνύω*· κατακλείω — *ὡς ἀνδρομήκει ὄντι* = ὅ ἦν σχεδὸν ἀνδρόμηκες, ἦτοι εἶχεν ἕψος ἐνὸς ἀνδρός — *διασπῶ*· διασχίζω, καταστρέφω — *φέρομαι εἰς τινα*.

ὄρμῳ κατά τινος — ἧ (τοπικόν) ὄπου, εἰς ὅποιον μέρος· ἧ ἐκ-
 θέοιεν — ἧ ἐξέθειον (πβ. κεφ. Α΄. § 12 ὁπότε ἀφικνοῖτο)· ἐκ-
 θέω· τρέχω ἔξω, ἐξορμῶ — ἐφ' ἐκάστη ἐκδρομῇ· εἰς ἐκάστην
 ἔξοδον, «κάθε φορά πρὸ ἐξορμοῦσαν» — καταβάλλω· ὀπίτω
 κάτω, φονεύω — τὸ αὐλίον· ἡ μάνδρα, τὸ μανδρῖ — σηκάζω· ἐγ-
 κλείω ἐντὸς σηκοῦ, ἦτοι ἐντὸς μάνδρας, μανδρώνω — κατακον-
 τίζομαι· φονεύομαι κτυπηθεὶς δι' ἀκοντίου — ἀμφί· περίπου —
 εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔνν. στρατόπεδον — ἐπεὶ εὐθέρως· εὐθύς ὡς
 — διαπίπτω· διαφεύγω — ἀμελησάντων τῶν Βιθυνῶν· ἐπειδὴ
 οἱ Β. δὲν ἔδρασαν προσοχὴν εἰς αὐτούς — ταχύ· ταχέως — δια-
 πρᾶττομαι· ἰδὲ § 1 — καὶ τοὺς σκηνοφύλακας· προσέτι καὶ
 τοὺς φρουροὺς τοῦ στρατοπέδου — τῶν Ὀδρυσῶν· ἐκ τῶν Ὀδ.
 — ἀπολαμβάνω· λαμβάνω ὀπίσω — τοὺς ἐαυτῶν ἔνν. νεκρούς —
 ἐπ' αὐτοῖς· πρὸς τιμὴν αὐτῶν — ποιῶ ἵπποδρομίαν· τελῶ
 ἀγῶνα· ἵπποδρομίας — ὁμοῦ τοῖς Ἑλλήσι· μαζί μὲ τοὺς . . . —
 δῆ· φυσικά — τὸ λοιπόν· εἰς τὸ ἔξης — ἦγον· πβ. § 2 ἄγων καὶ
 φέρον.

Ἐννέα πόλεις· τίνες αὐταί; πβ. § 16, 17—19, 21—23 —
 ὡσπερ Θίβρων· πβ. κεφ. Α΄. § 8 κατηγοροῦν γὰρ αὐτοῦ —
 Βιθυνίς Θράκη· τὸ βορειοδυτικώτατον μέρος τῆς Μ Ἀσίας,
 ἀπέναντι τῆς χερσονήσου τῆς Θράκης, οἰκούμενον τότε ὑπὸ
 λαοῦ ἡμιαγρίου — Σεύθης· βασιλεὺς τῶν Ὀδρυσῶν ἐν Θράκῃ —
 πέραθεν· δηλ. ἀπὸ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Θράκης — περισταυρωσά-
 μενοι· τὸ σταύρωμα ἦτο περίφραγμα (ὄχυρωμα) ἐκ πασσά-
 λων ἐμπεπηγμένων εἰς τὴν γῆν καὶ συνδεδεμένων πρὸς ἀλλήλους
 διὰ πλέγματος — στάδια· τὸ ἀρχαῖον στάδιον εἶχε μῆκος περί-
 που 186 γαλλικῶν μέτρων — ὅσοι (ἔξῃσαν) ἔνν. Ὀδρύσαι —
 ἐξῆσαν· δηλ. ἐπὶ λείαν, πβ. § 2 — πελταστής· στρατιώτης, ὅστις
 ἔφερε πέλτην, ἦτοι μικρὰν καὶ ἑλαφρὰν ἀσπίδα μνηοειδῆ — τοῖς
 ὀπλίταις· δηλ. κατὰ τῶν Βιθυνῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες
 ἐφύλασσαν τὸ στρατόπεδον — οἱ μὲν . . . οἱ δέ . . . ἀμφοτέρω
 λέγονται περὶ τῶν Βιθυνῶν (πελταστῶν καὶ ἱπέων) — οἱ δέ
 (ἐπεὶ)· τίνες; — οἱ δέ (ἧ)· τίνες; — ἐκθέοιεν ἔνν. οἱ Ὀδρύσαι
 καὶ οἱ Ἑλληνες — πελτασταὶ ὀπλίταις· διατί ἠδύναντο εὐκόλως
 νὰ ξεφεύγουν οἱ πελτασταὶ τοὺς ὀπλίτας; — τὸ πρᾶγμα· δηλαδή

τί; — τὰ αἰγμάλωτα· ἰδὲ § 2 ἐν τέλει — οἱ Ἕλληνες· τίνες Ἕλληνες; — γυμνοῦς· τί εἶχε γίνεαι ὁ ὀπλισμὸς τῶν; — ἐν τῷ στρατοπέδῳ· τίνων; — ἐπανῆλθον οἱ Ὀδρῦσαι· πβ. § 2 ἐξῆσαν ἐπὶ λείαν.

§ 6 10

Τῷ ἡρι=τῷ ἔαρι· ἅμα τῷ ἡρι· πβ. § 3 ἅμα ἡμέρα — ἀποπορεύομαι· ἀποχωρῶ, ἀπέροχομαι — ἐκ τῶν Βιθυνῶν· ἐκ τῆς χώρας τῶν Β.—ὄντος αὐτοῦ· πβ. κεφ. Α', 8—ἀπὸ (τῶν οἴκοι)· ἀπὸ μέρους, ἐκ μέρους . . . —οἴκοι· ἐν τῇ πατρίδι, ἐν Σπάρτῃ—ἐπισκεψόμενοι καὶ ἐροῦντες = ἵνα ἐπισκέψωνται καὶ ἵνα εἴπωσι (πβ. κεφ. Α', § 24 παρασκευάσεων)—ἐπισκοπῶ, —οὔμαι· ἐπιθεωρῶ, ἐξετάζω—ὅπως ἔχοι=ὅπως εἶχε, πῶς εἶχον — μένοντι ἄρχειν=μένειν καὶ ἄρχειν, μένειν ἐν τῇ ἀρχῇ (ἐν τῇ ἀρχηγίᾳ τοῦ στρατεύματος)—καὶ ἐπιστεῖλαι δὲ τοὺς ἐφόρους=προσέτι δὲ (ἔλεγον) ἐπιστεῖλαι τοὺς. . . προσέτι δὲ ἔλεγον ὅτι οἱ ἔφοροι ἐπέστειλαν. . . ἐπιστέλλω· πα. ἀγγέλλω, δίδω ἐντολήν — σφίσιν αὐτοῖς· τί ἀντωνυμία εἶναι; — συγκαλέσαντας εἰπεῖν = συγκαλέσαι καὶ εἰπεῖν—ὡς μέμφοιντο... ἐπαινοῖεν = ὡς (ὅτι) ἐμέμφοιντο... ἐπήνον (πβ. κεφ. Α', § 18 ὅτι οὐκ ἀρέσκοι)—μέμφομαί τινι· κατηγορῶ τινα—ὧν ἐποίουν=ἐκείνων ἃ ἐποίουν, δι' ἐκεῖνα τὰ ὅποια. . . — πρόσθεν· πρότερον — ὅτι δὲ (νῦν)· διότι δέ, ἐπειδὴ δέ. . . οὐδὲν ἀδικῶ=οὐδεμίαν ἀδικίαν ποιῶ, δὲν βλάπτω κανένα—δίκαια περὶ τινα ποιῶ· τηρῶ πρὸς τινα καλὴν διαγωγὴν.

Ἐπεὶ μέντοι· ὅτε ὁμως—ὁ τῶν Κυρῆων προεστηκώς· ὁ προῖστάμενος, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἄλλοτε μισθοφόρων τοῦ Κύρου—τὸ παρελθόν (αἰτιατ.)· κατὰ τὸ παρελθόν — τοῦ μὴ ἑξαμαρτάνειν (ἐνν. ἡμᾶς)=τοῦ μὴδὲν ἀδικεῖν ἡμᾶς, τοῦ νὰ μὴ βλάπτωμεν κανένα (πβ. ἀνωτέρω οὐδὲν ἠδίκουν)—τότε δὲ ἐνν. ἑξαμαρτάνειν—αὐτοὶ=ὑμεῖς αὐτοί, μόνοι σας--συσκηνῶ· διαμένω ἐν τῇ αὐτῇ σκηνῇ μετ' ἄλλων, διατρίβω μαζί· συσκηνοῦντων δὲ τῶν πρέσβων καὶ τοῦ Δερκυλίδα· ἐν ᾧ δὲ συσκηνοῦν οἱ πρέσβεις καὶ ὁ Δ.—ἐπιμνησθῆσθαι· ἐνθυμοῦμαι, φέρω εἰς τὸν νοῦν, ἀναφέρω· ἐπεμνήσθη· ἐνεθυμήθη καὶ εἶπε — τῶν περὶ

τὸν Ἄρακον ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἀποστολῆς, τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ἄρ. πβ. § 6 — *ὅτι καταλελοίποιεν* = ὅτι κατελελοίπεσαν (πβ. § 6 *ὡς μέμφοιντο* κλπ.) — *τούτους δὲ λέγειν ἔφασαν* = ἔφασαν δὲ ὅτι οὗτοι ἔλεγον — *ὡς οὐ δύναιντο* = ὡς οὐκ ἐδύναντο — *ἐργάζομαι χώραν*· καλλιερῶ· χώραν — *φέρεσθαι γὰρ καὶ ἀγεσθαι* ἔνν. ἔλεγον, πβ. § 2 — *ἀποτειχίζω*· ἀποχωρίζω διὰ τείχους, ἀποκλείω· *εἰ ἀποτειχισθεῖη*· πβ. κεφ. Α', § 20 *εἰ λάβοι* — *ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν*· ἀπὸ τὴν μίαν θάλασσαν ἕως τὴν ἄλλην — *καὶ σφίσιν ἂν γῆν . . . εἶναι* = (ἔλεγον) ὅτι καὶ σφίσιν ἂν γῆ . . . εἶη, ἔλεγον ὅτι καὶ αὐτοὶ θὰ εἶχον χώραν — *ἐργάζεσθαι*· πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι, πρὸς καλλιέργειαν — *βούλοιντο*· θὰ ἠθέλον (πβ. κεφ. Α', § 13 *ὃν ἐπαινέσειεν*) — *οὐκ ἂν θαυμάζειν* = ὅτι οὐκ ἂν θαυμάζοιεν (πβ. ἀνωτέρω *ἂν εἶναι*)· *θαυμάζω*· εὐρίσκω παράδοξον, ἄτοπον — *εἰ πεμφθεῖη*· πβ. *εἰ ἀποτειχισθεῖη* — *ὄν δυνάμει* ἔνν. στρατιωτικῇ — *πράξων*· ἵνα πράξῃ (πβ. § 6 *ἐπισκεψόμενοι*).

Ἦν ἔχοι· τίνα εἶχε (πβ. § 6 *ὅπως ἔχοι*) — *ἐπ' Ἐφέσον*· διὰ τὴν Ἐφεσον — *ἠδομαι*· αἰσθάνομαι εὐχαρίστησιν, χαρὰν — *ὅτι ἐμελλον*· διότι ἐπρόκειτο — *ἔγνω μενετέον ὄν* = ἔγνω ὅτι ἔδει μένειν (αὐτὸν ἐκεῖ, πβ. κεφ. Α', § 12 *ἔγνω δεῖν σατραπεύειν*) — *ἐπήρετο*· ἔνεστ. ἐπερωτῶ, πβ. § 1 *ἔρωτᾷ* — *πότερα βούλοιο* = πότερα ἐβούλετο, ποῖον ἐκ τῶν δύο — *διὰ τοῦ χειμῶνος*· διαρκοῦντος τοῦ χειμῶνος, πβ. § 2 — *ἐλομένου δὲ τοῦ Φαρναβάζου* = ἐπειδὴ δὲ εἴλετο ὁ Φ., πβ. § 1 — *οὕτω*· διὰ τοῦτο (ἢ παραλείπτον ἐν τῇ ἐξηγήσει) — *τὰς περὶ . . . τὸς περὶ ἐκεῖνα τὰ μέρη εὐρισκομένης πόλεις*.

Ἦν καταμαθῶν ἔχουσαν = καταμαθῶν δὲ ταύτην ἔχουσαν . . ., ὅτι αὕτη εἶχε· *καταμανθάνω*· πβ. § 3 — *πάμπορος*· γονιμώτατος, ὅστις παράγει παντὸς εἴδους προϊόντα — *κακῶ* (—ὄω)· βλάπτω, καταστρέφω — *μέλλω*· ἀναβάλλω, βραδύνω — *ἐτείχιζε*· ἀπετείχιζε (πβ. § 8 *εἰ ἀποτειχισθεῖη*) — *κατὰ μέρη*· εἰς χωριστὰ μέρη — *τὸ χωρίον*· τὸ μέρος — *τὸ ἄθλον*· τὸ βραβεῖον — *ἐκτειχίζω*· περατώνω τὴν τείχισιν· *τοῖς πρώτοις ἐκτειχίσασι*· εἰς ἐκείνους, οἵτινες πρῶτοι ἠθέλον περατώσει τὴν τείχισιν τοῦ ἀναλογεῦντος εἰς αὐτοὺς μέρους τοῦ ἰσθμοῦ — *ὡς ἔκα-*

στοι ἄξιοι εἶεν· ἀναλόγως τῆς ἰκανότητος, τὴν ὁποίαν ἤθελε δείξει ἕκαστον τμήμα τοῦ στρατοῦ — *ἡρινός*· ἑαρινός (πβ. § 9 *ἅμα ἡρι*) — *ἡ ὀπώρα*· τὸ φθινόπωρον· ὁ προσδιορισμὸς *πρὸ ὀπώρας* ἀνήκει εἰς τὸ ἀπετέλεσε—*ἐποίησε*· περιέλαβε — *σπόριμον* ἔνν. γῆν· *σπόριμος*· ὁ κατάλληλος διὰ σπορὰν — *πεφυτευμένη*· ἢ φέρουσα φυτείας δηλ. ἀμπέλους, ἐλαίας κ. τ. τ. — *παντοδαπός*· παντὸς εἴδους· *παντοδαποῖς κτήνεσι*· διὰ . . .

Λάμψακος πόλις ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς παραλίας εἰς τὸ βόρειον τοῦ Ἑλλησπόντου — *τὰ τέλη*· οὕτως ὀνομαζόντο οἱ ἀνώτατοι ἄρχοντες τῆς Σπάρτης, ἦτοι οἱ ἔφοροι—*σφίσιν αὐτοῖς*· τίσιν; — *πρόσθεν*· κατὰ τὸ 400 π. Χ. ἐπὶ Θίβρωνος (πβ. κεφ. Α', § 8) — *οὐδὲν ἡδίκουν*· δηλ. οὐδόλως ἔβλαπτον τοὺς συμμάχους (πβ. κατωτέρω *ἂν δίκαια περὶ τοὺς συμμάχους ποιῶσι*) — *ὁ τῶν Κυρσειῶν προεστηκώς*· οὗτος ἦτο αὐτὸς ὁ Ξενοφῶν — *Χερρονησίται*· οἱ κάτοικοι τῆς Θορακικῆς Χερσονήσου· ποῦ κεῖται αὕτη; — *ἐκ θαλάττης* κλπ. ποῦ παρουσιάζει ἡ Χερσόνησος τὸ στενώτερον πλάτος; — *ἀπὸ τῆς πόλεως*· τίνος πόλεως; *πρὸς ἐκείνους*· τίνας; (κατωτέρω *αὐτούς*) — *πέμψας*· τίνας; — *τὰς περὶ ἐκεῖνα . . .* δηλαδή περὶ τὴν Λάμψακον, πβ. § 8 *εἰς τὴν Εὐρώπην*· ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἀμέσως ἐπομένων, ἀπεβιβάσθη εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς Χερσονήσου — *Σεύθης*· ἰδὲ § 2 — *τοῦ ἰσθμοῦ*· μεταξὺ Καρδίας καὶ Πακτίας — *στάδια*· ἰδὲ § 3 — *τὸ χωρίον*· δηλ. τὸν ἰσθμὸν (πβ. κεφ. Α', § 17).

§ 12—17

Οἱ ταύτη ἔνν. οἰκοῦντες· *ταύτη* (ἐπίρρ.)· ἐκεῖ, ἐν Μ. Ἀσίᾳ — *διδάσκω*· ὅτι ἀποδεικνύω ὅτι, ὑποστηρίζω ὅτι — *ὅτι εἶη*· ὅτι ἦν (πβ. *ὅτι καταλελοιποῖεν*) — *ἐπὶ Τισσαφέρνει*· πβ. κεφ. Α' § 11 *ἐπὶ σοι ἔσται* — *κακῶς πάσχω*· κακοποιοῦμαι — *ὁ Τισσαφέρνους οἶκος*· ἡ κατοικία καὶ τὰ κτήματα τοῦ Τ. (πβ. § 1 *τῆ ἑαυτοῦ οἰκήσει*) — *οὕτως*· τότε· οὕτως ἂν ἔφασαν . . . = ἔφασαν νομίζειν οὕτω τάχιστα ἂν αὐτὸν ἀφεῖναι σφᾶς αὐτονόμους = ἔφασαν ὅτι ἐνόμιζον ὅτι οὕτω τάχιστα ἂν αὐτὸς ἀφείη . . . (πβ. § 8 *καὶ σφίσιν (ἔλεγον) ἂν εἶναι, ἔφασαν οὐκ ἂν θαυμάζειν . . .*) — *ἔπεμψαν πρὸς Δερκυλίδαν*· πβ. κεφ. Α', § 6 *πέμ-*

πουσιν οἱ ἔφοροι... καὶ (Φάρακα) συνδέει τὸ διαβαίνειν μὲ τὸ παραπλεῖν.

Ἄμα μὲν... ἄμα δέ' ἰδὲ κεφ. Α'. § 3—*ὅτι* διότι—*ἀποδείκνυμι* τινὰ στρατηγόν' διορίζω... — *στρατηγὸς τῶν πάντων*' γενικὸς στρατηγός, ἀρχιστρατήγος (τῆς Μ. Ἀσίας) — *διαμαρτυρόμενος* (ἐνεστώτος) θέλων νὰ διαμαρτυρηθῆ, θέλων νὰ διαβεβαιώσῃ—*ὅτι εἶη*—ὅτι ἦν, πβ. § 12 — *ἔτοιμος* πρόθυμος—*κοινῇ* (ἐπίρρ.) ἀπὸ κοινοῦ (μετὰ τοῦ Τισσαφέρους) — *ἐκ τῆς βασιλέως* ἔνν. χώρας — *ἄλλως τε γάρ... καὶ... διότι* καὶ γενικῶς... καὶ ἰδιαίτερος διὰ τὴν Αἰολίδα ἔλυπειτο, διότι εἶχε στερηθῆ αὐτῆς—*ὑποφθονῶ*' φθονῶ κάπως, φθονῶ ὀλίγον (*τινί τινος*—τινὰ διὰ τι)—*χαλεπῶς φέρω*' ἰδὲ κεφ. Α', § 17 — *ἀπε-ἀπεστερημένος*—διότι ἀπεστέρητο—*ἐπὶ Καρίαν*' εἰς Κ. — *δοκεῖ διαβαίνειν*' φαίνεται καλὸν νὰ... — *ἔρρημα*' ὀχύρωμα φρούριον — *καταστήσαντας*—ἐπειδὰν καταστήσωσιν, ἀφ' οὗ... ἰδὲ κεφ. Α'. § 27 — *πάλιν*' ὀπίσω — *ὡς δέ'* εὐθύς δὲ ὡς — *πεπερακότες εἰσὶ*—πεπεράκασι — *ὡς ὀκνοίη*—ὡς (ὅτι) ὄκνει πβ. § 6 ὡς *μέμφονται*)—*ὀκνῶ*' φοβοῦμαι' πβ. κεφ. Α', § 20 καὶ 22)—*καταθέτω*' τρέχω πρὸς τὰ κάτω *καταθέτω χώραν*' ἐπιτρέχω χώραν, κάμνω ὀπισθορῶμα εἰς χώραν τινὰ (πβ. καὶ § 1 ἔν τέλει καὶ 4) *φέρω καὶ ἄγω*' ἰδὲ § 8—*οὐδέν τι*' οὐδὲ ὅπως—*ὡς προεληλυθότων*... =νομίζοντες προεληλυθέναι τοὺς πολεμίους... διότι ἐνόμιζον ὅτι εἶχον προχωρήσει οἱ... — *ἐκ τοῦ ἀντιπέρας*' ἀπὸ τὸ ἀπέναντι μέρος, εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος.

Ἀνταναβιβάσαντες' ἀναβιβάσαντες καὶ αὐτοὶ (ἀντικ. τὸ κατωτέρω *τινάς*)—*εἰς τὰς παρ' ἑαυτοῖς*... εἰς τὰ παρ' ἑαυτοῖς ὄντα μνημεῖα καὶ τὰς (παρ' ἑαυτοῖς οὐσας) τύψεις—*τύψεις*. πύργος — *καθορῶ*. βλέπω κάτω, διακρίνω καλῶς—*ἧ* (ἐπίρρ.) ὅπου (πβ. § 4 *ἧ μὲν ἐκθέοιεν*) — *αὐτοῖς ἦν ἡ ὁδός*' αὐτοὶ ὠδεύον, αὐτοὶ ἐπορεύοντο—*τὸ ἐλληνικὸν* ἔνν. στρατεύμα (πβ. κεφ. Α'. § 13)—*μάλα πολὺ*—ὁ ἦν μάλα πολὺ—*εὐώνυμος*' ἀριστερός.

Ὡς' εὐθύς ὡς' ἰδὲ καὶ § 2—*ἤσθειο*' ἔμαιθεν ἐπληροφορήθη (ἀπὸ τοὺς ἀναβάντας εἰς τὰ μνημεῖα καὶ τὰς τύψεις) — *παρ-τάττεσθαι*' νὰ παρατάττονται, δηλ. νὰ παρατάττουν τοὺς ὀπλί-

τας των — *τὴν ταχίστην* τάχιστα — *εἰς ὀκτώ* οὕτως ὥστε νὰ εἶναι ὀκτὼ ἄνδρες κατὰ βιάθος — *καθίσταμαι* τοποθετοῦμαι — *τὸ κράσπεδον* ἡ ἄκρα τὸ ἀκρότατον μέρος ἑνὸς πράγματος (ἐνταῦθα) τὰ *κράσπεδα* τὰ ἄκρα τῆς παρατάξεως.

Ἦσυχίαν εἶχε καὶ παρασκευάζεται χωρὶς φόβον, μὲ ψυχραιμίαν παρεσκευάζετο — *ὡς μαχοῦμενον* ἵνα συνάψῃ μάχην (πβ. κεφ. Α'. § 8 *ὡς ἀφαιρησόμενος*) — *ὅσοι δὲ ἐνν. στρατιῶται* — *οἱ μὲν τινες* μερικοὶ μὲν (ἢ ἀντίθεσις εἰς τὰ κατωτέρω *ὅσοι δὲ καὶ ἔμενον*) — *ἐν τῷ σίτῳ* ἐν τοῖς ἀγροῖς τοῖς ἐσπαρμένοις μὲ σίτον, εἰς τὰ σιτάρια — *ἀποδιδράσκω* φεύγω κρυφίως, δραπετεύω — *καὶ γὰρ* διότι μάλιστα — *οὐ μενοῦντες* = ὅτι οὐ μενοῦσιν, ὅτι δὲν θὰ ἀντισταθοῦν κατὰ τῶν ἐχθρῶν — *ἐξαγγέλλω* ἀγγέλλω ἔξω, ἀναγγέλλω — *τὸν μὲν οὖν Φαρνάβαζον...* = ἐξηγγέλλετο ὅτι ὁ Φ. ἐκέλευε (τὸ ἑαυτοῦ στρατεύμα) μάχεσθαι.

Διαβαίνειν ἐνν. τὸν Μαίανδρον ποταμὸν, τὸν ὄρizonτα πρὸς Β. τὴν Καρίαν (πβ. κατωτέρω § 14) — *παρὰ πλεῖν* δηλ. παρὰ τὰ παρῶλια τῆς Καρίας — *οἱ μὲν* τίνες; — *ταῦτα* τίνα; — *πρὸς Τισσαφέρην* ὡς φαίνεται ἐκ τῶν κατωτέρω (διάρηθι *σὺν ἐμοὶ* ἐπὶ Καρίαν), ὁ Τισσαφέρης τότε διέτριβεν ἐν Λυδία, ἕως ἐν Σάρδεσιν (πβ. καὶ κεφ. Α'. § 25) — *ἀπεστερημένους* ὡς ἐκ τῆς ἀπραξίας καὶ ἀδιαφορίας τοῦ Τισσαφέρου (πβ. Α'. § 9) — *ἀκούων* δηλ. τὰς διαμαρτυρίας καὶ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Φαρναβάζου — *διάρηθι* τί νὰ διαβῆ; ἰδὲ § 12 *διαβαίνειν* — *περὶ τούτων* πβ. ἀνωτέρω «πολεμεῖν, συμμάχεσθαι, συνεχβάλλειν» — *ἐκεῖ* ποῦ; — *καταθέοντες τὴν χώραν* ἐννοῦνται ἐπιδρομαὶ πρὸς τὰ παρῶλια τῆς Ἰωνίας, ὅπου ἦσαν αἱ ἀξιολογώταται πόλεις αὐτῆς — *διέβαινε* τί; — *πορευόμενοι οὗτοι* ὁ Δερκυλίδας καὶ ὁ Φάραξ, ὅστις εἶχεν ἀφήσει τὸν στόλον — *ἐπὶ τῶν μνημάτων* ἐννοῦνται *τάφοι* ὑψηλοὶ πλησίον τῶν Σάρδεων τούτους κατωτέρω λέγει *μνημεῖα* — *ὅσον ἐτύγγανε παρόν* δηλ. ὅσον ὑπέλιπτεν εἰς τὴν ὄρασιν — *αὐτῶν ἐκάτερος* δηλ. τοῦ Τισσαφέρου καὶ τοῦ Φαρναβάζου — *κέρας δεξιόν, κέρασ εὐώνυμον* λέγονται τὰ δύο μέρη, ἦτοι αἱ δύο πτέρυγες τῆς ὅλης παρατάξεως τοῦ στρατεύματος — *ὅσους γε καὶ οἴους* τί θέλει νὰ παραστήσῃ μὲ αὐτὰς τὰς λέξεις ὁ συγγραφεὺς; (ὅτι εἶχε πολλοὺς καὶ καλοὺς ἵππους

ὁ Δερκυλίδας ἢ τοῦναντίον;) — *Πριήνη* πόλις ΒΔ. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μαιάνδρου. Πλησίον ταύτης ἔκειτο τὸ Ἀγίλλειον — *νήσων* ποῖα νῆσοι νοοῦνται ἐνταῦθα; — *καὶ γὰρ* ἔξηγεῖ διὰ ποῖον λόγον ἠδύναντο εὐκόλως νὰ δραπετεύουν.

§ 18 — 20

Τὸ Κύρειον στρατεύμα τὸ Ἑλληνικὸν στρατεύμα τὸ ὑπερετίσαν ὑπὸ τὸν Κύρον (πβ. § 7 *ὁ τῶν Κυρείων προεστηκώς*) — *καταλογίζομαι* συλλογίζομαι, σκέπτομαι — *ὡς ἐπολέμησεν* πῶς ἐπολέμησεν (πβ. § 9 *ἦν ἔχει γνώμην*) — *καὶ* (τούτω) ὁ *καὶ* συνδέει τὰς αἰτιολογικὰς μετοχὰς *καταλογιζόμενος* καὶ *νομίζων* — *πέμψας* ἐνν. κήρυκας, ἀγγέλους (ἰδὲ κατωτέρω) — *ὅτι βούλοιο* = ὅτι ἐβούλετο (πβ. κεφ. Α', § 20) — *κράτιστος τὸ εἶδος* ἄριστος κατὰ τὸ (ἔξωτερικὸν) παρῶστημα (πβ. κεφ. Α', § 14 *τὸ εἶδος πάγκαλον*) — *τῶν περὶ αὐτόν* ἐκ τῶν στρατιωτῶν του — *προῆλθε πρὸς τοὺς ...* ἐπῆγεν εἰς συνάντησιν τῶν ... — *οὐδ' ἐγώ* καὶ ἐγὼ δὲν — *πιστά* ἐνόρκους βεβαιώσεις — *δοτέον καὶ ληπτέον* = δεῖ δοῦναι καὶ λαβεῖν.

Δόξαντα ... = ἐπεὶ ἔδοξε ταῦτα καὶ ἐπεράνθη, ἀφοῦ ἔγιναν ἀποδεκτὰ ταῦτα καὶ ἐξετελέσθησαν (δηλαδή :) — *ἅγιον* σεμνόν, περὶαστόν — *πλέον ἢ σταδίου* ἔχουσα μῆκος κατὰ διάμετρον πλέον τοῦ ἐνὸς σταδίου ἰδὲ § 2 — *ὑπόψαμμος* μὲ ἄμμον ὑποκάτω (δηλαδή εἰς τὸν πυθμένα) — *ἀέναος* ὅστις ἀεὶ ῥεεῖ *ἀέναος ποτίμου* ἐκ τῆς ὁποίας ἀενάως πηγάζει ὕδωρ πόσιμον — *συγκείμενος* συμπεφωνημένος — *χωρίον* ἰδὲ κεφ. Α', § 17 — *ἔδοξεν αὐτοῖς* ἰδὲ § 14 — *πυνθάνομαι τινος* ἐρωτῶ τινα — *ἐπὶ τίσιν* ἰδὲ κεφ. Α', 20 — *ἂν ποιήσαιντο* ἠδύναντο νὰ κάμουν — *εἰ ἐφῆ ... εἰ ἐξέλθοι* ἂν ἠθέλεν ἀφήσει ... (πρ. § 12 *εἰ πάσχοι*) — *ὅτι (εἰ ἐξέλθοι)* τὸ *ὅτι* παραλειπτέον ἐν τῇ ἔξηγήσει — *σπονδὰς ἐποιήσαντο ἕως* ἔκαμαν ἀνακοχὴν (μέλλουσαν νὰ διαρκέσῃ) ἕως ὅτου νὰ ... ἰδὲ § 1 — *ἀπαγγελθεῖη Δερκυλίδα μὲν ... Τισσαφέρνει δὲ ...* ἠθέλον ἀναγγελθῆ ὑπὸ μὲν τοῦ Δ ... ὑπὸ δὲ τοῦ Γ ...

(*Ἐπολέμησεν*) αὐτοῖς' δηλ. τοῖς Πέρσασιν ἐν γένει — *καὶ*
E. Γ. Παντελάκη — Χρηστομάθεια Γ' — β'. Ἔκδοσις Ε' 1924 7

τούτω δηλ. τῷ Κυρείῳ στρατεύματι—*ἐκεῖνος*· τίς; — (*μέντοι*)
ταῦτα δηλ. εἰς λόγους ἐνθελίην — *Λεύκοφρυς* πόλις Ν. Δ. τῶν
 Τρούλλεων — *ταῦτα (ἐπράχθη)*· δηλαδή τίνα; — *ἦλθον*· τίνες;
 ἰδὲ κατωτέρω—*ἐκ τῆς χώρας*· τίνος χώρας;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

§ 1 — 4

Ναύκληρος· ἐφοπλιστής, καταβοκήρης (*κυβερνήτης* = πλοία-
 αρχος) — *τὰς μέν... τὰς δέ... τὰς δέ...* ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλαι
 μέν..., ἄλλαι δέ..., ἄλλαι δὲ (τέλος)... — (*καί*) *αὐτοῦ* (ἐπίφρ.).
 ἐκεῖ—*πληρῶ ναῦν*· ἐξοπλίζω πλοῖον—*προσακούσας δὲ* = προ-
 σέτι δὲ ἀκούσας—*ὅτι δέοι* = ὅτι ἔδει, ὅτι ἐπρόκειτο (πβ. κεφ. Β',
 § 18 *ὅτι βούλοιο*)—*γενέσθαι*· νά συμποσῶθοῦν εἰς... — *ἀνάγο-
 μαι*· ἀποπλέω—*ἐξαγγέλλω*· ἀναγγέλλω, μηνύω (πβ. κεφ. Β', § 18)
 — *ὡς βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους τὸν στόλον τοῦτον παρα-
 σκευαζομένων* = ὡς βασιλεὺς καὶ Τ. τὸν στόλον τοῦτον παρα-
 σκευάζοντο, ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην του, ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Τ. τὴν
 δύναμιν ταύτην παρεσκεύαζον—*ὅποι δέ*· ἐπὶ τίνα δὲ (παρασκευά-
 ζον τὸν στόλον)—*οὐδὲν* = οὐδόλως (συνδετέον μὲ τὸ *εἰδέναι*).

Ἀναπιερωμένων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων· ἐν ᾧ δὲ οἱ Λ.
 εὐρίσκοντο ἐν ἐξεγέρσει (πβ. κεφ. Α', § 14 *ἀναπιερωθεῖς*)—*τῷ
 ναυτικῷ*· κατὰ τὸ ναυτικόν, ὡς πρὸς τὸ... — *περίεμι*· εἶμαι
 ὑπέρτερος — *καὶ τὸ πεζόν... ἀναβάν* = καὶ λογιζόμενος, ὡς
 (= πῶς) ἐσώθη τὸ πεζὸν τὸ μετὰ Κύρου ἀναβάν (ἐκστρατεύσαν)
 — *ὑποστῆναι*· ἐνεστὼς *ὑφίσταμαι* = λέγω ὅτι ἀναλαμβάνω, ἀνα-
 λαμβάνω—*δῶσί*· τί εἶναι γραμματικῶς;

Τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων· τὸ συμμαχικὸν στράτευμα,
 τὸ στράτευμα τὸ ἀποτελούμενον ἐκ τῆς κατ' ἀναλογίαν συνει-
 σφορᾶς στρατεύματος ὑπὸ ἐκάστης συμμάχου πόλεως — *πρὸς δὲ
 τούτω τῷ λογισμῷ* (ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἀνωτέρω *λογιζόμενος
 ὡς...*)· ἐκτὸς δὲ τῆς σκέψεως ταύτης (ὅτι δηλ. ὁ ἀγὼν θὰ ἦτο

εὐκόλος) — *συνεξελθεῖν αὐτῷ* = ἐξελθεῖν σὺν αὐτῷ, νὰ ἐκστρατεύσῃ μετ' αὐτοῦ (δηλ. τοῦ Ἀγησιλάου) = *ὅπως . . . καταστήσειε* ἵνα καταστήσῃ (πβ. κεφ. Α΄, § 13 *ὅπως μὴ δημοῖτο*) — *πάλιν καθίστημι* πάλιν ἰδρύω, ἐπανιδρύω (πβ. καὶ κεφ. Β΄, 14) — *ἐκπίπτω* ἐκδιώκομαι, καθαιροῦμαι, καταλύομαι — *διὰ τοὺς ἐφόρους* ἕξ αἰτίας τῶν ἐφόρων, τῇ ἐνεργείᾳ τῶν ἐφόρων — *πολιτεία* πολίτευμα *τὰς πατρίους πολιτείας παρήγγειλαν* νὰ πολίτευται ἐκάστη πόλις κατὰ τὸ πατρόπλαρόδοτον πολίτευμά της προεκήρυσαν (διὰ τοῦ Δερκυλίδου) — *ἐπαγγέλομαι* ὑπισχνούμαι, ἀναλαμβάνω *ἐπαγγελομένου* τοῦ Ἀγ. = ἐπεὶ ἐπηγγείλατο ὁ Ἀγ. — *οἶτος* τροφίμα — *θυσάμενος ὄσα* . . . = θυσάμενος ὄσα (ἱερὰ) ἔδει (θύσασθαι), προσενεγκῶν ὄσας θυσίας . . . — *ἐξῆλθε* ἔνν. τῆς χώρας (τῆς Λακωνικῆς) — *διαπέμψας* ἢ *διὰ* δηλοῖ κατὰ διαφόρους (συμμάχους) πόλεις πέμψας — *προεῖπεν* (ἔνεστ. προαγορεύω) παρήγγειλε (πβ. κεφ. Α΄, 27 καὶ 23 *ἀνεῖπε*) — *ὄσους τε δέοι πέμπεσθαι . . . καὶ ὅπου . . .* = πόσους τε ἔδει . . . καὶ ποῦ . . . — *ἐκασταχόθεν* ἕξ ἐκάστου μέρους, ἕξ ἐκάστης πόλεως — *εἰς Τροίαν ἔπλει* ἐπρόκειτο νὰ πλεύσῃ ἐναντίον τῆς Τ.

Ὡς ἐγένετο ὅτε ἦλθε, ὅταν ἔφθασε (πβ. κεφ. Β΄, 3 *ἐγγὺς ἐγένοντο*) — *πυθόμενοι* ἐνεστώς; — *ὅτι θύοι* = ὅτι ἔθυε — *μὴ θύειν* = μὴ ἐπιχειρεῖν θύειν — *ἐντυγχάνω* εὐρίσκω — *καὶ οἷς . . .* = καὶ τὰ ἱερὰ (δηλ. τὰ σφάγια), οἷς ἐνέτυχον τεθυμένοις, διέρριψαν . . . — *διαρρίπτω* ῥίπτω ἔδῳ καὶ ἐκεῖ, διασκορπίζω (πβ. § 3 *διαπέμψας*) — *ἐπιμαρτύρομαι* ἐπικαλοῦμαι μάρτυρας — *καὶ (ὀργιζόμενος)* = καίπερ . . . — *στόλος* ἐκστρατεία, πλοῦς, πβ. § 1.

Μετὰ ταῦτα τῷ 396 π. Χ. — *Συρακόσιος* ποῦ κεῖνται αἱ Συράκουσαι; — *Φοινίκη* ποῦ κεῖται; — *μετὰ ναυκλήρου τινός* τοῦ ὁποίου δηλονότι τὸ πλοῖον εἶχε μισθώσῃ δι' ἐμπορικῆς του ἐργασίας — *τριήρης* πολεμικὸν πλοῖον κινούμενον μὲ κόπας διατεταγμένας εἰς τρεῖς ἀλεπαλλήλους σειρᾶς — *καταπλευσάσας* δηλ. ἐκεῖ, εἰς Φοινίχην — *τοὺς συμμάχους* (συναγόντων) δηλ. ἀντιπροσώπους τούτων — *τὸ μετὰ Κύρου ἀναβάν* δηλ. κατὰ τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου (πβ. κεφ. Β΄, 18) — *τριακόνα Σπαρτιατῶν* ὡς συμβούλους καὶ ἡγεμόνας, ὡς πολεμικὸν συμβούλιον,

οίονεί ἐπιτελείων — **νεοδαμώδεις** ἰδὲ κεφ. Α΄, 4 — **δεκαρχία**. ὀλιγαρχικὸν πολίτευμα, κατὰ τὸ ὅποσον τὴν ἀρχὴν εἶχον δέκα ἄνδρες — **κατασιαθεισας ὑπ' ἐκείνου** δηλ. τοῦ Λυσάνδρου τῷ 404 π.Χ. μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηναίων — **ἐν ταῖς πόλεσι** τῶν νήσων καὶ τῆς Μ. Ἀσίας — **διὰ τοὺς ἐφόρους** κατέλυσαν τὰς δεκαρχίας οἱ ἔφοροι ζηλοτυποῦντες πρὸς τὸν ἰδρυτὴν αὐτῶν Λύσανδρον, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μεγάλην ἰσχὴν μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηναίων.

Τὰ διαβατήρια (ἱερά) ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ἀπερχόμενος εἰς ἐκστρατείαν προσέφερε θυσίαν πρῶτον ἐντὸς τῆς πόλεως εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τὴν Ἀθηναῖν — **ἔπου (παρεῖναι)** ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν κατοπτέρω (κεφ. Δ΄), εἰς Γεραιστόν — **Αὐλῖς** ποῦ κεῖται; — **βοιώταρχοι** ἐκαλοῦντο οἱ ἐν Θήβαις ἀνώτατοι ἄρχοντες τῆς Βοιωτικῆς ὀμοσπονδίας, 11 τὸν ἀριθμὸν — **διέρριψαν** (τὰ ἱερά) ἠμποδίσθη ἡ θυσία, διότι ὁ Ἀγησίλαος δὲν ἐξήτησε τὴν ἄδειαν τῶν βοιωτάρχων καὶ δὲν προσέλαβε πρὸς τέλει αὐτῆς τὸν Βοιωτὸν ἱερέα τῆς Ἀρτέμιδος — **Γεραστός** (ἢ Γεραιστός), ποῦ κεῖται; — **τοῦ στρατεύματος** δηλ. τοῦ σταλέντος ὑπὸ τῶν συμμάχων (πβ. § 32 τὸ **σύνταγμα τῶν συμμάχων**).

§ 5 - 6

Πέμπας ἔνν. ἀγγέλους, κήρυκας (πβ. κεφ. Β΄, 18) — **τίνος δεόμενος ἦκοι** = τίνος δ. ἦχε — **εἶπεν αὐτονόμους...** = εἶπεν ὅτι ἦχε δεόμενος (=ἐπιθυμῶν) αὐτονόμους εἶνε καὶ τὰς... (πβ. κεφ. Β΄, 20) — **ἐν τῇ παρ' ἡμῶν Ἑλλάδι** = ἐν τῇ ἡμετέρῃ Ἑλλάδι (δηλ. τῇ Εὐρωπαϊκῇ) — **εἶπεν** ἀπήντησε δι' ἀγγέλων — **σπένδομαι** = σπονδὰς ποιοῦμαι (πβ. κεφ. Β΄, 20) — **ἕως ἄν...** **πέμπω** (ἔνν. ἀγγέλους ἐροῦντας τοὺς σοὺς λόγους) ἕως ὅτου... νὰ ἀναγγείλω ταῦτα (πβ. κεφ. Β΄, 20) — **οἶμαι ἄν σε ἀποπλεῖν** = οἶμαι ὅτι σὺ ἀποπλεῖς ἄν, νομίζω ὅτι σὺ δύνασαι νὰ ἀποπλεύσῃς (πβ. καὶ κεφ. Α΄, 15 **οὐ γὰρ ἄν ἔφη βούλεσθαι**) — **διαπράττομαι** ἰδὲ κεφ. Β΄, 1 — **ἐξαπαταῖσθαι** ὅτι πρόκειται νὰ ἐξαπατηθῶ — **ἔξεσι** ὑπάσχει ἐξουσία, εἶναι δυνατόν **ἔξεσί σοι** = δύνασαι — **πίστιν τούτων** ἐνόχους διαβεβαιώσεις διὰ ταῦτα

(πβ. κεφ. Β', 18)—*ἢ μὴν* ὄντως, βεβαίως—*ἐμὲ πράξειν* ὅτι ἐγὼ θὰ ἐνεργήσω—*ἀδόλως σοῦ πράττοντος ταῦτα* ἐὰν σὺ ἀδόλως πράττης ταῦτα—*ἀρχή* κράτος, σατραπεία (πβ. Κύρου Ἀνάβ. Α', 1,2)—*ἀδικῶ* βλάπτω (πβ. κεφ. Β', 6)—*ἐν ταῖς σπονδαῖς* διαρκούσης τῆς ἀναχωρῆς, ἐφ' ὅσον θὰ διαρκῆ ἢ ἀναχωρή.

Ἐπὶ τούτοις ρηθεῖσι—ἐπὶ τούτοις ἐλεῖ ταῦτα ἐροήθη, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διαπραγματεύσεων τούτων—*τοῖς πεμφθεῖσι* ἐνώπιον τῶν πεμφθέντων—*πράξειν ἀδόλως τὴν εἰρήνην* ὅτι ἄνευ δόλου θὰ ἐνεργήσῃ νὰ συνομολογηθῆ εἰρήνη—*ἀντώμοσαν* ἀφ' ἑτέρου ὄμοσαν (πβ. κεφ. Β', 15 ἀναναβιβάσαντες)—*ὑπὲρ Ἀγησιλάου* ἔξ ὀνόματος τοῦ Ἀγ., ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἀγ.—*ταῦτα πράττοντος αὐτοῦ* ἐὰν ταῦτα πράττῃ αὐτός—*ἐμπεδῶ* (-όω) στηρίζω, στερεώνω—*ἐμπεδώσειν τὰς σπονδάς* ὅτι (ὁ Ἀγησίλαος) θὰ τηρήσῃ ἀπαρεγκλίτως τὰς συνθήκας—*ἐπνύσατο* κατεπάτησε—*πρὸς ᾧ εἶχε*—πρὸς ἐκεῖνῳ ὃ εἶχε, ζοντὰ εἰς ἐκεῖνο τὸ ὄποιον εἶχε—*μεταπέμπομαι* ζητῶ—*ἐνέμενε ταῖς σπονδαῖς* ἔμενε (πιστὸς) ἐν ταῖς...

Ἐκεῖσε ποῦ;—*ἐκεῖνοι* (ἀντώμοσαν) τίνες;

§ 11—15

Μέγα φρονῶ μεγαλοφρονῶ ὑψηλοφρονῶ, ἐπαίρομαι—*ἐπὶ τῷ καταβάντι* διὰ τὸ καταβάν, διὰ τὸ ἀποσταλέν—*προεῖπεν Ἀγησιλάῳ πόλεμον* προεκήρυξεν εἰς τὸν Ἀγ. πόλεμον, ἐδήλωσεν εἰς τὸν Ἀγ. ὅτι θὰ πολεμήσῃ κατ' αὐτοῦ (πβ. κεφ. Α', 27)—*οἱ μὲν ἄλλοι σύμμαχοι...* οἱ μὲν ἄλλοι, δηλαδή οἱ σύμμαχοι, καὶ ἐκ τῶν Λακεδαιμονίων οἱ παρόντες (ἢ ἀντίθεσις εἰς τὸ κατωτέρω *Ἀγησίλαος δὲ...*)—*μάλα ἀχθουσθέντες φανεροὶ ἐγένοντο* ἐφάνησαν (ἔδειξαν) ὅτι πολὺν δυσηρεστήθησαν—*νομίζοντες...* νομίζοντες ὅτι ἡ παρούσα τῷ Ἀγησιλάῳ δύναμις ἦν ἐλάσσων τῆς... ὡς—*ἔχοι*—ὡς (ὅτι) εἶχε—*χάριν ἔχω τινί* γνωρίζω χάριν εἰς τινα, χρεωστῶ εὐγνωμοσύνην εἰς τινα—*ἐκτίησατο* ἀπέκτησε, κατέστησεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του—*ἐκ τούτου* μετὰ ταῦτα—*συσκευάζομαι* ἐτοιμάζομαι—*ὡς εἰς στρατείαν* δι' ἐκστρατείαν—*ἀνάγκη ἦν* ἐνν. αὐτῷ—*στρατενο-*

μένω = εἰ στρατεύοιτο — **ἀγοράν**· τρόφιμα πρὸς πώλησιν — **ἐπιστέλλω**· παραγγέλλω, γράφω — **τοὺς στρατευσομένους** = τοὺς μέλλοντας στρατεύσεσθαι αὐτῷ, τοὺς στρατιώτας τοὺς μέλλοντας νὰ ἐκστρατεύσουν μετ' αὐτοῦ.

Καὶ ὅτι = καὶ διότι — **ἄφιππος**· ἀκατάλληλος πρὸς χοῖσιν ἵππικου (ὡς ὄρεινῃ) — **τῷ ὄντι** ... **αὐτὸν ὀρμήσειν**· ὅτι ὄντως αὐτὸς ἔμελλε νὰ ... — **τῇ ἵππῳ** = τῷ ἵππικῷ (ιδὲ κεφ. Β', 1) — **τὰ δύσιππα** (ἐνν. χωρία)· τὰ δύσβατα διὰ τὸ ἵππικὸν μέρος, τὰ ἀκατάλληλα δι' ἵππασίαν μέρος (πβ. ἄφιππος) — **ἀφικέσθαι**· ὑποκείμε. **αὐτούς**, δηλ. τοὺς Ἕλληνας — **ἐναντία ἀποστρέψας**· κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν στραφεῖς — **ἐπὶ Φρυγίας**· πρὸς τὴν Φρυγίαν — **ἀναλαμβάνω**· λαμβάνω μαζί μου, ὑπὸ τὴν διοίκησίν μου — **καταστρέφομαι**· ὑποτάσσω — **ἐμβάλλω**· εἰσβάλλω, ἐπιπίπτω· **ἐμβάλων (αὐταῖς) ἀπροσδοκῆτοις**· εἰσβαλὼν εἰς αὐτὰς ἀπροσδοκῆτως — **χρήματα**· ιδὲ κεφ. Β', 2 — **ἀσφαλῶς**· ἀκινδύνως, χωρὶς νὰ συναντήσῃ ἐχθρικὴν τινα δύναμιν — **διεπορεύετο**· διὰ τῆς ἐχθρικῆς χώρας ἐπορεύετο.

Πόρρω Δασκυλείου· μακρὰν τοῦ Δ. — **ἐλαύνω**· τρέχω (ἔφιππος) — **ὡς προῖδοιεν** = ὅπως (ἵνα) προῖδωσι, ἵνα κατοπτρεύσουν (πβ. κεφ. Α', 3 ὅπως μὴ δημοῖτο) — **τί τᾶμπροσθεν εἶη** = τί τὰ ἔμπροσθεν ἦν (πβ. § 5 τίνος ... ἦζοι) — **οἱ περὶ Ῥαθίνην** ... οἱ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ῥαθίνου ... (πβ. κεφ. Β', 8 τῶν περὶ τὸν Ἄρακον) — **τὸν ἀριθμόν**· κατὰ τὸν ἀριθμὸν, κατὰ τὸ πλῆθος (πβ. κεφ. Β', 18 κρατίστους τὰ εἶδη) — **ἐπὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον**· ἐπὶ αὐτὸν εἰς τὸν ἴδιον ἀκριβῶς — **οὐδὲ ... ἀπέχοντας**· ὅτε δὲ ἀπέχον οὐδὲ ... — **ἔστησαν**· τίνος ἀορίστου; τοῦ ἔστην ἢ τοῦ ἔστησα; — **ἐπὶ τετάρων**· εἰς βᾶθος τεσσάρων (πβ. κεφ. Β', 16 εἰς ὀκτώ) — **τοὺς πρώτους**· τὴν πρώτην γραμμὴν, τὸ μέτωπον (πβ. κεφ. Α', 23 ἐπὶ τῷ στόματι) — **δώδεκα**· ἐνν. ἄνδρας — **ἐπὶ πολλῶν**· εἰς πολλὰς σειρὰς (πβ. ἐπὶ τετάρων) — **οἱ δὲ βάρβαροι τοὺς πρώτους** ... οἱ δὲ βάρβαροι παραταχθέντες οὕτως, ὥστε εἰς μὲν τὸ μέτωπον τῆς παρατάξεώς των νὰ εἶναι ὄχι περισσότεροι τῶν δώδεκα ἀνδρῶν, εἰς δὲ τὸ βᾶθος πολλὰι σειραὶ — **πρόσθεν**· πρότερον.

Ὡς δέ· εὐθὺς δὲ ὡς — **παίω**· κτυπῶ (ιδὲ κεφ. Α', 18) — **κρα-**

νείνος· ὁ ἐκ ξύλου κρανείας (τὸ ὁποῖον εἶναι σκληρόν) — **ταχύ**· ταχέως (πβ. κεφ. Β΄, 5) — **ἐκ δὲ τούτου**· ἰδὲ § 12 — **ἐτρέφθησαν**. ἐτρόπησαν εἰς φυγὴν — **βοηθήσαντος δὲ Ἀγ'**· ἐπειδὴ δὲ ἐβοήθησεν ὁ Ἀγησίλαος, ἀφοῦ ὁμως... — **πάλιν**· ὀπίσω (πβ. κεφ. Β΄, 14) — **ἀποθνήσκω**· φρονεύομαι (πβ. κεφ. Β΄, 3).

Θυομένῳ τῷ Ἀγ'· ἐν ᾧ ἐθύετο... ὅτε ἐτέλει θυσίαν... — **ἐπὶ προσόδῳ**· διὰ τὴν προέλασιν, ἵνα ἴδῃ, ἂν ἡ βούλησις τῶν θεῶν ἦτο νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω — **ἄλοβα γίννεται τὰ ἱερά**· παρουσιάζονται τὰ σπλάγγνα τοῦ θύματος ἄνευ λοβοῦ τοῦ ἥπατος — **στρέφας** = στραφεῖς (πβ. § 12, ἀποστρέφας) — **ὄτι... οὐ δυνήσοιτο** = ὄτι... οὐ δυνήσεται (πβ. κεφ. Α΄, 27 ὡς ἀποσφραγίσονται) — **κατὰ τὰ πεδία**· ἀνὰ τὰς πεδιάδας — **ἔγνω τοῦτο κατασκευαστέον εἶναι** = ἔγνω δεῖν κατασκευάζειν τοῦτο (πβ. κεφ. Β΄, 9 ἔγνω μενετέον ὄν)· **κατασκευάζω**· παρασκευάζω, καταρτίζω — **ὡς μὴ... δέοι** = ὅπως (ἵνα) μὴ δέῃ (πβ. § 13 ὡς προῖδοιεν) — **δραπετεῶν**· φεύγων (ὄπου ἤθελε συναντήσῃ Περσικὸν ἱπικὸν) — **ἵπποτροφεῖν κατέλεξε** = κατέλεξεν ἵνα ἵπποτρόφῳσι ἵπποτροφῶ· κυρίως τρέφω ἵππον, ἔπειτα ὑπηρετῶ ὡς ἵππεύς — **καταλέγω**· καταγράφω ἐν καταλόγῳ — **προειπών**· ὁ ἐνεστώς; (πβ. § 3) — **ὅστις παρέχοιτο**· ὅστις δι' ἰδίας δαπάνης ἤθελε παρέχει — **δόκιμος**· δεδοκιμασμένος, ἱκανός, ἀξιόμαχος — **ἐξέσται**· ὁ ἐνεστώς; ἰδὲ § 5 — **ἐποίησε . . . πράττεσθαι**· κατώρθωσεν ὥστε νὰ . . . — **οὕτω συντόμως**· τόσον συντόμως — **ὥσπερ ἂν τις ζητοίῃ προθύμως**· καθὼς ἤθελε ζητεῖ τις προθύμως... — **τὸν ἀποθανοῦμενον** = τὸν μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι, ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος νὰ θέλῃ νὰ ἀποθάνῃ (πβ. § 11 τοὺς συστρατευομένους).

Οἱ παρόντες· ἰδίᾳ **οἱ τριάκοντα**· (πβ. § 2) — **τοὺς πρέσβεις**· τίνας πρέσβεις; — **διὰ τὴν ἀπάτην**· δηλαδή: — **ἐπὶ τὸν αὐτοῦ οἴκον**· ἰδὲ κεφ. Β΄, 13 ἔνθαπερ ὁ Τισσαφέρους οἶκος — **διεβίβασεν**· ὑπέρ τὸν Μαϊάνδρον ἐκ τῆς Σαρδιανῆς χώρας (πβ. κεφ. Β΄, 13) — **Μαϊάνδρου πεδίων**· ἰδὲ κεφ. Β΄, 27 — **ἐπὶ Φρυγίας**· ἐννοεῖται ἡ παρὰ τὴν Προποντίδα μικρὰ Φρυγία τοῦ Φαρναβάζου — **Δασκύλειον**· πόλις παρὰ τὴν Προποντίδα, ἔδρα τοῦ Φαρναβάζου — **(προϊόντος) αὐτοῦ**· δηλ. τοῦ πεζικοῦ στρατεύματός του — **ἀδελφὸν** τοῦ Φαρναβάζου — **πλέθρον**· μέτρον μήκους, τὸ ἕκτον

τοῦ σταδίου, ἤτοι 31 γαλλικὰ μέτρα—*φάλαγξ* κυρίως λέγεται τὸ σῶμα τῶν βαρέως ὀπλισμένων (δηλ. τῶν ὀπλιτῶν) καὶ εἰς μίχην παρατεταγμένον στρατιωτῶν — (*ἔπαισάν*) *τινας* ἔνν. πολεμίους — *παλζόν* ὄπλον ὡς τὸ δόρυ, ἀλλὰ ἑλαφρότερον, ἐν χοίσει δὲ παρὰ τοῖς ἱππεῦσι τῶν Περσῶν — *ἄλοβα*· κακὸς οἶωνός! — *ἐπὶ θάλατταν*· δηλ. πρὸς τὴν Ἴωνικὴν παραλίαν — *τῶν ἐκεῖ πόλεων*· δηλ. ἐν Μ. Ἀσίᾳ — *ἄνδρα*· δηλ. ἱππέα — *ταῦτα* δηλαδή;

§ 16—19

Ἐπειδὴ ἔαρ ὑπέφαινε· μόλις ἤρχιζε τὸ ἔαρ (πβ. καὶ κεφ. Β', 9) *ἄθλον*· βραβεῖον (πβ. κεφ. Β', 10)—*ὀπλιτικὴ τάξις*· τάγμα ὀπλιτῶν—*ἦτις... ἔχοι*· ἦτις ἤθελεν ἔχει τοὺς ἀρίστους κατὰ τὰ σώματα ἄνδρας (πβ. ἀνωτέρω *ὅστις παρέχοιτο*· ὁμοίως κατωτέρω ἱππεῖοι, φανεῖν)—*πρὸς τὰ προσήκοντα ἔργα*· εἰς τὰ οἰκεία γυμνάσια, εἰς τὰς ἰδικὰς τῶν ἀσκήσεις — *παρῆν*· ἔνεστ. πάρεστί· εἶνε δυνατὸν (πβ. ἔξεστί)—*γυμνάσιον*· γυμναστήριον — *μεστός*· γεμάτος (πβ. κεφ. Β', 3)—*ἱππάζομαι*· ἀσκοῦμαι εἰς τὴν ἱππασίαν — *μελετῶ*· ἀσκοῦμαι (ἐνταῦθα εἰς τὸ ὄριπτεν καὶ βάλλειν, «εἰς τὴν σκοποβολίαν»).

Ἀξίαν... θείας = ἀξιοθέατον — *παντοδαπός*· ἰδὲ κεφ. Α', § 10 — *ὠνίων*· ἀνήκει καὶ εἰς τὰ προηγούμενα οὐσιαστικά *ὠνιος*· ὁ ἐκτειθέμενος πρὸς πώλησιν, ὅστις πωλεῖται — *χαλκοτύπος* (χαλκός, τύπτω)· χαλκεύς — *τέκτων*· ξυλουργός — *χαλκεύς*· σιδηρουργός — *σκυτοτόμος*· σαράτσης — *ὥστε... οἷσθαι* (ἔνν. τινά)· ὥστε νὰ νομῆζη τις—*δντως*· συνδετέον μὲ τὸ ἀπαρφ. *εἶναι*.

Ἐπιρρόννυμι τινά· ἐνδυναμιῶνω τινά, παρέχω θάρρος εἰς τινά· *ἐπερρώσθη δ' ἄν τις*· ἤθελε δὲ τις λάβει θάρρος—*ἐκεῖνο*· τὸ ἔξις—*ἐστεφανωμένους*· μὲ στεφάνους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς (πβ. ἀνωτέρω § 16 *ἄθλα προύθηκε*)—*ἀνατίθημι*· ἀφιερῶνω (ἐντεῦθεν *ἀνάθημα*) — *ὅπου σέβονται... ἀσκοῖεν... μελετῶν*· ὅπου ἤθελον σέβεσθαι (πβ. § 16 ἦτις ἔχοι, ἱππεῖοι)—*μέν...δέ...δέ* = καί...καί...καί — *ἀσκῶ τὰ πολεμικά*· ἀσκοῦμαι εἰς τὰ πολεμικά (δηλ. εἰς τὰς πολεμικὰς ἀσκήσεις) — *πῶς οὐκ εἰκός* (ἔνν. ἐστί)· πῶς δὲν εἶναι φυσικόν, εὐλογον.

Ἠγούμενος—ἐπειδὴ ἠγεῖτο (ἔνν. ὁ Ἀγησίλαος, ἰδὲ § 12)—

καταφρονῶ τινος ἔχω μικράν (ταπεινήν) ἰδέαν περί τινος — **ρώμη** ψυχική δύναμις, τόλμη — **προεῖπε** ἰδὲ § 15 προειπὼν — **λευκοὺς** ἔνν. αὐτοὺς ὄντας — **διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι** διότι οὐδέποτε ἐξεδύοντο — **διὰ τὸ ἀεὶ εἶναι** — διότι ἀεὶ ἦσαν — **μαλακός** ἀσκληραγωγῆτος — **ἄπονος** ἄπειρος πόνου, ἀσυνήθιστος εἰς τοὺς κόπους — **ὄχημα** ἄμαξα (ἐκ τοῦ **ὄχεῖσθαι**) — **διοίσειν** ὁ ἐνεστώς; **ἐνόμισαν οὐδὲν** . . . ἐσηματίσταν τὴν γνώμην ὅτι ὁ πόλεμος ἔμελλε νὰ εἶναι ἀκριβῶς ὁμοίος πρὸς πόλεμον ἐναντίον γυναικῶν.

Πελασστής. ἰδὲ κεφ. Β', § 3 — **τοξότης** στρατιώτης ὀπλιτ-
σμένος μὲ τόξον — **ἵπποδρομος** τὸ ἵπποδρόμιον, τόπος ἐν τῷ
ὁποίῳ ἀσχοῦνται εἰς τὴν ἵππασίαν — **ἀκοντιστής** ὅστις μάχεται
μὲ ἀκόντιον (ὄπλον καὶ τοῦτο ὡς τὸ δόρυ, ἀλλὰ βραχύτερον, πβ.
παλιόν).

Καὶ (ὄλην) οὐ μόνον δηλ. τὰ γυμνάσια καὶ τὸν ἵπποδρόμον
— **ζωγράφοι** οὗτοι διεκόσμουσαν τὰς ἀσπίδας μὲ ζωγραφίας — **τῆ**
Ἀρτέμιδι δηλ. εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, (ὅστις ἦτο περιώ-
νυμος) — **κῆρυκες** ἐνταῦθα οἱ «τελάληδες», οἱ φωνάζοντες κατὰ
τὴν πόλιν τῶν αἰχμαλώτων — **τῶν λησιῶν** λησταὶ ἐνταῦθα
εἶναι οἱ λαφυραγωγοί, ἦτοι οἱ πρὸς λεηλασίαν εἰς τὰ περιχώρα
τῆς Ἐφέσου ἐξερχόμενοι Ἕλληνες στρατιῶται (πβ. κεφ. Β', § 2
ἐξῆσαν ἐπὶ λείαν) — **διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι** δὲν ἐγυμνά-
ζοντο δηλ. γυμνοὶ ἐν ὑπαίθρῳ καὶ μάλιστα ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ
ἡλίου, ὅπως ἔπραττον οἱ Ἕλληνες.

§ 20 — 24

Ἀφ' οὗ ἀφ' οὗτου — **ἐξέπλευσεν** ἐξεστράτευσεν (πβ. § 3
ἐξῆλθε καὶ § 4 ἀπέπλει) — **οἱ περὶ Λύσανδρον τριάκοντα** (πβ.
κεφ. Β', § 8 — οἱ περὶ τὸν Ἄρακον καὶ κεφ. Δ', § 13 οἱ περὶ Ῥα-
θίνην) — **διάδοχοι αὐτοῖς** ὡς διάδοχοι αὐτῶν — **παρῆσαν** ἦσαν
παρόντες, εἶχον ἔλθει — **ἔταξεν ἐπὶ τοὺς** . . . διώρισεν ἀρχηγούς
τῶν . . . — **ἐπὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων** . . . ἀρχηγῶν τῶν στρα-
τιωτῶν τῶν καταγομένων ἐκ τῶν συμμαχικῶν πόλεων (πβ. § 3
καὶ § 11 ἐν τέλει) — **προεῖπεν ὡς ἡγήσοιτο** (πβ. κεφ. Α', § 27

προεῖπεν ὡς ἀποσφαγήσονται) — *ἠγήσονται ἐπὶ τὰ . . .* (πβ. κεφ. Α, § 21 ἠγεῖτο ἐπὶ τὴν Γέφυρα) — *τὴν συντομοτάτην* (ἐνν. ὁδόν) διὰ τῆς συντομοτάτης ὁδοῦ (πβ. κεφ. Β', § 16) — *τὰ κράτιστα τῆς χώρας* τὰ εὐφορώτατα καὶ πλουσιώτατα μέρη τῆς . . . — *αὐτόθεν* εὐθὺς ἀπ' ἐκεῖ — *ὅπως παρασκευάζονται* = ὅπως (ἵνα) παρασκευάζονται (πβ. § 13 ὡς προῖδοιεν) — *τὴν γνώμην* κατὰ τὸ φρόνημα — *οὕτω . . . ὡς ἀγωνιούμενοι* οὕτως . . . ὅπως ἀνθρώποι μέλλοντες νὰ ἀγωνισθοῦν (πβ. κεφ. Β', § 17 παρασκευάζετο ὡς μαχοῦμενος).

Πάλιν βουλόμενον διότι πάλιν ἐβούλετο — *τῷ ὄντι ἐμβαλεῖν* (πβ. § 12 τῷ ὄντι ὀρηξέειν) — *καὶ τό τε πεζόν* καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸ πεζικόν — *τὸ πρόσθεν* πρότερον — *καθίστημι* ἰδὲ κεφ. Α', § 26 — *τόπος* χώρα, περὶ χώρα — *δι' ἐρημίας πολεμίων* χωρὶς νὰ συναντήσῃ πουθενὰ ἐχθρούς (πβ. § 13 ἀσφαλῶς) — *πολλά* ἀφθονα, ἐν ἀφθονίᾳ — *τὰ ἐπιτήδεια* ἰδὲ κεφ. Β', § 2.

Ἄρχων ἀρχηγός — *διαβάντι* = ἐπειδὴν διαβῆ, ἀφοῦ . . . — *κατιδόντες* (πβ. κεφ. Β', § 15 καθορῶσι) — *ἐσπαρμένους εἰς* . . . διεσπαρμένους πρὸς . . . — *αἰσθόμενος* — (πβ. κεφ. Β', § 19 ὡς δὲ ταῦτα ἤσθετο) — *βοηθεῖν* ἐνν. τοῖς ἀκολούθοις — *αὖ* πάλιν, ἀφ' ἐτέρου — *ἠθροίσθησαν* συνεπυκνώθησαν (ἐκ τῆς διασποράς, πβ. ἀνωτέρω ἐσπαρμένους ἀπέχτειναν) — *παμπληθεῖσι τῶν ἱππέων τάξεσι* μὲ τὰς τάξεις περιλαμβανούσας πολυπληθεῖς ἱππεῖς (πβ. § 13 τὸ βᾶδος δ' ἐπὶ πολλῶν).

Ἐνθα τότε — *οὐπω* ὄχι ἀκόμη, δὲν . . . ἀκόμη — *ὅτι* . . . *παρεῖη* . . . *ἀπειή* = ὅτι . . . παρῆν . . . ἀπῆν (πβ. § 11 ὡς ἔχοι). *πάρεμι* = εἶμαι παρών, παρενρίσκομαι *ἄπειμι* = εἶμαι ἀπών, ἐλλείπω — *οὐδὲν τῶν παρεσκευασμένων* οὐδὲν τῶν κατηρτισμένων στρατιωτικῶν σωματίων (πβ. § 16) — *καιρός* κατάλληλος περίστασις, εὐκαιρία — *σφαγιάζομαι* προσφέρω θυσίαν (πβ. κεφ. Β', § 10 θυσάμενος) — *τὴν φάλαγγα* τὸ κύριον σῶμα τοῦ πεζικοῦ (πβ. § 13) — *ἤβη* ἡ ἐφηβικὴ ἡλικία (ἐν Σπάρτῃ ἡ τῶν 18 ἐτῶν) — *τὰ δέκα ἀφ' ἤβης* οἱ ἄνδρες οἱ ἔχοντες ἡλικίαν μέχρις 28 ἐτῶν (ἦτοι οἱ ἀπὸ τοῦ 19ου μέχρι τοῦ 28ου καὶ ἐπομένως οἱ ῥωμαλεώτεροι καὶ ταχύτεροι) — *θέω* ὁμοσε τινί τρέχω εἰς συνάντησίν τινος, ἐπιπίπτω κατὰ τινος — *δρόμῳ* τροχάδην —

ὕφηγοῦμαι προηγοῦμαι, προπορεύομαι — **ἐμβάλλειν** ἐνν. τοῖς πολεμίοις (ιδὲ § 12) — **ὡς αὐτοῦ τε καὶ**... ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι αὐτὸς καὶ τὸ (ἄλλο) στρατεύμα ἐπρόκειτο νὰ ἀκολουθήσῃ (εἰς τὴν ἐπίθεσιν).

Δέχομαι τινα ἀνθίσταμαι κατὰ τινος (ἐν τῇ μάχῃ, πβ. κεφ. Β', § 17 μενοῦντες) — **ἅμα πάντα τὰ δεινὰ παρῆν'** ὅλα ὁμοῦ τὰ δεινὰ εἶχον ἐπέλθει κατ' αὐτῶν (δηλ. πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου ἀποσταλέντα σώματα εἶχον ἐπιπέσει) — **ἐγκλίνω** ὑποχωρῶ, τρέπομαι εἰς φυγὴν (πβ. § 15 ἐτρέφθησαν) — **πίπτω** πίτω νεκρός, φρονεύομαι — **ἔφρευγον'** ἐξηκολούθουν νὰ φεύγουν — **αἰρῶ** ἰδὲ κεφ. Α', § 5 ἐλεῖν — **ὥσπερ εἰκός** (ἐνν. ἦν) ὡς ἦτο φυσικόν — **ἐτράποντο** ἐπεδόθησαν — **κύκλω** (ἐπιρρ.) γύρω γύρω — **φίλιος** = φιλικός — **περιεστρατοπεδεύσατο** διὰ τοῦ στρατοπέδου περιέβαλε, διὰ τοῦ στρατοῦ περιέζωσε — **καὶ ἄλλα τε** = καὶ οὔτω καὶ... — **χρήματα** ἰδὲ § 12 — **ἃ ἤρθε'** τὰ ὁποῖα πωληθέντα ἀπέδωσαν — **καὶ αἱ κάμηλοι**... = καὶ αἱ κάμηλοι δέ, ἄς Ἀγησίλαος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπήγαγε, τότε ἐλήφθησαν.

Καὶ ἄλλον (τινα) ἔταξαν πιθανῶς οὗτος ἦτο ὁ Ξενοφῶν (πβ. κεφ. Β', § 7) — **νεοδαμώδεις** ἰδὲ § 2 — **τοὺς Κυρεῖους** ἰδὲ κεφ. Β', § 7 — **τὰ κρᾶτισα τῆς χώρας** (πβ. κατωτέρω εἰς τὸν Σαρδιανὸν τόπον) — **(λέγειν) αὐτόν** τίνα; — **πάλιν**... **τὸ πρόσθεν** πβ. § 12 καὶ 13.

Οἱ σκευοφόροι οἱ μεταφέροντες τὰς ἀποσκευὰς τοῦ στρατεύματος — **εἶπε** ἐνν. ὁ ἡγεμὼν, δηλ. ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἱππικοῦ τῶν Περσῶν — **Πακτωλός** παραπόταμος τοῦ Ἐρμου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκβάλλει παρὰ τὰς Σάρδεις (χορσοροῶς) — **αὐτοὶ δέ** δηλαδὴ ὁ ἡγεμὼν καὶ οἱ ἱππεῖς ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς σκευοφόρους — **ἀκόλουθοι** οἱ ἀκολουθοῦντες τὸ στρατεύμα ὑπηρεταί.

Ἐν τῷ ποταμῷ τίνα; ἰδὲ § 22 — **ὥσπερ εἰκός** διότι πρῶτοι ἔφθασαν ὡς ἐλαφρότεροι καὶ ὡς προαποσταλέντες (πβ. ἀνωτέρω δρόμῳ ὑφηγεῖσθαι) — **καὶ φίλια** δηλ. τοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ εἰς ληλασίαν παραδεδομένους πελταστάς — **περιεστρατοπεδεύσατο** διατί; — **τάλαντον** οὕτως ἐκαλεῖτο πᾶν χρηματικὸν ποσὸν ἕξ χιλιάδων δραχμῶν (οὐχὶ νόμισμα!)

§ 25—26

Αἰτιῶμαί τινα κατηγορῶ τινα—*προδεδόσθαι*—ὅτι προεδέδοντο—*γνοῦς* = εἰπέ ἔγνω, ἐπειδὴ ἔκρινεν, ἐπειδὴ ἐσημάτισε τὴν γνώμην (πβ. § 15) — *φέρεται τι κακῶς* εὐρίσκεται τι εἰς κακὴν κατάστασιν—*καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν* εἰς τὸ αἴτιος—*πράγματα* ἐνοχλήσεις, μελεᾶδες — *ἔχω τὴν δίκην* ἔχω λάβει τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν, ἔχω τιμωρηθῆῖ προσηζόντως—*ἀξιοῖ* ἰδὲ κεφ. Α', § 3 *ἡξίου*—*αὐτονόμους οὔσας ἀποφέρειν*—αὐτονόμους εἶναι καὶ ἀποφέρειν — *δασμός* φόρος — *ἀποφέρω* τελῶ, πληρώνω (πβ. φόρος).

Ἀποκριναμένου τοῦ Ἀγησιλάου (πβ. § 3 ἐπαγγελιαμένου τοῦ Ἀγ.)—*ἄνευ τῶν οἴκοι τελῶν* ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν ἐν Σπάρτῃ... (πβ. κεφ. Β', § 6 *ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν*) — *σὺ δ' ἀλλά*—ἀλλὰ τότε σὺ—*πύθῃ* ἐνεστώς;—*τὰ παρὰ τῆς πόλεως* τὴν ἀπάντησιν τῶν ἀρχόντων τῆς πατρίδος σου — *μεταχωρῶ* ἀλλάσσω διαμοιρῶ, μεταβαίνω—*τιμωροῦμαι τινα* τιμωρῶ τινα (*τιμωρῶ τινι*—; πβ. κεφ. Α', § 15)—*ἕως ἂν πορεύομαι* ἕως οἴτου θά...—*τὰ ἐπιτήδεια* τὰ χρειώδη (πβ. κεφ. Α', § 2).

Ἔφη ὁ Ἀγησίλαος ἐνν. διὰ τῶν πρέσβεων — *τὸν σὸν ἐχθρόν* τίνα;—*τάλαντον* ἰδὲ § 24 — *τὴν Φαρναβάζου Φρυγίαν* ἰδὲ § 12 ἐπὶ Φρυγίας.

§ 27—29

Ὅντι δ' αὐτῶ = ὅτε δὲ αὐτὸς ἦν—*ἔρχεται... ἄρχειν καὶ καταστήσασθαι* ἔρχεται διαταγῇ... νὰ ἄρχῃ (ὁ Ἀγησίλαος) καὶ νὰ...—*ὅπως γινώσκω... ὄντινα βούλοιο* = ὅπως ἐγὶ γινώσκω... ὄντινα ἠβούλετο (πβ. § 13 *τί εἶη*) *γινώσκω* κρίνω (πβ. κεφ. Α', § 12)—*καταστήσασθαι ναύαρχον* (πβ. κεφ. Α', § 11 σατράπην καθιστάναι καὶ κατοπτέρω § 29) *τοιῶδε λογισμῶ*. (πβ. § 2 τοῦτω τῷ λογισμῶ)—*ὡς... ἂν... εἶναι* (ἀντὶ ὡς ἂν εἶη) ὅτι δηλαδὴ θὰ ἦτο—*καθ' ἓν οὔσης τῆς ἰσχύος ἀμφοτέροις* ἐπειδὴ θὰ ἦτο ἡνωμένη ἡ δύναμις ἀμφοτέρων—*ἐπιφαινομαι* παρουσιάζομαι αἴφνης, προστρέχω (πρὸς βοήθειαν) *ἐπιφαινομένου τοῦ πεζοῦ* διότι θὰ... τὸ πεζικόν.

Καινός καινούργιος — ἐξ ὧν αἶ τε πόλεις ἕξ ἐκείνων, αἶ αἶ τε... — *ἐπαγγέλλομαι* ἴδὲ § 3 — *χαρίζομαι τινί* χάμω χάριν εἶς τινα, εὐχαριστῶ τινα — *εἰς εἴκοσι* περίπου εἴκοσι (πβ. § 2).

Ῥώννυμι δυνατώνω (πβ. § 18 ἐπερρώσθη) *ἐρρωμένος τὴν ψυχὴν* δυνατὸς κατὰ τὴν ψυχὴν, γενναίουψυχος — *ἀπειρότερον δὲ τοῦ*... ἀπειρον ὅμως εἰς τὸ... , μὴ γνωρίζοντα ὅμως νὰ λαμβάνῃ τὰ προσήκοντα μέτρα — *τὰ ναυτικὰ ἔπραττε* κατεγίνετο, ἤσχολεῖτο εἰς τὰ... , ἐφρόντιζε περὶ τοῦ ναυτικοῦ — *ὄρμῳ* ξεκινῶ (πβ. § 26 ἦει).

Κύμη παρῳλίος πόλις τῆς Αἰολίδος πρὸς Β. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἐορίου — *ἀμφοτέρων* τίνων; — *ἐν ταῖς νήσοις* τίσιν; — *ἐπιθαλατιδίαις* (πβ. § 11 Ἴωσι καὶ Αἰολεῦσι καὶ Ἑλλησποντίαις) — *οἱ ἰδιῶται* δηλ. πλούσιοι πολῖται τῶν νησιωτικῶν καὶ τῶν μικρασιατικῶν πόλεων — *τῆς γυναικός* τίνος;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

§ 1

Καταμαθεῖν ἴδὲ κεφ. Β', § 3 καταμαθόντες — *δοκῶ* νομίζω. *δοκῶν καταμαθεῖν* νομίζων ὅτι κατενόησε — *τὸν Ἀγησίλαον καταφρονοῦντα*... *διανοούμενον*... *ἔχοντα* = ὅτι ὁ Ἀγ. κατεφρόνει... διανοεῖτο... εἶχε — *τῶν βασιλέως πραγμάτων* τῆς βασιλείας δυνάμεως (πβ. κεφ. Δ', § 19 καταφρονεῖν τῶν πολεμίων) — *οὐδαμῆ* οὐδαμῶς, κατ' οὐδένα τρόπον — *αἰρῆσειν* = καταβαλεῖν — *τί χρῆτο τοῖς πράγμασι* = *τί χρῆται* (ὀποτακτικῆς) *τοῖς πράγμασι*, πῶς νὰ μεταχειρισθῇ τὴν περίστασιν, τί νὰ πράξῃ εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν — *χρυσίον* χρυσᾶ νομίσματα — *εἰς πενήκοντα* περίπου... — *ἀργύριον* χρυῖως = ἀργυρᾶ νομίσματα (πβ. χρυσίον), ἔπειτα = χρήματα *δοῦς*... *ἀργυρίου* δώσας χρήματα εἰς χρυσὸν περίπου 50 τάλαντα — *πιστὰ (τὰ μέγιστα)* ἴδὲ κεφ. Β', § 18 καὶ κεφ. Δ', § 5 — *διδόναι* (ἐνν. τοῦ χρυσίου) νὰ δίδῃ ἐκ τῶν χρημάτων — *προεστηκόσι* (πβ. κεφ. Β', § 7 ὁ προεστηκώς) — *ἐφ' ὧτε*... *ἐξοίσειν* μετὰ τὴν συμφω-

νίαν ὅτι θὰ . . . , μετὸν ὄρον νὰ . . . (πβ. κεφ. Α΄, § 20 ἐφ' ὅτε ἔαν)—*πόλεμον ἐκφέρω* κηρύσσω πόλεμον.

Χρυσίον δηλ. *δαρεικούς*, τῶν ὁποίων ἕκαστος ἤξιζε περὶ τὰς 20 δραχμίας.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

§ 1—3

Μετοπῶρον φθινόπωρον (πβ. βιβλ. Γ΄, κεφ. 2, § 10^ε πρὸ ὁπίωρας)· *ἅμα μετοπῶρω* (πβ. βιβλ. Β΄, κεφ. 2, § 6 ἅμα τῷ ἦρι) — *πορθῶ* καταστρέφω, ἐρημώνω — *ἐκούσας προσελάμβανε* (πβ. βιβλ. Γ΄, κεφ. 1, § 7 ἐκούσαν προσέλαβε).

Λέγοντος δὲ τοῦ Σπιθριδάτου—ἐπειδὴ δὲ ἔλεγεν ὁ . . . (πβ. βιβλ. Γ΄ κεφ. 4, § 27 ἀποκριναμένου δὲ . . .) — *ὡς ἄξιοι καὶ ποιήσοι*—ὡς (ὅτι) ἄξει καὶ ποιήσει (πβ. βιβλ. Γ΄, κεφ. 4, § 20 ὡς ἠγήσοιτο)—*εἰς λόγους ἄγω τινὰ τινί* φέρω τινὰ εἰς συνομιλίαν, πείθω τινὰ νὰ ἔλθῃ εἰς συνέντευξιν μετὰ τινος (πβ. βιβλ. Γ΄, κεφ. 1, § 11 καὶ κεφ. 2, § 18)—*τούτου ἐπιθυμῶν, τοῦ . . .* ἐπειδὴ . . . τοῦτο δηλαδὴ τὸ νὰ . . . — *ἀφίστημι τινὰ ἀπὸ τινος* κινῶ τινὰ εἰς ἀποστασίαν ἀπὸ τινος, ἀποστατῶ τινὰ ἀπὸ τινος — *ἐποιήσατο* ἔνν. τῷ Ἀγησίλαῳ—*καὶ γάρ*· διότι μάλιστα (πβ. βιβλ. Γ΄, κεφ. 1, § 16 καὶ γὰρ οἱ φρουροῦντες) — *οὐκ ἀνεβεβήκει* ἔνν. πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν Περσίαν—*πέισαντος δὲ τοῦ Σπ.* κατὰ προτροπὴν δὲ τοῦ Σπ. (πβ. ἀνωτέρω λέγοντος δὲ τοῦ Σπιθριδάτου)

Εἰς τὴν τοῦ Φ. Φρυγίαν (πβ. βιβλ. Γ΄, 4, 26 ἐν τέλει)—*τὴν χώραν* τὴν ὑπαίθριον χώραν, ἤτοι τοὺς ἀγρούς καὶ τὰ χωρία—*Σπιθριδάτης*· ἦτο ὑπαρχος τοῦ Φαρναβάζου, ὅπως ὁ Ζῆνις καὶ ἡ Μανία (πβ. βιβλ. Γ΄, 1, 10 καὶ ἐξῆς), κατὰ τὸ προηγούμενον ὁμως ἔτος (396 π. Χ.) τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Λυσάνδρου ἀπεσπάτησεν ἀπὸ τοῦ Φαρναβάζου, κατὰ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀφορμὰς δυσαρσεκείας, καὶ προσῆλθε πρὸς τὸν Ἀγησίλαον—*Παφλαγονία*· χώρα

τῆς Μ. Ἀσίας ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου πρὸς Α. τῆς Βυθυνίας (πβ. βιβλ. Γ΄, 2, 2) — *τί ἔθνος καὶ ὄχι μεμονωμένας πόλεις, ὅπως μέχρι τοῦδε* — *Ἵουσι* βασιλεὺς τῶν Παφλαγόνων — *πελταστής* (πβ. βιβλ. Γ΄, 2, 3).

§ 4 — 15

Χάριν οἶδά τινί (πβ. βιβλ. Γ΄, 4, 11 *χάριν ἔχω τινί*) — *πολύ γε μᾶλλον ἢ*... = πολύ γε μᾶλλον ἐγὼ ἢ δοίην ταύτην ἢ ἐκεῖνος ἢ λάβοι, ἀμφιβάλλω, ἐὰν ἐκεῖνος δύναται νὰ λάβῃ σύζυγον τὴν θυγατέρα ἐξορίστου... — *ἀσπάζομαι* χαιρετίζω, ἀποχαιρετίζω — *ἀσπασόμενος* (ἐνν. αὐτὸν) = ἵνα ἀσπιάσῃται αὐτὸν (πβ. βιβλ. Γ΄, 2, 6 ἤλθον ἐπισκεψόμενοι) — *παρόντων τῶν*... ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν..., ἐνώπιον τῶν... — *μεθίσταμαι τινὰ* ἀπομακρύνω τινὰ ἀπὸ πλησίον μου, λέγω εἷς τινὰ νὰ ἀποσυρθῇ (πβ. βιβλ. Γ΄, 4, 26 *μεταχωρῶ*).

Ποίου τινὸς γένους ἀπὸ ποῖον ἄρα γε γένος (οἰκογένειαν, σοί) — *ἐνδεέστερος* (ἐνν. γένει) κατώτερος... — *αὐτοῦ* συνδετέον μὲ τὸ προηγούμενον *υἶδν* — *ὡς καλός* πόσον ὠραῖος — *τί δ' οὐ μέλλω* (φράσις!) πῶς ὄχι; — *καὶ γὰρ* ἰδὲ § 3 — *ἐσπέρας* χθὲς τὸ βράδυ — *τούτου* συνδετέον μὲ τὸ *καλλίονα* — *μέν* ὅμως — *αὐτῷ* = αὐτοῦ (δηλ. τοῦ Σπιθριδάτου) — *νῆ Δία* μὰ τὸν Δία, βεβαιότατα! — *γὰρ* τῷ ὄντι, ἀληθῶς.

Συμβουλευοίμ' ἂν σοί θά σὲ συνεβούλευα — *ἢ παῖς*. ἢ κόρη — *ἄγομαι γυναῖκα* λαμβάνω, παίρω γυναῖκα — *μέν*... *δέ*... *δέ*... = καί... καί... καί... — *οὔσαν* διότι εἶναι = *τοσαύτην*, δεσ = *τοσαύτην*, ὥστε οὔτος... = *τιμωροῦμαι τινὰ* τιμωρῶ τινὰ, ἐκδικοῦμαι τινὰ (πβ. βιβλ. Γ΄, 4, 26) = *φυγάδα*... *τῆς χώρας* φυγάδα ἐκ... τῆς χώρας.

Ἴσθι. τοῦ ὄ. οἶδα — *τούτων πραχθέντων* = ἐὰν ταῦτα πραχθῇ (πβ. βιβλ. Γ΄, 4, 5 σου πρᾶττοντος) — *μῆκεινον ἂν μόνον εἶναι* = ὅτι οὐκ ἐκεῖνος μόνος ἂν εἶη (πβ. βιβλ. Γ΄, 4, 5 ἂν σε ἀποπλεῖν) — *κηδεστής* συγγενῆς (ἐξ ἀγχιστείας) συμπέθερος — *ἡμῶν δ' ἠγουμένων τῆς*... ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς ἔχομεν τὴν ἡγεμομίαν τῆς... (πβ. § 2 λέγοντος δὲ τοῦ) ... — *καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα* ἐνν. κηδεστήν σοι ἂν εἶναι.

Καὶ μὴν ἀλλ' ὁμως—*μεγαλειοτέρως* μὲ περισσότερον μεγαλειῶν, μεγαλοπρεπέστερα — *τίς ἂν γήμεῖ* τίς ἤθελε νυμφευθῆ; — *πώποτε* ποτὲ μέχρι τοῦδε — *προπέμπω* συνοδεύω τιμητικῶς, ξεπροβοδῶ.

Ἐπήρετο (ἐνεστώς;)=ἀκούσας ταῦτα ἤρετο—*δοκεῖ τινί τι φαίνεται καλὸν εἰς τινά τι, δέχεται τίς τι* *δοκοῦντα δὲ... λέγεις;* ἀλλὰ μὲ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Σπ. λέγεις ταῦτα; — *ἐκέλευσε* παρεκάλεσε, παρεκίνησε—*καίπερ*... *πολὺ μᾶλλον* ὅσον (πολύ)... τόσον περισσότερον — *ὑπερχαίρω* χαίρω ὑπερβολικά — *τιμωροῦμαι* ἰδὲ § 7 — *δοκῶ μοι* νομίζω—*ἤδομαι* ἐνχαριστοῦμαι—*ἀγαθόν* καλόν, εὐεργεσία.

Τί οὖν διὰ τί — *εἰ καὶ ἐκείνῳ ἐστί*=εἰ καὶ ἐκεῖνος ταῦτα βούλεται, ἐὰν καὶ ἐκεῖνον ἐπιθυμία εἶναι ταῦτα (δηλ. ὁ γάμος) — *ἔτ'*= ἔτε (τίνος ῥήματος;) — *διδάσκω τινά* προσπαθῶ νὰ πείσω τινά.

Ἀνίσταμαι ἐγείρομαι, σηκώνομαι *ἀναστάντες* ἐλθόντες, μεταβάντες (πρὸς τὸν Σπιθουδάτην) — *διατριβῶ* χρονοτριβῶ — *δεῦρο* ἐδῶ (ἐπὶ κινήσεως)—*καλέσωμεν* νὰ καλέσωμεν — *πολὺ γ' ἂν*... (μάλιστα, διότι) πολὺ γ' ἂν... — *ἂν πεισθῆναι αὐτόν* = ὅτι πεισθεῖ ἂν αὐτός (πβ. § 8 ἂν εἶναι)—*ἐκ τούτου* μετὰ ταῦτα.

Προσιόντων (ἐνν. αὐτῶν) ἐν ᾧ προσήρχοντο αὐτοὶ (πβ. βιβλ. Γ', 2, 3 ὄντος μεστοῦ) — *τὰ μὲν ἄλλα (μακρολογίῃ)* περὶ μὲν τῶν ἄλλων... — *τί* διὰ ποῖον λόγον, πρὸς τίνα σκοπὸν (πβ. Γ', 2, 8 ἔφασαν οὐκ ἂν θαυμάζειν) — *ὅ,τι σοι δοκοίῃ* ὅ,τι θὰ εὔρισκες καλὸν σὺ...

Τύχη ἀγαθῆ φράσις ἀνάλογος μὲ τὰς ἰδικάς μας «μὲ τὸ καλό, ἢ ὄρα ἢ καλή, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παναγίας κ. τ. λ.» — *τὴν παῖδα* ἰδὲ § 7 — *ἤρος* ἡ ὀνομαστική; — *πεξῆ* διὰ ξηρᾶς—*ναὶ μὰ Δία* (πβ. § 6 καὶ 10)—*ἤδη* εὐθὺς τώρα — *ἂν πέμπω* δύναται νὰ σταλῆ.

Ἐκ τούτου ἰδὲ § 12 — *δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες* ἀντάλαζαντες χειραφίας (πβ. βιβλ. Γ', 2, 18 πιστὰ δοτέον καὶ ληπτέον)—*ἐπὶ τούτοις* πρὸς ἐπιχώρῳσιν τούτων—*ἀποπέμπω* (ἐπὶ καλῆς σημασίας)=προπέμπω.

Δοίης ἄν ἔνν. (ὡς) σύζυγον ὁμοίως κατοῦρόω *λάβοι ἄν* ἔνν. σύζυγον τὴν θυγατέρα—*δυνάμεως* ἔνν. πολεμικῆς—*ἀπιέναι* ἐκ τῶν μεθορίων τῆς Βιθυνίας καὶ Παφλαγονίας, ὅπου ἤλθην εἰς συνομιλίαν μετὸν Ἀγησίλαον—*τριακόνα* ἰδὲ βιβλ. Γ', 4, 20—(*ἐγὼ μὲν*) ἔφη' τίς;

Ὀπλίτης πβ' βιβλ. Γ', 1, 4—*ὑμεῖς, ὦ Ἡριππίδα* ἀπειθῆνεται πρὸς τοὺς *τριακόνα* (πβ. § 5), τῶν ὁποίων ἀσχηγὸς ἦτο ὁ Ἡριππίδας (πβ. βιβλ. Γ', 4, 20)—*ἅπερ ἡμεῖς* δηλαδὴ;—*καὶ ἡμεῖς (δεῦρο)* δηλαδὴ νὰ μὴ ἀρκεσιθῶμεν εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ Ἡριππίδα καὶ τῶν ἀκολούθων αὐτοῦ—*καὶ τοὺς ἄλλους* δηλ. τοὺς περὶ τὸν Ἡριππίδαν—*σὲ δὲ* ἔνν. ὦ Ὅτι—*οὐκ ἄν δυναίμεθα* διατί;—*ἐπὶ τούτοις* δηλ. πρὸς βεβαίωσιν τῆς γενομένης συμφωνίας (τοῦ γάμου τοῦ Ὄττος μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Σπιθριδάτου).

§ 15—28

Αὐτὸν σπεύδοντα—ὅτι αὐτὸς ἔσπευδε, ἐβιάζετο (νὰ τελέσῃ τὸν γάμον)—*πληρῶ (τριήρη)* ἔξαυτῶ—*ἀπαγαγεῖν* νὰ ὀδηγήσῃ εἰς Παφλαγονίαν πρὸς τὸν Ὄτιν (πβ. ἀνωτέρω ἀπέπεμπον)—*ἀποπορεύομαι* ἀπέρχομαι (πβ. βιβλ. Γ', 2, 6)—*ἐπὶ Δασκυλείου* διὰ τὸ Δ., πρὸς τὸ Δ. (πβ. βιβλ. Γ', 4, 12)—*τὰ βασιλεία* τὰ ἀνάκτορα (πβ. βιβλ. Γ', 2, 1 τῆ ἑαυτοῦ οἰκίῃσει)—*τὰ ἐπιτήδεια* ἰδὲ βιβλ. Γ', 4, 26—*θήρα* κυνήγιον—*περιεῖργω* περικλείω, περιφράσσω (πβ. βιβλ. Γ', 2, 3 κατειργμένοι)—*παράδεισος* κῆπος—*ἀναπετιάννυμι* ἀνοίγω.

Παρέρρει—ἔρρει παρὰ τὰ βασιλεία—*παντοδαποί* ἰδὲ βιβλ. Γ', 4, 17—*τοῖς δυναμένοις* διὰ τοὺς δυναμένους, διὰ τοὺς γνωρίζοντας—*ὀρνιθεύω* κυνηγῶ (πτηνὰ πβ. θηρεύω)—*διεχειμάζε* (πβ. βιβλ. Γ', 2, 2)—*προνομή* ἐκδρομὴ εἰς χώραν ἐχθρικὴν πρὸς ἀρπαγὴν, προμήθεια τῶν ἀναγκαίων ἐκ χώρας ἐχθρικῆς δι' ἀρπαγῆς—*καὶ αὐτόθεν καὶ σὺν προνομαῖς . . . λαμβάνων* τὰ δὲ ἀναγκασιόντα διὰ τὸ στράτευμα προμηθευόμενος καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ τόπου, ὅπου διέμενε, καὶ μακρόθεν δι' ἐχθρικῶν ἐπιδρομῶν (πβ. βιβλ. Γ', 2, 2 ἔξῃσαν ἐπὶ λείαν).

Καταφρονητικῶς (πβ. βιβλ. Γ', 4, 19 καταφρονεῖν τῶν πο-
E. Γ. Παντελάκη—Χρηστομάθεια Γ'—β'. Ἔκδ. E.—1924 8

μίον) — **σφάλλομαι** ἀνατρέπομαι, πίπτω, παθαίνω ἀτύχημα **διὰ τὸ μηδὲν πρότερον ἐσφάλθαι** διότι οὐδὲν ἀτύχημα πρότερον εἶχον πάθει (πβ. βιβλ. Γ', 4, 17, διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι)—**λαμβάνοντων ποτὲ τῶν στρατιωτῶν** (πβ. § 13 προσιόντων) ἐν ᾧ ποτε οἱ στρατιῶται . . . (νὰ προταχθῆ ἐν τῇ ἔρμηνείᾳ τῆς ὅλης περιόδου)—**ἐσπαρμένοις** ἰδὲ βιβλ. Γ', 4, 22—**διὰ γὰρ τὸ . . .**—γὰρ διὰ τὸ . . ., διότι ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο . . . (πβ. ἀνωτέρω διὰ τὸ ἐσφάλθαι) — **μὴ κυκλωθῆις πολιορκοῖτο** μήπως κυκλωθῆ καὶ . . . — **κατασταίῃ** τοῦ **καθίσταμαι** ἐγκαθίσταμαι, ἐγκαθιδρόμομαι—**ἄλλοτε ἄλλη τῆς χώρας** ἄλλοτε ἐδῶ καὶ ἄλλοτε ἐκεῖ τῆς . . ., εἰς διάφορα μέρη τῆς . . . — **καὶ μάλα** εἰς μέγιστον βαθμὸν, ὅσον τὸ δυνατόν — **ἀφανίζω** καθιστῶ ἀφανῆ, ἀποκρύπτω — **τὰς στρατοπεδεύσεις** τὴν ἐκάστοτε θέσιν τοῦ στρατοπέδου.

Ὡς εἶδον εὐθὺς ὡς . . . (πβ. βιβλ. Γ', 4, 22) — **προσελαύνοντα** νὰ τρέχῃ πρὸς αὐτοὺς (μὲ τὸ ἵππικόν του καὶ μὲ τὰ ἄρματα του, πβ. βιβλ. Γ', 4, 13 ἤλανον)—**συνέδραμον** = **ἠθροίσθησαν καὶ ἀντιπαρετάξαντο** (πβ. βιβλ. Γ', 4, 22 καὶ κατωτέρω § 19 τὸ ἀθρόον) — **ὡς εἰς . . .** περίπου ἕως . . . — **μέλλω** βραδύνω, ἀναβάλλω (πβ. Γ', 2, 10)—**προΐσταμαι τι** στήνω, τοποθετῶ τι ἔμπροσθέν μου — **γενόμενος** λαβὼν θέσιν, ταχθεὶς (πβ. βιβλ. Γ', 2, 3 ἐγγὺς ἐγένοντο)—**ἐλαύνειν** (ὑποκ. τὰ ἄρματα) **εἰς αὐτούς** νὰ ἐπιπέσουν τὰ ἄρματα μέσα εἰς αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Ἕλληνας ἱππεῖς).

Ἐμβαλόντα ἰδὲ βιβλ. Γ, 4, 23 ἐμβάλλειν—**διασκοδάννυμι** διασκοοπῶ—**τὸ ἀθρόον** τὸ συντεταγμένον σῶμα τῶν Ἑλλήνων ἱπέων (πβ. ἀνωτ. συνέδραμον) — **καταβάλλω** ὄριπτο κάτω, φονεύω (πβ. πίπτω).

Ἐκ δὲ τούτου ἰδὲ § 12—**αἰσθάνεται** ἰδὲ βιβλ. Γ', 2, 16, ἤσθετο—**τὸν Φ. στρατοπεδευόμενον** = ὅτι ὁ Φ. ἐστρατοπέδευε — **ἀπέχοντα** . . . εἰς ἀπόστασιν.

Δαμπρόν τι κατόρθωμά τι, ἀνδραγαθίημά τι — **ἐργάζομαι** ἐκτελῶ — **αἰτεῖ τὸν Ἄγ.**—αἰτεῖ παρὰ τοῦ Ἄγ. (πβ. βιβλ. Γ', 2, 2 αἰτοῦντες τὸν Δεοκλίδαν φύλακας).

Υπέσχετο αὐτῷ ἐνν. ὁ Ἀγησίλαος δώσειν — **ἐθύετο** (πβ.

βιβλ. Γ΄, 1, 17—Γ΄, 2, 10 κ. ἄ)—**ἄμα δείλην** (πβ. βιβλ. Γ΄, 2, 3 ἄμα ἡμέρα)—**καλλιερῶ-οὔμαι** ἔχω εὐνοϊκὰ σημεῖα ἐν τῇ θυσίᾳ, λαμβάνω καλοὺς οἰωνοὺς θυσιᾶζων διὰ τινὰ ἐπιχείρησιν (πβ. βιβλ. Γ΄, 1, 17)—**καταλύω** παύω, τελειώνω—**δειπνήσαντας**—ἐπειδὴν δειπνήσωσι, ἀφ' οὗ... — **παρεῖναι** (ἐνν. τοὺς στρατιώτας) νὰ παρευρίσκονται οἱ... — **σκότους δὲ γενομένου**—ἐπεὶ δὲ σκότος ἐγένετο—**ἐκάστων** ἕξ ἐκάστου στρατιωτικοῦ σώματος (πβ. § 21 ὀπλίτας... πελταστὰς κλπ.)

Ὅπως μὴ... καταγελῶεν = ὅπως (ἵνα) μὴ καταγελῶσι (πβ. βιβλ. Γ΄, 4, 20 ὅπως παρεσκευάζοντο) **καταγελῶ τινος** (πβ. κατηγοῶ τινος) — **εἰ ἀποτρέποιτο** (ἐνν. τῆς ἐπιχειρήσεως) ἂν ἤθελεν ἀποτραπῆ, ἂν ἤθελε' παρατηθῆ... — **οἱ ἄλλοι τριάκοντα** οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν τριάκοντα (πβ. βιβλ. Γ΄, 4, 20)—**σὺν ἧ εἶχε δυνάμει**—σὺν τῇ δυνάμει, ἣν εἶχε (πβ. βιβλ. Γ΄, 4, 6 πρὸς ἧ εἶχε).

Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ κατὰ τὰ ἑξήμερῶματα (πβ. βιβλ. Γ΄, 2, 3) — **Μυσῶν ὄντων** ἀποτελουμένης ἐκ Μυσῶν—**ἔπεσον** ἰδὲ βιβλ. Γ΄, 4, 24—**ἐπιπεσὼν ὁ (Ἡριππίδας)**... ἔπεσον πολλοὶ καὶ ὀνικῶς ὁ λόγος θὰ ἦτο **ἐπιπεσόντος τοῦ Ἡριππίδου**... **ἔπεσον πολλοὶ** ἐν τῇ ἐριμνεΐᾳ ἢ μετοχῇ **ἐπιπεσὼν** νὰ γίνῃ ῥῆμα (ἐπέπεσε)—**αὐτοὶ δέ** ὁ Φαρναβάζος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν (πβ. βιβλ. Γ΄, 4, 22 αὐτοὶ δὲ κατιδόντες)—**ἐκπωμα** (ἐκπίνω) ποτήριον—**δὴ** προδήλως, προφανῶς — **οἷα Φ. κτήματα** ὁποῖα πράγματα φυσικὸν ἦτο νὰ ἔχη ὁ Φ. (ὡς σαυράτης ποῦ ἦτο) — **ὑποζύγια** ζῶα (ζευγνύομενα εἰς ὀχήματα φορτηγὰ ἢ φέροντα φορτίον ἐπὶ τῆς ῥάχεώς των)—**σκευοφόρα** (πβ. βιβλ. Γ΄, 4, 22).

Χρήματα πράγματα, λάφυρα (ἰδὲ βιβλ. Γ΄, 4, 24) — **ἀπήγαγον** παρέλαβον, ἵνα ἀποκομίσουν — **ὑποστήσας**... τοποθετήσας κρυφίως, τοποθετήσας ἀπαρατηρήτους εἰς μέρος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐμελλον νὰ διέλθουν ὁ Σπιθριδάτης καὶ οἱ Παφλαγόνες—**ἀφείλετο ἅπαντα τὸν**... (πβ. § 21 αἰτεῖ ὀπλίτας τὸν Ἀγισίλαον)—**δὴ** φυσικά.

Ὅσιν ἤνεγκαν δὲν τὸ ὑπέφεραν (πβ. βιβλ. Γ΄, 1, 17 χαλεπῶς φέρων) — **ἀλλ' ὡς ἀδικηθέντες καὶ**... ἀλλ' ἔχοντες τὴν γνώμην ὅτι... — **νυκτός** διὰ νυκτός — **συσκευασάμενοι**

(πβ. βιβλ. Γ', 4, 12) — *οἴχομαι* ἔχω ἀπέλθει, ἔχω φύγει, ἔχω χαθῆ *ᾧχοντο ἀπιόντες εἰς* ... ἔφυγον καὶ ἀπῆλθον εἰς ... — *πιστεύσαντες* (ἐνν. αὐτῶ) *ὅτι* δώσαντες πίστιν εἰς αὐτόν, διότι ... — *ἀποστάς* ἐνεστ. ἀφίσταμαι (πβ. § ἀφιστάναι).

Ἀπόλειψις (ἀπολείπω) ἐγκατάλειψις *τῆς ἀπολείψεως* συνδετέον μὲ τὸ *βαρύτερον* = μᾶλλον δυσάρεστον, λυπηρότερον (πβ. βιβλ. Γ', 2, 1 βαρύς) — *ἐν τῇ στρατείᾳ* (πβ. βιβλ. Γ', 4, 15 ἐν ταῖς σπονδαῖς).

Ἐπὶ Δασκυλείῳ ἰδὲ βιβλ. Γ', 4, 13 — *ἄρματα δρεπανηφόρα* ἦσαν δίτροχα πολεμικὰ ὄχηματα φέροντα δρέπανα κατὰ τοὺς τροχοὺς ἐκατέρωθεν — *ὁ δὲ* (οὐκ ἐμέλλησεν) τίς; — *στάδιον* ἰδὲ βιβλ. Γ', 2, 10 — *καὶ τοὺς Παφλαγόνας* ἰδὲ § 3 γιλίους ἱππέας — *Μυσῶν ὄντιων* Μυσοὶ ἦσαν οἱ κάτοικοι τῆς Μυσίας, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας κειμένης πρὸς Β. τῆς Ἀυδίας — *λαφυροπῶλαι* ἦσαν ὑπάλληλοι φροντίζοντες νὰ ποιοῦν τὰ λάφυρα διὰ λογαριασμὸν τῆς πολιτείας, διότι παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις πᾶσα λεία ἦτο δημοσία — *ἐκεῖνοι (μέντοι)* τίνες; — *Ἀρριαῖος* Πέρσης σατραπῆς, γνωστός ἐκ τῆς Κύρου Ἀναβάσεως — *Μεγαβάτης* υἱὸς τοῦ Σπιθριδάτου.

§ 20—40

Ἐκ παλαιοῦ (ἐνν. χρόνου) παλαιότερον, πρὸ πολλοῦ — *ξένος* φίλος (ἐκ φιλοξενίας) — *ξενουμαί τινί* γίνομαι φίλος μὲ τινα, συνάπτω σχέσεις (ξενίας) μὲ τινα — *ὡς οὔτοιπο* = ὡς (ὅτι) ᾔφετο (πβ. βιβλ. Γ', 4, 11 ὡς ἔχοι) — *συναγαγεῖν ἄν... Φαρνάβαζον* = ὅτι συναγάγοι ἄν Φ., ὅτι ἠδύνατο νὰ πείσῃ τὸν Φ. νὰ ἔλθῃ εἰς συνέντευξιν μὲ αὐτόν (πβ. § 2).

Ὡς δὲ ἤκουσεν εὐθὺς δὲ ὡς ἤκουσεν (ὁ Ἀγησίλαος) — *σπονδὰς λαβὼν καὶ δεξιάν* λαβὼν (ὁ Ἀπολλοφάνης) παρὰ τοῦ Ἀγησίλαου ἀναχωρῆν καὶ ἐπίσημον διαβεβαίωσιν (ἦτοι ἀφοῦ ἐδέχθη ὁ Ἀγησίλαος ἀναχωρῆν πρὸς τὸν Φαρνάβαζον καὶ ἔδωκε περὶ τούτου ἐπίσημον διαβεβαίωσιν πρὸς τὸν Ἀπολλοφάνην, πβ. § 15) — *παρῆν* ἐπανῆλθεν, ἐπέστρεψε (πβ. βιβλ. Γ' 4, 30 παρῆσαν) — *εἰς συγκείμενον χωρίον* ἰδὲ βιβλ. Γ', 2, 19 — *ἐνθα δὴ* ὅπου ἦδη — *πρὸς γλῶσση*, τόπος πλήρης γλῶσσης — *ὑποτιθέντων τῶν*

θεραπόντων . . . = εἰ καὶ ὑπετίθεσαν οἱ θεράποντες, ἐνῶ ἔθετον κάτω οἱ θεράποντες . . . ἵνα ἐπ' αὐτῶν καθίσῃ ὁ Φαρνάβαζος—*ράπιά* στρώματα, τάπητες κεντητοί—*ἐντροφῶ* εἶμαι ἢ φαίνομαι τρυφηλός—*φανλότης* λιτότης, ταπεινότης—*κατακλίνομαι* ξεαπλώνομαι (κατὰ γῆς)—*ὡσπερ εἶχε* ὡπως ἦτο (μὲ τὴν πολυτελεῖ σιολὴν τούτου).

Προσεῖπαν (ἐνεστ. προσαγορεύω, πβ. βιβλ. Γ', 4, 20 προεῖπε) προσηγόρευσαν ἀλλήλους διὰ τοῦ «χαῖρε», ἐχαμοετίσθησαν—*προτειναντος τοῦ Φ.* = ἐπεὶ προέτεινεν ὁ Φ., ἀφ' οὗ . . . = *ἀντιπρούτεινε* = προέτεινεν ἐπίσης—*ἄρχομαι λόγου* ἀρχίζω ὁμιλίαν, ἀρχίζω νὰ ὁμιλῶ.

Καὶ πάντες ἐνν. ὑμεῖς—*ἐγενόμην* ὑπῆρξα—*ἐν δὲ τῇ γῇ* κατὰ ξηρὰν δέ—*αὐτός* (ἐνν. ἐγώ) ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἐγὼ προσωπικῶς, ἀτός μου—*ἀπὸ τοῦ ἵππου* = ἔφιππος—*εἰς τὴν θάλατταν* ἕως μέσα εἰς τὴν θάλασσαν—*διπλοῦς* διπρόσωπος, δόλιος, ἀνελικρινής—*καὶ διπλοῦν* . . . = καὶ οὐδὲν ἂν ἔχοιτε κατηγορεῖσάι μου διπλοῦν οὔτε ποιήσαντος οὔτε εἰπόντος πόποτε πρὸς ὑμᾶς, ὡσπερ Τισσαφέρους (κατηγορεῖτε), καὶ δὲν θὰ ἠδύνασθε νὰ με κατηγορήσετε ὅτι ἔπραξά ποτε ἢ εἶπα τίποτε τὸ ἀνελικρινές πρὸς σᾶς, ὡπως κατηγορεῖτε τὸν Τισσαφέρην.

Γενόμενος = εἰ καὶ ἐγενόμην, ἐνῶ ὑπῆρξα, ἐνῶ ἐδειχθῆν—*οὕτω* . . . *ὑφ' ὑμῶν ὡς* εἰς τοιαύτην θέσιν ἔχω ἔλθει ἀπὸ σᾶς, ὥστε—*δεῖπνον* νὰ φάγω—*εἰ μὴ* . . . ἐκτὸς ἐάν—*ὧν ἂν λίπητε* = τούτων ἂ ἂν . . . ἔξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα . . . ἔξ ὧν σεῖς . . . (πβ. βιβλ. Γ', 4, 28 ἔξ ὧν αἶ τε πόλεις)—*θηρία* ζῶα διὰ κυνήγιον (πβ. § 15 θῆρα) *ἐφ' οἷς* διὰ τὰ ὁποῖα—*ὄσιος* ὁ ὑπὸ τοῦ θείου νόμου καθωρισμένος, ἅγιος—*τὰ ὄσια καὶ τὰ δίκαια* τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα δίκαια—*ὑμεῖς δὴ* σεῖς λοιπόν, σεῖς τότε—*ὅπως* = πῶς, κατὰ πόσον—*ταυτὰ ἐστὶν ἀνδρῶν* ταῦτα (δηλ. αἱ πράξεις σας) εἶναι ἴδια . . . εἶναι ἔργα . . .—*χάριτας ἀποδίδωμι* ἀνταποδίδω εὐεργεσίας (πβ. χάριν εἰδὼς καὶ βιβλ. Γ', 4, 11 χάριν ἔχει).

Ἐπησχύνθησαν αὐτόν = ἐπὶ τούτοις ἠσχύνθησαν αὐτόν, ἀκούσαντες ταῦτα κατελήφθησαν ἀπὸ ἐντροπῆν πρὸς αὐτόν (πβ. § 10 ἐλήφτετο)—*χρόνω ποτέ* κάποτε ἐπὶ τέλους, μετὰ παρέλευ-

σιν ἀρχετῆς ὄρας—**ἀλλὰ μὴν** ἀλλὰ βεβαίως—**σὲ εἰδέναι** = ὅτι σὺ οἶσθα, ὅτι σὺ...—**ξένοι** (πβ. § 29) — **αἱ πόλεις** αἱ πατρίδες τῶν (πβ. κατωτ. σὺν ταῖς πατρίσι)—**καὶ τοῖς ἐξενωμένοις** ἀντικείμενον εἰς τὸ **πολεμοῦσι** (πβ. § 29 ἐξενώθη) — **ἂν οὕτω τύχωσι** ἂν εἰς τοιαύτην σχέσει εὐρεθοῦν (δηλ. εἰς πόλεμον πρὸς ἀλλήλους)—**ἔστιν ὅτε** ἐνίοτε (πβ. βιβλ. Γ', 1, 15)—**σοι** (δοτική!) μὲ σέ—**περὶ παντὸς ποιούμαι τι** θεωρῶ τι ὡς τὸ σπουδαιότατον, ὡς μέγιστον πρᾶγμα.

Εἰ ἔδει ἂν ἐπρόκειτο—**ἀλλάξασθαί σε ἀντι δεσπότην βασιλέως ἡμᾶς δεσπότης** νὰ ἀλλάξῃς κύριον καὶ ἀντὶ τοῦ βασιλέως νὰ κάμῃς ἡμᾶς κυρίους—**ἔξεστί σοι ζῆν** δύνασαι νὰ ζῆς—**μεθ' ἡμῶν γενομένῳ** = ἡμῶν συμμαχήσαντι, ἀφοῦ συμμαχίσης μεθ' ἡμῶν—**καρποῦμαι τι** ἀπολαύω τι—**καίτοι** καὶ τῇ ἀληθείᾳ—**ἐλεύθερον εἶναι** (ἐνν. τινά) τὸ νὰ εἶναι τις ἐλεύθερος, τὴν ἐλευθερίαν—**ἐγὼ μὲν** ἐγὼ τοῦλάχιστον—**ἀντάξιον τῶν πάντων χρημάτων** ἰσάξιον πρὸς ὅλα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, ἀξίζει τόσον, ὅσον ὅλα...

Οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ δὲν...—**κελεύομεν** ἰδὲ § 10 ἐκέλευσε—**πένητα μὴ ἐλεύθερον δὲ εἶναι** ἐν τῇ ἐρημνείᾳ ἀντιστρόφως: ἐλεύθερον μὲν, πένητα δέ ἢ πένητα ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ εἶναι—**ἡμῶν συμάχοις χρώμενον** ἡμᾶς συμάχους ἔχοντα—**αὔξειν μὴ** = πειρᾶσθαι αὐξάνειν οὐχί—**ἀρχή** τὸ κράτος (πβ. βιβλ. Γ', 4, 5)—**ὁμόδουλος** (πβ. ὁμόθησοι, ὁμοεθνεῖς κτλ.) **τοὺς ὁμοδούλους σοι** τοὺς μετὰ σοῦ δουλεύοντας εἰς τὸν βασιλέα, τοὺς ἄλλους, οἱ ὅποιοι εἶναι δοῦλοι τοῦ βασιλέως, ὅπως σὺ—**καταστρέφομαι τινα** ὑποτάσσω τινὰ (πβ. Γ', 4, 12)—**καίτοι** καὶ ὁμως—**ἅμα** συγχρόνως—**τίνος ἂν δέοις** τίνος πράγματος θὰ εἶχες ἀνάγκην—**μὴ οὐχὶ εἶναι** = ὥστε εἶναι, ὥστε νὰ εἶναι—**πάμπαν** κατὰ πάντα, παντελῶς.

Οὐκοῦν λοιπὸν—**ἀπλῶς** εἰλικρινῶς (τὸ ἀντίθετον; πβ. § 32)—**ἀποκρίνωμαι** (ἀόριστος) νὰ ἀποκριθῶ;—**ἔφη** ὁ Φαρνάβαζος—**τάτη** (ἐνν. εἶναι) ὁρίξῃ νὰ εἶμαι—**προσιάτω τινί τι** ἀναθέτω εἰς τινά τι—**ὡς ἔοικε** καθὼς φαίνεται—**εὖ χρεὶ εἰδέναι** = χρεὶ εὖ εἰδέναι ὑμᾶς, πρέπει νὰ τὸ ἤξευρετε καλά.

Λαμβάνομαι τινος πιάνομαι ἀπὸ τι, πιάνω τι—**λῶστος** =

ἄριστος—**τοιούτος** ὅστις εἶσαι τοιοῦτος—**δὲ οὖν** ὅπωςδῆποτε—**ἐπίστω** προστακτικὴ τοῦ **ἐπίσταμαι** γνωρίζω **καλῶς**—**ἄπειμί** τίνος χρόνου εἶναι;—**τοῦ λοιποῦ** εἰς τὸ ἕξης (πβ. βιβλ. Γ', 2, 5 τὸ λοιπόν)—**ἕως ἄν** ἕως οὗτου θά—**ἀφεξόμεθα** ὁ ἐνεστώς;

Σύνοδος συνέντευξις—**τὸν ἵππον**=τὸν ἑαυτοῦ ἵππον—**καλός** νεαρός—**ὑπολείπομαι** μένω ὀπίσω—**προσδραμών** ἐνν. πρὸς τὸν Ἀγησίλαον—**ξένος** (πβ. § 29, 44 κ. ἄ.) **ποιοῦμαι σε ξένον** θέλω νὰ γίνης φίλος μου—**ἐγὼ δέ γε** ἀλλὰ καὶ ἐγώ—**μέμνησό νυν** (ἐνν. ἐμοῦ) λοιπὸν νὰ με ἐνθυμῆσαι—**φάλαρα ἔχοντος**... = φάλαρα, ἃ εἶχε περὶ τῷ ἵππῳ Ἰδαῖος ὁ γραφεύς... , **χαλινὸν** μὲ ὥραϊα κοσμήματα κατὰ τὸ μέτωπον, τὸν ὁποῖον εἶχε...—**γραφεύς** γραμματεὺς—**περιελὼν ἀντέδωκε**=περιεῖλε καὶ ἀντέδωκε **περιαιρῶ** ἀφαιρῶ ἀπὸ πέριξ, ἀφαιρῶ τι κείμενον πέριξ τινός, (ὅπως ἐνταῦθα ὁ χαλινὸς περὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἵππου)—**ἀντιδίδωμι** δίδω καὶ ἐγώ, ἀνταποδίδω (πβ. βιβλ. Γ', 1, 13 ἀντετίμα καὶ κεφ. 2, 15 ἀνταναβιβάσαντας)—**μεταδιώκω τινά** τρέχω κατόπιν τινός.

Ἐν τῇ ἀποδημίᾳ κατὰ τὴν ἀποδημίαν (πβ. § 28 ἐν τῇ στρατείᾳ)—**ἀδελφός**=ὁ ἀδελφός (αὐτοῦ, πβ. § 28)—**ἀποστερῶν** (ἐνν. αὐτόν) **τὴν ἀρχήν** θέλων νὰ στερήσῃ αὐτὸν τῆς ἀναλόγου κληρονομίας—**φυγᾶς** ἐξόριστος.

Κυζικηνός ἡ Κύζικος ἦτο παρᾶλιος πόλις τῆς Μ. Ἀσίας ἐπὶ τῆς Προποντίδος, εἰς τὰ νότια παρᾶλια τῆς χερσονήσου Ἀρκτονήσου—**οἱ περὶ αὐτὸν τριάκοντα** (πβ. § 33)—**ὅτε τοῖς Ἀθηναίοις ἐπολεμεῖτε** περὶ τίνος πολέμου πρόκειται ἐνταῦθα;—**εἰς τὴν θάλατταν κατεδίδωκον** τοιοῦτον τι ἔγινε κατὰ τινὰ μάχην Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων παρὰ τὴν Ἀβυδον (Ξεν. Ἑλλ. βιβλ. Α', 1, 6)—**οὕτω διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν** (πβ. § 7 καὶ 25)—**καὶ οἰκήματα καὶ παραδείσους** (πβ. §. 15 καὶ 16—**εἰ μὴ γινώσκω** σοβαρῶς λέγει ταῦτα ὁ Φαρνάβαζος;

Χρόνω ποτέ διατὶ ἐβράδυνεν ὁ Ἀγησίλαος νὰ ἀπαντήσῃ;—**ἐλεύθερον εἶναι**... **ἀντάξιον εἶναι**... (πβ. τὸ τοῦ Ῥήγα Φεραίου: Καλύτερα μᾶς ὄρας ἐλεύθερη ζωή...)—**πρέπει γοῦν σοί** τίνος λόγοι εἶναι ταῦτα;—**στρατηγὸν** (πέμπη) δηλ. ἀρχιστρά-

τηγον τῶν ἀνά τὴν Μ. Ἀσίαν Περσικῶν δυνάμεων — *τοιούτος* (ὄν) δηλαδή;

(*Μέμνησό νυν*) ἔφη· τίς; — *παλιόν*· ἰδέ βιβλ. Γ', 4, 14 — *φάλαρα* κυρίως ἐλέγοντο κοσμήματα τιθέμενα κατὰ τὸ μέτωπον τῶν ἵππων, ἔπειτα τὸ περὶ τὸ μέτωπον τοῦ ἵππου κεκοσμημένον μέρος τοῦ χαλινοῦ καὶ τέλος ὅλος ὁ κεκοσμημένος χαλινός — *ὁ παῖς*· τίς δηλαδή; — *ἐν τῇ ἀποδημίᾳ*· ἴσως ἐννοεῖ ἀποδημίαν τοῦ Φαρναβάζου εἰς Σοῦσα πρὸς τὸν βασιλέα.

§ 41

Καί τότε δὴ· τότε δὲ πράγματι — *ἀπεπορεύετο*· ἀπεσύρετο (πβ. § 15) — *ὑπέφαινε*· ἰδέ βιβλ. Γ', 4, 16 — *πρὸς ᾧ εἶχε*· ἰδέ βιβλ. Γ', 4, 6 καὶ πβ. § 23 σὺν ἧ εἶχε δυνάμει — *πορευσόμενος*· μὲ σκοπὸν νὰ πορευθῆ, ἵνα... (πβ. § 5 ἀσπασόμενος) — *ὡς δύναται ἀνωτάτω*· ὅσον θὰ ἠδύνατο βαθύτερον εἰς τὰ ἐνδότερα (τῆς Ἀσίας) — *νομιζων*... *ἀποστήσειν βασιλέως*· ὅτι θὰ κάμῃ νὰ ἀποστατήσουν ἀπὸ τοῦ βασιλέως... (πβ. § 2 ἀφιστάναι) — *ὅσα ὀπισθεν ποιήσαιτο*· ὅσα ἤθελεν ἀφήσει ὀπισθέν του — *ὥσπερ εἶπε*· (πβ. § 38).

Ἐκ τῆς χώρας· ἐκ τῆς χώρας αὐτοῦ (δηλ. τοῦ Φαρναβάζου) — *Θήβη*· πόλις ἐν Τροίᾳ, πλησίον δὲ ταύτης ὑπῆρχε χωρίον *Ἄστυρα*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

§ 1 — 4

Εἰμι ἐν τινί· καταγίνομαι εἰς τι — *σαφῶς ἦσθοντο*· ἀσφαλῶς ἀντελήφθησαν, θετικῶς ἐπληροφορήθησαν — *ἐλληλθότα*... *καὶ συνεστηκνίας*... = ὅτι ἐλληλύθει... καὶ ὅτι συνειστήκεσαν *συνιστάμεθα*· συνενοῦμεθα — *ἐπὶ πολέμῳ πρὸς ἑαυτούς*· πρὸς πόλεμον... ἵνα πολεμήσουν ἐναντίον των (πβ. βιβλ. Γ', 4, 15 ἐπὶ προόδῳ) — *τὴν πόλιν* (ἑαυτῶν)· τὴν πατρίδα των.

Ταῦτα (παρεσκευάζοντο)· εἰς ταῦτα... — *ἐπὶ τὸν Ἄγ.* =

πρὸς τὸν Ἄγ. — *διηγοῦμαι* ἐκθέτω — *ὡς ἔχοι καὶ ὅτι ἐπιστέλλοι* = ὡς εἶχε καὶ ὅτι ἐπέστελλε, πῶς εἶχον... (πβ. βιβλ. Γ΄, 2, 9 ὡς ἔχοι καὶ § 29 εἶπεν ὡς οἴοιτο) — *ἐπιστέλλω* παραγγέλλω (πβ. βιβλ. Γ΄, 4, 11 ἐπέστευε).

Χαλεπῶς ἤνεγκε (πβ. § 26 καὶ βιβλ. Γ΄, 1, 17) — *ἐνθυμοῦμαι* βάζω εἰς τὸν νοῦν μου, σκέπτομαι — *οἶων*... *ἀποστεροῖτο* = ὁποῖων... ἀπεστερεῖτο (πβ. ἀνωτ. ὡς ἔχοι) — *ὅτι εἶη* ὅτι ἦν, (πβ. ἀνωτ. ὅτι ἐπιστέλλοι) — *ἐκεῖνα* τὰ ἐκεῖ (δηλ. τὰ ἐν Ἑλλάδι) — *καλῶς γένηται* λάβουν καλὴν ἔκβασιν — *ἐπίστασθε* τίνος ἐγκλίσεως; (πβ. κεφ. 1, § 8 εὖ ἴσθι) — *οὐ μὴ* οὐδαμῶς θὰ... — *παρέσομαι* θὰ ἐπιστρέψω (πβ. κεφ. 1 § 30 παρῆν) — *πράξων ὧν*... = ἵνα πράξω ταῦτα, ὧν... (πβ. κεφ. 1, § 5 ἀσπασόμενος).

Ἐψηφίσαντο βοηθεῖν... ἔλαβον τὴν ἀπόφασιν..., ἀπεφάσισαν νὰ παράσχουν βοήθειαν μετὰ τοῦ Ἀγησιλάου εἰς τὴν... — *λαβόντες αὐτὸν πάλιν ἤκειν* = λαβεῖν αὐτὸν καὶ πάλιν ἤκειν.

Τὰ χρήματα ἰδὲ βιβλ. Γ΄, 5, 1 — *τὰς μεγάλας πόλεις* αὐταὶ ἦσαν αἱ Θῆβαι, ἡ Κόρινθος, τὸ Ἄργος καὶ αἱ Ἀθῆναι — *οἶων ἐλπίδων* (πβ. βιβλ. Γ΄, 5, 1 ἐλπίδας ἔχοντα μεγάλας καὶ κεφ. Α΄, § 41 νομίζων ὅποσα ὄπισθεν ποιήσατο...) — *τοὺς συμμάχους* δηλ. τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ συμμαχικῶν πόλεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΕΝΥΠΝΙΟΝ

§ 1

Ἄρτι πρὸ ὀλίγου μόλις — **διδασκαλεῖον** σχολεῖον — **πρόση-
βος** = ὁ πρὸς τὴν ἡβην, ὁ πρὸς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν (πρὸς τὰ
18 ἔτη) — **ἤδη... ὧν** πλησιάζων πλέον τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν —
ὅτι καὶ διδάξαιτό με ὡσάν τί νά με διδάξῃ — **ἔδοξε δεῖσθαι**
= ἔδοξεν ὅτι δεῖται **δέομαί τινος** ἔχω ἀνάγκην τινός — **πόνος**
κόπος — **τὰ ἡμέτερα** ἡ (οἰκογενειακὴ) περιουσία μας — **βάναν-
σος** ἐργατικός, χειρωνακτικός **τῶν β. τούτων** ἐκ τῶν β. τού-
των, ἐκ τῶν γνωστῶν βασιάσων — **ἂν ἔχειν... καὶ μηκέτι εἶναι**
(ἐννοεῖται ἐκ τοῦ προηγουμένου **ἔδοξε** τὸ ῥῆμα **ἐδόκει**) = ἐδόκει
ὅτι ἔχοιμι ἂν... καὶ μηκέτι εἶην ἂν, ὅτι θὰ εἶχα... καὶ δὲν
θὰ ἦμιον πλέον — **οἰκόσιτος** (κυρίως = ὁ ἐν τῷ οἴκῳ ἢ ἐκ τοῦ
οἴκου τρεφόμενος) βάρος εἰς τὴν οἰκογένειαν — **τηλικούτος ὧν**
ἐνῶ εἶχα τοιαύτην ἡλικίαν — **οὐκ εἰς μακράν** οὐχὶ μετὰ παρέ-
λευσιν πολλοῦ χρόνου — **ἀεὶ** ἐκάστοτε — **τὸ γιννόμενον** τὰ κερ-
διζόμενα χορήματα.

(**Ἀποφέρων**) **ἀεὶ** δηλ. κάθε ἡμέραν ἢ κάθε ἐβδομάδα ἢ
κάθε μῆνα.

§ 2

Ἀρχή ἀφετηρία βάσις, — **ῥᾶστος** πῶς κάμνει τὸ θετικόν;
— **ἐκμαθεῖν** εἰς τὸ νά... — **καὶ πρόχειρον... πόρον** καὶ τοιαύ-
τήν, ὥστε νά ἔχη πρόχειρον κέρδος καὶ διαρκῆ πόρον χορημά-
των — **ἄλλου...** **ἐπαινοῦντος** ἐν ᾧ εἰς ἐπῆνει ταύτην καὶ ὁ
ἄλλος ἐκείνην — **ὡς... γνώμης... εἶχε** ἀναλόγως τῆς γνώ-
μης... τὴν ὁποίαν εἶχε... κατὰ τὴν γνώμην... τὴν ὁποίαν

εἶχε...—*ἐρμολύφος ἢ ἐρμολυφεύς* (κυρίως=γλύπτης Ἐρμῶν)· γλύπτης, ἀγαματοποιός—*δοκῶν εἶναι* = ὅς ἐδόκει εἶναι—*οὐ θέμις* (ἔνν. ἐστί)· δὲν ἐπιτρέπεται—*ἐπικρατῶ*· ὑπερισχύω· προτιμῶμαι—*σοῦ παρόντος*· ἐν ᾧ σὺ εἶσαι παρών, ἐνώπιόν σου—*τυγχάνω φύσεως δεξιᾶς*· γεννῶμαι μὲ φυσικὴν δεξιότητα πρὸς τι, προικίζομαι ὑπὸ τῆς φύσεως μὲ δεξιότητα πρὸς τι—*τεκμαίρομαι*· εἰκάζω, συμπεραίνω—*ταῖς ἐκ τοῦ κηροῦ παιδιαῖς*· ἀπὸ τὰ παιγνιδάκια, τὰ ὅποια κατεσκευάζα μὲ κηρόν—*ὁπότε ἀφειδήν*· ὁσάκις ἀφηνόμην, ὁσάκις ἀπελνόμην—*ἂν ἀνέπλαττον*· συνήθιζα νὰ πλάττω—*εἰκότως*· μὲ φυσικότητα—*ἐφ' οἷς* = ἐπὶ τούτοις δέ, διὰ ταῦτα δέ—*πληγὰς λαμβάνω* (παιθητικὸν τοῦ *παῖω ἢ πατάσω τινα*) = —*εἰς τὴν εὐφυΐαν*· ὡς πρὸς τὸ φυσικὸν μου προτέρημα... διὰ τὴν εὐφυΐαν μου (πρ. ἀνωτέρω φύσεως τυγῶν δεξιᾶς)—*εἶχον ἐπ' ἐμοί*· ἐστήριζον εἰς ἐμέ—*ἀπ' ἐκείνης τῆς πλαστικῆς*· ἔνεκα ἐκείνης τῆς ἰκανότητός μου εἰς τὸ πλάττειν.

(*Δύναται*) *καὶ τοῦτο*· δηλ. καὶ ἐρμολύφος ἀγαθὸς γενέσθαι—*ταῖς ἐκ τοῦ κηροῦ παιδιαῖς*· ἐννοεῖται ἴσως ὁ κηρός, μὲ τὸν ὅποιον ἦτο ἀλειμμένη ἢ πλάξ, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔγραφον ἐν τῷ σχολείῳ οἱ παῖδες χαράσσοντες γραμμὰς δι' αἰχμηροῦ τινος ὀργάνου—*ἀπ' ἐκείνης τῆς πλαστικῆς*· (πβ. ἀνωτέρω βόας ἢ Ἴππους... ἀνέπλαττον.)

§ 3

"*Ἀμα τε οὖν ... κἀγὼ ...* εὐθύς λοιπὸν ὡς..., ἐγὼ παρεδόθην—*ἄχθομαι*· δυσαρεστοῦμαι—*ἀλλὰ μοι... ἐδόκει*· τοῦναντίον δὲ μάλιστα μοῦ ἔφαινετο—*ἠλικιώτης*· συνῆλικιώτης, συνομηλιξ—*εἰ φαινοίμην*· διότι θὰ παρουσιαζόμην—*γλύφω*· σκαλίζω, φκευάνω (ὡς γλύπτης)—*ἐμαντῶ τε ...* καὶ χάριν τοῦ ἑαυτοῦ μου...—*προαιρουῦμαι*· προτιμῶ, θέλω—*τοῖς ἀρχομένοισι*· (ἔνν. τέχνης)· εἰς τοὺς ἀρχαίους—*ἐγκοπεύς*· κοπίδι (ἐργαλεῖον τῶν λιθοξόων πρὸς κοπὴν λίθων)—*γάρ*· δηλαδή—*καθινοῦμαί τινος*· κτυπῶ τι—*ἐπειπών*· καὶ δίδων τὸν ἐγκοπέα εἶπεν—*τοί*· βέβαια—*σκληρότερον*· μὲ περισσοτέραν δύναμιν (ὄχι μαλακά)—*κατενεγκόντος*· (ἔνν. ἐμοῦ)· ἔπειδὴ ἐγὼ κατή-

νεγρον' *καταφέρω* κτυπῶ — *ὑπ' ἀπειρίας* ἔνεκα... ἔξ... — *κατάγνυμι* θραύω, τσακίζω — *ὁ δὲ (ἀγανακτησίας)* ὁ δὲ θεῖος. . . — *σκυτάλη* ράβδος, ματσούχα — *κατάρχομαί τινος* πλήττω τινά (κυριῶς λέγεται ἐπὶ τῶν σφαγίων, τὰ ὁποῖα ἐφρόνεον κτυπῶντες μὲ πέλεκυν' πβ. ἀνωτέρω καθιζινεῖσθαι) — *δάκρυά μοι* (ἐνν. ἐγένετο) δάκρυα δι' ἐμὲ ὑπῆρξαν.

Διὰ τοῦ *κατήρξατο* (= μὲ ἐκτύπησε) γίνεται λογοπαίγνιον, διότι ἡ λέξις σημαίνει συγχρόνως καὶ «μὲ ἐμίσησε τὴν τέχνην».

§ 4

Ἀποδράς ἔνεστ. *ἀποδιδράσκω* = δραστετεύω, ξεφεύγω — *συνεχές* ἐπίρρημα — *ἀνολολύζω* θρηνηῶ μεγαλοφώνως, σκουίζω — *καὶ δακρύων ὑπόπλεως* καὶ γεμῆτος δάκρυα — *μῶλωψ* σημάδι κτυπήματος, μαρφή — *κατηγόρου* (ἐνν. τοῦ θείου μου) *πολλὴν ὠμότητα* κατηγόρου τὸν θεῖόν μου ὡς πολὺ σκληρόν, ἀπάνθρωπον — *ἔδρασε* ἔνεστ. *δρῶ* (δράω) πράττω — *ὑπερβάλλομαι* (ἢ ὑπερβάλλω) *τινά* ὑπερτερῶ τινά, γίνομαι ἀνώτερός του — *ἀγανακτησαμένης* = ἀγανακτησίας (πβ. § 3 ἀγανακτησίας) — *λοιδοδοροῖμαί τινι* (καὶ λοιδορῶ τινά) λέγω ὕβρεις κατὰ τινος — *κατέδαρθον* ἔνεστ. *καταδαρθάνω* ἀποκοιμῶμαι, μὲ παίρνει ὁ ὕπνος — *ἐνδακρυς* (πβ. ἀνωτέρω δακρύων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπόπλεως) — *ἐννοῶν* ἔχων εἰς τὸν νοῦν μου τὴν τιμωρίαν τοῦ θείου μου — *(διηγοῦμαι) τὴν σκυτάλην* δηλ. τὸ μέγεθος αὐτῆς καὶ τὰ δι' αὐτῆς κτυπήματα.

§ 5

Γελάσιμος ἐκεῖνος ποῦ εἶναι διὰ τὰ γελᾶ κανεῖς, ἄξιος γέλωτος — *μειρακιώδης* παιδαριώδης, παιδαριστικός — *φιλήκοος* ὅστις ἀρέσκειται τὰ ἀκούη, ὁ προσεκτικός (πβ. φιλοθεάμων) — *καθ' Ὅμηρον* = κατὰ τρόπον τοῦ λέγειν τοῦ Ὁμήρου — *ἐνύπνιον* (ἐπίρρ.) καθ' ὕπνον — *ἀμβρόσιος* (λ. ποιητ.) θεῖος — *διὰ νύκτα* διαρκούσης τῆς νυκτός — *ἐναργής* ὁρατός, ψηλαφητός, ὀλοζώντανος — *τῆς ἀληθείας* τοῦ πραγματικοῦ — *γοῦν* ὀπωσδήποτε, τὸ βέβαιον εἶναι — *τὸ σχῆμα* ἡ μορφή, τὸ ἑξωτερικόν — *ἐναυλος* ὅστις ἠχεῖ ἔτι ἐντὸς τῶν ὠτων (ὡς ἦχος αὐλοῦ) ἢ

φωνή τῶν ἀκουομένων ἑναυλός· τῆς φωνῆς ὁ ἦχος ἔτι παραμένει εἰς τὰ ὄτά μου—σαφής· καθαρός (πβ. ἀνωτέρω ἑναργής).

§ 6

Ταῖν χεροῖν· ἐνν. ἐμοῦ—μάλα· πολύ—μικροῦ=μικροῦ δεῖν, ὀλίγον ἔλειψε—γοῦν· τῇ ἀληθείᾳ—διασπῶμαι· σχίζω εἰς δύο—φιλοτιμούμεναι· ἀμιλλώμεναι (ποία νὰ με πάρῃ εἰς τὴν κατοχὴν της)—ἄρτι μὲν... ἄρτι δὲ... ποτὲ μὲν... ποτὲ δέ—ἐπικρατῶ· ὑπερισχύω (πβ. κερ. β')—παρὰ μικρόν· παρ' ὀλίγον (πβ. ἀνωτέρω μικροῦ δεῖν)—ὡς βούλοιο· ὅτι ἤθελε—αὐτῆς ὄντα=διότι αὐτῆς ἦν, διότι ἤμην ἰδικός της—ὡς ἀντιποιοῖτο=ὅτι ἀντεποιοῖτο· ἀντιποιοῦμαι· προβάλλω ἀξιόσεις—ἀλλότριος· ξένος—ἡ μὲν· ἡ μὲν μία—αὐχμηρός· ξηρός, ρυπαρός—τύλος· ἀπεσκληρωμένον μέρος τοῦ δέματος, ῥόζος—ἀνάπλεως· (πβ. § 4 ὑπόπλεως)—διαζώννυμαι τὴν ἐσθῆτα· ζώνω, περιβάλλω τὸ φόρεμά μου μὲ ζώνην περὶ τὴν ὀσφύν—ἡ τίτανος· ἄσβεστος, (κόνις ἐκ πελεκημένων ἢ ἔυσμένων μαρμάρων)—ὁπότε ξέοι=ὁσάκις ἔξεε (πβ. § 2 ὁπότε ἀφειθήν)—τὸ σχῆμα· τὸ παρόστημα, τὸ ἐξωτερικὸν (πβ. § 5)—κόσμιος· ἀξιοπρεπής—ἀναβολή· τὸ περιβλήμα, τὸ ἔνδυμα—τέλος (ἐπίρρ.) εἰς τὰ τελευταῖα δ' οὖν· τέλος πάντων—ἐφίημι· ἐπιτρέπω ὁποτέρᾳ βουλοίμην...=ὁποτέρᾳ βούλωμαι..., μὲ ποίαν ἐκ τῶν δύο θέλω (πβ. § 1 ὅτι διδάξαιτο)—σύνειμι· συναναστρέφομαι, συζῶ, διάγω μαζὶ (πβ. κατοπ. συνοιζειν)—σκληρά· τραχεῖα, σκληραγωγημένη (ἐκ τῆς ἐργασίας)—ἀνδρῶδης· ἀνδροπρεπής ὡσάν ἄνδρας (πβ. ἀνωτέρω ἀνδρική).

(Ἀντιποιοῖτο) τῶν ἀλλοτρίων· ξένων πραγμάτων δηλ. ἐμοῦ—διεζωσμένη τὴν ἐσθῆτα· σημεῖον χειρωναξίας!

§ 7

Φίλος· ἀγαπητός—οἰκοθεν (ἐνταῦθα)· ἐξ ἀρχῆς—μητροπάτωρ· ὁ πρὸς μητρός πάππος—καὶ μάλα· παρὰ πολύ—εὐδοκιμῶ· χαίρω καλὴν ὑπόληψιν, ἔχω ὄνομα, φημιζομαι—δι' ἡμᾶς· χάρις εἰς ἐμὲ (δηλ. τὴν Ἐρμογλυφικὴν)—λῆρος· ἀνοησία, ματαιολογία—φληναφος· φλυαρία, μορφολογία—δείξασα τὴν ἐτέραν· καὶ λέγουσα ταῦτα ἔδειξε τὴν ἄλλην γυναῖκα—θρέψη· τίνος

διαθέσεως εἶναι τὸ ῥῆμα; — **γεννικῶς** γενναίως, γενναιοφρόνως — **ἄπει** ἔνεστ. ἀπέρχομαι — **ἐπὶ λόγοις** διὰ λόγια.

Ἐπὶ λόγοις μετὰ περιφρονήσεως λέγονται ταῦτα ὑπὸ τῆς Ἑρμογλυφικῆς τιμώσης μόνον τὰ ἔργα.

§ 8

Μυσάττομαι σικχαίνομαι, ἀποστρέφομαι, μοῦ προξενεῖ τι ἀηδῖαν — **εὐτελής** εὐθηνός, τιποτένιος, πρόστυχος — **πιναρός** ὄυπαρός, ἀκάθαρτος, λερός — **τὸ εὐτελές, τὸ πιναρόν** = ἡ εὐτέλεια, ἡ πιναρότης — **ἀπὸ τοιούτων ὀρμώμενος** τοιαῦτα ἐφόδια ἔχων — **ἐκεῖνος** ὁ περίφημος ἐκεῖνος — **ἔδειξε** ἐφιλοτέχνησε, ἀπεικόνισε πιστῶς, δι' ἀνδριάντος παρέστησε — **γοῦν** διὰ τοῦτο ἴσια ἴσια — **κλεινός** (ἐκ τῆς λ. κλέως) ἔνδοξος — **αὐτός** = σύ — **ζηλωτός** θεωρούμενος εὐτιχῆς, μακάριος — **ἀποδείννυμι** καθιστῶ — **ἀποφαίνω** ἀναδεικνύω — **περίβλεπτος** ὁ (ὑπὸ πάντων) περιβλεπόμενος, θαυμαζόμενος — **διαπταίω** συνεχῶς προσκόπτω — **βαρβαρίζουσα πάντοθεν** παντοίους βαρβαρισμούς προσφέρουσα — **μάλα δὴ σπουδῆ συνείρουσα** (ἐνν. τοὺς λόγους) μὲ παρὰ πολὺν κόπον συναρμολογοῦσα τοὺς λόγους τῆς — **δ' οὖν** τέλος πάντων.

Τὸ εὐτελές, τὸ πιναρόν (πβ. ἀνωτ. ἀγχιμῆρὰ τὴν κόμην, τὸ χεῖρε τύλων ἀνάπλεως κ. τ. λ.) — **Φειδίας** σύγχρονος τοῦ Περικλέους· διατί κατέστη περίφημος; — **τὸν Δία** ποῖον ἄγαλμα τοῦ Διὸς ἐννοεῖται; — **Πολύκλειτος** ἐκ Σικυῶνος, ἀντίτεχνος τοῦ Φειδίου — **τὴν Ἥραν** ἐννοεῖ περιώνυμον ἄγαλμα τῆς θεᾶς ἐντὸς τοῦ ἐν Ἄργει ναοῦ αὐτῆς — **Μύρων** σύγχρονος τοῦ Πολυκλείτου ἐξ Ἐλευθεῶν. Ἐκ τῶν ἔργων του γνωστός εἶναι ὁ **δισκοβόλος** — **Πραξιτέλης** Ἀθηναῖος· τὰ ἔργα του διέκρινε **μεγάλη χάρις** ἐν τούτων εἶναι ὁ ἐν Ὀλυμπίᾳ τῆς Ἥλιδος Ἑρμοῦς — **διαπταίουσα καὶ βαρβαρίζουσα** ταῦτα ἔπασχεν ἡ Τέχνη ὡς ἄπειρος τῆς ῥητορικῆς καὶ τοῦ ὀρθῶς λαλεῖν ἐν γένει.

§ 9

Συνήθης ὅστις διαιτᾶται μετὰ τινος, σχετικός, φίλος — **μηδέπω** = μήπω, ὄχι ἀκόμη — **πειρῶμαι τινος** = λαμβάνω πεῖράν τινος, δοκιμάζω τινά — **ἡλίκος** πόσον μέγας — **οὐδὲν ἔτι μή**

τίποτε περισσότερο από, μόνον καὶ μόνον — *κάν* = καὶ ἐν — *ἀγενής*· εὐτελής, φαῦλος, χαμερπής — *ἡ γνώμη*· τὸ φρόνημα — *πρόδος*· ἢ εἰς τὸ κοινὸν ἔξοδος, ἢ εἰς τὸν κόσμον παρουσίας — *ἐπιδικάσιμος* (καρίως = ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἀπαιτεῖ τις δικαστικῶς)· περιζήτητος — *αὐτὸ μόνον*· ἀκριβῶς μόνον, μόνον καὶ μόνον — *τὸν προὔχοντα*· πάντα ὑπερέχοντα — *ὑποπιήσω*· ζαρώνω (ἐκ φόβου), κύπτω ἐνώπιόν τινος — *θεραπεύω*· περιποιῶμα — *τοῦ κρείττονος*· τοῦ ὑπερέχοντος — *ἐρμαιόν τινός εἰμι*· εἶμαι εἰς τὴν διάκρισίν τινος, μὲ κάμνει ὅ,τι θέλει — *εἰ δὲ καί*· καὶ ἂν ὑποθέσωμεν δὲ ὅτι... — *ἐξεργάζομαι*· κατασκευάζω, φιλοτεχνῶ — *οὐκ ἔστιν ὅστις*· οὐδείς — *οἷος ἂν ἦς*· ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶσαι — *βάνασος*· ἰδὲ § 1 — *χειρῶναξ* (καρίως = ὁ ἀναξ τῶν χειρῶν, ἦτοι κύριος τῶν χειρῶν του)· ὁ διὰ τῶν χειρῶν ἐργαζόμενος, ὁ τεχνίτης — *ἀποχειροβίτος* = ὁ ἀπὸ τῶν χειρῶν τὸν βίτον (τὴν ζῶην) ἔχων, ὁ ζῶν διὰ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν του — *νομισθήση*· μέλλον διαρκείας· ὁμοίως τὸ προηγ. *ἐπαινέσονται* = ἰὰ ἐπαινοῦν.

Εὐτελής τὴν πρόοδον· οἱ ἐπιφανεῖς παρουσιάζονται εἰς τὸ κοινὸν συνήθως παρακολουθούμενοι ὑπ' ἄλλων — *λαγῶ βίον ζῶν*· παρομιώδης ἔκφρασις περὶ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι δειλοὶ καὶ ταπεινοὶ ὄντες τοὺς πάντας φοβοῦνται καὶ τρέμουν.

§ 10

Ἀπαγγέλλω· διηγοῦμαι, λέγω — *ὡς εἰπεῖν*· σχεδόν (περιορίζει τὴν ἔννοιαν τῆς λ. πάντων) — *ἀποφαίνω*· ἀναδεικνύω, καθιστῶ (πβ. § 8) — *ὅπερ σου κυριώτατον*... τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ κυριώτατον μέρος τῆς ὑπάρξεώς σου — *ἔρως τῶν καλῶν*· ἔρως πρὸς τὰ καλὰ (πβ. τὸ ἐπόμενον πρὸς τὰ σεμνότατα) — *ὄρμη*· κλίσις, ἐπιθυμία — *ἀκήρατος*· ἀμιγής, ἀμόλυντος, καθαρὸς, γνήσιος (πβ. «καθάριο μάλαμα, καθαῖριο ἀσῆμι») — *ὡς ἀληθῶς* = ἀληθέστατα, βεβαιότατα — *λήσει*· ἐνεστ. *λανθάνω*· διαφεύγω τὴν προσοχὴν — *ὄλωσ'*· ἐν γένει, ἵνα μὴ μακρολογῶ — *ὀπόσα ἐστὶ*· ἐν τὰ τοῦ κόσμου τούτου — *εἰς μακράν*· ἰδὲ § 1.

§ 11

Ὁ νῦν πένης· σὺ ποὺ τώρα εἶσαι πτωχός — ὁ τοῦ δεῖνος· ὁ υἱὸς τοῦ δεῖνα (δηλ. ἀδόξου καὶ ἀφανοῦς πατρὸς) — οὕτω τόσον (ἐπιτείνει τὸ προηγ. ἀγεννοῦς)—ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις· διὰ τὰ ἄριστα — γένος· καταγωγή — προῦχόντων· ἰδὲ § 9 — ἀποβλέπομαι· θαυμάζομαι, μὲ κοιτάζω μὲ εὐλάβειαν καὶ θαυμασμόν (πβ. § 8 περίβλεπτος) — ἀμπέχομαι· φοβῶ (πβ. νῦν τὸ ἀμπέχονον τῶν στρατιωτῶν)—δείξασα· καὶ ἐν ᾧ ἔλεγε ταῦτα, ἔδειξε... (πβ. § 7)—προεδρία· πρωτοκαθεδρία — ἀποδημῶ· εἶμαι εἰς τὰ ξένα (ἀντιθ. ἐπιδημῶ)—ἀγνώς· ἄγνωστος — περιτίθημι· περιβάλλω, ἐνδύω—κινήσας δείξει· θὰ τὸν σζονντήμ μὲ τὸ χέρι του καὶ θὰ σὲ δείξη.

Ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις· διὰ τὴν παιδείαν δηλαδή καὶ τὰ ἐκ ταύτης προκίπτοντα (πβ. § 10)—προεδρείας· οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἐπιφανεῖς πολῖται εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ κἀθῆνται εἰς τὴν πρώτην σειρὰν τῶν ἐδωλίων τοῦ θεάτρου.

§ 12

Καταλαμβάνω τινά· ἐπέχομαι αἴφνης εἰς τινά, εὐρίσκω τινά (ἐπὶ κακοῦ) — ἀποβλέπονται (μέλλον διαρκείας)· θὰ στρέφουν τὰ βλέμματί των, θὰ καταφεύγουν — κέχηνα· παρακείμε τοῦ χίσσω—ἀκούσονται· μέλλον διαρκείας — εὐδαιμονίζω· μεγαρίζω, καλοτυχίζω—τῆς δυνάμεως, τῆς εὐποτίας· διὰ τὴν... —εὐποτία (λ. ποιητ.)· εὐδαιμονία, εὐτυχία—ὡς ἄρα· ὅτι τάχα, ὅτι δηλαδή — γίνονται· καθίστανται, ἀποβαίνουν — περιποιῶ τινί τι· ἀπονέμω εἰς τινά τι, χαρίζω—αὐτός· σὺ (ὡς ἰθνητός) — συνών· ἰδὲ § 6 — προσομιλῶ· συναναστρέφομαι, συνομιλῶ — ἐκεῖνον· ἰδὲ § 8 Φειδίας ἐκεῖνος — τίνος... ἡλίκον... τίνος υἱός ἦτο καὶ πόσον μέγαν ἐγώ... —τυμπανίστρια· ἡ κρούουσα τὸ τύμπανον, ἰέρεια τῆς Κυβέλης — δι' ἐμέ· ἰδὲ § 7 δι' ἡμᾶς — θεραπεύω· περίποιῶμαι — ὑπὸ τῆ ἐρμογλυφικῆ· ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς... , διὰ τῆς... — ἐπειδὴ τάχιστα· εὐθὺς ὡς — συνῆκε (ἐναρξτικὸς ἀόριστος)· ἤρχισε νὰ ἐννοῆ (ὁ ἐνεστώς;) — τοῦ κρείττονος· οὐδτερόν γένους — ὡς ἐμέ· πρὸς ἐμέ — ὡς ἄδεται· πόσον ὑμνεῖται, πόσον δοξάζεται (ὅθεν κατέστη αἰόδιμος).

Τι (σπουδῆς ἄξιον) δηλοδὴ κίνδυνος, συμφορὰ, πόλεμος κ.τ.τ. — ἀποβλέπονται ἵνα συμβουλευέσθῃ αὐτοὺς — Δημοσθένους, Αἰσχίνης· τί γνωρίζετε ἐκ τῆς ἱστορίας περὶ αὐτῶν;

§ 13

Τηλικούτους· τόσον μεγάλους, ἐνδόξους — σχῆμα § 5 καὶ 6 — ἐπὶ λόγοις· διὰ λόγους (ῥητορικούς· πβ. § 11 ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις εὐδοκίμων) — χιτώνιον = βραχὺς χιτῶν, κοντὸν ὑποκάμισον — πιναρόν· ἰδὲ § 8 — ἐνδύση, ἀναλήψη, ἔξεις· μέλλοντες διαρκείας — ἀναλαμβάνω σχῆμα· λαμβάνω στάσιμ — μοχλίον (ὑποκοριστικὸν τοῦ μοχλός)· λοστός — γλυφεῖον· ἡ σμίλη (ἐργαλεῖον γλυφῆς) — κοπεὺς = κοπίδι πβ. § 3 — κολαπτήρ· γλυφίς, γλύφανον (ἐργαλεῖον καὶ τοῦτο τῶν λιθοξόων) — κάτω νεύω· βλέπω κάτω, ἔχω κάτω σκυμμένο τὸ κεφάλι — χαμαιπετής· πεσμένος κάτω — χαμαίζηλος (καρίως = ὁ ἀγαπῶν τὸ ἔδαφος)· ταπεινός — ἀνακύπτω· σηκώνω ἐπάνω τὸ κεφάλι μου — ἀνδρῶδης· ἀνδροπρεπής — ἐπινοῶ· φέρω εἰς τὸν νοῦν μου, σκέπτομαι — ὄπως = πῶς — εὐρονθμός· κανονικός, σύμμετρος — εὐσχήμεων· ὄρατος — αὐτός· σὺ ὁ ἴδιος — κόσμιος· ἰδὲ § 6 — ἤμισια· οὐδόλως — ἀτιμότερος· ὀλιγωτέρον τίμιος, ὀλιγωτέρας ἀξίας.

§ 14

Ἀναστάς· ἐνεστ. ἀνίσταμαι· ἐγείρομαι ἐκ τῆς θέσεώς μου, σηκώνομαι — ἀπεφηνάμην ἐνν. τὴν ἑμαυτοῦ γνώμην — ἄμορφος· ἄσχημος, δύσμορφος — γέγηθα· παρακείμενος (μὲ σημασίαν ἐνεστώτος) τοῦ γηθέω (λ. ποιητ.) — χαίρω — πληγή· κτύπημα, ξυλιά — πληγὰς ἐντριβῶ τινί· δίδω ξυλιὰς εἰς τινα, ξυλοκόπω τινα — ἐντριβῶτο πληγὰς· ἔβαλε (τὸν θεῖον δηλ.) καὶ μοῦ ἔδωσε ξυλιὰς — ἀπολείπω· ἐγκαταλείπω, ἀφήνω — πρίω τοὺς ὀδόντας· τρίβω τὰ δόντια (ἐξ ὀργῆς) — τὴν Νιόβην ἀκούομεν· περὶ τῆς Νιόβης (εἰς τοὺς μύθους) ἀκούομεν — πέπηγα· ἐνεργ. ποικμ. μὲ σημασίαν μέσσην τοῦ ὄ. πήγνυμαι· στερεοποιοῦμαι, σκληρύνομαι — ἐπεπήγει καὶ . . . μετεβέβλητο· (ὁ ὑπερσ. δηλοῖ τὴν ταχύτητα τῆς πράξεως) εὐθὺς ἑμαρμαρῶθηκε καὶ μετεβλήθη εἰς λίθον.

Ἐμ. Γ. Παντελάκη — Χρηστομάθεια Γ' — β'. *Ἐκδ. Ε' — 1924 9

(*Δεγούσης*) *αὐτῆς* τίνας; — *ἀπεφηνάμην* τὴν ἢ γνώμη, δηλοῦται ἐκ τῶν ἀμέσως ἐπομένων — (*τὴν ἄμορφον*) ἐκείνην τίνα; — *ὥσπερ τὴν Νιόβην ἀκούομεν* ἡ Νιόβη κατὰ τὴν μυθολογίαν, ἔχουσα ἐπὶ υἱοὺς καὶ ἐπὶ θυγατέρας ὑπερφηφανεύετο καὶ ἐκαυχᾶτο ὅτι ἦτο ἀνωτέρα τῆς θεᾶς Λητοῦς διὰ τοῦτο ὀργισθεῖσα δεινῶς ἡ Λητώ, διὰ τῶν δύο τέκνων τῆς Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος, κατετόξευσε πάντα τὰ τέκνα τῆς Νιόβης, ἥτις ἐκ τῆς μεγάλης θλίψεώς της μετεβλήθη, κατὰ τὴν μυθολογίαν, εἰς λίθον χύνοντα δάκρυα ἀενάως.

§ 15

Ἀπιδουῖσα ἐνεστώσ *ἀφορῶ* (ἰδὲ κατοτέρω) ὄϊπτο τὸ βλέμμα, κοιτάζω — *τοιγαροῦν* λοιπὸν ἀφοῦ εἶναι ἔτσι (δηλ. ἀφοῦ μὲ προετίμησες) — *τῆσδε τῆς δικαιοσύνης* ἕνεκα τῆς... (πβ. § 12 τῆς δυνάμεως) — *τὶ ὄχημα ὑποπτέρων ἵππων* εἰδὸς τι ὄχηματος συρομένου ὑπὸ πτερωτῶν ἵππων — *ἔοικα* ὁμοιάζω (πβ. εἰκῶν) — *μὴ ἀκολουθήσας ἐμοί* = εἰ μὴ ἠκολούθησας ἐμοί, εἰάν δὲν ἠκολούθεις ἐμὲ — *ἐλαύνω* (τοὺς ἵππους) κτυπῶ τοὺς ἵππους (να προχωρήσουν) — *ὑφηνιοχῶ* εἶμαι ἠνίοχος, κρατῶ τὰς ἠνίας, διευθύνω τὸ ὄχημα — *ἀρθεῖς* ἐνεστ. *αἴρωμαι* ὑψώνομαι — *ἡ ἔως* ἡ ἀνατολή — *ἄχρι πρὸς τὰ ἑσπέρια* μέχρι τῶν μερῶν τῆς δύσεως (πβ. Ἑσπερία = Εὐρώπη) — *ἀποσπείρων* ... καὶ καθὼς ἀκριβῶς ὁ Τριπτόλεμος ἔσπειρον κάτι τι ἀπὸ τὰ ἴψη... — *ὅ,τι... ἦν* τί ἦτο — *εὐφημία* ἐγκώμιον, ἐγκωμιαστικὴ κραυγὴ — *καθ' οὓς γενοίμην τῇ πτήσει* = ἐκεῖνοι, καθ' οὓς ἐγγινόμεν ἱπτάμενος, *γίγνομαι κατὰ τινά* ἔρχομαι πλησίον ἢ ἀπέναντί τινος — *παραπέμπω* συμπροπέμπω, ξεπροβοδῶ.

Ἡ ἑτέρα δηλαδή; — *Πήγασος* μυθολογικὸς ἵππος, πτερωτός, ἀναπηδήσας ἐκ τοῦ αἵματος τῆς Μεδούσης, ὅτε ἔσφαξεν αὐτὴν ὁ Περσεύς — *Τριπτόλεμος* υἱὸς τοῦ Κελεοῦ, βασιλέως τῆς Ἐλευσίνας, ἀνετράφη καὶ πολὺ ἠγαπήθη ὑπὸ τῆς Δήμητρος, ἥτις ἐδώρησεν εἰς αὐτὸν ἄρμα συρόμενον ὑπὸ πτερωτῶν δρακόντων, ἐπὶ τοῦ ὁλοίου φερόμενος ὑπὲρ πᾶσαν τὴν γῆν ἔροϊτε πανταχοῦ σπόρους αἴτου καὶ οὕτω διέδωκε τὴν γεωργίαν καὶ τὸν πολιτισμὸν.

§ 16

Ἐπανάγω ἑπαναφέρω, φέρω ὅπισθω — **εὐπάρυφος** ἐκεῖνος, ὅστις ἔχει εἰς τὸ ἔνδυμά του ὠραίαν πορφυρῶν παρυφήν ἢ χρύσπεδον, ὁ καλοενδεδυμένος, καὶ ἐπομένως μέγας τις, ἐπιφανής τις — **ἐπανήκω** ἔχω ἐπανέλθει — **καταλαμβάνω** συννατῶ, εὐρίσκω (πβ. § 12) — **οἶος ἦκοιμι** = οἶος ἦκον, ὁποῖος εἶχον ἐπανέλθει — **ιδῶν** = ὅτι εἶδον — **ἀντίπαις** ὅστις δὲν εἶναι πλέον παῖς, ὅστις ἐξῆλθε τῆς παιδικῆς ἡλικίας (πβ. § 1 πρόσηβος) — **ἐμοὶ δοκεῖ** (παρενθετικῶς) κατὰ τὴν γνώμην μου (προσδιορίζει τὸ κατωτέρω **ἐκταραχθεὶς**) — **πρὸς τὸν φόβον τῶν πληγῶν** ἀπὸ τὸν φόβον, τὸν ὅποιον ἔλαβα ἀπὸ τὰ κτυπήματα.

Τοῖς ἐπαινοῦσιν ἐκεῖνοις δηλ. τοῖς ἀνθρώποις, ἤτοι εἰς τὴν γῆν — **ἐκείνην τὴν ἐσθῆτα** δηλ. τὴν εὐπάρυφον, τὴν μεγαλοπρεπῆ — **οἶα** ἔννοεῖ τὰ ἐν § 1 καὶ 2.

§ 17

Μεταξὺ δὲ λέγοντος (ἐνν. ἐμοῦ) ἐν ᾧ δὲ ἐγὼ ἐξηκολούθουν τὴν διήγησίν μου ταύτην περὶ τοῦ ὄνειρου (ἐννοεῖται ἐνώπιον ἀκροατηρίου τινός) — **Ἡράκλεις!** ὡς ἐπιφώνημα, εἰς ἐκδήλωσιν ὀργῆς ἢ δυταρεσκείας ἐνταῦθα (πβ. τὰ νῦν: Οὐφ! Χριστέ μου!) — **ὡς μακρόν** πόσον μακρόν — **δικανικός** ὅστις ὁμοιάζει πρὸς δικηγορικὴν ἀγόρευσιν ἐν δικαστηρίῳ, ἐπομένως φορτικός, ἀνιαρὸς — **ὑποκροῦω** διακόπτω (πβ. ὑπολαμβάνω) — **μήκιστος** τὸ θετικόν; — **τὶ δ' οὖν** διατὶ τέλος πάντων; — **ληρῶ** (-έω) πβ. λῆρος ἐν § 7 — **ἔωλος** μαγατιάτικος, παλαιός, ἐπομένως δυσάρεστος — **ψυχρολογία** ψυχρὰ ὁμιλία — **ὑποκριτής** ἐομνηνευτής, ἐξηγητής — **ὑπολαμβάνω** νομίζω — **ῶγαθὲ** = καλέ μου — **ὡς (ἐδόκει)** ὅτι δηλαδή... — **καὶ τὰ ἄλλα** καὶ τὰ λοιπὰ — **ἵστε γάρ** τὰ γνωρίζετε βέβαια (καὶ δι' αὐτὸ κρίνω περιττὸν νὰ τὰ ἐπαναλάβω πάντα ἐν ἐκτάσει) — **ὑπόκρισις** ἐομνηνεῖα, ἐξήγησις (πβ. προηγ. **ὑποκριτής**) — **ὄψις** ὄραμα, ὄνειρον — **ἐγνωκῶς** ἔχων τὴν γνώμην, ἀποφασισμένος ὢν, μετὰ τὴν πρόθεσιν — **διεξέρχομαι** διηγοῦμαι, ἐκδέτο.

Οὐχ ὑπόκρισιν... **διεξήει** οἷχι μετὰ τὸν σκοπὸν νὰ ἐξη-

γήση ἀπλῶς τὸ ὄνειρον, οὐδὲ μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ φαναρήσῃ, διηγείτο αὐτὰ—**καὶ ταῦτα**· καὶ μάλιστα—**ἀλόγῳσις πραγμάτων**· ἀπελπιστικῇ κατάστασις πραγμάτων—**περιεστώτων πολεμίων**· ἐν ᾧ δηλ. τοὺς εἶχον περικυκλωμένους τοὺς Ἕλληνας οἱ ἐχθροὶ (ἐπεξηγεῖ τὸ προηγ. ἐν ἀπογνώσει πραγμάτων).

Ἡ ψυχρολογία· ἐνταῦθα ἡ ὁμιλία περὶ παλαιῶν γεγονότων (πβ. προηγ. παλαιῶν καὶ γεγραζότων)—**ὁ Ξενοφῶν**· ὁ γνωστός συγγραφεὺς τῆς Κύρου Ἀναβάσεως—**τὸ ἐνούπνιον**· πβ. Κύρου Ἀναβάσεως βιβλ. Γ', 1,11.

§ 18

Καὶ τοίνυν· καὶ τὸ λοιπὸν—**ἐκείνου ἔνεκα**, ὅπως χάριν τοῦ ἐξῆς, ἵνα δηλαδή...—**παιδείας ἔχομαι**· εἰς τὴν παιδείαν ἐπιδίδομαι—**ὑπὸ πενίας**· ἔνεκα...—**ἐθελόκακῳ**· εἶμαι ἐθελόκακος, ἀνανδρος, δειλός—**φύσις**· ἰδιοφυΐα—**ἐπιρρώννυμαι**· ἐνισχύομαι—**εὖ οἶδ' ὅτι** (ἡ ὅλη φράσις ὡς ἐπίρρημα)· βεβαίως **προσησάμενος**· στήσας πρὸ τοῦ ἑαυτοῦ του, λαβὼν—**ἐννοῶ**· θέτω εἰς τὸν νοῦν μου, λαμβάνω ὑπ' ὄψιν (πβ. καὶ § 4)—**οἷος μὲν ὢν πρὸς**...· τὴ λογῆς ἡμῶν καὶ πρὸς...—**μηδὲν** (ἐπίρρ.)· μηδὸλος—**πρὸς τὴν πενίαν**· ἐνώπιον τῆς πενίας—**εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο** (παρενθετικῶς)· ἂν ὅχι τίποτε ἄλλο, καὶ ἂν δεχθῶμεν ὅτι δὲν ἔχω κατορθώσει τίποτε ἄλλο—**γοῦν**· ἐξάπαντος ὅμως, βεβαίως ὅμως—**ἀδοξότερος**· κατώτερος ὡς πρὸς τὴν δόξαν, ὀλιγώτερον ἔνδοξος.

Υμῖν (διηγησάμην)· ἐννοεῖ συμπολίτας του τινὰς (πβ. κατωτ. πρὸς ὑμᾶς ἐπανελήλυθα)—**τὰ βελτίω**...· **τὰ ἥττω**· τὰ πρῶτα εἶναι κατὰ τὸν Λουκιανὸν ἡ φιλοσοφία, ἡ ἠθροικία, αἱ ἐπιστῆμαι ἐν γένει, τὰ δὲ δεύτερα αἱ τέχναι (πβ. § 10, 12 πρὸς 13 καὶ § 9)—**τοῦ μύθου**· ὀνομαῖζει οὕτω τὸ ὄνειρόν του—**τὰ κάλλιστα**· ἰδὲ ἀνωτέρω **τὰ βελτίω**· **ἐπανελήλυθα**· ἐννοεῖται ἐπίανodos τοῦ Λουκιανοῦ εἰς τὴν πατρίδα του μετὰ μαζρῶν ἀποδημίων, κατὰ τὴν ὁποίαν κατέστη ἔνδοξος διδάσκων καὶ λόγους δημοσίᾳ ἐκφωνῶν (πβ. βιογραφίαν τοῦ συγγραφέως).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΑΝΑΧΑΡΣΙΝ

Α', 1—5

1— Ὑμῖν εἰς σᾶς—οἱ μὲν . . . οἱ δὲ ἄλλοι μὲν, ἄλλοι δὲ — περιπλέκομαι τινα συμπλέκομαι μέ τινα— ὑποσκελίζω ὑποβάλλων εἰς τινα τὸ στέλος ἀνατρέπω αὐτόν, τρικλοποδιάζω— ἄγχω σφίγγω τὸν λαιμόν, πνίγω— λυγίζω στρέφω πρὸς τὰ κάτω— συναναφύρομαι μαζί με ἄλλον ἀναστατόνομαι— κυλινδέομαι κυλίομαι— σῶς χοῖρος— ἀποδύομαι ἐκδύομαι— λίπα ἀλείφομαι ἀφθόνως (μέ ἔλαιον) ἀλείφομαι— καταπάω τρίβω ἑλαφρά— μάλα εἰρηνικῶς πολὺ φιλικῶς— ἄτερος ἴσος— ἔτερος— ἐν τῷ μέρει με τὴν σειράν— οὐκ οἶδ' ὅτι δὲν γνωρίζω τί— συννεύω κίπτω, πρὸς τὰ κάτω τὴν κεφαλὴν κλίνω— συναράττω συγχροῦ— ἦν ἰδοῦ' κοίτα, νά— ἀράμενος (αἴρομαι) ἀνυψώσας— ἐκ τοῖν σκελοῖν ἀπὸ τὰ πόδια— ἐπικαταπεσών ἐπάνω αὐτοῦ καταπεσών— ἀνακύπτω ἀνασηκίζομαι— τὸν πῆχυν (τῆς χειρὸς)— παρακροτῶ ἑλαφρῶς κροτῶ— τέλεον τελείως— φεῖδομαι εἶμαι φειδωλός, λυποῦμαι, προσέγω— μολύνομαι λερώνομαι— χρῆσμα τὸ δι' οὗ χροῖνται, τὸ ἔλαιον— ἀναπλησθέντες (τὸ ὄημα;) γεμισθέντες— γοῦν τοῦλάχιστον— διολισθαίνω γλιστροῦ καὶ ξεφεύγω.

2— Τὸ αἶθριον τὸ ἄστεγον— δρωῖσιν = ποιοῦσιν κεφ. 1— ψάμμος ἄμμος— βαθεῖα πολλή— ὑποβάλλομαι θέτω ὑποκάτω μου— δρυγμα (δρύττω) λάκκος— πάντω ἐπιπάσω, σκορπίσω, ὀπίσω— ἐκόν' ἐκουσίως— ἐπαμῶμαι μαζεύω— ἀλεκτρονῶν δίκην ὡσάν τοὺς πετεινοὺς— ὡς εἶεν— ἵνα ὡς— ἄφυκτος ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ἐκφύγῃ τινά— ὄλισθος τὸ γλίστρομα (πβ.

κεφ. 1 «διολισθαίνοντες») — βέβαιος· ἀσφαλής — ἀντίληψις. προσκόλλησις, πείσιμον.

3—**Ορθοστάδην**· ἐν ὀρθῇ στάσει, ὀρθιοί—**κονίομαι**—**κόνει πάσσομαι**, σκονίζομαι — **παίω**· κτυπῶ — **προσπίπτω**· ὀρμῶ—**γοῦν**· παραδείγματος χάριν — **ἔοικεν ἀποπτύσειν**· φαίνεται ὅτι (ἐκ τοῦ στόματος) θὰ πτύσῃ—**κακοδαίμων**· δυστυχής — **οὕτως** τόσον — **ἀναπέπλησται**· πβ. κεφ. 1 «ἀναπλησθέντες» — **πύξ**· μέ πυγμῆν, γροθιάν — **παταχθέντος** (τὸ ὄημα;)· κτυπηθέντος—**γνάθος**· σιαγών — **δίστημι**· διαχωρίζω, ξεχωρίζω — **λύω**· διαλύω, καταπαύω — **τεκμαίρομαι**· εἰκάζω, συμπεραίνω — **πορφυρίζ**· πορφυροῦν (κόκκινον) φόρεμα.

4 — **Ἐποτρύνω**· παραινῶ (εἰς μάχην) — **πατάξαντα**· πβ. κεφ. 3 «παταχθέντος» — **ἐγκονέω**· σπεύδω, εὐρίσκομαι εἰς κίνησιν — **θέω**· τρέχω — **ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μένοντες**· καίτοι μένουσιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου — **συνάλλομαι**· μαζί μὲ ἄλλον τηδῶ.

5—**Τίνος ἀγαθοῦ ἂν εἴη ποιεῖν**· τί καλὸν δύναται νὰ προξενήσωσι — **ὡς ἔμοιγε δοκεῖ**· διότι ἐγὼ τουλάχιστον νομίζω — **ἔοικέναι μανία**· ὅτι ὁμοιάζει μὲ τρεῖλαι — **οὐκ ἔστιν ὅστις** = οὐδείς — **μεταπεισείεν ἂν με**· δύναται νὰ μὲ μεταπεισῇ — **παρπαίω**· παραρρονῶ, εἶμαι τρελλός — **δρῶντες**· πβ. κεφ. 2 «δρῶσιν».

1—Ὁ διάλογος ὑποτίθεται ὅτι γίνεται ἔν τινι τῶν γυμνασίων τῶν Ἀθηνῶν μεταξὺ τοῦ Ἀναχάρσιδος καὶ τοῦ Σόλωνος. Καὶ ὁ μὲν Ἀ. ἐκ βασιλικοῦ γένους τῶν Σκυθῶν καταγόμενος, σοφὸς καὶ πολυμαθής, ἦλθεν εἰς Ἀθήνας κατὰ τὸν θον π. Χ. αἰῶνα πρὸς ἐπαύξεισιν τῶν γνώσεόν του, ὁ δὲ Σόλων εἶναι ὁ ἐπιφανής νομοθέτης τῶν Ἀθηνῶν, μεθ' οὗ ἐγνωρίσθη καὶ ἐσχετίσθη ὁ Ἀνάχαρσις—**οἱ μὲν ... ὑποσκελίζουσιν**· οὗτοι εἶναι οἱ ἀσκούμενοι εἰς τὴν **ὀρθίαν πάλην**, ἐν ἣ οἱ ἀγωνισταὶ ἴσταντο ὀρθιοὶ παλαιόντες—**οἱ δὲ ἄγχουσι**... οὗτοι εἶναι οἱ ἀσκούμενοι εἰς τὴν **ἀλίνδησιν** ἢ **κύλισιν**, ἐν ἣ οἱ ἀγωνισταὶ κατὰ γῆς κείμενοι ἐπάλιον—**ἠλείφαντο**· πρὸ τοῦ ἀγῶνος οἱ παλαισταὶ ἠλείφοντο μὲ ἔλαιον [ἔθεν σήμερον **προαλείφομαι** (μεταφορικῶς)]=προλα-

φασκανύζομαι] καὶ ὅπως προφυλάσσονται ἀπὸ τοῦ ψύχους καὶ ὅπως ξεγλιστροῦσιν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀντιπάλων.

2—**Ψάμμον βαθεῖαν**· πρὸς τίνα σκοπόν;—**ὡς εἶεν ἀφυκότεροι**· ἦτοι διὰ νὰ δύναται ὁ εἷς νὰ πιάνῃ τὸν ἄλλον καλύτερα—**ἐν ξηρῶ**· ἐν μέρει τοῦ σώματος, ὅπερ διὰ τὴν ἐπιπασθεῖσαν ἄμμον εἶναι σκληρόν.

3—**Οἱ δέ**· οὗτοι εἶναι οἱ ἀγωνισταὶ τοῦ **παγκρατίου**, συνθέτου ἀγωνίσματος ἐκ πάλης καὶ πυγμῆς—**ὁ ἀρχων** τοῦ γυμνασίου, **ὁ γυμνασίαρχος**.

4—**Ὁ δέ**· τίς;—**ἄλλοι δέ**· οὗτοι εἶναι οἱ ἀσκούμενοι εἰς τὸ **ἄλμα** (πήδημα).

B', 6

Εἰκότως· εὐλόγως—**ξένα γε** (ὄντα)· ἀφ' οὗ βέβαια εἶναι ξένα (ἄγνωστα) πρὸς σέ—**ἔθος**· ἔθιμον, συνήθεια—**ἀπάδω**· ἄδω παραφώνως, διαφωνῶ, διαφέρω—**καθάπερ**· καθὼς ἀκριβῶς—**εἰκὸς** (ἔστιν) **εἶναι**· εὐλογον εἶναι νὰ ὑπάρχωσι—**ἐπιτήδευμα**· ἀσχολία—**ἡμῖν τοῖς** **Ε**· ἡμῶν τῶν **Ε**.—**δόξαντα ἂν ἡμῖν ἀλλόκοτα**· τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ φανῶσιν εἰς ἡμᾶς παράδοξα—**εἴτις ἐπισταίη αὐτοῖς**· ἂν τις ἀφηνιδίως ἤθελε σταθῆ πλησίον αὐτῶν, ἤθελεν ἴδει αὐτά—**πλὴν ἀλλὰ θάρρει**· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω, μὴ ἀνησύχει—**ῶγαθέ**· ὦ ἀγαθέ, φύε μου—**μανία**, τρέλλια—**ἐφ' ὕβρει**· προσβλητικῶς—**ἐπιπάττουσι**· πβ. κεφ. 2 «πάττουσί τε ἀλλήλους»—**χρεία**· ἀνάγκη, πρακτικὸς σκοπὸς—**οὐκ ἀτερπής**· τερπνός· εὐάρεστος—**ἀκμή**· δύναμις—**ἐπάγω**· ἐμβάλλω—**ἐνδιατρίβω τῇ Ε**· ζῶ ἐπὶ τίνα χρόνον ἐν τῇ **Ε**.—**οὐκ εἰς μακρὰν**· πολὺν χρόνον—**ἔση**· ὁ ἐνεστώς; **πηλοῦμαι**· λασπώνομαι—**κεκονιμένων**· πβ. κ. 3 «κεκονιμένοι»—**ἡδύς**· εὐχάριστος—**λυσιτελής**· ὠφέλιμος—**ἄπαγε γένοιτο**· μὴ γένοιτο, εὐχόμεαι νὰ μὴ γίνωσι—**εἴ τις ἐμὲ τοιοῦτό τι διαθείη** (τὸ ῥῆμα;)· εἴαν τις ἤθελε φέροι ἐμὲ εἰς τοιαύτην κατάστασιν—**εἴσεται** (ὁ ἐνεστώς;)· θὰ μείη—**παραζώννυμαι τὸν ἀκινάκην**· κορμιῶ παρὰ τὴν ζώνην μου τὸ ξίφος—**ἀτὰρ εἶπέ**

μοί· ἄλλ' εἰπέ μοι—τίθεμαι ὄνομά τινι· ὀνομάζω τι—τί φῶ-
μεν· τί νὰ εἴπωμεν.

Τοιαῦτα· ὅποια;—τὰ γινόμενα· ὑπὸ τίνων;—ὥσπερ σὺ
νῦν· ἐπέστης τοῖς ἡμετέροις—τὸ πρᾶγμα· ποῖον;—τὰ ὠφέ-
λιμα καὶ τερπνά· πῶς λέγει ταῦτα ὁ Ἄ.;—τοιούτό τι· πῶς;—
ἀκινάκης· βραχὺ καὶ εὐθὺ ξίφος τῶν Περσῶν.

Γ', 7—8

7—Ἔστιν ἱερὸν Ἄ.; εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὸν Ἄ.—(τόξον)
ἔχω... κρατῶ—ἀνακλάομαι· λυγίζομαι εἰς τὰ ἄνω—κά-
ματος· κόπος § 8—ὑπεράλλομαι· ὑπερηθῶ (πβ. κεφ. 4 «συ-
ναλλόμενοι») —προτίθημι· προκηρύττω—ὁ κρατήσας—ὅς ἂν
κρατήσῃ, ὅποιος νικήσῃ—τῶν καθ' ἑαυτὸν (ἀνδρῶν)· τῶν
συγχρόνων του—ἀναιροῦμαι· λαμβάνω—τὸ ἄθλον· τὸ βραβεῖον.

7—Γυμνάσιον· τοιαῦτα ἦσαν ἐν Ἀθήναις τρία, ἡ Ἀκαδή-
μεια, τὸ Κυνόσαργες καὶ τὸ Δύκειον, ὅπερ ἔκειτο παρὰ τὸν
Πισσόν, ὑπῆρχον δὲ καὶ ἄλλα ἀσημότερα.

8—Παλαίονσι καὶ αὐτοί· πῶς ὀνομάζοντο τὰ δύο εἶδη τῆ-
πάλης;—παγκρατιάξιν· ἴδε κεφ. 3—δίσκος· ἐν τῇ ἀσκήσει
ταύτῃ οἱ ἀγωνιζόμενοι (δισκοβόλοι) ἔσχιπτον μαζοῦν ὅσον ἠδύ-
ναντο κυκλοτερεῇ πλάκα ἐκ λίθου ἢ μετάλλου—ἄθλον· τὸ βρα-
βεῖον (ὅθεν ἀθλοφόρος), ἄθλος ὁ ἀγὼν (ὅθεν ἀθλητής).

Γ', 9—13

9—Ὀλυμπίασι... Ἰσθμοῖ... Πυθοῖ... ἐν τῇ Ὀλυμπίᾳ,
ἐν τῷ Ἰσθμῷ, ἐν τοῖς Δελφοῖς—κότινος· ἀγία ἐλαία—πίτυς·
πεῦκον—τοῖς Π.; κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Π.—μορίας· ἐλαίας—
πάνσεμνος· πολὺ σεμνός, σπουδαῖος—καταλέγω· ἀπαριθμῶ—
διατίθημί τι· ὀρίζω, χορηγῶ τι—φιλοτιμοῦμαι· ὑπερηφανεύο-
μαι—ὑπερσπουδάξω· πολλοὺς κόπους καὶ φροντίδας κατα-
βάλλω—περὶ τὴν ἀναίρεσιν· πρὸς λήψιν, διὰ νὰ λάβωσι (πβ.
κεφ. 8 «ἀναίρεται τὰ ἄλλα») —τηλικοῦτος· τόσον μέγας—ἀγχο-

μένους πρὸς ἀλλήλων· πνιγομένους ὑπ' ἀλλήλων (πβ. κεφ. 1 «ἄγχουσι») — **κατακλῶμαι** τσακίζομαι — **ὡς οὐκ ἐνὸν** = ὡς εἰ μὴ ἐνῆν, ὡς νὰ μὴ ἦτο δυνατόν — **ἀπραγμόνως**· ἄνευ πραγμάτων, ἀκόπως — **εὐπορῶ τινος**· προσηθεύομαι τι — **ὄτω ἐπιθυμία** (ἐστί)· ὅστις ἐπιθυμῆι — **καταχρίομαι**· πασσαλείφομαι (πβ. κεφ. 1 «χρίσμα»).

10 — **ᾠ ἀριστε** = ὠγαθὲ κεφ. 7 — **ψιλός**· γυμνός, μόνος — **οὔτινες**· τίνες εἶναι — **οἱ κρατήσαντες**· πβ. κεφ. 8 «ὁ κρατήσας» — **τούτοις** (τοῖς σημείοις) — **τοῦ παντός ἀξία** (ἐστί)· ἔχει μεγίστην ἀξίαν, εἶναι ἀνεκτίμητος — **τοῖς νενικηκόσιν**· ὡς πρὸς τοὺς νικητὰς — **ὑπὲρ ἧς** (δόξης) — **καλῶς ἔχει**· καλόν, τιμητικόν εἶναι — **θηρῶμαι**· κνηγῶ, ἐπιδιώκω — **εὐκλεια** (κλέος)· εὐδοξία, ἔπαινος — **ἀπονητί**· ἄνευ πόνων, ἀκόπως — **προσγένουτο ἄν** = προσγενήσεται, θὰ ἔλθῃ, θὰ ἀποκτηθῆι — **χερή** . . . **περιμένειν**· πρέπει νὰ . . . — **δυσχερής**· δύσκολος, ἐπίμονος — **λυσιτελής**· πβ. κ. 6 «ἦδὺν καὶ λυσιτελής» — **οἰκτίρω**· ἔλεεινολογῶ — **ἄλλα σοι δόξει**· ἄλλην γνώμην θὰ ἔχῃς — **ἐπὶ τὴν θεάν**· πρὸς θεάν, ἵνα θεᾶται — **μυρίανδρος**· ὁ μυρίους ἄνδρας περιλαμβάνων — **συμπληροῦμαι**· εἶμαι πλήρης.

11 — **Οἰκτιστός**· ἔλεεινότητος (πβ. κεφ. 10 «οἰκτίραντες») — **ἐπ' ὀλίγων**· ἐνώπιον ὁ — **τῆς ὕβρεως**· πβ. κεφ. 10 «ἐφ' ὕβρει» — **εὐδαιμονίζω**· μακαρίζω — **θάίνομαι**· θαντίζομαι, βρέχομαι — **ἀντίπαλος**· ἀνταγωνιστής — **πρόσσει**· παρακολοῦθεῖ (πβ. κ. 10 «προσγένουτο ἄν») — **πατάξῃ**· πβ. κ. 3 «παταχθέντος» καὶ 4 «πατάξαντα» — **θαϊμάτια** = τὰ ἡμάτια — **περιρορήγγνυμι**· διαφορηγνύω, καταξεσχίζω — **ζημία**· πρόστιμον — **ἐπάγω**· ἐπιβάλλω — **οὔτι γέ**· κατὰ μέτρον δὲ λόγον — **ἐπεισιν** (ἐνεστώς ἐδῶ)· ἐπέρχεται (εἰς τὸν νοῦν μου) — **τῶν δὲ θεατῶν** . . . **θανμάζω**· διὰ τοὺς θεατὰς δὲν παραξενεύομαι — **παραγίγνομαι**· ἔρχομαι — **καὶ πάνν**· πᾶρα πολὺ — **παρέντες** (παρήμι)· ἀφέντες — **σχολάζω**· εὐχαιρῶ — **κατανοῆσαι πῶ**· νὰ ἐννοήσω καλὰ καλὰ ἀκόμη — **παιομένους**· πβ. κ. 3 «παίουσιν ἀλλήλους» — **διαπληκτίζομαι**· διαμάχομαι, φιλονικῶ — **ἀραττομένους**· πβ. κ. 1 «συναράττουσιν» — **συντριβομένους** = κατακλωμένους κ. 1.

12 — **Ἐσπουδάκαμεν**· πβ. κ. 6 «ὑπερεσπουδακέναι» —

προσβιβάζω τινά τινι· φέρω τινά πλησιέστερον εἰς τι — *δρομένων*· πβ. 2 κ. «δρωσι» καὶ ὁ «δρωντες» — *αὐτός*· σὺ ὁ ἴδιος — *ἀρετή*· γενναιότης — *εὐεξία*· εὐφροσύνη — *ἐμπειρία δεινῆ*· τέχνη μεγάλη — *ἰσχύς ἄμαχος*· δύναμις ἀκαταμάχητος — *γνώμη ἀήτητος*· σθένος ψυχῆς ἀκατάβλητον — *σπουδή*· προσπάθεια — *ἄληκτος* (λήγω)· ἀδιάκοπος — *ἐπιβοῶ*· διὰ φωνῶν ἐπιδοκιμάζω — *ἐπικροτῶ*· κροτῶν τὰς χεῖρας ἐπιδοκιμάζω, χειροκροτῶ.

13 — *Ἐπιγελῶ*· περιγελῶ — *ἐπιχλευάζω*· περιπαίζω — *κατηριθμῆσω* = κατέλεξας κ. 9 — *οὐδενὸς μεγάλου ἔνεκα*· δι' οὐδένα μέγαν σκοπόν, ἀσκοπῶς — *παραπόλλυμαι*· παρ' ἀξίαν, ἀδίκως χάνομαι — *πορθμοῦμαι*· ληλατοῦμαι — *ἀπάγομαι*· αἰχμαλωτίζομαι — *αἰσχύνω τι*· ἀσχημίζω τι — *ὑπόπια*· μώλωπες, κτυπήματα τοῦ προσώπου — *ἐγκρατῆς γίγνομαι*· κρατῶ, λαμβάνω — *ἡδύ μοι*· (ἔστι) = ἡδομαι, εὐχαριστοῦμαι — *ἀτὰρ εἰπέ μοι*· πβ. κ. 8 — *ἐπὶ τῷ ἀδήλῳ*· ἐν ᾧ εἶναι ἄδηλος — *καὶ ταῦτα*· καὶ μάλιστα — *πάντως*· ἔξ ἄπαντος — *πληγὰς λαμβάνω*· παίομαι, κτυποῦμαι — (οἱ μὲν λαβόντες) *πληγὰς*.

9 — *Ὀλυμπία*· μικρὰ πεδιάς πρὸς Α. τῆς Πίσσης ἐν τῇ Ἡλείᾳ, ὅπου πρὸς τιμὴν τοῦ Διὸς ἐτελοῦντο κατὰ τετραετίαν ἀγῶνες — *Τοὺς κοτίνους*, ἔξ ὧν ἔπλεγον τοὺς στεφάνους τῶν Ὀλυμπιονικῶν, ἔκοπτε διὰ χρυσοῦ μαχαίριον παῖς ἀμφιθαλῆς (ἔχων ἐν τῇ ζωῇ ἀμφοτέροισι τοῖς γονεῖσι) — Ἐν τῷ *Ἰσθμῷ* (τῆς Κορίνθου) ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος τὰ *Ἰσθμια*, ὁ στέφανος δὲ τῶν Ἰσθμιονικῶν ἦτο παλαιότερον μὲν ἐκ σελίνου, ὕστερον δ' ἐκ πίτυος — Ἡ *Νεμέα* ἦτο δασώδης χώρα μετὰ τὴν Ἄργους καὶ Κορίνθου, ἐνθα κατὰ τριετίαν ἐτελοῦντο τὰ *Νέμεα* πρὸς τιμὴν τοῦ Διὸς — *Πυθοῦ*· ἐτὶ τῷ Κορινθαίῳ πεδίῳ τῶν Δελφῶν ἐτελοῦντο κατὰ τετραετίαν τὰ *Πύθια* πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, τὸ ἄθλον δὲ ἦτο κατ' ἀσχάς μὲν στέφανος δάφνης, βραδυτέρου δὲ μῆλα — *Παναθήναια*· ἑορτὴ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τιμὴν τῆς Ἀθηνᾶς· ἦσαν τὰ μεγάλα κατὰ τετραετίαν καὶ τὰ μικρὰ κατ' ἔτος — *Μορία*· ἔκαλετο ἢ φαιτευθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν τῇ Ἀζροπόλει ἐλαία, μορία δ' ὥσαύτως ἔκαλοῦντο καὶ

αί ἐκ ταύτης ἐν τῷ ἄλσει τῆς Ἀκαδημίας μεταφωτισθεῖσαι ἔλαιαι τὸ ἐκ τῶν ἔλαιων δὲ τούτων ἔλαιον ἐδίδετο ὡς ἄθλον ἐντὸς ἀμφορέων εἰς τοὺς νικητὰς τῶν Παναθηναίων — **ταῦτα** τίνα; — **πάνσεμνα** (εἰρωνικῶς!) — **οἱ διατιθέντες** τὰ ἄλλα ἐξαλοῦντο ἀθλοθῆται.

10 — **Ταῦτα** τίνα; — **ὑπὲρ ἧς** τίνος; — **τότε** πότε; — **οἱ δέ** τίνες; — **πανηγύρεις** ἐννοεῖ τοὺς πανελληνίους ἀγῶνας — **μυριάνδρα** τὸ ἐν Ἀθήναις θέατρον τοῦ Διονύσου λέγεται ὅτι ἐχώρει 30 χιλιάδας θεατῶν — **ισόθεον** τίνες τιμὰ ἀπενέμοντο εἰς τοὺς νικητὰς;

11 — **Σκύθαι** οἱ κάτοικοι τῆς Σκυθίας, χώρας κειμένης εἰς τὰ πρὸς Β. ἄκρα τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας — **πρεσβῦται** εἶναι οἱ γέροντες, οἱ ἄρχοντες — **ἐν θεάτροις** ἐνώπιον θεατῶν — **τάναγκαῖα** εἶναι αἱ καθημερινὰ ἐργασία.

12 — **Τὸ γινόμενον** ποῖον; — **ἐπὶ τούτοις** τίσιν;

13 — **Τῶν ἄθλων** τίνος γένους;

E', 14 — 15

14 — **Μηδέπω ἐννενοηκέναί** ὅτι ἀκόμη δὲν ἔχεις σκεφθῆ (πβ. κεφ. 11 «κατανοῆσαι πο») — **πολιτείας περὶ** = περὶ π. — **ὀρθή** καλή — **ἔθος** ἔθιμον — **τίθεμαι ἐν νόγῳ** = ψέγω, κατηγορῶ — **μέλει μοι εἰδέναί** φροντίζω νὰ μαίθω — **ὅπως ἂν οἰκηθείη** πῶς δύναται νὰ διοικηθῆ — **εἴση** τοῦ οἶδα — **σπουδάξεσθαι** (αἱ ἀσκήσεις ὑφ' ἡμῶν) — **καὶ μὴν** καὶ ἀληθῶς, ἴσα ἴσα — **καὶ οὐδὲν ἄλλο** δι' οὐδένα ἄλλον σκοπὸν — **ἦκω** = ἐλήλυθα — **διοδεύω** διέσχομαι ὁδεύων, διατρέχω — **δυσχεῖμερος** τρικυμιώδης — **περαιοῦμαι** διαπερῶ, διαπλέω — **ἐκμανθάνω** καλῶς μανθάνω — **ξένος** ὁ φιλοξενῶν — **προειλόμην** (ὁ ἐνεστώς;) προσέτιμησα — **κατὰ κλέος** ἐνεκα τῆς φήμης σου (πβ. κεφ. 10 «εὐκλεια») — **νόμων ξυγγραφεύς** νομοθέτης — **ἐπιτηδευμάτων** πβ. κεφ. 7 «ἐπιτηδεύματα» — **ὄλως** γενικῶς — **συναρμοστής** καταρτιστής, παρασκευαστής — **οὐκ ἂν φθάνοις διδάσκων με** τάχιστα δίδασκέ με — **ἄσιτος** νηστικός — **ἄποτος** διαψασμένος —

παρακαθεζόμενός σοι παρά σοι καθήμενος—*αὐτός· σὺ*—*διαρκῶ* ἀντέχω—*κεχηγῶς* (χάσκω)· με ἀνοικτὸν τὸ στόμα—*διεξιόντος* (σου)· διεξερχομένου, διηγούμενου σου.

15—*Ὁὐ ῥάδιον*—χαλεπὸν, δύσκολον—*ἐταῖρος*· φίλος—*διελθεῖν*—διεξελθεῖν κεφ. 14—*ἐν βραχεῖ*—βραχέως, συντόμως—*ἐπιῶν*—ἐπερχόμενος, ἐξετάζων—*εἴση*· πβ. κεφ. 14 «εἴση ὅτι ἔχουσι»—*δοκεῖ ἡμῖν*—δοξάζομεν, φρονοῦμεν ἡμεῖς (πβ. κεφ. 10 «ἄλλα σοι δόξει») — *ἃ γινώσκομεν*—ἣν γνώμην ἔχομεν—*συνιέναι*—ἐννοεῖν, καταλαμβάνειν—*ἀνδρίζομαι*· σκληραγωγοῦμαι—*ὑφίσταμαι*· ὑποφέρω—*διέξιμι* (μέλλων)· πβ. κεφ. 14 «διεξιόντος»—*προτεθείκαμεν*· πβ. κεφ. 8 «προτίθεμεν»—*διαπονῶ*· μετὰ πόνον ἀσκῶ—*ἀναιρεῖσθαι τὰ ἄθλα*· ἰδὲ κεφ. 8—*χωρῶ*· προχωρῶ, φθάνω—*προσκιῶμαι*· προσέτι κτῶμαι—*πρόκειται*—προτεθείται (παιθ. τοῦ προτιθέναι)—*ἐν αὐτῷ συλλαβὼν ἔχει*· ἐν ἑαυτῷ συμπεριλαμβάνει—*οἶον λέγω*· ἦτοι—*ἰδία καὶ κοινῇ*· ἰδιαιτέρως (ἀτομικῶς) καὶ ἀπὸ κοινοῦ (γενικῶς)—*οἰκείων*· συγγενῶν—*συνόλως*· συλλήβδην, ἐν γένει (πβ. κεφ. 14 «καὶ ὅλως») — *γενέσθαι οἱ*· νὰ γίνωσι, νὰ τύχωσιν εἰς αὐτόν—*τῷ στεφάνῳ συναναπέπλεκται*· εἶναι μὲ τὸν στέφανον συνηνομένα—*περιγίγνεται*· μένουσιν ὡς κέροδος.

ΣΤ', 16

Ἐχὼν· ἐν ᾧ ἔχεις, δύνασαι—*διεξιέναι*· πβ. κεφ. 15 *διέξιμι*—*διηγοῦ*· (παρατατικός)—*θαλλὸς ἐλαίας ἀγρίας*—κότινος κεφ. 9—*ἀπὸ γὰρ τοι* . . . ἀπὸ τῆς αὐτῆς βέβαια σκέψεως πηγάζουσι—*ὑπερβαίνω*· ὑπερτηδῶ—*ἐπιμνησκόμαι*· κἀμνω μνησίαν, ἀναφέρω—*νώ*· ἡμεῖς οἱ δύο—*σχολῆν ἄγω*—σχολάζω, εὐκαιρῶ (πβ. κεφ. 11 «σχολάζουσιν») — *προθυμοῦμαι*· ἔχω ὄρεξιν—*ἀναδραμούμεθα* (ὁ ἐνεστώς;)· θὰ ἐπανέλθωμεν—*ἐπιτηδεύεσθαι*· πβ. ἐπιτηδεύματα—*ἄμεινον*· προτιμότερον—*ὁ λόγος προχωροῖ ἢ μᾶλλον*· ἢ συζήτησις δύναται νὰ γίνῃ καλυτέρα—*τάχα ἴσως*· ἴσως τυχόν—*σεμνύομαι*· ὑπερηφανεύομαι, καμαρώνω (πβ. κεφ. 9 «πάνσεμα») — *εἰ δοκεῖ*· εἰ ἐγχορήγῃς—

σύσκιον' μέρος κατάσκιον—*θάκος* κήθισμα—*ἐπιηράζω τινί* = ἐπιβοῶ, ἐλικροτῶ τινι κερ. 12 — *εἰρήσεται γάρ'* διότι πρέπει νὰ τὸ εἴπω—*φλογώδης* καιστικός—*πίλος* σκυϊδίον—*οἰκοθεν* (ἔξιόντι) ὅταν ἔφρευγα ἀπὸ τῆς οἰκίας—*ξενίζω* φαίνομαι παρὰ-ξενος (πβ. κερ. 6 «ξένα») — *τῷ σχήματι* ὡς πρὸς τὸ ἔξωτερι-κόν — *ὅτι περ τὸ πυρωδέστατον* = τὰ μάλιστα πυρωδεστιάτη, φλογωδεστιάτη—*ἀστήρ κύων* ὁ ἀστερισμὸς τοῦ κυνός—*διακαῆ τίθημι* διάπυρον ποιῶ—*φλογμὸς οὐ φορητός* ζέστη ἀφόρη-τος—*ἐπάγει* προξενεῖ (πβ. κερ. 7)—*σοῦ θαυμάζω* πβ. κερ. 11 «τῶν θεατῶν θαυμάζω»—*ὅπως οὐκ ἰδίεις* πῶς δὲν ἰδρώνεις—*θάλλος* ζέστη—*ἔοικας ἐνοχλουμένῳ* φαίνεσαι ὅτι ἐνο-χλεῖσαι—*περιβλέπω* βλέπω τριγύρω, ἀναζητῶ — *ἐνθα ὑπο-δύσῃ* ὅπου νὰ χωθῆς—*εὐμαρῶς* ἐνκόλως.

Ἐκεῖνα τίνα; — *τοῦ μείζονος ἀγῶνος* τίς οὗτος; — *οὐ-τως* πῶς;—*ὡς μὴ ξενίζοιμι* διότι οἱ Ἕλληνες συνήθως ἦσαν ἀσκεπεῖς—*τοῦ ἀστέρος* ὅστις καὶ *Σείριος* ὀνομάζεται καὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁλοίου γίνονται ἰσχυροὶ καύσωνες (κυνικά καύματα).

Ζ', § 16—18

16 — *Κυβίστησις* πήδημα κατὰ κεφαλῆς, τοῦμπ — *ὑπαί-θριοι* πβ. κ. 2 «ἐν τῷ αἰθρίῳ»—*ἀμυντήριον πρὸς τὰς βολάς* μέσον προφυλακτικὸν ἀπὸ τῶν προσβολῶν—*καθικνοῦμαι τινος* φθάνω τι—*δ' οὖν* τέλος πάντων — *ὅπως μὴ προσέξεις* κού-ταξε νὰ μὴ δίδῃς προσοχὴν — *ὡς πιστεύειν* ὥστε νὰ δίδῃς πίστιν, νὰ παραδέχησαι—*ἐξ ἅπαντος* ἄνευ ἀντιροήσεως, ἀσυ-ζητητὴ — *διενθύνω* διορθῶνω—*θάτερον δυοῖν* = τοῦ ἐτέρου τῶν δύο — *οὐκ ἂν ἀμάρτοιμεν* δὲν ἴθ' ἀποτύχωμεν — *ἐκχέω* ἀπορρίπτω—*ἀντιλεκτέον* ἀμφισβητήσιμον — *ἀναδιδάσκομαι* ἐκ δευτέρου (καλύτερον) διδάσκομαι — *γινώσκω* πβ. κ. 15 «ἂ γινώσκομεν» — *οὐκ ἂν φθάνοι ὁμολογοῦσα* πβ. κ. 14 «οὐκ ἂν φθάνοις διδάσκων»—*ἀποκρύπτομαι τινά τι* κρύπτω ἀπὸ τινός τι—*καταθήσω φέρων εἰς τὸ μέσον* θὰ ἀνακουνώσω (εἰς ὅλους τοὺς Ἀθηναίους)—*καταστάς* (τὸ ὄμμα;) σταθεῖς, παρου-

σιασθεῖς—*μεταπαιδεύω* πβ. *μεταπείδω*, *μεταδιδάσκω*—*ἀναγεγράφθω* ἔστω ἀναγεγραμμένος, ἄς ἀνακηρυχθῆ — *χαλκοῦν* τὸν ἐκ χαλκοῦ ἀνδριάντα του — *ἀναστήσατε* ἰδρύσατε — *παρὰ τοὺς ἐπωνύμους* πλησίον τῶν ἀνδριάντων τῶν... — *ἐν πόλει* ἐν τῇ ἀκροπόλει — *ἡ πόλις*... *ἐκμανθάνοντες* = οἱ πολῖται ἐκμανθάνοντες (πβ. ζ. 14 «ὄπως ἐκμάθοιμι»).

Ἡ *Πινῆξ* ἦτο ὁ τόπος ὅπου συνήρχοντο εἰς ἐκκλησίαν οἱ Ἀθηναῖοι (πλησίον τοῦ Ἀστεροσκοπείου) — *ἐπώννυμοι* ἦσαν οἱ 10 ἥρωες ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν ὁποίων ὠνομάσθησαν αἱ 10 φυλαὶ τῶν Ἀθηναίων — *παρὰ τὴν Ἀθηνᾶν* πλησίον τοῦ ἀγάλματος τῆς πολιᾶδος Ἀθηνᾶς.

Η', 18

Τοῦτο ἦν ἄρα ἐκεῖνο τοῦτο λοιπόν, ὡς καταλαμβάνω τώρα, ἦτο ἐκεῖνο — *ὡς εἴητε*—ὅτι ἐστέ — *πόθεν ἂν*... *διεξίοιμι* = πόθεν (μαθὸν) δύναμαι διεξιέναι (= νὰ διηγηθῶ πβ. ζ. 17 «διεξιέναι») — *νομὰς καὶ πλάνης* ἀπὸ τόπου εἰς τόπον περιφερόμενος καὶ περιπλανώμενος — *ἐφ' ἀμάξης βεβιωκῶς* ὅστις ἔχω ζῆσει τὸν βίον μου ἐντὸς ἀμάξης—*ἀμείβω* ἀλλάσσω (πβ. ἀγορευοαμβός)—*αὐτόχθων* ἐγχώριος, ἐντόπιος — *ὄπως ἂν οἰκοῦτο* πῶς δύναται νὰ διοικηθῆ (πβ. ζ. 14 «ὄπως ἂν οἰκηθεῖ») — *πλὴν ἀλλά* ἀλλ' ὁμῶς — *πειστέον σοι* = δεῖ πείθεσθαι (ἐμέ) σοι—*ἀντερῶ* πβ. κεφ. 18 «ἀντιλέγειν, ἀντιλεχτέα» — *συννηρεφές*—σύσκιον κεφ. 17 *μάλα ἠδεῖτα* = ἠδίστη, ἀναπαυτικωτάτη — *εὐκαιρός* κατάλληλος εἰς τὸν (θερμὸν) τοῦτον καιρὸν — *καθ' ὅτι* πρὸς ποῖον σκοπὸν—*ἐκ παίδων* ἐκ παιδικῆς ἡλικίας — *διαπονεῖτε* πβ. κεφ. 15 — *ὄπως ἀποβαίνουσι* πῶς γίνονται — *ἄσκημα*—ἄσκησις—*κυβίστημα* = κυβίστησις — *συντελῶ* συνεισφέρω, συντείνω — *κατὰ καιρόν* εἰς τὴν κατάλληλον ὥραν—*ἐν τῷ μέρει* μετὰ τὴν σειρὰν (πβ. κεφ. 1)—*μέμνησό μοι* σὲ παρακαλῶ νὰ ἐνθυμεῖσαι — *παρὰ τὴν ῥῆσιν* κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὁμιλίας σου—*λέγω δέ* θέλω δὲ νὰ εἴπω, ἐννοῶ δέ—

ἀπομηκύνω· καθιστῶ μακρὸν—δέδια· φοβοῦμαι—ἐπιλανθάνομαι· λησιμονῶ—ἐπιρροέω· κατότιν ῥέω, λέγομαι.

Εἶρων λέγεται ὁ τὰ ἑαυτοῦ μικρὰ θεωρῶν καὶ ἐξευτελίζων, τὰ δὲ τῶν ἄλλων μεγαλοποιῶν καὶ ἐπαινῶν (ἀντίθ. *ἀλαζών*)—*ἐφ' ἀμάξης βεβιωκῶς* (ἀμάξόβιος)· οἱ Σκύθαι ὡς νομάδες τὰς ἀμάξας ἐχρησιμοποιοῦν ὡς οἰκίας—*εἰ ἐπιρροεοί* ἢ μεταφορὰ ἐκ τοῦ συνεχῶς ῥέοντος ὕδατος.

Θ', 19

Ταμιεύομαι τι τακτοποιῶ, κανονίζω, οἰκονομῶ τι—*ἄμεινον*· (ἐμοῦ)—*μὴ πάννυ σαφῆς*· δυσνόητος—*πόρρω ποι*· μακρὰν κάπου—*εἰκῆ*· ἀσκόπως, ἔξω τοῦ θέματος—*ῥέων*· πβ. κεφ. 19 «ἐπιρροεοί»—*ἐρήση*· τοῦ ἐρωτῶ—*ἐξαγώνιος*· ὁ ἔξω τοῦ ἀγῶνος, ὁ ἐκτὸς τοῦ θέματος—*κωλύσει οὐδὲν οἴμαι*· μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν βλάπτει διόλου—*φονικὴ δίκη*· ποινικὴ δίκη ἐπὶ φόνῳ—*πάτριος*· πατροπαράδοτος, παλαιός—*πάγος*· (βραχύδης) λόφος—*συγκαθέξομαι*· συνεδριάζω—*ἐκ προνοίας* (γενομένοι)· ἐκ προμελέτης (καὶ ὄχι ἀκουσίῳ)—*δικάσοντες* (ἢ βουλή)—οἱ βουλευταὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, οἱ Ἀρεοπαῖται· ἵνα δικάσῃσι (πβ. κεφ. 18 «ἡ πόλις ἐκμανθάνοντες»)·—*ἀποδίδοται*· παραχωρεῖται κατὰ χρέος—*οἱ κρινόμενοι*· οἱ διάδικοι—*λέγω*· ἀγορεύω—*ἐν τῷ μέρει*· ἴδε κεφ. 19—*ὁ διώκων*· ὁ κατήγορος—*ὁ φεύγων*· ὁ κατηγορούμενος—*ῥήτωρ*· συνήγορος, δικηγόρος—*ἀναβιβάζομαι*· διορίζω—*ἔστι(ε) ἂν λέγωσιν*· ἐφ' ὅσον ἀγορεύουσιν—*περὶ τοῦ πράγματος*· περὶ τῆς ὑποθέσεως καὶ ὄχι «πόρρω τοῦ σκοποῦ»—*καθ' ἡσυχίαν*· ἡσυχως, μὴ διακόπτουσα—*φροῖμιον*· προοίμιον, πρόλογος—*ὡς ἀπεργάσαιτο*· ἵνα καταστήσῃ—*δείνωσιν ἐπάγη τῷ πράγματι*· μεγαλοποιήσιν, ἀγανάκτησιν ἐπιφέρει εἰς τὴν ὑπόθεσιν—*ἔξωθεν*· ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως ἀγορεύων—*ῥητόρων παῖδες*· οἱ ῥήτορες (τὰ δικηγοράκια)—*ἐπὶ τοὺς δικασίας*· ἵνα ἐκλύσῃσι τὴν εἴνοιαν τῶν δικαστῶν—*κατασιωπῶ*· ἐπιβάλλω σιωπὴν—*ἔω*· ἐπιτρέπω—*ληρῶ*· φλυαρῶ—*περιπέτω*· ἐπισκοτίζω—*ἄκουέ*

μου — ἦν αἰσθη καταρρητορευόμενος· ἂν ἴδῃς ὅτι νικᾶσαι ὑπ' ἐμοῦ διὰ ῥητορικῶν τεχνασμάτων — οἰκεῖα τῷ πράγματι· σχετικὰ μὲ τὴν ὑπόθεσιν — ἐξέστω (μοι) ἀπομηκύνειν (τὸν λόγον) ἄς μοι ἐπιτραπῆ νά... — συνουσία (σύνεμι)· συνδιάλεξις — ὡς ἄχθεσθαι ὥστε νὰ στενοχωροῦμεθα = ἀποτείνεται = ἀπομηκύνεται — σχολὴν ἄγω = σχολάζω κ. 11 καὶ 16 — εὐγνώμων· συνετός, φρόνιμος — χάριν οἶδα = χάριν ὁμολογῶ κ. 17 — πάρεργον τοῦ λόγου = ἐν παρεργῷ, ἐν τῷ μεταξὺν — πρὸς ἀλήθειαν· σύμφωνα μὲ... — οἰσόντων (τὸ ὄ.)· τὴν ψῆφον· οἵτινες θὰ ψηφοφορήσωσι, θὰ ἀποφασίσωσι — ἐπὶ τούτοις· ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄρω — ἔθου με (ὁ ἐνεστώς;) = ἐποιήσω με (πβ. ἀνωτ. Ἄ. ποιῶμαι) — κατὰ σχῆμα· κατὰ τὸν τρόπον.

Τοῦτο· ποῖον; — σαφής· τίμη; — αὐτοῦ· τοῦ λόγου — ἡ βουλὴ τοῦ Ἀρείου Πάγου, τὸ ἀνώτατον ἐν Ἀθήναις δικαστήριον, ἐδίκαζε τὰς φονικὰς δίκας — πάγος· εἶναι ὁ πρὸς Δ. τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπου συνεδρίαζον οἱ Ἀρεοπαῖται — οἱ δέ· τίνες; — αὐτούς· τοὺς δικαστὰς — ὁ κῆρυξ· ὁ δικαστικὸς κλητῆρ — ταῦτα· τίνα; — βουλευτῶν = δικαστῶν.

I, 20

Οὐκοῦν· λοιπὸν — διὰ βραχέων (λόγων). συντόμως (πβ. κερ. 15 «ἐν βραχεῖ») — ἃ ἡμῖν δοκεῖ = ἃ ἡμεῖς γινώσκομεν κερ. 15 — ἱερά· ναοί, βωμοί — νεώσοικοι· οἰκοδομήματα παρὰ τὸν λιμένα, εἰς ἃ ἀνέστηρον τὰ πλοῖα κατὰ τὸν χειμῶνα — ἐδραῖος· σταθερός, μόνιμος — ὑπάρχειν (ἠγοῦμεθα) — πολιτευόμενοι· πολῖται — τὸ πᾶν κῦρος· ὅλη ἡ σπουδαιότης — τίθεμαι· ἀποδίδω — ἀναπληρῶ· συμπληρῶ — διατάττω· κανονίζω — ἐν ἡμῖν ἐκάστω· ἐν τῷ σώματι ἐκάστου ἡμῶν — ὡς εἶη = ἵνα ἢ — κατασκευάζω· στολίζω — περιβολαί· τείχη — πεφραγμένον (τὸ ὄ.)· ὄχυρο- μένον — ἐξ ἅπαντος· ἰδὲ κερ. 16 — προνοῶ· λαμβάνω πρόνοϊαν — σφίσι τε... (ἠγοῦμεθα) νομίζομεν ὅτι πρὸς ἀλλήλους καλῶς θὰ συμπεριφέρωνται — συμπολιτεύομαι· ζῶ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει μετ' ἄλλων.

Προακοῦσαι· πρὸ τῆς περὶ τῶν γυμνασίων διηγήσεως — τοῦ

σώματος τῆς πόλεως· δηλαδή τῶν κτηρίων—περιβολαὶ εἶναι τὰ περιβάλλοντα τὴν πόλιν τείχη.

ΙΑ', 20

Τίτθῃ τροφός—**ἐπιτρέπω** ἀναθέτω—**ὑπὸ παιδείας ἐλευθερίοις** δι' ἐλευθερίων μαθημάτων—**ἄγω** ὀδηγῶ—**τρέφω** ἀνατρέφω—**συνετός γίγνομαι τῶν καλῶς ἐχόντων** ἐννοῶ τὰ καλὰ (πβ. κεφ. 15 «ἐπειδὴν ἄρξονται συνιέναι τοῦ βελτίονος») — **αἰδώς** ἐντροπή—**ἐρύθημα** κοκκινάδα—**ἀναφύομαι** φυτῶνα, ἀναπτύσσομαι—**ἀξιόχρεα πρὸς τοὺς πόρους** ἱκανὰ εἰς τοὺς κότους—**πάγιος** στερεός, ἀσφαλής—**συνιστάμενα πρὸς τὸ ἰσχ.** συμπλεγέστερα καθιστάμενα—**τηνικαῦτα ἤδη** τότε πλέον—**προσιθύντες** ἴδε κεφ. 15—**ἄλλως** καὶ ἄλλον τρόπον—**φῦναι** (τὸ ὄ.)· νὰ γεννηθῆ—**ἦτοι ἦ** = ἦ . . . ἦ—**ἐπ' αὐτούς** πρὸς ὀφείλειαν αὐτῶν—**τὰ εὐφυνῶς διακείμενα** (σώματα) = τὰ εὐπεφυκότα, τὰ φύσει καλὰ—**φαύλως ἔχοντα** = τὰ κακῶς πεφυκότα—**μετακοσμοῦμαι** μεταβάλλομαι—**τὸ παράδειγμα ἡμῖν** (ἔστι) μιμούμεθα (τοὺς γεωργοὺς)—**πρόσγειος** ὁ πλησίον τῆς γῆς, ὁ μικρός—**νήπια** τρυφερά—**σκέπω** σκεπάζω—**πνεῦμα** ἄνεμος—**τὸ ἔρνος** ὁ βλαστός—**περιτέμνω** περικόπτο, κλαδεύω—**δονῶ** σείω—**διασαλεύω** σφοδρῶς ταράσσω—**κάρπιμος** καρποφόρος—**ἐξεργάζομαι** καθιστῶ, κάμνω.

Παιδεία ἐλευθέριος καλεῖται ἡ ἀριμύθησα εἰς ἐλευθέρους, (οἱ δοῦλοι δὲ οὐδεμιᾶς ἐτίγγανον παιδείας), περιελάμβανε δὲ τὰ **γράμματα**, τὴν **μουσικὴν**, τὴν **ἀριθμητικὴν**, τὴν **γραφικὴν** (ψηφῆς μαθήματα) καὶ τὴν **γυμναστικὴν**—**ἄγειν τοὺς παῖδας** ὅθεν παιδαγωγός—**ἐρύθημα** καλεῖται τὸ κοκκινον χρῶμα τοῦ προσώπου τὸ ὁποῖον προκαλεῖ ἡ αἰδώς.

ΙΒ', 21—23

21—**Ἀναρριπίζω** ἐξεγείρω—**τορῶς** ἐνθουσιῶς, μεγαλοφύωνος—**ἐπιλέγομαι** ἀναγινώσκω—**προϊούσι . . . αὐτοῖς** (τοῖς

E. Γ. Παντελάκη—Χρηστομάθεια Γ'—β'. Ἐκδ. Ε—1924 10

παισί) ὅταν προχωρῶσι (κατὰ τὴν ἡλικίαν) καὶ προοδεύωσι — ἐν μέτροις κατακοσμῶ με στίχους κοσμῶ καλῶς — *ῥαψωδῶ* ἀπαγγέλλω *ἀριστεία* ἀνδραγαθίημα — *ἀοιδίμος* ὁ δι' ἀοιδῆς (ῥοδῆς, ἄσματος) ἐπινοούμενος, ὁ ἔνδοξος—*ἐπεγείρομαι* παρακινουῖμαι—ὡς *ἄδουιντο* ἵνα ἐγκωμιάζονται — *ὑπὸ τῶν ὕστερον* ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων — *οἷα ἐποίησαν* = ὁποῖα ποιήματα ἐποίησαν—*πλησιάζωσι πρὸς τὴν π.* πλησιάζουν ν' ἀποκτήσωσι πολιτικά δικαιώματα — *μεταχειρίζομαι τὰ κοινά* μετέχω τῆς διοικήσεως τῶν κοινῶν — *ἔξω τοῦ ἀγῶνος* = ἔξαγώνια, ἔξω τοῦ θέματος ἴδε κεφ. 18 — *ὅπως* = πῶς — *δι' ὅτι* διὰ τοῖον σκοπόν—*ἀνέχη* (με) *ληροῦντα* ἴδε κεφ. 18—*τῇ βουλῇ ἐπινενόηται* ὑπὸ τῆς βουλῆς ἔχει ἐφευρεθῆ—*ἤρου* ἀόρ. τοῦ ἐρωτῶ — *ἠδύς* εὐχάριστος — *παρεῖς* πβ. κεφ. 10 «παρέντες» — *ἐπιρρέων* πβ. κεφ. 17 «εἰ ἐπιρρέοι»— *πλὴν ἀλλά* ἴδε κεφ. 17 — *ὡς οἷόν τε* ὅσον τὸ δυνατόν—*τὸ ἀκριβὲς τῆς διασκέψεως* ἡ ἀκριβῆς συζήτησις — *ἐτέρου ἂν εἴη λόγου* δύναται νὰ γίνῃ θέμα ἄλλης ὁμιλίας.

22—*Ῥυθμίζω* κανονίζω, μορφώνω—*γνώμη* διάνοια, ψυχὴ — *ἐκδιδάσκω* ἀκριβῶς δ. (πβ. κεφ. 14 καὶ 16 «ἐκμανθάνω») — *δημοσία πρόκεινται* εἰς τὸ δημόσιον μέρος εἶναι ἐκτεθειμένοι— *καὶ συνουσίαις ἀγαθῶν ἀνδρῶν* (ῤυθμίζομεν) με συναναστροφῆς μετὰ χρηστῶν ἀνθρώπων (πβ. κεφ. 19 «συνουσίαν») — *ἐκ τοῦ ἴσου* με ἴσα καθήκοντα καὶ δικαιώματα — *συμπολιτεύεσθαι* πβ. κεφ. 20 «συμπολιτευομένους» — *ἐφίεμαι* ἐπιθυμῶ — *βίαιον* διὰ βίας — *πρὸς ἡμῶν* ὑφ' ἡμῶν (πβ. κεφ. 7 «πρὸς ἀλλήλων») — *καὶ μέντοι ἀλλὰ καὶ*—*ὑπὸ κωμωδίας* διὰ κωμ. (πβ. κεφ. 20 «ὑπὸ παιδείας») *σπεύδω* ὀρμῶ, κλίνω — *ἀποσκάπτω* περιπαίζω—*λοιδοροῦμαι* κατηγορῶ — *ἐφήμι* ἐπιτρέπω — *ἐπιτηδεύω* πράττω (πβ. κεφ. 16 «ἐπιτηδεύεσθαι») — *καὶ τῶν πολλῶν (χάριν)*—ὡς *φεύγοιεν* ἵνα ἀποφεύγωσι—*ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις* διὰ τὰ ὅμοια.

23—*Ὑποδεδεμένοι* (ὑποδοῦμαι) φοροῦντες — *ἐσθῆς* φόρεμα — *ποικίλλομαι* στολίζομαι — *κράνος ἐπίκειμαι* φορῶ περικεφαλαίαν — *παγγέλοισ* πολὺ γελοῖος (πβ. «πάνσεμνο») — *κεχηνότα παμμέγεθες* ἀνοιχτὰ ὑπερβολικῶς (πβ. κ. 14 «κεχη-

νώς) — *διαβαίνω* βαδίζω — *ἀσφαλῶς* στερεά — *τὸ θέατρον γοῦν* οἱ θεαταὶ τοῦλάχιστον — *σκυθρωπός* κατηφής, οὐχί φαιδρός — *πέδαι* δεσμά — *ἐπεδείκνυτο τοῖς θεαταῖς* παρουσίαζεν ἐν τῇ σκηνῇ εἰς τοὺς θεατάς — *θήσεις οἰκτροάς* λόγους λυπηροῦς — *τραγῳδῶ* τραγικῶς ἀπαγγέλλω — *κατασπῶμαι* παρυσύρομαι — *εἰκός* (ἔστι) πιθανὸν εἶναι — *αὐλῶ* παίζω αὐλόν — *συνάδω* συμπάλλω — *συνεσιῶτας* (τὸ ὄ. ;) ἐν κύκλῳ ἵσταμένους μαζί ὅλους κυκλικῶς — *ἀχρεῖος* ἄχρηστος — *παράθῃγομαι* ἀκανίζομαι, διαγείρομαι.

21—*Ἡσίοδος* ἔξ Ἄσκρας τῆς Βοιωτίας, ἀρχαιότατος μετὰ τὸν Ὅμηρον ποιητής· τούτου σώζονται ἡ «*Θεογονία*», τὰ «*Ἔργα καὶ ἡμέραι*» καὶ ἄλλα μικρότερα ποιήματα—*Ὀμηρος*· ἔξ Ἰωνίας, ὁ ἀρχαιότατος καὶ ὁ ἀριστος τῶν Ἑλλήνων ποιητῆς τῆς «*Ἰλιάδος*» καὶ τῆς «*Ὀδυσσεΐας*»—*τῆ βουλή*· τοῦ Ἀρείου Πάγου.

22—*Νόμος*· οἱ Νόμοι τοῦ Σόλωνος ἦσαν ἀναγεγραμμένοι ἐπὶ ξυλίνων τετραγώνων στηλῶν (*κύρβεις*), αἵτινες ἦσαν ἐν τῇ βασιλείῳ στοᾷ τῆς Ἀγορᾶς — *σοφισταί* οὕτως ἐκαλοῦντο ἐπὶ Σόλωνος οἱ σοφοὶ ἄνδρες, ἀπὸ τοῦ Σωκράτους δὲ καὶ ἐφεξῆς εἶχε κακὴν σημασίαν ἢ λέξις δηλοῦσα τὸν ἀγύρτην, τὸν ψευδοδιδάσκαλον—*κωμῳδία*· ποίημα σκοπὸν ἔχον νὰ γελοιοποιῇ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὰς διαφόρους κακίας τῶν ἀνθρώπων — *τραγῳδία*· ποίημα σοβαρὸν σκοπὸν ἔχον νὰ ἐπιδεικνύῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς πρόσωπα σπουδαῖα, ἅτινα δι' ἁμαρτίαν τινὰ ἐτιμωρήθησαν.

23—*Ὑποδήματα* βαρέα καὶ ὑψηλὰ ἐφόρουν οἱ ὑποκριταὶ ἐν ταῖς τραγῳδίαις τοὺς καλουμένους *κοθόρνους*, ἵνα φαίνωνται ὑψηλότεροι καὶ μεγαλοπρεπέστεροι, ὡς ἐφανατίζοντο τοὺς ἤρωας, τοὺς ὁποίους ὑπεκρίνοντο — *κράνη* καλεῖ ὁ Ἄ. τὰς *προσωπίδας* τῶν ὑποκριτῶν, διότι αὐταὶ ἐκάλυπτον οὐ μόνον τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ καὶ μέγα μέρος τῆς κεφαλῆς τῶν ὑποκριτῶν — *Διονύσω*· πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ τούτου ἐδιδάσκοντο αἱ τραγῳδίαὶ καὶ αἱ κωμῳδίαὶ ἐν τῷ Λιονουσιακῷ θεάτρῳ—*πεζοί*· διότι ἐφόρουν μικρὰ ὑποδήματα — *πέδας* καλεῖ τοὺς κοθόρνους τῶν

τραγωδῶν διὰ τὴν δυσκολίαν τῆς βαδίσεως — *αὐλοῦντας* ἐννοεῖ τὸν ἀλλήτην, ὅστις ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ τοῦ θεάτρου παρὰ τὸν βομόν (*θυμέλην*) καθήμενος ἔπαιζε τὸν αὐλὸν καὶ κατ' αὐτὸν ὄρχεῖτο ὁ χορὸς (οἱ κύκλω συνεσιῶτες).

Π', 24—29

24—*Αποδύω* ἐκδύω, γυμνώνω (πβ. κεφ. 1 «ἀποδυσάμενοι») — *ἀσυμπαγής* ὁ μὴ συμπαγής, ὁ ἀμέστωτος — *ἀξιῶ* ἀπαιτῶ — *πρὸς τὸν ἀέρα* πρὸς τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολὰς (ψῆχος, ζέστη) — *συνοικειῶ* ἔξοικειῶ — *δυσχεραίνω τὸ θάλπος* δυσκόλως ὑποφέρω τὴν ζέστην — *ἀπαγορεύω* κουραίζομαι, καταβάλλομαι — *χρίομεν* ἰδὲ κεφ. 1 — *καταμαλάττω* διὰ τῆς τριβῆς μαλακώνω — *εὐτονος* ἰσχυρός — *σκύτος* δέρμα (ὄθεν σκυτοτόμος) — *δυσραγής* ὁ δυσκόλως ὀηγνύμενος, ξεσχιζόμενος — *διατεθῆναι ἄμεινον* = βελτιωθῆναι — *τοῦντεῦθεν* = τὸ ἐντεῦθεν, κατόπιν τούτου (πβ. τοῦμπαλιν, τοῦναντίον, τοῦλάχιστον) — *ἐπινοήσαντες* πβ. κεφ. 20 «ἐπινενόηται» — *ἐπιστήσαντες* (ἐπίστημι) διορίσαντες — *πυκτεύω* πβ. κεφ. 1 «πύξ» — *παγκρατιάζειν* ἰδὲ κεφ. 9 — *καρτερῶ* μετὰ καρτερίας ὑποφέρω — *ὁμόσε χωρῶ* κατ' εὐθείαν προχωρῶ, ἀφηγῶ — *μηδὲ ἀποτρέποιντο* (τῶν πληγῶν) — *δέος, τό* ὁ φόβος (ὄθεν ὁ δεινὸς καὶ ὁ δειλός) — *θυμοειδής* ὀρηκτικός — *ἀφειδῶ* = οὐ φεῖδομαι, δὲν λογαριάζω — *ἐρρωμαι* (ἐνεστ. ῥώννυμαι) εἶμαι ῥωμαλέος — *καρτερός* δυνατός — *κάτω συνενευκότες* ἰδὲ κεφ. 1 — *εὐμερῶς* εὐκόλως — *περιπλοκὰς καὶ λυγμούς* πβ. κεφ. 1 «περιπλεκόμενοι . . . λυγίζουσι» — *ἄγχεσθαι* πβ. κεφ. 1 «ἄγχουσι» — *ἀρχεῖα* πβ. κεφ. «ἀρχεῖα ἴσματα» — *δυσπαθής* ἀπαθής — *εἰ ἀφίκοιντο εἰς χρεῖαν* εἰάν ποτε χρειασθῶσι — *ἐν ὅπλοις* ἐν πολέμῳ — *ὑποσκελίσας* πβ. κεφ. 1 «ὑποσκελίξουσι» — *εἴσεται* πβ. κεφ. 24 «εἴση» — *ὡς ῥᾶσια* πῶς εὐκολώτατα — *ἐρρωμενέστερα* πβ. ἀνωτ. «ἐρρωσθαι» — *ἄλκιμος* ὁ ἔχων ἀλκίαν, δύναμιν (ἀντίθ. ἀναλκις) — *κοῦφος* ἐλαφρὸς, εὐκίνητος — *βαρέα τοῖς ἀνταγωνισταῖς* δυσκαταγώνιστα.

25—*Σὺν ὄπλοις* = ἐνόπλιος—*τοὺς ἐμποιήσαντας ἄν* = ἐκείνους, οἱ ἐμποιήσειαν ἄν (δύνανται νὰ προξενήσωσι) — *γυμνός* (ὄπλων) ἄοπλος — *δυσμενής* ὁ πολέμιος — *ἀργός* ἄχρηστος — *ὑπὸ σκιᾷ μ* = σκιαγραφῆ, ἤτοι διόγοντα κατ' οἶκον (ἐν τῇ σκιᾷ) καὶ ἀποφεύγοντα τὸν ἥλιον καὶ τοὺς κόπους — *ὑπὸ τῷ κράνει* πβ. κεφ. 23 «χοάνη» — *τὸ μεσημβρινόν* κατὰ τὴν μ. — *ἐπιφλέγω* ἰσχυρῶς καίω — *κονιορτός* κόνις — *πρὶν ἐντὸς βέλους γενέσθαι* πρὶν φθάσωμεν εἰς θέσιν, ὅπου νὰ εὐστοχῇ τὸ βέλος τῶν πολεμίων — *εἰς χεῖρας ἔρχομαί τινι* συμπλέκομαι μέ τινα — *ὑπερθρός* ὀλίγον ἐρυθρός, κοκκινωπός — *εἰς τὸ μελάντερον κεχρωσμένοι* χρωματισμένοι ὑπὸ τοῦ ἡλίου εἰς τὸ μέλαν, ἡλιοκαεῖς — *ἀρρενωπός* ὁ ἔχων ὄψιν ἄρρενος, ἀνδρώδης (ἀντίθ. *θηλυδρίας*) — *ἐπιφαίνω* παρουσιάζω, δεικνύω — *δικνός* ζαρωμένος, ἀσθενικός — *κατεσκληκώς* σκελετώδης, ὀστεώδης — *περιπληθής εἰς βάρος* πολύβαρκος — *εἰς τὸ σύμμετρον περιγεγραμμένοι* συμμετρικῶς περιορισμένοι κατὰ τὸ σῶμα — *ἐξαναλώω* ἀποβάλλω, ἐξαφανίζω — *τόνος* δύναμις (πβ. εὐ-tonος) — *ἀμιγές τοῦ φαύλου* ἀπὴλλαγμένον παντὸς κακοῦ (πονηροῦ) στοιχείου — *περιλελειμένον* (τὸ ῥ. :) ὑπολελειμένον, ὑπόλοιπον — *ἐρρωμένως* ἰσχυρῶς — *λικμῶ* λιχνίζω (χωρίζω τὸν σῆτον ἀπὸ τῶν ἀχύρων) — *πυρός* σῆτος — *ἄχνη* λεπτὸν ἄχρουν — *ἀθήρ* ὁ ἀθήρας (τὸ ἄκρον τοῦ στάχυος τοῦ σίτου) — *ἀποφυσῶ* φυσῶν ἀπομακρύνω — *διενκρινῶ* διαχωρίζω — *προσσωρεύω* ἐπισωρεύω.

26—*Ἐπὶ μήκιστον* ἐπὶ μακρότατον χρόνον — *διαρκῶ* ἀντέχω (πβ. κεφ. 24 «διαρκέστερα») — *ὄψέ* ἀργά, δυσκόλως — *ιδίειν* πβ. κεφ. 17 «ιδίεις» — *καλάμη* καλάμι (τὸ στέλεχος τοῦ στάχυος) — *αὐθις* πάλιν — *ἐπάνειμι* (ἐνεστὸς ὡς κεφ. 11 «ἔλεισι») ἐπανέρχομαι — *ὑπὸ μιᾷ τῇ ὀρμῇ* διὰ μιᾶς ὀρμῆς, ὀρμητικῶς — *ὑποτύφομαι* βραδέως καίομαι — *χρόνω ὕστερον* μετὰ πάροδον χρόνου — *ἐλέγχω* ἀποδεικνύω (νοσηρόν) — *ἐπικρατῶ* καταβάλλω, νικῶ — *τὰ ἐνδοθεν* τὰ ἐσωτερικά — *αὐτῷ* ὑπ' αὐτοῦ — *πέφρακται πρὸς αὐτά* εἶναι ὀχρωφωμένα κατ' αὐτῶν (τῆς νόσου καὶ τοῦ καμιάτου) πβ. κεφ. 20 «πεφραγμένοι») — *ὡς μὴ παριέναι* ὥστε νὰ μὴ εἰσέρχηται — *ἐπὶ λύμῃ* πρὸς βλάβην (ὄθεν λυμεών, λυμαίνομαι) — *πρὸς τε τὸ ἐνδιδόν* (ἐνδιδομί)

καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐξάντλησιν—*ἐκ πολλοῦ* (χρόνου)—*ἀποκείμενον* ἀποταμιευμένον — *ἐπάρδω* χύνω ἐπάνω, ποτίζω — *ἀκάματος* ἀκαταλόνητος — *παρέχεται*—ἐξεργάζεται, καθιστᾷ—*προκάμνω* — πρὸ τῆς ἀναγκαίας χρείας κοπιᾶζω — *ἀνάλωσις* δαπάνη, ἐξάντλησις (πβ. κεφ. 27 «ἐξαναλωκότες») — *ἐπίδοσις* αὔξησις — *ἀναρριπιζομένη* ἢ ἰσχύς (πβ. κεφ. 21 «ἀναρριπίζομεν»).

27—*Καὶ μὴν καὶ ἄλλὰ καὶ—δρομικός* ἱκανὸς εἰς τὸν δρόμον (τὸ τρέξιμον), δρομεύς — *ἐς μῆκος* εἰς μακρὸν δρόμον — *ἐν βραχεῖ* (χόρῳ) — *ὠκύνς* ταχύς—*ἐπικουφίζω*—κοῦφον ἐξεργάζομαι ἰδὲ κ. 24 — *ἀντίτυπος* ὁ παρέχων ἀντίστασιν — *βεβαίως* ἀσφαλῶς—*ἀπερείδω τὴν βάσιν* πατῶ τὸν πόδα—*ἐπιστηρίζω* στηρίζω—*ὑποσύρομαι* βαθμηδὸν βυθίζομαι — *πρὸς τὸ ὑπεῖκον* πρὸς τὸ ὑποχωροῦν ἔδαφος — *ὑπεράλλομαι* ἰδὲ κ. 8 — *μολυβδῖς* σφαῖρα ἐκ μολύβδου — *χειροπληθῆς* πληροῦσα τὴν χεῖρα, μεγάλη — *βολή* (βᾶλλω, βέλος) ὄψιμον — *περιφερῆς* στρογγύλος — *εἰκὸς* (εἰκοια, εἰκόν) ὅμοιον — *ὄχανον* λαβή — *τελαμών* λωρίον—*πειρῶμαι* δοκιμαῖζω — *δύσληπτον*—οὐκ εὐλήπτον, δυσκολόπιαστον—*πόρρω* μακρὰν—*ὑπεβάλλομαι* νικῶ—*κρατύνω* (κράτος) ἐνδυναμώνω — *ἐντίθημι* ἐμβάλλω.

28—*Ω θαυμάσιε* φίλε μου (πβ. ὦ ἄριστε, ὦ ἑταῖρε, ὦ γενναῖε, ὦγαθέ) — *ὑποβέβληται* πβ. κ. 2 «ὑποβαλλόμενοι» — *ἐπὶ τὸ κραταῖον*—πρὸς τὸ στερεὸν καὶ ἀντίτυπον κ. 27, εἰς σκληρὸν ἔδαφος — *ἀσφαλῶς* = βεβαίως κ. 27 — *ὄλισθος* ἰδὲ κ. 2 — *ιδρουντων* (τῶν ἀγωνιζομένων) — *ταῖς ἐγγέλεσιν εἵκασες* ἰδὲ κ. 1 — *εἰκάζω* παραβάλλω — *ἐγκρατῶς* ἰσχυρῶς — *ἀντιλαμβάνομαι* πιάνω — *συνέχω* συγκρατῶ — *αἴρομαι* σηκώνω (πβ. κ. 1 «ἀράμενος») — *ἐκπίπτω* ἐκφεύγω — *διαρροῆναι* (ὁ ἐνεστώς;) διαφυγεῖν—*σπουδάζω* πβ. κ. 9 «ὑπερσπουδαζέμαι» — *τροθέντα* (τιτρώσκομαι) πληγωθέντα — *ὑπεξενεγκεῖν* (ὁ ἐνεστώς;) νὰ ἐξαγάγῃ κρούφα ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἤκειν νὰ ἔλθῃ (εἰς τὸ στρατόπεδον) — *μετέωρον* σηκωτόν, εἰς τὸν ἀέρα — *ἐς ὑπερβολὴν* ὑπερβολικὰ — *τὰ χαλεπότερα* (γυμνάσια) — *προτίθημι* προβάλλω — *μακροῦ* πολὺ.

29—*Διαδιδράσκω* ἐκφεύγω — *γλισχροῦτης* ὄλισθηρότης —

ληφθέντες (ὑπὸ τῶν πολεμιῶν) ὅταν συλληφθῶσιν — *καὶ ταῦτα* καὶ μάλιστα — *ἐχόμενοι ἐν ἀφύκτῳ* ὅταν κρατῶνται (ὑπὸ τῶν πολεμιῶν) οὕτως, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ φύγῳσι (πβ. κεφ. 2 «ἀφυκτότερος») — *ἐπιπατομένη* ἰδὲ κεφ. 6 *θύπος* ἀκαθαρσία (ὄθεν ἑυπαρός) — *ἀποσμῶ* ἀποπλύνω — *παράστησάμενος* στήσας παρὰ σοί, πλησίον σου *λευκῶν* ἰδὲ κεφ. 25 *ὑπὸ σκιᾷ δεδιητημένων* = ἐσκιατραφημένων, μαλθακῶν, ἰδὲ κ. 25 — *ὄν ἂν ἔλη* (αἰροῦμαι) ὅποιον ἐκλέξῃς — *αὐτίκα* ἀμέσως — *ἐκ πρώτης προσόψεως* μὲ τὸ πρῶτον βλέμμα — *συνεστηκώς* συμπαγῆς — *συγκεκροτημένος* ἐσκληρωγωγημένος — *θρύπτομαι* ἔξασθενοῦμαι, ἐκδηλύνομαι — *διαρρέω* παραλύω — *ἀπορία* ἔλλειψις *εἰς τὰ εἶσω* (τοῦ σώματος).

24 — *Κοῦφα* μὲν εἶναι τὰ σώματα τῶν γυμναζομένων, ἐλευθέρως κινούμενα καὶ προθύμως εἰς τὰς ἐπιταγὰς τῆς ψυχῆς ὑπακούοντα, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ ταῦτα σώματα εἶναι *βαρέα* τοῖς ἀνταγωνισταῖς, οἵτινες πολὺν ἀγῶνα ὀφείλουσι νὰ καταβάλωσιν, ὅπως νικῆσωσιν αὐτά, βάρος πολὺ φέρουσιν εἰς τοὺς ἀνταγωνιστάς.

25 — *Προαποθνήσκουσι* ἐκ φόβου δηλαδὴ τοῦ αἵματος τοσοῦτον ταράττονται, ὥστε λιποθυμοῦσι καὶ ὡς νεκροὶ φαίνονται.

26 — *Τὸ θερμὸν ἐπιρρέον* ἢ ἐσωτερικὴ θερμότης τοῦ σώματος εἶναι τρόπον τινὰ ὡς ὑγρὸν, ὅπερ τὰ ἐκ τῶν πόνων ξηρὰ γινόμενα μέρη τοῦ σώματος ποτίζον νέαν δύναμιν παρέχει εἰς αὐτὰ καὶ οὕτω διατηρεῖ πάντοτε ἀκμαῖον τὸ σῶμα.

27 — *Εἴ τι ἄλλον ἐμπόδιον* εἶναι ὁ σημερινὸς *δρόμος μετ' ἐμποδίων* — *ἄλλο τι* ἐννοεῖ τὸν *δίσκον* (πβ. κ. 8) — *ῥαγαν* ἦτο ταινία μακρὰ ἐκ δέρματος ἢ μετάλλου καρφομένη κατὰ τὰ δύο ἄκρα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἀσπίδος καὶ χρησιμεύουσα ὡς λαβὴ τῆς ἀσπίδος — *τελαμών* ἦτο λωρίον δερμάτινον, δι' οὗ ἡ ἀσπίς ἐξηρηγᾶτο ἀπὸ τοῦ ὤμου.

ΙΑ', 30

30 - Γενέσθαι ἄν=ὅτι γένοιτο ἄν, ὅτι θὰ γίνωσι - βιώ-
 σασθαι (ἡμεῖς) ὅτι θὰ ζήσωμεν - κρατῶ τινος' νικῶ τινα -
 δυσμενής' πολέμιος - εἰ ἐπίοιεν=εἰ ἐπέλθοιεν (ἐφ' ἡμᾶς) -
 περιόικοι γείτονες - ὡς ὑποπιθήσειν' ὥστε νὰ ζαρώνοσιν ἐκ
 φόβου - ὑποτελῶ (τέλος)' εἶμαι ὑποτελής, πληρόνοι φόρον -
 φιλοτιμουμένοις' ἐπειδὴ θεωροῦσι τιμητικὸν ν' ἀσχολῶνται,
 ἔχουσι κλίσιν - ὕβρις' ἀκολασία ἄσχυρός εἰμι' ἀσχυροῦμαι -
 ἡ ἄκρα (ἐπίθ.) ἡ μεγίστη - ἡ νεότης σπουδάζοντες=οἱ νέοι
 σπουδάζοντες (πβ. κεφ. 28 «ἡ πόλις ἐκμανθάνοντες»).

ΙΕ', 31 - 33

31—²Ἦν ἐπίωσιν' πβ. κεφ. 30 «εἰ ἐπίοιεν» - κονισάμενοι
 ἰδὲ κεφ. 3 καὶ 7 - προῖτε' προχωρεῖτε - πύξ' ἰδὲ κεφ. 3 -
 δηλαδὴ (εἰρων.) βεβαίως ὑποπιθήσουσιν' ἰδὲ κεφ. 30 - μὴ
 πάτητε σφίσι' μήπως ῥύψητε εἰς αὐτοὺς (πβ. κεφ. 29) - κε-
 χηνόσι' ἐν ᾧ ἔχουσιν ἀνοικτὸν τὸ στόμα (πβ. κεφ. 14) - κατὰ
 νότου' ἐκ τῶν ὀπισθεν - περιπλέξητε τὰ σκέλη' ἰδὲ κεφ. 1 -
 διάγχω' πνίγω (πβ. κεφ. 1) - τὸν πῆχυν' (τῆς χειρός' πβ. κ.
 1) - δηλονότι βεβαίως - ὑμῶν οὐ καθίξεται τὰ βέλη' δὲν θὰ
 σᾶς κτυπήσουσι τὰ βέλη (πβ. κεφ. 16 «καθιζνεῖσθαι τῆς κεφα-
 λῆς») - κεχρωσμένων πρὸς τὸν ἥλιον' διότι εἶσθε μάρτυροι
 ὑπὸ τοῦ ἡλίου (πβ. κεφ. 25 «ὑπὸ τοῦ ἡλίου κεχρωσμένοι») -
 πεπορισμένων' ἔχετε ἀποκτήσει (πβ. κεφ. 29 «ἀπορία αἵμα-
 τος») - ὡς ἐνδιδόναι' ὥστε νὰ ὑποχωρῆτε, νὰ καταβάλλησθε
 (πβ. κεφ. 26 «τὸ ἐνδιδόν») - ὀψέ ποτε καὶ μόλις' ἀργὰ καὶ
 δυσκόλως (πβ. κεφ. 27 «ὀψέ») - εἰ μὴ πάνυ παρήκουσα' ἄν
 δὲν παρενόησα ἐγγελῶς.

32—²Ἀναλήψεσθε (ὁ ἐνεστώς;). θὰ λάβητε, θὰ φορέσητε—
 ἦν προιεθῆ ὑμῖν ἔξοδος' ἄν παρουσιασθῆ εἰς ὑμᾶς ἀνάγκη
 ἐστρατείας - περιτίθεμαι' φορῶ μορμολύττομαί τινα' φο-
 βερίζω τινά—ὑποδήσεσθε' πβ. κεφ. 23 «ὑποδεδεμένοι»—φεύ-

γουσιν (ὑμῖν) — *κοῦφα ἔσται* (τὰ ὑποδήματα), *καὶ ἄφρυκα τοῖς πολεμίοις ἔσται* δὲν θὰ δένανται νὰ διαφύγωσιν αὐτὰ οἱ πολέμοι (πβ. κεφ. 29 «ἀφύκτω») — *μεγάλα διαβαίνω* βαδίζω μὲ μεγάλα βήματα (πβ. κεφ. 23 «διέβαινον») — *τὰ κομψὰ* (εἰρων) τὰ ὁραῖα λόγια — *λῆρος* φλυαρία, ἀνοησία (πβ. κεφ. 19 «ληροεῖν») — *ἄλλως* μᾶτην, ἄσκοπος — *διατριβή* ἀσχολία — *πάντως* ἔξ ἅπαντος — *δεήσει ὑμῖν* = δεήσεσθε, θὰ λάβητε ἀνάγκην — *μελετώσι (ὑμῖν) τὴν ἀρετὴν* ἀσχοιμένοις ὑμῖν εἰς τὴν ἀνδρείαν — *οἷα διαφέρεσθαι πρὸς τὸν ἄνεμον* τοιαῦτα, ὥστε νὰ φέρονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου — *ἐλίττομαι* συστρέφομαι καὶ ὀλίττομαι — *χειροπληθής* ἰδὲ κεφ. 28 — *σάγαρις* πέλεκυς — *γέρορον* ἄσις.

33 — *Ὡς ἔχετε νῦν* εἰς τὴν κατάστασιν εἰς ἣν τόρα εὐρίσκεισθε — *εὐμένειά* εὐνοια, ἀγάπη — *μηδέπω ἀπολώλατε* (ὁ ἐνεστώς;) ἀκόμη δὲν ἔχετε καταστραφῆ — *ψιλός* ἐλαφρῶς ὀπλισμένος — *ἰδοὺ γέ τοι* πρὸς ἀπόδειξιν τοῦτου ἰδοὺ — *ἦν ἐπεισπέσω* ἂν ἀφορηήσω — *σπῶμαι* ἐλκύνω, σύρω — *αὐτοβοεῖ* μὲ τὴν πρώτην φωνὴν μου, εὐθὺς — *ἔλομι ἂν* (ὁ ἐνεστώς;). θὰ κυριεύσω — *ἀντιβλέπω τῷ σιδήρῳ* ἀντικρίζω τὸ ξίφος — *περὶ τοὺς κίονας* πέριξ τῶν στύλων — *τὰ σώματα* κατὰ τὰ σ. — *δέος* φόβος — *οὕτω διατέθεικε* εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν ἔχει φέρει (πβ. κεφ. 24 «ἄμεινον διατεθῆναι») — *βαθεῖα* μακροχρόνιος — *ὡς μὴ ἀνασχέσθαι ἂν* ὥστε νὰ μὴ δύνασθε νὰ ὑπομείνητε — *λόφος* λοφίον.

31 — *Ἀνδριάντων* οἵτινες ἐκ μετάλλου ἢ λίθου ὄντες δὲν διεπερῶντο ὑπὸ τῶν βελῶν.

32 — *Πανοπλίας* καλεῖ τὴν ἐν κ. 23 περιγραφείσαν ἐνδυμασίαν τῶν τραγηδῶν καὶ κωμῶδων — *μορμολύττομαι* κυρίως σημαίνει ἐκφοβῶ τινα φορῶν *μορμολύκειον* (προσωπίδα, μουτζοῦνα) — *σάγαρις* πολεμικὸς ἀμφίστομος πέλεκυς παρὰ Πέρσαις καὶ Σκύθαις — *γέρορον* ἄσις ἐπιμήκης κεκαλυμμένη διὰ βοείου δέρματος.

33 — *Ψιλός* στρατιώτης ἐκαλεῖτο ὁ μὴ ὀπλίτης, ἦτοι ὁ σφενδονήτης, ὁ τοξότης, ὁ ἀκοντιστής — *λόφος* ὁ τῆς περικεφαλαιᾶς ἐκ τριῶν οὐρᾶς ἵπλου.

ΙΣΤ', 34—37

34—*Ἐλάσασαι* (ἐλαίνω)· ἐκστρατεύσασαι—*ὦ μακάριε* πβ' κ. 18 «ὦ θαυμάσιε»· *καθ' αὐτούς*—ἀνοπλοί—*οὕτω διακείμενοι* οὕτως ἐξησχημένοι—*ὕμῖν ἔστι* ἔχετε ὑμεῖς—*ἐπὶ πλεον συνδιατρύψας ἡμῖν* ἐὰν περισσότερον χρόνον διαμείνης ἐνταῦθα—*λόφους* (χοανῶν)—*φάλαρα* κοσμήματα τοῦ μετώπου τῶν ἵππων—*ἀκινάκην παρεξῶσθαι* ἰδὲ κ. 6—*σιδηροφορῶ*—ὄπλοφορῶ (πβ. κ. 33 «ἀντιβλέπειν τῷ σιδήρῳ») — *μηδὲν δέον* ἄνευ ἀνάγκης—*ὄπλα ἐξενέγκοι εἰς τὸ δημόσιον* ἤθελεν φέρει ὄπλα ἔξω εἰς τὸ κοινόν, φανερά—*συγγνωστός* συγγνώμης ἄξιος—*βιοῦντες*—ζῶντες—*ἐν ἀφράκτῳ* ἐν ἀτειχίστῳ τόπῳ (πβ. κ. 26 «τὰ ἔξω πέφρακται») — *ἐς ἐπιβουλήν* εἰς αἰφνιδίαν ἐχθρικὴν ἐπίθεσιν—*ἐπιστάς* (τὸ ῥ;)· ἐμφανισθεῖς—*κατασπάσας*· ἐλκύσας (σπάσας) πρὸς τὰ κάτω (πβ. κ. 33 «σπασόμενος») — *αὐθαιρέτως* = ὡς αἰφρῆται (προτιμᾷ) ἕκαστος—*ξυμπολιτενομένων* ἰδὲ κ. 20—*τὸν σίδηρον* τὰ ὄπλα—*ὡς*—*ὥστε*—*ἀμύνω τινί* βοηθῶ τινά—*βιάζομαι* προσβάλλω.

35—*Οὐδενὸς ἀναγκαίου ἔνεκα*—μηδὲν δέον κ. 34—*φείδομαι* προσέχω πβ. ἀφειδῶ—*ὡς μὴ*—ἵνα μὴ—*διὰ χειρὸς ὄντα* εἰς τὰς χειρὰς σας εὐρισκόμενα—*ἀποκείμενα* ἀποταμιευμένα (πβ. κ. 26 «ἀποκείμενον») — *ἐπιστάσης* = ὅταν ἐπιστῇ, παρουσιασθῇ—*ἐπείγω* βιάζω, ἀναγκάζω—*καταναλίσκω* ἐξαντλῶ—*ταμιεύομαι* μετὰ φειδοῦς, οἰκονομικὰ μεταχειρίζομαι, φυλάττω τι (πβ. κεφ. 19 «ταμιεύση») — *ἀλκή* πβ. κεφ. 24 ἄλκιμος—*εἰκῆ* πβ. κεφ. 19 «εἰκῆ ῥέον» — *ἐκχέω* ἔξω χύνω, σπαταλῶ—*ἔοικας* φαίνεσαι ἰδὲ κεφ. 16—*δυνάμεως πέρι ἔννοεῖν* πβ. κεφ. 14 «ἐννεοηκέναι πολιτείας πέρι»—*ὡς οὖσαν* = ὡς εἰ ἦν ὡς νὰ ἦτο—*δέδιας γούν* πβ. κεφ. 18 «δέδια γάο»—*κεραμεοῦς*· πήλινος—*λάθῃ διαρρουεῖσα* ἐξαντληθῆ ἀνεπαισθήτως—*κᾶτα*—καὶ εἶτα, καὶ ἔπειτα—*οἴχηται καταλιποῦσα* τάχιστα καταλίπη—*ἀναπληρούμενον* πβ. κεφ. 26 «ἀναπληροῦ»—*τὸ δέ* τὸ πρᾶγμα ὁμως—*ἐπιρρεῖ* αὐξάνεται—*τηθηθεί-*

σης τὸ (ῥ.;) ἀποκολείσης — *ὑποβεβλημένην τὴν ὕλην* ἀποταμιευμένον τὸ ὕλικόν — *ὑπὸ τῷ αὐτῷ* διὰ τοῦ ἰδίου — *ἀνακαίω* πῦρ ἐσβεσμένον ἐκ νέου καίω, ἀναζωπυρῶ — *παραθῆγω* διαγείρω αὐξάνω (πβ. κεφ. 23 «παραθηγόμενα») — *ἀποσβέννυμι* σβήνω (ἀντίθ. τοῦ ἀνακαίω) — *ἀποχρῶν* ἀρκετός — *τῆς ὕλης τὴν χορηγίαν* τὸ τροφοδοτοῦν (τὸ πῦρ) ὕλικόν, ἦτοι τὸ ἔλαιον — *ὡς διαρκῆ εἶναι* . . . ὥστε νὰ ἀντέχη πρὸς τὸ κατ' αὐτοῦ φύσημα — *οὐκ ἀνεφύετο* δὲν παρήγετο (τὸ φῶς τοῦ λύχνου) — *ἀπ' ἰσχυρᾶς τῆς ῥίξης* ἀπὸ παχείας θουαλλίδος.

36 — *Συνήμι* ἐννοῶ — *ἢ κατ' ἐμέ* παρ' ὅσον ἐπιτρέπει ἢ ἀνάπτυξις μου — *ἀκριβῆς φροντίς* προσεκτικὴ σκέψις — *διάνοια* δξὺν *δεδορκυῖα* (δέρομαι) νοῦς δξυδερχῆς, πολὺ καλὰ βλέπων (κρίνων) — *συνίασιν* (ἐνεστῶς ἐδῶ) = συνέρχονται (πβ. κεφ. 26 «ἐπάνεμι») — *ὀψόμενοι* (τὸ ῥ.;) ἴνα ἴδωσι — *ἀμιλλα* ἀγών *παράγω* παρουσιάζω — *οὔτινος ἔνεκα* τίνος ἔνεκα, διατί — *πλειῶ ἐγγενέσθαι ἂν αὐτοῖς* ὅτι μεγαλυτέρα δύναται νὰ γεννηθῆ ἔν αὐτοῖς — *ὡς ἀποδυσόμενοι* ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι θά . . . (πβ. κεφ. 1 «ἀποδυσάμενοι») — *εὐεξία* ἰδὲ κεφ. 25 — *ἀξιόνικος* ὁ ἄξιος, ἱκανὸς νὰ νικήσῃ — *δείκνυμαι τῷ δακτύλῳ* = δακτυλοδεικτοῦμαι — *τῶν καθ' ἑαυτόν* ἰδὲ κεφ. 8 — *δοκοῦντα* θεωρούμενον — *τοιγάροι* διὰ τοῦτο δ' ἀκριβῶς — *οἷς καθ' ἡλικίαν* ἔτι ἢ ἀσκησις εἰς οὗς ἢ ἡλικία ἐπιτρέπει ἀκόμη νὰ ἀσκῶνται — *ἀπίασιν* = ἀπέρχονται (ὡς ἀνωτ. συνίασιν) — *ὡς* διότι — *εὐκλεία* δόξα, φήμη — *λαμπρὸν* (ἔργον) κατόρθωμα — *εἰκάζω* συμπεραίνω — *λερῶν* ἰδὲ κεφ. 20 — *εἰσφέρωμαι* δεικνύω.

37 — *Τί πάθοις ἂν* ποίαν ἐντύπωσιν θὰ λάβῃς — *σπουδῆ* προθυμία, διαφέρων — *ὑπὸ νόμῳ* διὰ νόμου — *δρωμεν* ἰδὲ κεφ. 2 καὶ 5 — *τοῖς ἐν ἡλικία* = τοῖς ἐνηλίκοις — *ὄργεον* πτηνόν — *διαπνικτεύω* διαγωνίζομαι ἐν τῇ πυγμῇ, διαπληκτίζομαι — *ἀπαγόρευσις* ἐξάντησις (πβ. κεφ. 24 «ἀπαγορεύειν») — *ὑποδύομαι* ἀνελπισθήτως εἰσέρχομαι — *ἠρέμα* ὀλίγον κατ' ὀλίγον — *ἀγεννῆς* ἀνανδρὸς, χαμερπῆς — *ἢ τοῦ ἄλλου δυσχεροῦς* ἢ ἄλλης τινὸς δυσκολίας. — *τὸ περᾶσθαι* (ἡμᾶς) *αὐτῶν* τὸ νὰ δοκιμάζωμεν αὐτούς — *ἐν ὄπλοις* (ἀγωνιζομένων) — *ἀπαγε* Θεὸς φυλάξῃ, ἦτοι δὲν ἐπιτρέπομεν (πβ. κεφ. 6) — *δεινῶς σκαιόν*

ὑπερβολικά σκληρόν — ἀλυσιτελής ἀνωφελής (πβ. κεφ. 6 «λυσιτελής») — ἀποσφάττω κατασφάζω — δυσμενής ἐχθρός.

34 — **Εὐμόλοπος** μυθικός ἦρως, ὅστις ἐκ Θοράκης εἰς τὴν Ἐλευσίνα κατελθὼν μετὰ Θορακῶν καὶ γενόμενος ἱερεὺς τῆς Δήμητρος ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Ἐρεχθέως — **Ἰππολύτη** βασίλισσα τῶν Ἀμαζόνων, μυθικῶν μαχίμων γυναικῶν, ἧτις ἐκστράτευσαν κατὰ τῆς Ἀττικῆς πρὸς τιμωρίαν τοῦ Θησέως ἀφάσσαντος τὴν ἀδελφὴν τῆς Ἀντιόπης ἐνικίθη ὑπὸ τοῦ Θησέως — **ἐπὶ τὴν πόλιν** τίνα; — **ἄριστοι** τίνες; — **χρήσαιντο ἄν** οἱ πολῖται, ἢ πατεῖς — **ἐν ἀφράκτῳ οἰκεῖν** διότι οἱ Σκύθαι ἦσαν ἀμαξόβιοι ἰδὲ κεφ. 19 — **ἀμυνοῦντα** τίνα; *καὶ Σκύθαι*

35 — **Διαρρηεῖσα** . . . **καταλιπούσα** τίς; — **τὸν μῦθον τῆς Ὑδρας** τῆς Λεοναίας, ἣν ἐφόνευσεν ὁ Ἡρακλῆς.

36 — **Ἐν τούτοις** τίσιν; — **ἀίακηρυττομένους** νικητὰς ὑπὸ τοῦ κήρυκος — **ἐκ τῶν τοιούτων** ποίον; — **ὁ τῆς εὐκλείας ἔρωσ** εἶναι ἡ εὐγενὴς φιλοδοξία — **ἀπὸ τούτων** τίνων;

37 — **Ἀλεκτρυνόνων** ὡς καὶ **δορυγῶν ἀγῶνες** (ἀλεκτρομαχία καὶ δορυγομαχία) εἰσήχθησαν διὰ νόμου εἰς Ἀθήνας μετὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους — **προστέτακται** ὑπὸ τίνος; — **αὐτῶν** τίνων;

IZ', 38 *καὶ Σκύθαι*

38 — **Ἐπελεύσεσθαι** (ὁ ἐνεστώς) ὅτι διὰ περιέληψ — **σφαίρας** περί πβ. κεφ. 38 «κοτίνου λέρι» — **συμπίπτω** συμπλέκομαι — **χωρίον** τόπος — **περιγεγραμμένος** περικεκλεισμένος — **διασιάντες** (τὸ ὄ.) διαχωρισθέντες (πβ. κεφ. 3 «διύστησιν») — **τὰ πολεμίων** (ἔργα) **ἀλλήλους ἐργάζονται** = πολεμῶσιν ἀλλήλοις — **περίγραμμα** μέρος περικεκλεισμένον — **ἔμπαλιν** τοῦναντίον — **συνωθοῦντες** ἰδὲ κεφ. 1 — **τὸ ἀπὸ τούτου** κατόπιν — **λοιπόν** τοῦ λοιποῦ, εἰς τὸ ἔξης — **μαστιγουμένους** = μιάστιγι παιομένους — **αἵματι ἔρομένους** ἰδὲ κεφ. 2 καὶ 25 — **παρεσιώσας** τὸ ὄ.; — **οὐχ ὅπως** = οὐ μόνον οὐ — **ἀνιῶμαι** λυποῦμαι — **ἰκετεύω** θερμῶς παρακαλῶ — **διαρκέσαι** ἰδὲ κεφ. 26 — **ἐγ-**

καρτερῶ· καρτερικῶς ὑπομένω — γοῦν τοῦλάχιστον (πβ. κεφ. 1 «ἐμοὶ γοῦν») — ἐναπέθανον τῷ ἀγῶνι — ἀπέθανον ἐν τῷ ἀγῶνι, τῇ ἀσκήσει — μὴ ἀξιῶσαντες — ἀπλαξιῶσαντες, ἀρνηθέντες — ἀπαγορευσαί· πβ. κεφ. 36 «ἀπαγορευσις» — ἐν ὀφθαλμοῖς· πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐνώπιον — εἶκω· ὑποχωρῶ — ὄψει θὰ ἴδῃς — ἀνασταθέντας· πβ. κεφ. 17 «ἀναστήσατε» — μαίνομαι· εἶμαι τρελλὸς (πβ. κεφ. 5 «μανία») — ὑπολαμβάνω· νομίζω — ταλαιπωρῶ· ζῶ μὲ ταλαιπωρίας, βασανίζομαι (πβ. κεφ. 13 «ταλαιπωρούμενα») — βιαζομένον· πβ. κεφ. 34 «εἴ τις βιάζοιτο» — διατιθέντων (αὐτοὺς οὕτως)· ἀναγκάζοντες αὐτοὺς νὰ εὐρίσκονται εἰς τοιαύτην κατάστασιν (πβ. κεφ. 35 «διατέθεικε») — ὑπὲρ ἐκείνων· ὑπερασπίζων ἐκείνους — συνορῶ· σκέπτομαι — εἰκῆ· ἴδὲ κεφ. 35 — παραναλίσκω· ἔξαντλῶ (πβ. κεφ. 13 «παραπολύμενας») — κρείττων· ἀνώτερος, ὑπέρτερος — καὶ αὐτός· καὶ σὺ ὁ ἴδιος — ληφθεῖς· πβ. κεφ. 29 «ληφθέντες» — ἀπόρρητον· μυστικόν — ἐξείποι ἄν· θὰ μαρτηρήσῃ — αἰκίζομαι· καταπονῶ, βασανίζω — ὡς ἀπαγορεύσειεν· ἵνα ἀποζήμῃ.

Ἐκείνων· τίνων; — σφαιράς· ἔννοσι τὸ παιγνίδιον σφαιρῶν· ἔννοσι τὸ παιγνίδιον σφαιρίσεως (ὑπὸ τῶν σφαιρῶν), καθ' ἣν οἱ παίζοντες τὴν σφαιρῶν διηροῦντο εἰς δύο ὀμάδας, αἵτινες ἐχωρίζοντο διὰ γραμμῆς σκύρου καλουμένης — ὕδατι περιγεγραμμένον· πρὸς ποῖον σκοπόν; — τοὺς κατὰ Δ· τὸ σύνταγμα τὸ καλούμενον τοῦ Λευκοῦ γοῦ· ἐπὶ τῷ βωμῷ· ἔννοσι τὸν βωμὸν τῆς ὀρθίας Ἀρτέμιδος, ὅπου οἱ παῖδες τῶν Σπαρτιατῶν ἐμαστιγοῦντο, ὅπως ἐθίζοντο εἰς τοὺς πόνους — πρότερος· τίνος;

III, 39

39 — Ἐφ' ἡλικίας· καθ' ἣν γίνεται ἡ μαστίγωσις — ἐκπρόθεσμος· ἔξω τῆς ἡλικίας — νεανιεύομαι· πρῶτον τι νεανικῶς, ἀπερισκέπτως — πρεσβύτης· γέρον — Κρήτηθεν· ἐκ Κρήτης — ἀποδημῶ· ἀναχωρῶ ἐκ τῆς πατρίδος μου — παρὰ· πρὸς — ὅτι· διότι — τί· διατί — οἰκεῖα· ἰδικά μας, ὄχι ξένα — ζηλώω· ἠμελοῦμαι — συνήης· πβ. κεφ. 36 «συνήμι» — ἐπαίρω· ὑψώνω

— *ἐπιδημῶ* ἔρχομαι — *δοκῶ μοι* νομίζω — *καταλεύομαι πρὸς τινος* λιθοβολοῦμαι ὑπὸ τινος—*ἐπιγγελῶν* ἰδὲ κεφ. 13—*λωποδύτης* ὁ τὰ φορέματα (λουομένων ἢ ὁδοιπόρων) κλέπτων, κλέπτης—*ἀτεχνῶς* σχεδόν—*ἐλλεβόρου δεῖται*—μαίνεται.

29 — *Κρήτηθεν* ἐκ Κρήτης παρέλαβεν ὁ Λ. τοὺς νόμους, διότι ἡ Κρήτη ἐφημιζέτο τὸ πάλαι ὡς εὐνομοιτάτη χώρα, Μίνως δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρώπης ἐμνηθεύετο ὅτι ὑπῆρξε νομοθέτης τῶν Κρητῶν — *καλὰ* . . . εἰρωνικῶς—*ἐλλεβόρου* ὁ ἐλλέβορος ἦτο φυτὸν τι, τὸ ὁποῖον οἱ παλαιοὶ μετεχειρίζοντο ὡς φάρμακον κατὰ τῆς παραφροσύνης.

ΙΘ', 30

40—*Μὴ ἐρήμην* (δίχην) . . . *οἴου κρατεῖν* μὴ νόμιζε ὅτι θὰ νικήσης (τοὺς Λ.) κατηγορῶν αὐτοὺς ἀπόντας—*μόνος αὐτὸς λέγων* σὺ μόνος ἀγορεύων (χωρὶς ν' ἀπολογηθῶσιν οἱ Λ.)—*ἔσται τις ὁ ἀντερῶν σοι τὰ εἰκότα* θὰ εὐρεθῇ τις, ὅστις θὰ σὲ ἀντικρούσῃ προβάλλον εἴλογα ἐπιχειρήματα — *πλὴν ἀλλὰ* ἀλλ' ὅμως—*διεξελήλυθα* (τοῦ ῥ;) πβ. κεφ. 14 «διέξιμι» — *ἔοικας οὐκ ἀρεσκομένῳ* φαίνεσαι ὅτι δὲν ἐπιδοκιμάζεις (πβ. κεφ. 16 «ἔοικας ἐνοχλουμένῳ») — *ἔοικα αἰτήσιν* νομίζω ὅτι θὰ ζητήσω—*ἐν τῷ μέρει* ἰδὲ κεφ. 1 καὶ 18 — *διασκῶ* δαπανῶ, γυμνάζω — *σεμνός* ἄξιος σεβασμοῦ, ὑπολήψεως (πβ. κεφ. 9 «πάνσεμνα») — *καθ' ἡμᾶς* ὅμοια πρὸς τὰ ὑμέτερα — *οἱ γε* ἀφ' οὗ ἡμεῖς βέβαια—*κατὰ κόρης πατάσσομαι* εἰς τοὺς κροτάφους τύπτομαι, ῥαπίζομαι — *εἰ δοκεῖ* (σοι) ἂν συμφωνῆς — *ὑπερβάλλομαι* ἀναβάλλω — *συνουσία* ἰδὲ κεφ. 22—*ἐπελθὼν τῇ μνήμῃ* (αὐτά) ἀνακαλέσας εἰς τὴν μνήμην μου αὐτά—*τὸ δὲ νῦν ἔχον* τώρα δέ—*ἐπὶ τούτοις* ἀρχοῦμενοι εἰς ταῦτα.

ΤΕΛΟΣ

Θαλασσα δὲν ἀφάρου, πόλεμος μετ' αὐτήν
διατῆς, ὅσο γίγινον σου ὅλον Νίμο πόλε
τῆς ζωῆς σου

ΤΥΠΟΙΣ ΑΠ. Ι. ΜΟΥΣΤΟΠΟΥΛΟΥ. ΑΘΗΝΗΣΙ 1924

ὡς καὶ γὰρ

ἦν

Αριθ. (Πρωτ. 27967)
(Διεκτ.)

Εν Αθήναις τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1917

29
62
16

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣ. ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΟΣ

ΤΟΝ κ. ΕΜΜ. ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΝ

Συγγραφέα διδακτικῶν βιβλίων

Γνωρίζομεν ἡμῖν ὅτι καὶ ἀπόφασιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ἐνεχομένη ἡ χορηγία τῆς ὑφ' ἡμῶν ἐπιβληθείσης Ἑλληνικῆς *Χρηστομαθείας* Τόμος Γ' μέρος Β' διὰ τὴν τάξιν τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων, τὴν ἀντίστοιχον τάξιν λοιπῶν σχολείων τῆς Μέσης ἐκπαίδευσεως καὶ τὴν α' τάξιν Ἀστικῶν σχολείων τῶν θηλείων καὶ διὰ τὸ σχολικὸν 1917—1918 καὶ ἐφεξῆς κατὰ τὴν ὑπ. ἀριθ. 117 πράξιν αὐτοῦ.

Ὁ Ὑπουργός

ΔΗΜ. ΛΙΤΚΑΣ

Συνελεύσει τῆς 21 ἀριθ. 696, 22-8-24 πράξεως τῶν γενικῶν συνεδρίων τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ἀξάνεται ἡ τελικὴ τιμὴ τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν σχολείων τῆς Μέσης καὶ Δημοτικῆς ἐκπαίδευσεως κατὰ 10% ἢ ὅσον ταῦτα μεταφέρῃνται ἐκ τῆς πόλεως, ἐν ἣ ἐξεδόθησαν εἰς ἄλλας πόλεις